This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

+ *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.

+ *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.

+ *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.

+ *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at `http://books.google.com/`

Ft 36.x.
art 4 -
A.

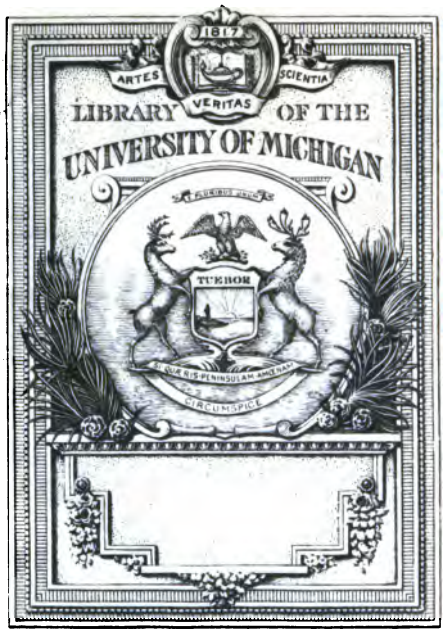

Ex libris Jo. Ad. Henrici Jacob
J. V. Licent. ch. vic. et Caremon:
18. Decemb: 1728. quo die mane
post 1. quart. hora 9. pie in Dno
obdormivit Jo. Paulus Ottinger Dr. Pan.
Mathis 85.

BV
4820
.A1
1726

THOMAS DE KEMPIS CANONICUS REGUL. IN MONASTER. S. AGNETIS PROPE SWOLLIS, NATIONE GERMANUS.
Natꝰ 1379. Denatꝰ 1471. Elevatꝰ 1672.

Imitatio Christi.

SUMMA THEOLOGIÆ MYSTICÆ

VENERABILIS SERVI DEI

THOMÆ à KEMPIS

Canonici Regularis Ordinis
S. Auguſtini.

EX QUATUOR LIBRIS
DE

IMITATIONE CHRISTI

Ad hanc methodum redacta,

Et, ſervatis ubique ipſius Auctoris Verbis, accommodata tribus Viis Vitæ ſpiritualis

à

R. P. GEORGIO HESERO,
Soc. JEſu Presbytero.

Cum Gratia & Privilegio Sac. Cæſ. ac Reg. Cath. Majeſt. & Facultate Superiorum.

AUGUSTÆ VINDELICORUM,
Sumptibus Antonii Bonav. Biſſoni Bibliopolæ.
Anno M. DCC. XXVI.

Hist. Mod. Europe
Wahr
10-21-41
44138

1-26-48. Ettle

REVERENDISSIMO,

AC

ILLUSTRISSIMO

DOMINO DOMINO

ANTONIO MANGILIO,

CONGREGATIONIS LATERANENSIS

Ordinis Canonicorum Regularium

ABBATI GENERALI.

LS

REVERENDISSIME, AC ILLUSTRISSIME DOMINE DOMINE.

MAturos hos conſummatæ Sapientiæ fructus, quos devotiſſima Illuſtriſſimæ tuæ Congregationis filia, Canonia noſtra Polliguna, in Paternas manus tuas offerri voluit, non noſtris quidem è pomeriis decerpſimus, curis ta-

tamen nostris colligi, & in alimentum pietatis Christianæ omnibus apponi, & sors quædam beatior, & certior Providentia jussit. Jam quinquaginta fermè anni sunt, à quibus Manuscriptum Theologiæ *hujus* Mysticæ *in florentissimæ Diessensis Canoniæ Bibliothecæ servatum, &, morte intercipiente ultimam Authoris manum, nondum numeris omnibus absolutum, infelix Thesaurus! delituit: nunc tandem, dum exquirendis Manuscriptis Codicibus intentus varias Bojariæ Bibliothecas perlustrarem, & hoc ipsum, votis nostris providè servatum in nostras manus incidit, inque optatam, quam diu speraverat, lucem emersit. Vix Codicem aperui, mox perfectam librorum triadem in uno reperi, atque integrum* systema doctrinæ Asceticæ, *aureum* Exercitiorum *S.* Ignatii libellum, *& divinum. Kempensis nostri* de Imita-

tione librum *intimo quodam nexu colligata deprehendi, dum Author omnia & ſingula Kempenſis verba veluti pretioſos lapides Muſivo ac Teſſerulato opere diſpoſitos arte mirabili in hoc ſplendidiſſimum opus contexta digeſſit. Quis meos tunc reperienti ac cernenti talia plenos beata conſolatione ſenſus explicet? recurrebat ſubin illud Regum ſapientiſſimi Proverb.* 3. Beatus, qui invenit ſapientiam, quia viæ illius pulchræ, & omnes ſemitæ illius pacificæ. *Mox verò & illud Eccleſ.* 20. *monitum mentem ſubiit:* Theſaurus inviſus, & ſapientia abſconſa, quæ utilitas in utrisque? *Quid agerem? Utilitas publica, & Memoria Authoris clariſſimi, Promachi in Cauſa Kempenſi fortiſſimi, charum hoc depoſitum jam tandem in apricum protrahi juſſit, omniúmque conſiliô actum eſt, ut pios*

A. R. P. Heſeri manes hoc publico gratitudinis noſtræ monumento veluti Civicâ quadam, ſerâ quamvis, publicè coronarem, atque ipſum Kempenſis noſtri opuſculum, novo hoc reſperſum lumine, illuſtrius ante omnium oculos collocarem. Hæc ſeries facti, hæc ratio propoſiti noſtri eſt. Quibus tandem acceſſit certa fiducia, non te dedignaturum, Reverendiſſime Pater, Illuſtriſſimæ tuæ Congregationis diſperſa per Germaniam membra, ſi hoc munere Capiti noſtro viciniores redditi debitum fidei Canonem, venerationis pignus, & unionis perpetuum futurum vinculum exhiberemus. Hac ſpe, hac mente, hæc tibi pietatis fomenta ſubmiſſi offerimus, id unum optantes, ut, qui è Cathedra Scholaſtica pluribus annis in Philoſophiâ & Theologia publico Profeſſoris munere à te exornatâ non ſolùm ab Eminentiſſimo Cardi-

nale Paulutio ad Conſultoris Synodalis munus, & à ſummo Pontifice ad Conſultoris Indicis Officium, verùm etiam ad Abbatis Generalis faſtigium evectus es, communi pietate Germanos fratres ac filios tuos complectaris, benigno ſinu foveas, ac providentia paterna defendas. E Canonia Regulari Pollingana 27. Auguſti 1725.

Filius tuus obſequentiſſimus

EUSEBIUS AMORT,
Canonicus Regularis Lateranenſis ad SS. Salvatorem Pollingæ.

PRIMA PARS
Sumæ Theologiæ Mysticæ
THOMÆ à KEMPIS.

Proëmium.

EA communis jam est Ascetarum ferè omnium methodus, atque in rebus spiritualibus tractandis disciplina, ut, cùm devotas DEO animas ad cœlestem illam Patriam è terra hac peregrinationis deducere cogitant, tres illis vias designent, tanquam veris Israelitis, ex Ægypto in terram promissionis itinere trium dierum tendentibus ad immolandum Domino. Primam vocant viam Purgativam, secundam Illuminativam, tertiam Unitivam.

Purgativa est via compunctionis, quâ abstergimus peccatorum maculas *per lacrymas contriti cordis, haustas è puteo abyssi, & procellis sonantibus Judiciorum Divinorum*, ut deinceps simus inter *Immaculatos, qui ambulant in lege Domini, & fiant aspera in vias planas.*

Viâ hac Purgativâ emensâ, in qua, ùt D. Ambrosius loquitur, *ita admissa plangimus, ut plangenda non admittamus;* ingredienda est Via Illuminativa, de qua Ecclesiasticus: *Dat Dominus pœnitentibus viam justitiæ*, illisque *educit, quasi lumen, justitiam*, desursum à

Patre luminum, & Candore Lucis æternæ, Filio DEI incarnato, ejúsque ſanctiſſima doctrina. Hæc eſt, quæ te *deducat in nube diei, & in luce ſtellarum per noctem* : id eſt, dictis & factis Chriſti Salvatoris tui ac Sanctorum erudiat *in fructum lucis, in ſanctificationem.*

Ex via luminoſa porrò Anima devota opportunè tranſit ad viam, quæ dicitur Unitiva, complectentem in ſe *altitudinem diei.* Hæc via illa eſt, quâ *Dilectus votorum noſtrorum ab itineribus æternitatis ſuæ*, factus ad nos viator; *in propria venit, exultans ut Gigas ad currendã viam*, quam *mediâ charitate conſtravit, faciens utraque unum, ut unus cũ Deo ſpiritus ſimus*, dicentes cum S. Paulo: *Quis ſeparabit nos à charitate Chriſti?*

Methodum hanc in ſuis Exercitiis ſpiritualibus ſingulari quodam ordine, illuminante Spiritu ſancto, obſervavit S. P. Ignatius; quæ cùm tot animarum, per ſacras illas exercitationes viam ſalutis ingreſſarum, experimentô probata ſit, ad eorundem Exercitiorum ferè normam Liber hic Illuminatiſſimi noſtri Aſcetæ ita diſtributus eſt, ut ſpirituali huic exercitationi, & animæ ſolitudini, per dies aliquot obeundæ, omniúmque ſedulò legentium devotioni excitandæ, ac conſervandæ, ſit apprimè ſerviturus, cum ſolatio & certiſſimo fructu, in vitam æternam redundaturo.

IN-

INDEX
PARTIS PRIMÆ,
DE VIA PURGATIVA.
SEMITA PRIMA
De Expurgatione peccatorum.
Paſſus I.

DE fine, ad quem creatus ſit homo; qui eſt DEUS. Pag. 1.

II. De fine, ad quem creata ſint omnia cætera; qui eſt homo. 2.

III. De difficultate eligendi media, ad præfixum finem. 4.

IV. De pura in rebus omnibus Intentione. 5.

V. De vanitate rerum omnium, extra ultimum finem. 7.

VI. De exemplo Sanctorum omnium, tendentium ad prædictum finem. 8.

VII. De damnis deflectentium ab ultimo fine. 9.

VIII. De ardenti deſiderio conſequendi finem ultimum & ultimatum. 10.

IX. De primo peccato Angelorum. 12.

X. De peccato primorum Parentum. 13.

XI. De miſeriis, quas in hanc vitam induxit peccatum protoplaſtorum. 15.

XII. De noxiis curis, & indigno amore hujus vitæ. 16.

XIII. De frequenti memoria ſuorum peccatorum. 17.
XIV. De ſui ipſius ſalutari cognitione. 19.
XV. De animo parato ad pœnas, propter præcedentem culpam. 20.
XVI. De contritione & confeſſione peccatorum. 22.
XVII. De propoſitis firmæ emendationis. 23.
XVIII. De beneficio converſionis ad DEUM. 25.
XIX. De invitatione peccatoris ad SS. Euchariſtiã. 27.
XX. De humili acceſſu peccatoris ad SS. Euchariſtiam. 28.
XXI. Adſpirationes ſub ipſam SS. Synaxin. 30.
XXII. Affectus pii, poſt SS. Communionem. 32.
XXIII. Non utile tantùm, ſed & neceſſarium, frequenter communicare. 34.
XXIV. Votum peccatoris, ejusque oratio pro iis, quos offendit. 36.
XXV. De nova & interna converſatione. 37.
XXVI. De neceſſitate gratiæ divinæ ad novam converſationem. 38.
XXVII. De renovatione propoſitorum, quotidie faciendâ. 40.
XXVIII. De nimia fragilitate naturæ corruptæ. 41.
XXIX. De facili relapſu in priſtina peccata. 42.
XXX. Examen conſcientiæ generale, quotidie faciendum. 44.
XXXI. Examen conſcientiæ particulare, ad facilioremem peccati extirpationem. 49.
XXXII. Examẽ ſtatûs certis temporibus faciendũ. 50.
XXXIII. De ſancta cordis compunctione. 52.
XXXIV. De ratione conſervandi ſpiritum compunctionis. 53.
XXXV. De commodis ſanctæ compunctionis. 54.

XXXVI. De bono Timoris DEI. Pag. 56.
XXXVII. De diligenti custodiâ sui ipsius. 57.
XXXVIII. De tepore profligando. 58.
XXXIX. De Morte: Eam propè adesse. 60.
XL. Bonæ conscientiæ, mortem non esse horrori. 61.
XLI. Quid faciendum ante mortem. 62.
XLII. Sensa hominis in articulo mortis. 63.
XLIII. Quid futurum post mortem. 64.
XLIV. Dispositiones ad felicem mortem. 65.
XLV. Ignis vivus ex meditatione mortis excussus. 66.
XLVI. De Judicio. Semper illius memoriam habendam. 68.
XLVII. Quid agendum antè, quàm detur Judicium. ibid.
XLVIII. Quibus Judicium formidabile futurum, quibus non? 69.
XLIX. Quæ tunc futura sint solatio. 70.
L. De pœnis peccatorum in Inferno. 71.
LI. Strictura chalybis ex consideratione Inferni. 72.
LII. De Purgatorio hujus & alterius vitæ. 73.
LIII. Quid augeat, minuatque metum Novissimorum. 74.
LIV. De fructu proveniente ex meditatione Novissimorum. 75.
LV. De præcipua remora Emendationis, ejusdémque adminiculis. 76.

SEMITA SECUNDA.

De Tentationibus vincendis.

LVI. Nullus homo libet à Tentationibus. 78.
LVII. Nullo tempore, nullo loco quis immunis à Tentationibus. 79.
LVIII. Eorum, qui tentantur, varia genera. 80.

LIX. Oratio, primum generale remedium contra Tentationes. Pag. 81.
LX. Patientia & Humilitas, alia duo remedia. 83.
LXI. Vigilantia, quartum generale remedium. 84.
LXII. Quintum & sextum remedium; sequi consilium, & securim ponere ad radicem. 85.
LXIII. Origo duplex omniū malarum tentationū. 86.
LXIV. Utiles tentationes in singulis viis vitæ spiritualis. 87.
LXV. De duabus earum utilitatibus. 89.
LXVI. Qualiter instante tentatione DEUS invocandus & benedicendus. 90.
LXVII. De quibusdam tentationibus in specie: ut de tentationibus contra fidem. 91.
LXVIII. De tentationibus contra fidem SS. Eucharistiæ. 92.
LXIX. De tentationibus Blasphemiæ. 94.
LXX. De tentationibus carnis. 95.
LXXI. Tentatio dæmonis retrahentis à S. Communione. 97.
LXXII. Anxietas quorundā ante S. Cōmunionem. 98.
LXXIII. Quid cogitandum ante tentationem? quid, cùm tentatione vinceris? 99.
LXXIV. In desolationibus non cessandum à consuetis. 100.
LXXV. Affectiones hominis consolati ac desolati. 102.
LXXVI. Consolationum ac desolationum in nobis alternatio. 103.
LXXVII. Spes anchora desolatorum. 105.
LXXVIII. Sermo DEI ad desolatum. 106.
LXXIX. Sermo desolati ad DEUM. 107.
LXXX. De periculosa tentatione Præsumptionis. 109.

LXXXI. De tentationibus provenientibus à ſpiritu mundano. Pag. 110.
LXXXII. Gravis oratio DEI ad hominem mundanum. 111.
LXXXIII. Abundantiam rerum temporalium non beare. 113.
LXXXIV. De nimia ſollicitudine rerum ad vitam neceſſariarum. 114.
LXXXV. Solatia mundi nec beare, nec ſatiare. 115.
LXXXVI. Solatia mundi maximo eſſe incommodo. 117.
LXXXVII. Conſolationes divinas omnibus cæteris præſtare. 118.
LXXXVIII. Conſolationibus divinis non nimis inhiandum. 119.
LXXXIX. Eum eſſe magnum, qui omni ſolatio cartere poteſt. 120.

SEMITA TERTIA.

Pro Extirpatione malorum habituum.

XC. De curioſitate inquirendi in vitam aliorum. 123.
XCI. De curioſitate innoteſcendi hominibus. 124.
XCII. De curioſitate videndi. 125.
XCIII. De curioſitate ſciendi & audiendi nova. 126.
XCIV. De bono curioſitatis compreſſæ. 127.
XCV. De curioſitate perſcrutandi judicia divina. 128.
XCVI. De anxia curioſitate ſciendi ſuam Prædeſtinationem. 129.

XCVII. De curiositate inquirendi, quis Sanctus altero major sit. 130.
XCVIII. Quomodo se peccator gerat erga Sanctos. 132.
XCIX. Humilitas Sanctorum potius imitanda, quàm de iis litigandum. 134.
C. De cavenda superfluitate verborum. 135.
CI. Confabulari cur tantopere desideremus? 136.
CII. De amore solitudinis & silentii. 137.
CIII. De damnis vagabundorum. 138.
CIV. De nimia credulitate. 139.
CV. Secreta non evulganda. 141.
CVI. De temerario judicio vitando. ibid.
CVII. De elatione cohibenda in bonis fortunæ corporis, animi. 143.
CVIII. De elatione fugienda in bonis operibus. 144.
CIX. Vana spes, quæ ponitur in hominibus. ibid.
CX. Vana spes, quæ ponitur in amicis. 146.
CXI. Exemplum ordinatæ dilectionis in S. Laurentio. 147.
CXII. Quæ familiaritas expetenda, quæ fugienda. 148.
CXIII. De abnegatione sensûs proprii. 149.
CXIV. Non despondendus animus propter obtrectatores. 150.
CXV. Cœlestis medici emplastrum verborum vulneribus imponendum. 151.
CXVI. Alterum malagma leniendo verborum dolori. 153.
CXVII. De noxia securitate non habenda. 154.

CXVIII.

CXVIII. De vanitate ſcientiarum naturalium. 156.
CIX. De vanitate ſcientiarum etiam ſacrarum, abſque virtute. 157.
CXX. Per vanam ſcientiam multos periiſſe. 158.
CXXI. Tria doctis viris inculcanda. 160.
CXXII. Quibus rebus ante omnia ſtudendum. ibid.
CXXIII. De modo ſtudendi, quem tradit Chriſtus. 161.
CXXIV. De excellentia divini Magiſterii. 163.
CXXV. De felicitate diſcipulorum D. N. JESU Chriſti. 164.
CXXVI. De differentia diſcipulorum Chriſti & Mundi. 165.

SEMITA QUARTA.

De mortificatione Paſſionum, & victoria ſui.

CXXVII. De damnis, quæ invehunt immortificatæ Paſſiones. 167.
CXXVIII. Paſſionibus viriliter reſiſtendum. 169.
CXXIX. De fructibus victoriæ ſui ipſius. 170.
CXXX. Exempla victorum ſui ipſius. 172.
CXXXI. Poſtulanda gratia vincendi ſeipſum. 173.
CXXXII. De Paſſione Amoris inordinati erga ſeipſum. 174.
CXXXIII. De Paſſione Amoris inordinati erga creaturas. 175.
CXXXIV. De Paſſione Odii. 177.
CXXXV. De Paſſione Deſiderii. 178.

CXXXVI. Desideria, cordis esse examinanda, & moderanda. 179.
CXXXVII. De Passione Fugæ. 180.
CXXXVIII. De Passione Gaudii sive Lætitiæ. 181.
CXXXIX. De Passione Tristitiæ. 182.
CXL. De Passione Spei. 183.
CXLI. De Passione Desperationis. 185.
CXLII. De Passione Timoris. 186.
CXLIII. De Passione Audaciæ. 187.
CXLIV. De Passione Iræ. 188.
CXLV. CXLVI. CXLVII. CXLVIII. CXLIX. De diversis motibus Naturæ & Gratiæ dignoscendis. 190.
CL. Desideranda est Gratia DEI summis desideriis. 195.

PARS SECUNDA,
DE
VIA ILLUMINATIVA,
SEMITA PRIMA.
De Excellentia divini Magisterii, & dotibus ad discipulum requisitis.

Passus I.

CHristus se Magistrum & Viam constituit, nósque ad sui sequelam invitat. Pag. 198.
II. Æstimatio Magisterii & Verbi divini. 200.
III. De-

III. Desiderium & aviditas audiendi doctrinam Christi. 201.
IV. Dispositiones à Christo Magistro in discipulis requisitæ. 202.
V. Sensa discipuli dispositi. 203.
VI. Gratiarum actio, pro tradita à divino Magistro doctrina. 205.
VII. Medium proficiendi in schola Christi; Lectio spiritualis. 206.
VIII. Alterum proficiendi medium; Oratio. 207.
IX. Dispositiones ad orationem. 208.
X. Petendum imprimis divinæ gratiæ adjutorium. 210.
XI. Oratio debet esse constans & fervida. 211.
XII. Quid agendum in distractionibus? 212.
XIII. De acquirenda devotionis gratia. 213.
XIV. Studium ambulandi in via Domini. 214.

SEMITA SECUNDA.

Quâ ratione homo se habere debeat erga DEUM?

XV. De fide. 215.
XVI. De spe. 216.
XVII. De charitate. 218.
XVIII. De fiducia. 219.
XIX. Anima se divinæ protectioni committit. 220.
XX. Submissio ad ordinationem divinam. 221.
XXI. Studium beneplaciti divini. 222.
XXII. De perfecta sui in voluntatem Dei resignatione. 223.
XXIII. De prompta voluntate serviendi Deo. 224.

XXIV. Peculiare Dei beneficium eſt ſervire Deo in ſtatu Religioſo. 225.
XXV. Qualiter ſerviendū Deo in ſtatu Religioſo? 227.
XXVI. De cura Religioſo adhibenda, ne remittat, ſed ſemper proficiat. 228.
XXVII. Fervor fovendus ſemper, licèt quandoque intermittendus. 229.
XXVIII. DEO ſerviendum perſeveranter. 230.
XXIX. DEUS ſuos fideles ſervos conſolatur. 232.
XXX. Gratiæ DEO reddendæ pro gratia & conſolatione accepta. 233.

SEMITA TERTIA.

Quâ ratione homo gerere ſe debeat erga proximum & erga ſeipſum.

XXXI. De charitate proximi. 235.
XXXII. De converſatione externa. 236.
XXXIII. Diſcretio in agendis. 238.
XXXIV. De vera prudentia & ſapientia. ibid.
XXXV. De obedientia. 240.
XXXVI. De Humilitate. 241.
XXXVII. Nihil habet homo, quo glorietur. 243.
XXXVIII. Adminicula & ſigna humilitatis. 245.
XXXIX. De paupertate. 246.
XL. De terrenorum contemptu. 248.
XLI. De patientia. 249.
XLII. Patientia eſt neceſſaria. 251.
XLIII. Patiendum libenter. 252.
XLIV. Anima ſe diſponit ad patientiam. 254.
XLV. Quàm proficuæ ſint adverſitates. 255.
XLVI. De tolerantia in adverſis. 256.

XLVII. De non curandis hominum judiciis & dicteriis. 258.
XLVIII. De perferendis injuriis & despectionibus. 259.
XLIX. Gloriandum & gaudendum in contemptu & contrarietatibus. 261.
L. Gloria nostra per contemptum omnis temporalis honoris in DEO quærenda. 263.
LI. In tribulationibus & opprobriis renovanda Christi patientis memoria. 264.
LII. Crux, quàm necessaria, tam libenter amplectenda. 266.
LIII. Crux cum fiducia in Christum nos homines debiles corroborat & consolatur. 267.
LIV. De fructu & utilitate crucis. 269.
LV. Christi discipulus crucem amplectitur. 270.
LVI. Anima præparatur ad pugnam. 271.
LVII. Victoria sui. 273.
LVIII. Mortificatio continua. 274.
LIX. Abnegatio sui perfecta. 276.
LX. De studio perfectionis. 278.
LXI. De profectu spirituali. 279.
LXII. De acquirenda pace animi. 281.
LXIII. Quomodo acquirenda pax animi. 283.
LXIV. De removendis pacis internæ obstaculis. 285.
LXV. De consolatione interna. 287.

PARS TERTIA,
DE VIA UNITIVA.
SEMITA PRIMA.
Qua ratione DEO Euchariſtico uniri debeamus in terris?

Paſſus I.

CHriſtus ſeipſum præbet in cibum & ad ſacram menſam omnes invitat. Pag. 290.
II. De Excellentia Myſterii Euchariſtici. 291.
III. Admiratio tanti Myſterii. 292.
IV. Suavitas & dulcedo cœleſtis Convivii. 294.
V. Quantum robur ex menſa, in quâ paſcimur verbo, & pane vitæ? 295.
VI. Menſa cœleſtis copioſorum bonorum fons perpetuus. 296.
VII. Confeſſio negligentiæ & teporis noſtri. 297.
VIII. Quanta eſſe deberet ad tantum hoſpitem ſuſcipiendum præparatio? 298.
IX. Anima erubeſcit & coram DEO ſe humiliat. 299.
X. Petitio luminis & gratiæ ad præparationem. 300.
XI. Præparatio ad Communionem. 301.
XII. Puritas conſcientiæ. 303.
XIII. Fides viva. 304.
XIV. Ardens deſiderium. 305.
XV. Fervida devotio. 306.
XVI. Reverentia & adoratio. 307.

XVII. Acceſſus ad divinum Sacramentum ſpe, & charitate plenus. Pag. 308.
XVIII. Gratiarum actio. 309.
XIX. Laus & Jubilatio. 310.
XX. Petitio fructus ſpiritualis ex Communione. 311.
XXI. Cuſtodia ſui poſt Communionem. 312.
XXII. Frequens ſumptio Euchariſtiæ. 313.
XXIII. Communio ſpiritualis. 314.
XXIV. De Excellentia Sacrificii Miſſæ & dignitate Sacerdotali. 315.
XXV. Obligatio Sacerdotis, 316.
XXVI. Præparatio ad ſacrum, & celebrandi modus. 317.
XXVII. Puritas in Sacerdote requiſita. 318.
XXVIII. Oratio Sacerdotis ad DEUM. 319.
XXIX. Uti Chriſtus ſe DEO Patri obtulit, ita & nos offerre ipſi debemus. ibid.
XXX. Oblatio ſui. 320.
XXXI. Oblatio aliorum omnium. 321.

SEMITA SECUNDA.

Quomodo tendere debeamus ad Unionem cum DEO in Cœlis?

XXXII. Cor præparandum Sponſo Divino. 323.
XXXIII. Removenda obſtacula. 324.
XXXIV. Præ omnibus quærendus eſt JESUS & ſollicitè retinendus. 325.
XXXV. De converſatione interna cum Dilecto. 326.
XXXVI. Contemplatio beneficiorum DEI. 327.
XXXVII. Gratitudo erga DEUM. 328.

XXXVIII. Laus DEI. 329.
XXXIX. Vera quies & lætitia in ſolo DEO quærenda. 330.
XL. Anima in DEO gaudet, & plenè quieſcit. 332.
XLI. Quàm pauci JESUM diligant. 333.
XLII. Probandus eſt verus amator. 334.
XLIII. Proprietates veri amoris. 335.
XLIV. Effectus divini amoris. 336.
XLV. Felicitas eorum, qui JESUM diligunt. 337.
XLVI. Anima cupit exuere amorem creaturarum, ut cor liberius ad DEUM elevet. 338.
XLVII. Anima aſpirat ad amplexum Dilecti. 339.
XLVIII. Amanti ſapit DEUS ſuper omnia. 340.
XLIX. Anima inardeſcit in amore Dei. 341.
L. Anima per amorem DEO ſuo perfectè uniri cupit in hac vita. 342.
LI. Quàm exoptanda ſit cœleſtis Patria? 344.
LII. Quàm purum eſſe debeat cœleſtis Patriæ deſiderium? 345.
LIII. Recta in cœlum via. 346.
LIV. Aſpiratio animæ ad cœleſtem Patriam. 347.
LV. Anima cupit exſolvi vinculis terrenis, ut DEO ſuo uniatur in cœlis. 348.

VIÆ PURGATIVÆ SEMITA PRIMA.

De Expurgatione peccatorum.

Paſſus I.

Propter quem finem creatus ſit Homo?

Sententia I.

Tolli, ego debeo eſſe finis tuus ſupremus & ultimatus, ſi verè deſideras eſſe beatus. Ex hâc intentione purificabitur affectus tuus, ſæpiùs ad ſeipſum, & ad creaturas malè incurvatus. *Lib. 3. cap. 9. §. 1.* Finis hujus ſublimitas.

II.

In omni re attende tibi, quid facias, & quid dicas: & omnem intentionem Univerſalitas.

tuam ad hoc dirige, ut mihi ſoli placeas, & extra me nihil cupias, vel quæras. *Lib. 3. cap. 25. §. 3.*

III.

Neceſſitas. Si teipſum in aliquo quæris, ſtatim in te deficis & areſcis. Omnia ergo ad me principaliter referas, quia ego ſum, qui omnia dedi. Sic ſingula conſidera, ſicut ex ſummo bono manantia: & ideo ad me, tanquam ad ſuam originem, cuncta ſunt reducenda. *Lib. 3. cap. 9. §. 1.*

IV.

Modus tendendi ad hunc finem. Duabus alis homo ſublevatur à terrenis, ſimplicitate ſcilicet & puritate. Simplicitas debet eſſe in intentione, puritas in affectione. Simplicitas intendit DEum, puritas apprehendit & guſtat. *Lib. 2. cap. 4. §. 1.*

V.

Utilitas. Purus, ſimplex, & ſtabilis ſpiritus, in multis operibus non diſſipatur: quia omnia ad DEI honorem operatur, & in ſe otioſus, ab omni propriâ exquiſitione eſſe nititur. *Lib. 1. cap. 3. §. 3.*

Paſſus II.

Reliqua creata ſunt hominis ipſius causâ.

I.

SI rectum cor tuum eſt, tunc omnis crea-

creatura ſpeculum vitæ, & liber ſanctæ doctrinæ eſt. Non eſt creatura tam parva & vilis, quæ DEI bonitatem non repræſentet. Si tu es intus bonus & purus, tunc omnia ſine impedimento videbis & bene capies. Cor purum penetrat cœlum & infernum. Qualis unusquisque intus eſt, taliter judicat exteriùs. *Lib. 2. cap. 4. §. 1. & 2.* Omnis creatura, ſpeculum, & liber.

II.

Ecce cœlum & terra, quæ in miniſterium hominis creâſti, præſtò ſunt, & faciunt quotidie, quæcumque mandâſti. Et hoc parum eſt: quin etiam Angelos in miniſterium hominis ordinâſti. Tranſcendit autem hæc omnia, quòd tu ipſe homini ſervire dignatus es, & te ipſum daturum ei promiſiſti. *Lib. 3. cap. 10. §. 3.* Cœlum, terra, Angeli, Chriſtus propter hominem.

III.

Quid dabo tibi, pro omnibus iſtis millibus bonis? Utinam poſſem tibi ſervire cunctis diebus vitæ meæ! utinam vel uno die, dignum ſervitium exhibere ſufficerem! verè tu es dignus omni ſervitio, omni honore, & laude æternâ. Verè Dominus meus es, & ego pauper ſervus tuus, qui totis viribus teneor tibi ſervire, nec unquam in laudibus tuis debeo faſtidire. Sic volo, ſic deſidero; & quidquid mihi deeſt, tu digneris ſupplere. *Lib. 3. cap. 10. §. 4.* Affectus & Propoſitum.

Paſſus III.

Difficultas eligendi hoc, vel illud medium.

I.

Difficultas propter humanos affectus.

FIli, ſine me tecum agere, quod volo: ego ſcio, quid expedit tibi. Tu cogitas ut homo: tu ſentis in multis, ſicut humanus ſuadet affectus. *Lib. 3. cap. 17. §. 1.*

II.

Quod agnoſcit anima pia,

Domine, verum eſt, quod dicis. Major eſt ſollicitudo tua pro me, quàm omnis cura, quam ego gerere poſſum pro me. Nimis enim caſualiter ſtat, qui non projicit omnem ſollicitudinem ſuam in te. Domine, dummodo voluntas mea recta & firma ad te permaneat, fac de me, quidquid tibi placuerit. Non enim poteſt eſſe niſi bonum, quidquid de me feceris. *Lib. 3. cap. 17. §. 1.*

III.

Ideoque ſe componit ad indifferentiam.

Si me vis eſſe in tenebris, ſis benedictus: & ſi me vis eſſe in luce, ſis iterum benedictus. Si me dignaris conſolari, ſis benedictus: & ſi me vis tribulari, ſis æquè ſemper benedictus. *Lib. 3. cap. 17. §. 2.*

IV.

Quam quia Chriſtus tantopere ſuadet.

Fili, ſic oportet te ſtare, ſi mecum deſideras ambulare. Ita promptus eſſe debes

debes ad patiendum, ſicut ad gaudendum. Ita libenter debes eſſe inops & pauper, ſicut plenus & dives. *Lib. 3. cap. 17. §. 3.*

V.

Domine, libenter patiar pro te, quidquid volueris venire ſuper me. Indifferenter volo de manu tuâ, bonum & malum, dulce & amarum, lætum & triſte ſuſcipere: & pro omnibus mihi contingentibus, gratias agere: Cuſtodi me ab omni peccato, & non timebo mortem, nec infernum. Dummodo in æternum me non projicias, nec deleas de libro vitæ: non mihi nocebit, quidquid venerit tribulationis ſuper me. *Lib. 3. cap. 17. §. 4.* Omnibus modis illa amplectitur.

Paſſus IV.

De purâ in rebus omnibus intentione.

I.

TOta intentio mentis, ad debitum & optimum proficiat finem. Nam ſic poterit unus & idem, inconcuſsúsque permanere, ſimplici intentionis oculo, per tot varios eventus, ad me imprætermiſsè directo. Quantò autem purior fuerit intentionis oculus, tantò conſtantiùs inter diverſas itur procellas. Sed in multis caligat oculus Sit oculus intentionis ſimplex & rectus.

puræ intentionis: reſpicitur enim citò in aliquod delectabile, quod occurrit. Mundandus eſt ergo intentionis oculus, ut ſit ſimplex & rectus, atque ultra omnia varia media ad me dirigendus. *Lib. 3. cap. 33. §. 1. & 2.*

II.

Supra ſe reſpiciens ſolum DEum; infra ſe omnia deſpiciens.

Nil magnum, nil altum, nil gratum, nil acceptum tibi ſit, niſi pure DEus, aut de DEO ſit. Totum vanum exiſtima, quidquid conſolationis occurrit de aliquâ creaturâ. Amans DEum anima, ſub DEO deſpicit univerſa. Solus DEus æternus & immenſus, implens omnia, ſolatium animæ, & vera cordis lætitia. *Lib. 2. cap. 5. §. 3.*

III.

In rebus ſuis nihil æſtimans, niſi quod æternum.

Nihil magnum tibi videatur ex omnibus, quæ agis. Nil grande, nil pretioſum, & admirabile, nil reputatione appareat dignum: nil altum, nihil verè laudabile & deſiderabile, niſi quod æternum eſt. Placeat tibi ſuper omnia æterna veritas. *Lib. 3. cap. 4. §. 3.*

IV.

Oratio,

Domine, verum eſt, ſicut dicis: ita, quæſo, mecum fiat. Veritas tua me doceat, ipſa me cuſtodiat, & usque ad ſalutarem finem conſervet. Ipſa me liberet ab omni affectione malâ, & inordinatâ dilectione: & ambulabo tecum

cum, in magna cordis libertate. *Lib. 3. cap. 4. §. 1.*

Paſſus V.

De vanitate rerum omnium extra ultimum finem.

I.

VAnitas eſt, divitias perituras quærere, & in illis ſperare. Vanitas quoque eſt, honores ambire, & in altum ſtatum ſe extollere. Vanitas eſt, carnis deſideria ſequi: & illud deſiderare, unde poſtmodum graviter oportet puniri. *Lib. 1. cap. 1. §. 4.* Vanitas in divitiis, honoribus, voluptatibus.

II.

Vanitas eſt, longam vitam optare, & de bonâ vitâ parùm curare. Vanitas eſt, præſentem vitam ſolùm attendere: & quæ futura ſunt, non prævidere. Vanitas eſt, diligere, quod cum omni celeritate tranſit: & illuc non feſtinare, ubi ſempiternum gaudium manet. *Lib. 1. cap. 1. §. 4.* Vanitas in vitâ longâ, præſentium curâ, neglectu futurorum.

III.

Vanitas vanitatum, & omnia vanitas, præter amare DEum, & illi ſoli ſervire. *Lib. 1. cap. 1. §. 3.* Omnia vana præter DEum.

IV.

Nihil permanens ſub ſole, ubi omnia vanitas, & afflictio ſpiritûs. O quàm ſapiens, qui ita conſiderat! Da mihi, Affectus & oratio.

Domine, cœleſtem ſapientiam, ut diſcam te ſuper omnia quærere, & invenire, ſuper omnia ſapere & intelligere: & cætera, ſecundùm ordinem ſapientiæ tuæ, prout ſunt, intelligere. Da prudenter declinare blandientem, & patienter ferre adverſantem: quia hæc magna ſapientia, non moveri omni vento verborum, nec aurem malè blandienti præbere ſireni: ſic enim inceptâ pergitur viâ ſecurè. *Lib. 3. cap. 27. §. 4. & 5.*

Paſſus VI.

Exemplum & Propoſitum tendendi ad ultimum finem.

I.

Exemplo Sanctorum omnium ad æterna anhelantium.

SAncti DEI & omnes devoti amici Chriſti non attenderunt, quæ carni placuerunt, nec quæ in hoc tempore floruerunt: ſed tota ſpes eorum, & intentio ad æterna bona anhelabat. Ferebatur totum deſiderium ipſorum ſurſum ad manſura, & inviſibilia, ne amore viſibilium traherentur ad infima. *Lib. 1. cap. 22. §. 4.*

II.

Quæram in omnibus DEum.

Super omnia & in omnibus, requieſces, Anima mea, in Domino ſemper, quia ipſe Sanctorum æterna requies. *Lib. 3. cap. 21. §. 1.*

III.

III.

Quærant alii pro ſe aliud, quodcunque libuerit: mihi aliud interim nil placet, nec placebit, niſi tu DEus meus, ſpes mea, ſalus æterna. *Lib. 3. cap. 21. §. 5.* Quidquid alii quærant.

IV.

Non enim eſt ſimilis tui in cunctis mirabilibus cœli & terræ. Sunt opera tua bona valdè, judicia vera, & Providentiâ tuâ reguntur univerſa. Laus ergo tibi & gloria, ô Patris ſapientia: te laudet, & benedicat os meum, anima mea, & cuncta creata ſimul. *Lib. 3. cap. 21. §. 7.* Quia nihil eſt ubivis ſimile DEO.

Paſſus VII.

Damna deflectentis ab ultimo fine.

I.

DIu parvus erit, & infra jacebit, qui aliquid magnum æſtimat, niſi ſolum unum, immenſum, æternum bonum. Et quidquid DEus non eſt, nihil eſt, & pro nihilo computari debet. *Lib. 3. cap. 31. §. 2.* Diu parvus.

II.

Miſer es, ubicumque fueris, & quocumque te verteris, niſi ad DEum te convertas. *Lib. 1. cap. 22. §. 1.* Ubique miſer.

III.

Qui extra me voluerit gloriari, vel

 In triſtitia & in angore.

in aliquo privato bono delectari, non ſtabilietur in vero gaudio, neque in corde ſuo dilatabitur, ſed multipliciter impedietur & anguſtiabitur. *Lib. 3. cap. 9. §. 2.*

IV.

In perpetuis doloribus verſabitur.

Qui aliud quærit, quàm purè DEum, & animæ ſuæ ſalutem, non inveniet, niſi tribulationem & dolorem. *Lib. 1. cap. 17. §. 2.*

V.

Qui relicto creatore, creaturas reſpicit.

Quando tu reſpicis ad creaturas, ſubtrahitur tibi aſpectus creatoris. Quantumcumque modicum ſit, ſi inordinatè diligitur, & reſpicitur, retardat à ſummo, & vitiat. *Lib. 3. cap. 42. §. 2.*

Paſſus VIII.

Ardens deſiderium conſequendi hunc finem.

I.

Deſidero DEum præ omni eo, quod DEus non eſt.

DA mihi, dulciſſime & amantiſſime JEſu, in te ſuper omnem creaturam requieſcere; ſuper omnem ſalutem, & pulchritudinem, ſuper omnem gloriam & honorem, ſuper omnem potentiam & dignitatem, ſuper omnem ſcientiam, & ſubtilitatem; ſuper omnes divitias & artes; ſuper omnem lætitiam & exultationem, ſuper omnem famam & laudem, ſuper omnem ſuavi-

ſuavitatem & conſolationem, ſuper omnem ſpem & promiſſionem, ſuper omne meritum & deſiderium; ſuper omnia dona & munera, quæ potes dare & infundere, ſuper omne gaudium & jubilationem, quam poteſt mens capere & ſentire: denique ſuper Angelos & Archangelos, & ſuper omnem exercitum cœli: ſuper omnia viſibilia & inviſibilia: & ſuper omne, quod tu DEus meus non es. *Lib. 3. cap. 21. §. 1.*

II.

Quia tu Domine DEus meus ſuper omnia optimus es: tu ſolus altiſſimus: tu ſolus potentiſſimus: tu ſolus ſufficientiſſimus & pleniſſimus, tu ſolus ſuaviſſimus & ſolatioſiſſimus: tu ſolus pulcherrimus & amantiſſimus: tu ſolus nobiliſſimus & glorioſiſſimus ſuper omnia: in quo cuncta bona ſimul & perfectè ſunt, & ſemper fuerunt & erunt. *Lib. 3. cap. 21. §. 2.* Omnia ſolus hic eſt.

III.

Atqui ideo minus eſt & inſufficiens, quidquid præter teipſum mihi donas, aut de te ipſo revelas, vel promittis, te non viſo, nec plenè adepto: quoniam quidem non poteſt cor meum veraciter requieſcere, nec totaliter contentari, niſi in te requieſcat, & omnia dona, Cætera cunctа nihil.

na, omnemque creaturam tranſcendat. *Lib. 3. cap. 21. §. 2.*

Paſſus IX.

De primo peccato Angelorum.

I.

Unicum Angelorum peccatum tremore & pudore nos obruit.

INtonas ſuper me judicia tua Domine, & timore ac tremore concutis omnia oſſa mea, & expaveſcit anima mea valde. Sto attonitus, & conſidero; quia cœli non ſunt mundi in conſpectu tuo. Si in Angelis reperiſti pravitatem, nec tamen pepercisti, quid fiet de me? ceciderunt ſtellæ de cœlo, & ego pulvis, quid præſumo? Quorum opera videbantur laudabilia, ceciderunt ad infima: & qui comedebant panem Angelorum, vidi ſiliquis delectari porcorum. *Lib. 3. cap. 14. §. 1.*

II.

Impellit ad Humilitatem.

O quàm profundè ſubmittere me debeo, ſub abyſſalibus judiciis tuis Domine: ubi nihil aliud me eſſe invenio, quàm nihil & nihil! O pondus immenſum! ô pelagus intransnatabile! ubi nihil de me reperio, quàm in toto nihil: ubi eſt ergo latebra gloriæ? ubi confidentia de virtute concepta? Abſorpta eſt omnis gloriatio vana in profunditate judiciorum tuorum ſuper me. *Lib. 3. cap. 14. §. 3.*

III.

III.

Quid eſt omnis caro in conſpectu tuo? Nunquid gloriabitur lutum, contra formantem ſe? Quomodo poteſt erigi vaniloquiô, cujus cor in veritate ſubjectum eſt Deo? Non eum totus mundus eriget, quem veritas ſibi ſubjecit; nec omnium laudantium ore movebitur, qui totam ſpem ſuam in DEO firmavit. Nam & ipſi, qui loquuntur, ecce omnes nihil; deficient enim cum ſonitu verborum: veritas autem Domini manet in æternum. *Lib. 3. cap. 14. ſ. 4.* Fugat omnem vanam gloriam.

Paſſus X.

De peccato primorum Parentum.

I.

NAtura ad malum ſemper prona ab adoleſcentiâ ſuâ. Nam per primum hominem Adam lapſa, & vitiata per peccatum, in omnes homines pœna hujus maculæ deſcendit: ut ipſa natura, quæ bene & recta à te condita fuit, pro vitio jam, & infirmitate corruptæ naturæ ponatur, eò quòd motus ejus ſibi relictus, ad malum & inferiora trahat. *Lib. 3. cap. 55. ſ. 2.* Ex peccato primorum Parentum corruptio totius naturæ humanæ.

II.

Modica vis, quæ remanſit, eſt tanquam ſcintilla quædam latens in cinere. Hæc eſt ipſa ratio naturalis, circum- Obcœcatio intellectûs.

cumfuſa magnâ caligine, adhuc judicium habens boni & mali, veri falſique diſtantiam, licet impotens ſit adimplere omne, quod approbat, nec pleno jam lumine veritatis, nec ſanitate affectionum ſuarum potiatur. *Lib. 3. c. 55. ſ. 2.*

III.

Infirmitas voluntatis.

Hinc eſt DEus meus, quod condelector legi tuæ ſecundùm interiorem hominem, ſciens, mandatum tuum fore bonum, juſtum & ſanctum, arguens etiam omne malum & peccatum fugiendum. Carne autem ſervio legi peccati, dum magis ſenſualitati obedio, quàm rationi. Hinc eſt, quod velle bonum mihi adjacet; perficere autem non invenio. Hinc ſæpe multa bona propono, ſed quia gratia deeſt ad adjuvandum infirmitatem meam, ex levi reſiſtentiâ refilio & deficio. Hinc accidit, quod viam perfectionis agnoſco, & qualiter agere debeam, clarè ſatis video: ſed propriæ corruptionis pondere preſſus, ad perfectiora non aſſurgo. *Lib. 3. cap. 55. ſ. 3.*

IV.

Peccatum Dolor & Miſeria.

Quamdiu iſtud fragile corpus gerimus, ſine peccato eſſe non poſſumus, nec ſine tœdio & dolore vivere. Libenter haberemus ab omni miſeriâ quietem; ſed quia per peccatum perdidi-

didimus innocentiam, amiſimus etiam veram beatitudinem. *Lib. 1. cap. 22. §. 5.* Ideo oportet nos tenere patientiam, & DEI expectare miſericordiam, donec tranſeat iniquitas hæc, & mortalitas abſorbeatur à vitâ. *Ibidem.* Documentum.

Paſſus XI.

De miſeriis hujus vitæ propter peccatum.

I.

DIes hujus temporis parvi & mali, pleni doloribus & anguſtiis: ubi homo multis peccatis inquinatur, multis paſſionibus irretitur, multis timoribus ſtringitur, multis curis diſtenditur, multis curioſitatibus diſtrahitur, multis vanitatibus implicatur, multis erroribus circumfunditur, multis laboribus atteritur, tentationibus gravatur, deliciis enervatur, egeſtate cruciatur. *Lib. 3. cap. 48. §. 2.* O quando finis horum malorum? quando liberabor à miſerâ ſervitute vitiorum? quando memorabor Domine tui ſolius? quando ad plenum lætabor in te? quando ero ſine omni impedimento in verâ libertate, ſine omni gravamine mentis & corporis? Relictus ſum pauper & exul in terrâ hoſtili, ubi bella quotidiana, & infortunia maxima. *Ibidem §. 3.* Enumerantur miſeriæ hujus vitæ. Affectus.

II. Heu

II.

Deploratur perpetuitas malorum hujus vitæ,

Heu qualis eſt hæc vita, ubi non deſunt tribulationes & miſeriæ: ubi plena laqueis & hoſtibus ſunt omnia? Nam unâ tribulatione ſeu tentatione recedente, alia accedit: ſed & priore adhuc durante conflictu, alii plures ſuperveniunt, & inſperatè. *Lib. 3. cap. 20. §. 3.*

III.

Utique non amandæ,

Et quomodo poteſt amari vita, tantas habens amaritudines, tot ſubjecta calamitatibus & miſeriis? Quomodo etiam dicitur vita, tot generans mortes & peſtes? Et tamen amatur, & delectari in ea à multis quæritur. *Lib. 3. cap. 20. §. 4.*

Paſſus XII.

De noxiis curis, & indigno amore hujus vitæ.

I.

Rerum caducarum curæ; neglectus æternarum,

O Domine, quousque venimus? Ecce damnum defletur temporale, pro modico quæſtu laboratur & curritur, & ſpirituale detrimentum in oblivionem tranſit, & vix ſerò reditur. Quod parum vel nihil prodeſt, attenditur; & quod ſummè neceſſarium eſt, negligenter præteritur; quia totus

totus homo ad externa defluit, & nisi citò resipiscat, libens in exterioribus jacet. *Lib. 3. cap. 44. §. 2.*

II.

Sed væ, non cognoscentibus suam miseriam : & amplius væ illis, qui diligunt hanc miseram & corruptibilem vitam. Nam in tantum quidam hanc amplectuntur, licèt etiam vix necessaria laborando, aut mendicando habeant, ut, si possent hîc semper vivere, de regno DEI nihil curarent. *Lib. 1. cap. 22. §. 3.* Et insanus amor vitæ.

III.

O insani & infideles corde, qui tam profundè in terrenis jacent, ut nihil, nisi carnalia sapiant. Sed miseri, adhuc in fine graviter sentient, quàm vile & nihilum erat, quod amaverunt. *Lib. 1. cap. 22. §. 4.* In fine graviter affligent.

Passus XIII.

De peccatis propriis identidem in memoriam revocandis.

I.

EGo tē docebo (ait Veritas) quæ recta sunt, & placita coram me. Cogita peccata tua, cum displiçentiâ magnâ & mœrore: & nunquam reputes te aliquid esse, propter opera bona. Revera peccator es, & multis passionibus Quomodo revocanda in memoriam peccata totius vitæ.

obnoxius & implicatus. Ex te ſemper ad nihil tendis; citò laberis, citò vinceris, citò turbaris, citò diſſolveris. Non habes quidquam, unde poſſis gloriari, ſed multa, unde te debeas vilificare: quia multò infirmior es, quàm vales comprehendere. *Lib. 3. cap. 4. §. 2.*

II.

Quantum & ex quo motivo diſplicere debeant.

Diſpliceat tibi ſemper tua maxima vilitas. Nil ſic timeas, ſic vituperes & fugias, ſicut vitia & peccata tua: quæ magis diſplicere debent, quàm quælibet rerum damna. Time judicia DEI, expaveſce iram omnipotentis. Noli autem diſcutere opera Altiſſimi, ſed tuas iniquitates perſcrutare, in quantis deliquiſti, & quàm multa bona neglexiſti. *Lib. 3. cap. 4. §. 3. & 4.*

III.

Ad quantam humilitatem & ſuimet contemptum inducere,

Exardeſce contra te, nec patiaris tumorem in te vivere; ſed ita ſubjectum & parvulum te exhibe, ut omnes ſuper te ambulare poſſint, & ſicut lutum platearum conculcare. Quid habes homo inanis conqueri? quid ſordide peccator potes contradicere exprobrantibus tibi, qui toties DEum offendiſti, & infernum multoties meruiſti? Sed pepercit tibi oculus meus, quia pretioſa fuit anima tua in conſpectu meo: ut cognoſceres dilectionem meam, & gratus

gratus ſemper beneficiis meis exiſteres: & ut ad veram ſubjectionem & humilitatem, te jugiter dares, patientérque proprium contemptum ferres. *Lib. 3. cap. 13. §. 3.*

Paſſus XIV.

De ſui ipſius ſalutari cognitione.

I.

LOquar ad Dominum meum, cùm ſim pulvis & cinis? ſi me ampliùs reputavero, ecce tu ſtas contra me: & dicunt teſtimonium verum iniquitates meæ, nec poſſum contradicere. Si autem me vilificavero, & ad nihilum redegero, & ab omni propriâ reputatione defecero, atque (ſicut ſum) pulveriſavero, erit mihi propitia gratia tua, & vicina cordi meo lux tua: & omnis æſtimatio, quantulacumque minima, in valle nihileitatis meæ ſubmergetur, & peribit in æternum. Ibi oſtendis me mihi, quid ſum, quid fui, & quò deveni: quia nihil ſum & neſcivi. Si mihi ipſi relinquor, ecce nihil, & tota infirmitas. *Lib. 3. cap. 8. §. 1.*

In valle nihileitatis meæ videbo, quid ſim, quid fuerim, quid de me futurum ſit.

II.

Domine, quid eſt homo, quod memor es ejus: aut filius hominis, quia viſitas eum? quid promeruit homo, ut dares illi gratiam tuam? Domine, quid poſſum conqueri, ſi me deſeris?

Præſente vel abſente gratia DEI.

aut quid juſtè obtendere poſſum, ſi, quod peto, non feceris? certè hoc in veritate cogitare poſſum, nihil boni ex me habeo, ſed in omnibus deficio, & ad nihil ſemper tendo. Et niſi à te fuero adjutus, & interiùs informatus, totus efficior tepidus & diſſolutus. *Lib. 3. cap. 40. §. 1.*

III.

Quid ergo, niſi ut humiliem me?

Quid habet ultrà dicere ſervus tuus coram te, niſi ut humiliet ſe valde ante te, memor ſemper propriæ iniquitatis & vilitatis. *Lib. 3. cap. 21 §. 6.* Qui bene ſeipſum cognoſcit, ſibi ipſi vileſcit, nec laudibus delectatur humanis. *Lib. 1. cap. 2. §. 1.*

Paſſus XV.

De animo parato ad pœnas propter culpam.

I.

Quia dignus ſum pœnâ.

QUia frequenter & graviter peccavi tibi, meritò armatur contra me omnis creatura. Mihi juſtè debetur confuſio & contemptus *Lib. 3. cap. 41. §. 2.*

II.

Arguam peccata mea, priusquam moriar.

In veritate confiteor, quoniam dignus ſum omni ludibrio & contemptu, nec decet me inter tuos devotos commemorari. Et licet hoc ægrè audiam, tamen

tamen adversum me, pro veritate, peccata mea arguam, ut facilius misericordiam tuam merear impetrare. Quid dicam reus, & omni confusione plenus? Non habeo os loquendi, nisi hoc tantùm verbum: Peccavi, Domine, peccavi: miserere mei, ignosce mihi. *Sine me paululum, ut plangam dolorem meum, antequam vadam ad terram tenebrosam & opertam mortis caligine?* Quid tam maximè à reo & misero peccatore requiris, nisi ut conteratur & humiliet se pro delictis suis? *Lib. 3. cap. 52. §. 2. & 3.*

III.

Ecce Pater dilecte, in manibus tuis sum ego, sub virga correctionis tuæ me inclino: percute dorsum meum, & collum meum, ut incurvem ad voluntatem tuam, tortuositatem meam. Fac me pium & humilem discipulum, sicut benefacere consuevisti, ut ambulem ad omnem nutum tuum. Tibi me, & omnia mea, ad corrigendum comendo: melius est hîc corripi, quàm in futuro. Tu scis omnia & singula, & nihil te latet in humanâ conscientiâ. Tu scis, quid expedit ad profectum meum, & quantum deservit tribulatio ad rubiginem vitiorum purgandam. Fac mecum desideratum beneplacitum tuum, & ne despicias peccaminosam

Oblatio ad omnem castigationem.

vitam meam, nulli melius, nec clariùs, quàm tibi ſoli notam. *Lib. 3. cap. 50. §. 6.*

Paſſus XVI.

Contritio & Confeſſio peccatorum.

I.

Bona contritionis.

HUmilis peccatorum contritio, acceptabile tibi eſt Domine ſacrificium, longè ſuaviùs odorans in conſpectu tuo, quàm thuris incenſum. Hæc eſt gratum etiam unguentum, quod ſacris pedibus tuis infundi voluiſti: *quia cor contritum & humiliatum nunquam deſpexiſti.* Ibi eſt locus refugii à facie iræ inimici. Ibi emendatur & abluitur, quidquid aliunde contractum eſt, & inquinatum. *Lib. 3. cap. 52. §. 4.*

II.

Examinanda conſcientia. Integra facienda confeſſio.

Diligenter examina conſcientiam tuam; & pro poſſe tuo, verâ contritione & humili confeſſione eam munda & clarifica: ita ut nihil grave habeas, aut ſcias, quod te remordeat. *Lib. 4. cap. 7. §. 1.*

III.

Colloquium ad DEum.

Non reticebo, neque deprecari ceſſabo, donec gratia tua revertatur, mihíque tu intus loquaris: Ecce adſum: Ecce ego ad te, quia invocâſti me, lacrymæ

crymæ tuæ, & deſiderium animæ tuæ, humiliatio tua, & contritio cordis, inclinaverunt me, & adduxerunt ad te. Et dixi; Domine invocavi te, & deſideravi frui te, paratus omnia reſpuere propter te. Tu enim prior excitâſti me, ut quærerem te. Sis ergo benedictus Domine, qui feciſti hanc bonitatem cum ſervo tuo, ſecundùm multitudinem miſericordiæ tuæ. *Lib. 3. cap. 21. §. 5.*

Paſſus XVII.

Firma propoſita emendationis in poſterum.

I.

PRo nulla re mundi, & pro nullius hominis dilectione aliquod malum eſt faciendum. *Lib. 1. cap. 15. §. 1.* Propoſita de Peccatis vitandis.

II.

Eligendum eſt magis, totum mundum habere contrarium, quàm JEſum offenſum. *Lib. 2. cap. 8. §. 3.*

III.

Qui perdit JEſum, perdit nimis multum; & plus quàm totum mundum, *Lib. 2. cap. 8. §. 2.*

IV.

Potes citò fugare JEſum, & gratiam ejus perdere, ſi volueris ad exteriora declinare. *Lib. 2. cap. 8. §. 3.*

V.

De Paſſionibus refrœnandis.

Sequentes ſuam ſenſualitatem, maculant conſcientiam, & perdunt DEI gratiam. *Lib. 1. cap. 1. §. 5.*

VI.

Non eſt moleſtior & pejor animæ hoſtis, quàm tu ipſe tibi, non bene concordans ſpiritui. *Lib. 3. cap. 13. §. 1.*

VII.

Sæpè malè agimus & pejus excuſamus. *Lib. 2. cap. 5. §. 1.*

VIII.

De procurandâ bonâ conſcientiâ.

Nemo ſecurè gaudet, niſi qui bonæ conſcientiæ teſtimonium habet. *Lib. 1. cap. 20. §. 3.*

IX

Mali nunquam habent veram lætitiam, nec internam ſentiunt pacem; quia non eſt pax impiis, dicit Dominus. Et ſi dixerint; In pace ſumus, non venient ſuper nos mala: & quis nobis nocere audebit? Ne credas eis: quoniam repentè exurget ira DEI, & in nihilum redigentur actus eorum, & cogitationes eorum peribunt. *Lib. 2. cap. 6. §. 1.*

X.

Bona conſcientia valde multa poteſt portare, & valde læta eſt inter adverſa. Mala conſcientia ſemper timida eſt & inquieta. *Lib. 2. cap. 6. §. 1.*

XI.

XI.

Gloria boni hominis, teſtimonium bonæ conſcientiæ. Habe bonam conſcientiam, & habebis ſemper lætitiam. *Lib. 2. cap. 6. §. 1.*

XII.

De aſſumendo timore DEI.

Non eſt vera libertas, nec bona lætitia, niſi in timore DEI cum bonâ conſcientiâ. Felix, qui à ſe abdicat, quidquid conſcientiam ſuam maculare poteſt & gravare. *Lib. 1. cap. 21. §. 2.*

XIII.

De ſtudio melioris vitæ.

Si eſt gaudium in mundo, hoc utique poſſidet puri cordis homo: & ſi eſt alicubi tribulatio, & anguſtia, hoc melius novit mala conſcientia. *Lib. 2. cap. 4. §. 2.*

XIV.

Bona vita, facit hominem ſapientem ſecundùm DEum, & expertum in multis. *Lib. 1. cap. 4. §. 2.*

XV.

Pauci ex infirmitate meliorantur; ſic & qui multum peregrinantur, rarò ſanctificantur. *Lib. 1. cap. 23. §. 4.*

Paſſus XVIII.

De beneficio converſionis ad DEum.

I.

Peccator non niſi à DEO reducitur.

NUnc iterum loquar Domine, & non ſilebo; dicam in auribus DEI mei, Domini mei, & Regis mei, qui eſt in excelſo. O quàm magna multitudo dulcedinis tuæ Domine, quam abſcondiſti timentibus te! Sed quid es amantibus? quid toto corde tibi ſervientibus? verè ineffabilis dulcedo contemplationis tuæ, quam largiris amantibus te. In hoc maximè oſtendiſti mihi dulcedinem charitatis tuæ, quia cùm non eſſem, feciſti me: cùm errarem longè à te, reduxiſti me, ut ſervirem tibi: & præcepiſti, ut diligam te. *Lib. 3. cap. 10. §. 1.*

II.

Cui propterea grates habet.

O fons amoris perpetui, quid dicam de te? Quomodo potero tui obliviſci, qui mei dignatus es recordari, etiam poſtquam contabui & perii? Feciſti ultra omnem ſpem, miſericordiam cum ſervo tuo: & ultra omne meritum, gratiam & amicitiam exhibuiſti. Quid retribuam tibi pro gratia iſta? *Lib. 3. cap. 10. §. 2.*

III.

Et ſervire promittit.

Nunquid magnum eſt, ut tibi ſerviam, cui omnis creatura ſervire tenetur? Non magnum mihi videri debet ſervire tibi: ſed hoc potiùs magnum mihi, & mirandum apparet, quòd

quòd tam pauperem & indignum, dignaris in ſervum recipere, & dilectis ſervis tuis adunare. *Lib. 3. cap. 10. §. 2.*

Paſſus XIX.

Invitatur peccator ad SS. Communionem.

I.

VEnite ad me omnes, qui laboratis & onerati eſtis, & ego reficiam vos. Dicit Dominus. Hæc ſunt verba tua Chriſte, ſpondet veritas æterna. Quia ergo tua ſunt, & vera, gratanter mihi & fideliter cuncta ſunt accipienda. Tua ſunt, & tu ea protuliſti: & mea quoque ſunt, quia pro ſalute mea ea edidiſti. Libenter ſuſcipio ea ex ore tuo, ut arctiùs inſerantur cordi meo. Excitant me verba tantæ pietatis, plena dulcedinis & dilectionis. Sed terrent me delicta propria: & ad capienda tanta myſteria, me reverberat impura conſcientia. Provocat me dulcedo verborum tuorum, ſed onerat me multitudo vitiorum meorum. *Lib. 4. cap. 1. §. 1.*

Invitanti Chriſto recreatore animo grato.

II.

Jubes ut fiducialiter ad te accedam, ſi tecum velim habere partem: & ut immortalitatis accipiam alimoniam, ſi æternam cupiam obtinere vitam & gloriam. *Venite,* inquis, *ad me omnes, qui*

Humili & compuncto.

qui laboratis, & onerati estis, & ego reficiam vos. O dulce & amicabile verbum in aure peccatoris, quòd tu, Domine Deus meus, egenum & pauperem invitas, ad communionem tui sanctissimi corporis. Sed quis ego sum Domine, ut ad te præsumam accedere? Ecce, Cœli Cœlorum te non capiunt, & tu dicis; venite ad me omnes. *Lib. 4. c. 1. §. 2.*

III.

Nec sine veniendi verecundia.

Quid sibi vult ista piissima dignatio, & tam amicabilis invitatio? Quomodo ausus ero venire, qui nihil boni mihi conscius sum, unde possim præsumere? Quomodo te introducam in domum meam, qui sæpius offendi benignissimam faciem tuam? Reverentur Angeli & Archangeli, metuunt sancti & justi, & tu dicis: Venite ad me omnes? Nisi tu Domine hoc diceres, quis verum esse crederet? Et nisi tu juberes, quis accedere attentaret? *Lib. 4. c. 1. §. 3.*

Passus XX.

Accedit homo peccator, humiliter ac reverenter.

I.

Confessio propriæ vilitatis.

Super bonitate tuâ, & magnâ misericordiâ tuâ Domine confisus, accedo æger ad Salvatorem, esuriens & sitiens ad fontem vitæ, egenus ad Regem

gem Cœli, ſervus ad Dominum, creatura ad Creatorem, deſolatus ad meum pium Conſolatorem. Sed unde hoc mihi, ut venias ad me? Quis ego ſum, ut præſtes mihi teipſum? Quomodo audet peccator coram te apparere? & tu quomodo dignaris ad peccatorem venire? Tu noſti ſervum tuum, & ſcis, quia nil boni in ſe habet, unde hoc illi præſtes? Confiteor igitur vilitatem meam, agnoſco tuam bonitatem, laudo pietatem, & gratias ago propter nimiam charitatem. Propter temetipſum enim hoc facis, non propter mea merita: ut bonitas tua mihi magis innoteſcat, charitas amplior ingeratur, & humilitas perfectiùs commendetur. Quia ergo tibi hoc placet, & tu ſic fieri juſsiſti, placet & mihi, dignatio tua, & utinam iniquitas mea non obſiſtat. *Lib. 4. cap. 2. §. 1.*

II.

Deſiderium dignæ ſumptionis, quam

O Dulciſsime & Benigniſsime JESU, quanta tibi reverentia & gratiarum actio cum perpetuâ laude pro ſuſceptione Sacri Corporis tui debetur, cujus dignitatem nullus hominum explicare potens invenitur. Sed quid cogitabo in hâc Communione, in acceſſu ad Dominum meum, quem debitè venerari nequeo, & tamen devotè ſuſcipere deſidero? Quid cogitabo melius & ſalubrius, niſi meipſum

meipſum totaliter humiliando coram te, & tuam infinitam bonitatem exaltando ſupra me? Laudo te, DEUS meus, & exalto in æternum. Deſpicio me & ſubijcio tibi, in profundum vilitatis meæ. *Lib. 4. c. 2. §. 2.*

III.

Humilitas maximè procurat.

Ecce tu Sanctus Sanctorum, & ego ſordes peccatorum. Ecce tu inclinas te ad me, qui non ſum dignus ad te reſpicere. Ecce tu venis ad me, tu vis eſſe mecum, tu invitas ad convivium tuum. Tu mihi dare vis Cœleſtem Cibum, & panem Angelorum ad manducandum: non alium ſanè, quàm teipſum, panem vivum, qui de Cœlo deſcendiſti, & das vitam mundo. *Lib. 4. cap. 2. §. 3.*

Paſſus XXI.

Aſpirationes ſub ipſam Sacram Synaxin.

I.

Clamat de profundis miſeriæ ſuæ.

O Dulciſsime atque amantiſsime Domine, quem nunc devotè deſidero ſuſcipere, tu ſcis infirmitatem meam, & neceſſitatem, quam patior, in quantis malis & vitiis jaceo; quàm ſæpe ſum gravatus, tentatus, turbatus, & inquinatus. Pro remedio ad te venio, pro conſolatione & ſublevamine te deprecor,

cor. Ad omnia ſcientem loquor, cui manifeſta ſunt omnia interiora mea, & qui ſolus potes me perfectè conſolari, & adjuvare. Tu ſcis, quibus bonis indigeo præ omnibus, & quàm pauper ſum in virtutibus. *Lib. 4. cap. 16. §. 1.*

II.

Implorat divinam clementiam.

Ecce, ſto ante te pauper & nudus, & gratiam poſtulans, & miſericordiam implorans. Refice eſurientem mendicum tuum, accende frigiditatem meam igne amoris tui, illumina cœcitatem meam claritate præſentiæ tuæ. Verte mihi omnia terrena in amaritudinem, omnia gravia & contraria in patientiam, omnia infima & creata in contemptum & oblivionem. Erige cor meum ad te in Cœlum, & ne dimittas me vagari ſuper terram. Tu ſolus mihi ex hoc jam dulceſcas usque in ſæculum; quia tu ſolus cibus & potus meus, amor meus & gaudium meum, dulcedo mea, & totum bonum meum. *Lib. 4. cap. 16. §. 2.*

III.

Exclamat ob admirabilem DEI dignationem.

O mira circa nos tuæ pietatis dignatio, quod tu Domine DEus meus, creator, & vivificator omnium ſpirituum, ad pauperculam dignaris venire animam, & cum totâ divinitate tuâ ac humanitate, ejus impinguare eſuriem! O felix mens & beata anima, quæ te Domi-

Dominum DEum ſuum meretur devotè ſuſcipere, & in tui ſuſceptione, ſpirituali gaudio repleri! *Lib. 4. cap. 3. §. 4.*

Paſſus XXII.

Affectus pii poſt SS. Communionem.

I.

Celebrat utilitates Euchariſtiæ.

ESt hoc altiſſimum & digniſſimum Sacramentum ſalus animæ & corporis, medicina omnis ſpiritualis languoris: in quo vitia mea curantur, paſſiones frænantur, tentationes vincuntur aut minuuntur: gratia major infunditur, virtus incepta augetur, firmatur fides, ſpes roboratur, & charitas igneſcit ac dilatatur. *Lib. 4. cap. 4. §. 2.*

II.

Orat ut ſuppleat DEus, quæ deſunt.

Quidquid mihi deeſt, JEſu bone, Salvator ſanctiſſime, tu pro me ſupple benignè & gratioſè, qui omnes ad te dignatus es vocare, dicens; *Venite ad me omnes, qui laboratis & onerati eſtis, & ego reficiam vos.* Ego quidem laboro in ſudore vultûs mei, dolore cordis torqueor, peccatis oneror, tentationibus inquietor, multis malis paſſionibus implicor & premor: & non eſt qui adjuvet, non eſt qui liberet, & ſalvum faciat, niſi tu Domine DEus Salvator meus: cui committo me & omnia mea,

mea, ut me cuſtodias, & perducas in vitam æternam. *Lib. 4. cap. 4. §. 4. & 5.*

III.

Domine offerò tibi omnia peccata & delicta mea, quæ commiſi coram te, & ſanctis Angelis tuis, à die quo primum peccare potui usque ad horam hanc, ſuper placabili altari tuo: ut tu omnia pariter incendas, & comburas igne charitatis tuæ, & deleas univerſas maculas peccatorum meorum, & conſcientiam meam ab omni delicto emendes, & reſtituas mihi gratiam tuam, quam peccando amiſi, omnia mihi plenè indulgendo, & in oſculum pacis me miſericorditer aſſumendo. *Lib. 4. cap. 9. §. 2.*

Offert DEO; ſed quid? omnia peccata ſua:

IV.

Quid poſſum agere pro peccatis meis, niſi humiliter ea confitendo, & lamentando, & tuam propitiationem inceſſanter deprecando? Deprecor te, exaudi me propitius, ubi adſto coram te DEus meus. Omnia peccata mea mihi maximè diſplicent, nolo ea unquam amplius perpetrare: ſed pro eis doleo & dolebo, quamdiu vixero, paratus pœnitentiam agere; & pro poſſe ſatisfacere. Dimitte mihi DEus, dimitte mihi peccata mea, propter nomen ſanctum tuum: ſalva animam meam, quam pretioſo ſanguine tuo redemiſti.

Propter quæ dolet, æternúmque dolebit

Ecce committo me miſericordiæ tuæ, reſigno me manibus tuis, Age mecum ſecundùm bonitatem tuam, non ſecundùm meam malitiam & iniquitatem. *Lib. 4. cap. 9. §. 3.*

V.

Utens Euchariſtiâ in pleniſſimam ſatisfactionem.

Non eſt oblatio dignior, & ſatisfactio major pro peccatis diluendis, quàm ſeipſum purè & integrè, cum oblatione Corporis Chriſti in Miſsâ, & in Communione DEO offerre. *Lib. 4. cap. 7. §. 4.* Charitas etenim Chriſti nunquam minuitur, & magnitudo propitiationis ejus nunquam exhauritur. Ita magnum, novum, & jucundum tibi videri debet, cùm celebras, aut Miſſam audis, ac ſi eodem die Chriſtus primùm in uterum virginis deſcendens, homo factus eſſet: aut in cruce pendens, pro ſalute hominum pateretur, & moreretur. *Lib. 4. cap. 2. §. 6.*

Paſſus XXIII.

Non tantum utile, ſed & neceſſarium, frequenter communicare.

I.

Communio à paſſionibus & vitiis curat, contra tentationes munit.

FRequenter recurrendum eſt ad fontem gratiæ, & divinæ miſericordiæ, ad fontem bonitatis & totius puritatis: quatenus à paſſionibus tuis & vitiis curari valeas,

valeas, & contra univerſas tentationes & fallacias diaboli, fortior atque vigilantior effici merearis. *Lib. 4. cap. 10. §. 1.*

II.

In animâ vires amiſſas reparat.

O admirabilis & abſcondita gratia ſacramenti, quam nôrunt tantum Chriſti fideles; infideles autem, & peccatis ſervientes, experiri non poſſunt! In hoc Sacramento confertur ſpiritualis gratia, & reparatur in anima virtus amiſſa: & per peccatum deformata, redit pulchritudo. Tanta eſt aliquando hæc gratia, ut ex plenitudine collatæ devotionis, non tantùm mens, ſed & debile corpus, vires ſibi præſtitas ſentiat ampliores. *Lib. 4. cap. 1. §. 11.*

III.

Sancta proposita confirmat.

Neceſſarium quidem mihi eſt, qui tam ſæpe labor, & pecco, tam cito torpeſco & deficio; ut per frequentes orationes & confeſſiones, ac ſacram Corporis tui perceptionem, me renovem, mundem & accendam; ne fortè diutiùs abſtinendo, à ſancto propoſito defluam, *Lib. 4. cap. 3. §. 2.*

IV.

Retrahit à malo, concurrat in bono.

Proni enim ſunt ſenſus hominis ad malum, ab adoleſcentiâ ſuâ, & niſi ſuccurrat divina medicina, labitur homo mox ad pejora. Retrahit ergò ſancta Com-

Communio à malo, & confortat in bono. Si enim modò tam ſæpe negligens ſum & tepidus, quando communico aut celebro; quid fieret, ſi medelam non ſumerem, & tam grande juvamen non quærerem? *Lib. 4. cap. 3. §. 3.*

Paſſus XXIV.

Votum peccatoris: ejusdemque Oratio pro offenſis.

I.

Cupit pro ſe orare omnes ſacerdotes, & devotè communicantes.

ACcipe vota mea Domine DEus meus, Quicumque reverenter ac devotè altiſſimum Sacramentum tuum celebrant, & plenâ fide recipiunt, gratiam & miſericordiam apud te invenire mereantur, & pro me peccatore ſuppliciter exorent. Cúmque optatâ devotione, ac fruibili unione potiti fuerint, & bene conſolati, & mirificè refecti, de ſacrâ mensâ cœleſti abſceſſerint, mei pauperis recordari dignentur. *Lib. 4. cap. 17. §. 5.*

II.

Orat pro offendentibus & offenſis.

Offero etiam tibi preces & hoſtias placationis, pro illis ſpecialiter, qui me in aliquo læſerunt, contriſtaverunt, aut vituperaverunt, vel aliquod damnum vel gravamen intulerunt: pro his quoque omnibus, quos aliquando contriſtavi, conturbavi, gravavi, & ſcan-

ſcandalizavi, verbis, factis ſcienter vel ignoranter, ut nobis omnibus pariter indulgeas peccata noſtra & mutuas offenſiones. *Lib. 4. cap. 9. §. 6.*

III.

Aufer Domine à cordibus noſtris omnem ſuſpicionem, indignationem, iram & diſceptationem, & quidquid poteſt charitatem lædere, & fraternam dilectionem minuere. Miſerere, miſerere Domine miſericordiam tuam poſcentibus, da gratiam indigentibus, & fac nos tales exiſtere, ut ſimus digni gratiâ tuâ perfrui, & ad vitam proficiamus æternam. Amen. *Lib. 4. cap. 9. §. 6.* Petit mutuam vigere charitatem.

Paſſus XXV.

De novâ & internâ converſatione.

I.

REgnum DEI intra vos eſt, dicit Dominus. Converte te ex toto corde ad Dominum: & relinque hunc miſerum mundum, & inveniet anima tua requiem. Diſce exteriora contemnere, & ad interiora te dare, & videbis regnum DEI in te venire. Eſt enim regnum DEI, pax & gaudium in Spiritu Sancto, quod non datur impiis. *Lib. 2. cap. 1. §. 1.* Verè ſe convertere ad DEum.

II.

Amator JEſu & veritatis, & verus in-

 ternus Quis tandem poſſit?

ternus & liber ab affectionibus inordinatis, poteſt ſe ad DEum liberè convertere, & elevare ſupra ſe ipſum in ſpiritu, ac fruitivè quieſcere. *Lib. 2. cap. 1. §. 6.*

III.

Et quo fructu fiat? Sicut ferrum miſſum in ignem, amittit rubiginem, & totum candens efficitur: ſic homo integrè ad DEum ſe convertens, à torpore exuitur, & in novum hominem transmutatur. *Lib. 2. cap. 4. §. 2.*

Paſſus XXVI.

De neceſſitate gratiæ divinæ, ad novam converſationem.

I.

Summa gratiæ neceſſitas: DOmine DEus meus, qui me creaſti ad imaginem & ſimilitudinem tuam, concede mihi hanc gratiam, quam oſtendiſti tam magnam & neceſſariam ad ſalutem: ut vincam peſſimam naturam meam, trahentem ad peccata, & in perditionem. Sentio enim in carne mea legem peccati, contradicentem legi mentis meæ, & captivam me ducentem ad obediendum ſenſualitati in multis: nec poſſum reſiſtere paſſionibus ejus, niſi aſſiſtat tua ſanctiſſima gratia, cordi meo ardenter infuſa. Opus eſt gratiâ tuâ & magnâ gratiâ, ut vincatur natura ad malum ſem-

ſemper prona ab adoleſcentiâ ſuâ. *Lib. 3. cap. 55. §. 1. & 2.*

II.

Nulla eſt ſanctitas, ſi manum tuam Domine ſubtrahas. Nulla prodeſt ſapientia, ſi gubernare deſiſtas. Nulla juvat fortitudo, ſi conſervare deſinas. Nulla ſecura caſtitas, ſi eam non protegas. Nulla propria cuſtodia, ſi non adſit tua ſacra vigilantia. Nam relicti, mergimur & perimus: viſitati verò, erigimur & vivimus. Inſtabiles quippe ſumus, ſed per te confirmamur: tepeſcimus, ſed à te accendimur. *Lib. 3. cap. 14. §. 2.*

Sine qua tutus homuncio nil eſt.

III.

Robora me cœleſti fortitudine, ne vetus homo, miſera caro ſpiritui nec-dum plenè ſubacta, prævaleat dominari: adverſus quam certare oportebit, quamdiu ſpiratur in hâc vitâ miſerrimâ. *Lib. 3. cap. 20. §. 3.* Emitte lucem tuam, & veritatem, ut luceant ſuper terram: quia terra ſum inanis & vacua, donec illumines me. Effunde gratiam deſuper: perfunde cor meum rore cœleſti: miniſtra devotionis aquas, ad irrigandam faciem terræ, ad producendum fructum bonum & optimum. Eleva mentem preſſam mole peccatorum, & ad cœleſtia totum deſiderium meum ſuſpende: ut guſtatâ ſuavitate

Orationes ſæpiùs dicendæ.

ſupernæ felicitatis, pigeat de terrenis cogitare, *Lib. 3. cap. 23. §. 9.* Concede mihi, benigniſſime JEſu, gratiam tuam, ut mecum ſit, & mecum laboret, mecúmque in finem usque perſeveret. *Lib. 3. cap. 15. §. 3.* Fiat Domine mihi poſſibile per gratiam, quod mihi impoſſibile videtur per naturam. *Lib. 3. cap. 49. §. 4.*

Paſſus XXVII.

Efficax & quotidiana renovatio propoſitorum.

I.

Tantus eſt profectus noſter, quantum eſt propoſitum; Nunquam defertum,

SEcundùm propoſitum noſtrum, curſus profectûs noſtri: & multâ diligentiâ opus eſt, bene proficere volenti. Quòd ſi fortiter proponens, ſæpè deficit: quid ille, qui rarò aut minùs fixè aliquid proponit? Variis tamen modis contingit defertio propoſiti noſtri: & levis omiſſio exercitiorum, vix ſine aliquo diſpendio tranſit. Juſtorum propoſitum in gratiâ DEI potiùs, quàm in propriâ ſapientiâ pendet: in quo ſemper confidunt, quidquid arripiunt.

In gratia DEI fundatum,

Nam homo proponit, ſed DEus diſponit, nec eſt in homine via ejus. *Lib. 1. cap. 19. §. 2.*

II.

Et quotidie renovandum,

Omni die renovare debemus propoſitum noſtrum, & ad fervorem nos exci-

excitare: quasi hodie primùm ad conversionem veniſſemus, atque dicere; Adjuva me Domine DEus in bono propoſito, & ſancto ſervitio tuo: & da mihi nunc hodie perfectè incipere, quia nihil eſt, quod hactenus feci. *Lib. 1. cap. 19. §. 1.*

III.

Accinge te ſicut vir, contra diaboli- Adverſus gu-
cas nequitias. Frena gulam, & omnem lam.
carnis inclinationem faciliùs frenabis.
Nunquam ſis ex toto otioſus; ſed aut Et otium pra-
legens aut ſcribens, aut orans, aut me- cipuè.
ditans, aut aliquid utilitatis pro communi laborans. *Lib. 1. cap. 19. §. 4.*

Paſſus XXVIII.

De nimiâ fragilitate naturæ corruptæ.

I.

OMnes fragiles ſumus, ſed tu nemi- Fragilitatem
nem fragiliorem te ipſo tenebis. meam ni-
Lib. 1. cap. 2. §. 4. Occaſiones homi- miam
nem fragilem non faciunt, ſed qualis ſit, oſtendunt. *Lib. 1. cap. 16. §. 4.*

II.

Confitebor adverſum me injuſtitiam Confitebor
meam: confitebor tibi Domine infir- DEO,
mitatem meam. Sæpe parva res eſt, quæ me dejicit & contriſtat. Propono me fortiter acturum, ſed cùm modica

tentatio venerit, magna mihi anguſtia fit. Valde vilis quandoque res eſt, unde gravis tentatio provenit. Et dum puto me aliquantulum tutum, cùm non ſentio, invenio me nonnunquam pœnè devictum ex levi flatu. *Lib. 3. cap. 20. §. 1.*

III.

Ut miſereatur mei. Vide ergo Domine humilitatem meam, & fragilitatem tibi undique notam. Miſerere, & eripe me de luto, ut non infigar, non permaneam dejectus usquequaque. *Lib. 3. cap. 20. §. 2.* Utinam fortiſſime DEus Iſrael, zelator animarum fidelium, reſpicias ſervi tui laborem & dolorem, aſſiſtásque illi in omnibus, ad quæcumque perrexerit. *Ibid. §. 3.* Quis omnia prævidere, quis præcavere futura mala ſufficit? Si prævisa ſæpe etiam lædunt, quid improviſa, niſi graviter feriunt? *Lib. 3. cap. 45. §. 3.*

Paſſus XXIX.

De facili relapſu in priſtina peccata.

I.

Tam facilis in priora relapſus. O Quanta fragilitas humana, quæ ſemper prona eſt ad vitia! Hodie confiteris peccata tua, & cras iterum perpetras confeſſa. Nunc proponis cavere,

cavere, & poſt horam agis, quaſi nihil propoſuiſſes. Meritò ergo nos ipſos humiliare poſſumus, nec unquam aliquid magni de nobis ſentire; quia tam fragiles & inſtabiles ſumus. *Lib. 1. cap. 22. §. 6.*

II.

Hoc eſt, quod me frequenter reverberat, & coram te confundit; quod tam labilis ſum, & infirmus ad reſiſtendum paſſionibus. Etſi non omnino ad conſenſionem, tamen mihi etiam moleſta & gravis eſt earum inſectatio, & tædet valde ſic quotidie vivere in lite. Et hinc nota mihi fit infirmitas mea: quia multò faciliùs irruunt abominandæ ſemper phantaſiæ, quàm diſcedunt. *Lib. 3. cap. 20. §. 2.* Cauſa eſt meæ confuſionis:

III.

Tu autem Domine, ſemper idem ipſe es, & permanes in æternum ſemper bonus, juſtus & ſanctus, benè, juſtè, ac ſanctè agens omnia, & diſponens in ſapientiâ. Sed ego, qui ad defectum ſum magis pronus, quàm ad profectum, non ſum ſemper in uno ſtatu perdurans: quia ſeptem tempora mutantur ſuper me. Verumtamen citò melius fit, cùm tibi placuerit, & manum porrexeris adjutricem: quia tu ſolus ſine humano ſuffragio poteris auxiliari, & in tantum confirmare, ut vul- Et clamoris ad DEum.

vultus meus amplius in diverſa non mutetur, ſed in te uno cor meum convertatur, & quieſcat. *Lib. 3. cap. 40. §. 2.*

Paſſus XXX.

Examen conſcientiæ generale quotidie faciendum.

Quoties per diem faciendum.

SI non continuè te vales colligere, ſaltem interdum: & ad minus ſemel in die, manè videlicet aut veſpere. Manè propone, veſpere diſcute mores tuos, qualis hodie fuiſti in verbo, opere & cogitatione, quia in his ſæpius forſitan offendiſti DEum & proximum. *Lib. 1. cap. 19. §. 4.* Gaudebis ſemper veſpere, ſi diem expendas fructuosè. *Lib. 1. cap. 25. §. 11.*

Examinis generalis modus, particulas ſeu puncta quinque complectentis.

PUNCTUM PRIMUM.

DEO pro beneficiis acceptis, gratiæ agenda.

Gratiæ agendæ DEO.

DA mihi Domine, cum magnâ reverentiâ ac diligenti conſideratione beneficia tua, tam in generali quàm in ſpeciali memorari: ut dignè tibi ex hinc, valeam gratias referre. Verùm ſcio, & confiteor, nec pro minimo puncto, me poſſe debitas gratiarum laudes perſolvere. Minor ego ſum, omni-

omnibus bonis mihi præſtitiſ: & cùm tuam nobilitatem attendo, deficit præ magnitudine ſpiritus meus. Omnia quæ in animâ habemus & corpore, & quæcumque exterius vel interius, naturaliter vel ſupernaturaliter poſſidemus, tua ſunt beneficia, & te benefi-cum, pium, ac bonum commendant, à quo bona cuncta accepimus. Et ſi alius plura, alius pauciora accepit, omnia tamen tua ſunt: & ſine te, nec minimum poteſt haberi. Omnia ex te, & ideò in omnibus es laudandus. *Lib. 3. cap. 22. §. 1. 2. 3.*

PUNCTUM SECUNDUM.

Pro cognitione & expulſione peccatorum gratia flagitanda.

Poſtulanda peccatorum cognitio.

CLarifica me, JEſu bone, claritate interni luminis: & educ de habitaculo cordis mei, tenebras univerſas. *Lib. 3. cap. 23. §. 4.* Ego ſum pauperrimus ſervulus tuus & abjectus vermiculus: multò pauperior & contemptibilior, quàm ſcio, & dicere audeo. Memento tamen Domine, quia nihil ſum, nihil habeo, nihilque valeo. Tu ſolus bonus, juſtus & ſanctus; tu omnia potes, omnia præſtas, omnia imples, ſolum peccatorem inanem relinquens. Reminiſcere miſerationum tuarum, & imple cor meum gratiâ tuâ, qui non vis eſſe vacua opera tua. *Lib. 3. cap. 3. §. 6.*

PUN-

PUNCTUM TERTIUM.

De admiſſis præſenti die peccatis, rationem ab anima noſtra exigere.

Ad trutinam vocandum, quid cogitâris, dixeris, feceris.

DIſcute mores tuos; qualis hodie fuiſti in verbo, opere, & cogitatione: quia in his ſæpius forſitan offendiſti DEum & proximum. *Lib. 1. cap. 19. §. 4.*

Hanc ad rem ſerviet etiam perfectis hæc, quam ex lib. 4. cap. 7. §. 2. ſubdimus.

Tabella Peccatorum & Defectuum.

1. Ingemiſce, & dole, quod adhuc ita carnalis ſis & mundanus.
2. Tam immortificatus à paſſionibus.
3. Tam plenus concupiſcentiarum motibus.
4. Tam incuſtoditus in ſenſibus exterioribus.
5. Tam ſæpe multis vanis phantaſiis implicatus.
6. Tam multùm inclinatus ad exteriora.
7. Tam negligens ad interiora.
8. Tam levis ad riſum & diſſolutionem.
9. Tam durus ad fletum & compunctionem.
10. Tam promptus ad laxiora, & carnis commoda.
11. Tam ſegnis ad rigorem & fervorem.

12. Tam curioſus ad nova audienda, & pulchra intuenda.
13. Tam remiſſus ad humilia, & abjecta amplectenda.
14. Tam cupidus ad multa habenda.
15. Tam parcus ad dandum.
16. Tam tenax ad retinendum.
17. Tam inconſideratus in loquendo.
18. Tam incontinens in tacendo.
19. Tam incompoſitus in moribus.
20. Tam importunus in actibus.
21. Tam effuſus ſuper cibum.
22. Tam ſurdus ad DEI verbum.
23. Tam velox ad quietem.
24. Tam tardus ad laborem.
25. Tam vigilans ad fabulas.
26. Tam ſomnolentus ad vigilias ſacras.
27. Tam feſtinus ad finem.
28. Tam vagus ad attendendum.
29. Tam negligens in horis perſolvendis.
30. Tam tepidus in celebrando.
31. Tam aridus in communicando.
32. Tam citò diſtractus.
33. Tam rarò plenè tibi collectus.
34. Tam ſubitò commotus ad iram.
35. Tam facilis ad alterius diſplicentiam.
36. Tam pronus ad judicandum.
37. Tam rigidus ad arguendum.
38. Tam lætus ad proſpera.
39. Tam debilis in adverſis.

40. Tam

40. Tam ſæpe multa bona proponens, & modicum ad effectum perducens. *Lib. 4. cap. 7. §. 2.*

PUNCTUM QUARTUM.

Poſcere veniam de delictis.

Veniam poſce de præteritis.

HAbeas diſplicentiam omnium peccatorum tuorum in generali, & pro quotidianis exceſſibus magis in ſpeciali doleas & gemas. Et ſi tempus patitur, DEO in ſecreto cordis, cunctas confitere paſſionum tuarum miſerias. *Lib. 4. cap. 7. §. 1.*

In verâ contritione & cordis humiliatione, naſcitur ſpes veniæ, reconciliatur perturbata conſcientia, reparatur gratia perdita, tuetur homo à futurâ irâ, & occurrunt ſibi mutuo in oſculo ſancto DEus & pœnitens anima. *Lib. 3. cap. 52. §. 3.*

PUNCTUM QUINTUM.

Proponere cum DEI gratiâ emendationem.

Propone de futuris.

HIs & aliis defectibus tuis, cum dolore & magnâ diſplicentiâ propriæ infirmitatis confeſſis ac deploratis, firmum ſtatue propoſitum ſemper emendandi vitam tuam, & in melius proficiendi. *Lib. 4. cap. 7. §. 3.*

Si fecerit homo, quod in ſe eſt, & verè pœnituerit; quotiescunque pro veniâ & gratiâ ad me acceſſerit; vivo ego,

ego, dicit Dominus, qui nolo mortem peccatoris, ſed ut magis convertatur & vivat: quoniam peccatorum ſuorum non recordabor amplius, ſed cuncta ſibi indulta erunt. *Lib. 4. cap. 7. §. 4.*

Paſſus XXXI.

Examen particulare, ad faciliorem & celeriorem peccati, ſeu vitii cujusvis extirpationem.

I.

PRoh dolor! ſtatim poſt modicam recollectionem foras erumpimus: nec opera noſtra, diſtrictâ examinatione trutinamus. Ubi jacent affectus noſtri, non attendimus: & quàm impura ſint omnia, non deploramus. Omnis quippe caro corruperat viam ſuam, & ideo ſequebatur diluvium magnum. Cùm ergo interior affectus noſter multùm corruptus ſit, neceſſe eſt, ut actio ſequens, index carentiæ interioris vigoris, corrumpatur. Ex puro corde, procedit fructus bonæ vitæ. *Lib. 3. cap. 31. §. 4.* Neceſſitas hujus examinis.

II.

Conemur, quantum poſſumus, adhuc leviter deficiemus in multis. Semper tamen aliquid certi proponendum eſt, & contra illa præcipuè, quæ amplius nos impediunt. Exteriora noſtra Modus & materia circa quam.

& interiora pariter, nobis ſcrutanda ſunt & ordinanda; quia utraque expediunt ad profectum. *Lib. 1. cap. 19. §. 5.*

III.

Fructus. Si tantùm in exterioribus obſervantiis, profectum religionis ponimus, citò finem habebit devotio noſtra. Sed ad radicem ſecurim ponamus, ut purgati à paſſionibus, pacificam mentem poſſideamus. *Lib. 1. cap. 11. §. 4.* Si modicam violentiam faceremus in principio, tunc poſtea cuncta poſſemus facere cum levitate & gaudio. *cap. eod. §. 5.*

IV.

Si omni anno, unum vitium extirparemus, citò viri perfecti efficeremur. Sed modò è contrario ſæpe ſentimus; ut meliores & puriores in initio converſionis, nos fuiſſe inveniamus, quàm poſt multos annos profeſſionis. *Lib. 1. cap. 11. §. 5.*

Paſſus XXXII.

Examen pro ſuo cujusque ſtatu, certis temporibus anni renovandum.

I.

Alia aliis, vel aliàs conducunt. NOn poſſunt omnes habere unum exercitium: ſed aliud iſti, aliud illi, magis deſervit. Etiam pro temporis con-

congruentia, diverſa placent exercitia: quia alia in feſtis, alia in feriatis, magis ſapiunt diebus. Aliis indigemus tempore tentationis, & aliis tempore pacis & quietis. Alia, cùm triſtamur, libet cogitare: & alia, cùm læti in Domino fuerimus. *Lib. 1. cap. 19. §. 5.*

II.

Circa principalia feſta, renovanda ſunt bona exercitia: & ſanctorum ſuffragia ferventius imploranda. De feſto in feſtum proponere debemus, quaſi tunc de hoc ſæculo migraturi, & ad æternum feſtum perventuri. Ideóque ſollicitè nos præparare debemus in devotis temporibus, & devotiùs converſari, atque omnem obſervantiam ſtrictiùs cuſtodire, tanquam in brevi præmium laboris noſtri à DEO percepturi. *Lib. 1. cap. 19 §. 6.*

Inſtituenda renovatio, ac ſi mors imineret:

III.

Et ſi dilatum fuerit, credamus nos minùs bene præparatos, atque indignos tantæ adhuc gloriæ, quæ revelabitur in nobis tempore præfinito: & ſtudeamus nos melius ad exitum præparare. Beatus ſervus (ait Evangeliſta Lucas) quem, cùm venerit Dominus, invenerit vigilantem. Amen dico vobis, ſuper omnia bona ſua conſtituet eum. *Lib. 1. cap. 19. §. 7.*

Quâ non ſecutâ, quid cogitandum?

Paſſus XXXIII.

De ſanctâ cordis compunctione.

I.

Commoda ſanctæ compunctionis,

DA te ad cordis compunctionem, & invenies devotionem. Compunctio multa bona aperit, quæ diſſolutio citò perdere conſuevit. Mirum eſt, quòd homo poteſt unquam perfectè in hâc vitâ lætari? qui ſuum exilium, & tam multa pericula animæ ſuæ conſiderat, & penſat. *Lib. 1. cap. 21. §. 1.*

II.

Incommoda neglectæ,

Propter levitatem cordis, & negligentiam defectuum noſtrorum, non ſentimus animæ noſtræ dolores: ſed ſæpe vanè ridemus, quando meritò flere deberemus. Felix, qui abjicere poteſt omne impedimentum diſtractionis, & ad unionem ſe recolligere ſanctæ compunctionis. *Lib. 1. cap. 21. §. 2.*

III.

Materia ſufficiens compunctionis,

Quando homo eſt perfectè compunctus, tunc gravis & amarus eſt ei totus mundus. Bonus homo ſufficientem invenit materiam dolendi & flendi. Sive enim ſe conſiderat, ſive de proximo penſat, ſcit, quia nemo ſine tribulatione hîc vivit. Et quantò ſtrictius ſeſe conſiderat, tantò amplius dolet. Materiæ juſti doloris & internæ compunctionis, ſunt peccata ac vitia

vitia noſtra, quibus ita involuti jacemus, ut rarò cœleſtia contemplari valeamus. *Lib. 1. cap. 21. §. 4.*

IV.

Nolo conſolationem, quæ mihi aufert compunctionem. *Lib. 2. cap. 10. §. 3.* Opto magis ſentire compunctionem, quàm ſcire ejus definitionem. *Lib. 1. cap. 1. §. 3.* Affectus.

Paſſus XXXIV.

De ratione conſervandi ſpiritum compunctionis.

I.

DA DEO, quod DEI eſt: & tibi adſcribe, quod tuum eſt: hoc eſt, DEO gratias pro gratiâ tribue; tibi autem ſoli culpam, & dignam pœnam pro culpâ deberi ſentias. *Lib. 2. cap. 10. §. 3.* I. Verâ ſui cognitione.

II.

Si vis corde tenus compungi, intra cubile tuum, & exclude tumultus mundi, ſicut ſcriptum eſt: *In cubilibus veſtris compungimini:* In cellâ invenies, quod deforis ſæpius amittes. *Lib. 1. cap. 20. §. 5.* II. Solitudine.

III.

Quære aptum tempus vacandi tibi, & de beneficiis DEI frequenter cogita. Relinque curioſa. Tales perlege materias, quæ compunctionem magis III. Lectione accomodâ.

præſtant, quàm occupationem. *Lib. 2. cap. 20. §. 1.*

IV.

IV. Oratione devotâ. Fili pretioſa eſt gratia mea, non patitur ſe miſceri extraneis rebus, nec conſolationibus terrenis. Abjicere ergo oportet omnia impedimenta gratiæ, ſi optas ejus infuſionem ſuſcipere. Pete ſecretum tibi, ama ſolus habitare tecum, nullius require confabulationem: ſed magis ad DEum devotam effunde precem, ut compunctam teneas mentem, & puram conſcientiam. Totum mundum nihil æſtima: DEI vacationem, omnibus exterioribus antepone. Non enim poteris mihi vacare, & in tranſitoriis pariter delectari. *Lib. 3. cap. 53. §. 1.*

Paſſus XXXV.

De commodis ſanctæ compunctionis.

I.

I. Conſolatio cœleſtis. NEmo dignus eſt cœleſti conſolatione, niſi diligenter ſe exercuerit in ſanctâ compunctione. *Lib. 1. cap. 20. §. 5.* Tamen quod divinas conſolationes non habemus, aut rariùs ſentimus, nos in culpâ ſumus: quia compunctionem cordis non quærimus, nec vanas & externas omninò abjicimus. *Lib. 1. cap. 21. §. 3.*

II.

II.

In silentio & quiete proficit anima devota, & discit abscondita Scripturarum. Ibi invenit fluenta lacrymarum, quibus singulis noctibus se lavet & mundet, ut Conditori suo tantò familiarior fiat, quantò longiùs ab omni sæculari tumultu degit. *Lib. 1. cap. 20. §. 6.*

II. Intellectus divinarum Scripturarum.

III.

Sæpe est inopia spiritûs, unde tam leviter conqueritur miserum corpus. Ora igitur humiliter ad Dominum, ut det tibi compunctionis spiritum, & dic cum Prophetâ: Ciba me Domine pane lacrymarum, & potum da mihi, in lacrymis, in mensurâ. *Lib. 1, cap. 21. §. 6.*

III. Unctio Spiritûs.

IV.

Domine DEus meus, omnia bona mea tu es. Et quis ego sum, ut audeam ad te loqui? Quomodo possum me tolerare in hâc miserâ vitâ: nisi me confortaverit misericordia & gratia tua? Noli avertere faciem tuam à me: noli visitationem tuam prolongare: noli consolationem tuam abstrahere, ne fiat anima mea sicut terra sine aquâ tibi. Domine, doce me facere voluntatem tuam; doce me coram te dignè & humiliter conversari: quia sapientia mea tu es, qui in veritate me

Colloquium ex affectu.

cognoscis, & cognovisti, antequam fieret mundus, & antequam natus essem in mundo. *Lib. 3. cap. 3. §. 6. & 7.*

Passus XXXVI.

De bono timoris DEI.

I.

Timor DEI necessarius ad profectum;

SI vis aliquid proficere, conserva te in timore DEI, & noli esse nimis liber: sed sub disciplinâ cohibe omnes sensus tuos, nec ineptæ te tradas lætitiæ. *Lib. 1. cap. 21. §. 1.* Non vera libertas, nec bona lætitia, nisi in timore DEI, cum bona conscientia. *Ib. §. 2.*

II.

Et ad gratiam DEI conservandam:

Non satis discretè agit, qui se totum lætitiæ tradit, obliviscens pristinæ inopiæ suæ, & casti timoris Domini, qui timet gratiam oblatam amittere. *Lib. 3. cap. 7. §. 3.*

III.

Immo ad perseverandum in bono.

Bonum est, ut, si necdum amor à malo te revocat, saltem timor gehennalis coërceat. Qui verò timorem DEI postponit, diu stare in bono non valebit, sed diaboli laqueos citiùs incurret. *Lib. 1. cap. 24. §. 7.*

IV.

Omnium Sanctorum exemplo.

Semper Sanctorum securitas plena timoris DEI extitit. Nec eò minùs solliciti, & humiles in se fuerunt, quia

quia magnis virtutibus & gratiâ emicuerunt. *Lib. 1. cap. 20. §. 3.*

Paſſus XXXVII.

De diligenti cuſtodia ſui ipſius.

I.

CItò poteſt perdi per negligentiam, quod multo labore vix tandem acquiſitum eſt per gratiam. *Lib. 1. cap. 22. §. 6.* Eſto vigilans & diligens in DEI ſervitio: & cogita frequenter: ad quid veniſti, & cur ſæculum reliquiſti? Nonne ut DEO viveres, & ſpiritualis homo fieres? Igitur ad profectum ferveas, quia mercedem laborum tuorum in brevi recipies: nec erit tunc amplius timor aut dolor in finibus tuis. Modicum nunc laborabis, & magnam requiem, imò perpetuam lætitiam invenies. Si tu permanſeris fidelis & fervidus in agendo, DEus procul dubio erit fidelis & locuples in retribuendo. *Lib. 1. cap. 25. §. 1.*

Ne citò perdas, quod vix tandem acquiſitum.

II.

Vigila ſuper te ipſum, excita te ipſum, admone te ipſum; & quidquid de aliis ſit, non negligas te ipſum. *Lib. 1. cap. 25. §. 11.* Cave à multiloquio, mane in ſecreto, & fruere DEO tuo. Ipſum enim habes, quem totus mundus tibi auferre non poteſt. *Lib. 4. cap. 12. §. 4.*

Quidquid ſit de aliis hominibus;

III.

De cæteris omnibus rebus, tu tui curam gere.

Internus homo ſui ipſius curam omnibus curis anteponit: & qui ſibi ipſi diligenter intendit, faciliter de aliis tacet. Nunquam eris internus & devotus, niſi de alienis filueris, & ad te ipſum ſpecialiter reſpexeris. Si tibi & DEO totaliter intendis, modicum te movebit, quod foris percipis. Ubi es, quando tibi ipſi præſens non es? Et quando omnia percurriſti, quid (te neglecto) profeciſti? Si debes habere pacem, & unionem veram: oportet, quod totum adhuc poſtponas, & te ſolùm præ oculis habeas. *Lib. 2. cap. 5. §. 2.*

Paſſus XXXVIII.

De tepore profligando.

I.

Tepidus parva metuit.

SI incipis tepeſcere, incipies malè habere. *Lib. 1. cap. 25. §. 11.* Quando homo incipit tepeſcere, tunc parvum metuit laborem, & libenter externam accipit conſolationem. *Lib. 2. cap. 4.* Patitur angustias undique. *§. 3.* Religioſus negligens & tepidus, habet tribulationem ſuper tribulationem, & ex omni parte patitur anguſtiam: quia interiori conſolatione caret, & exteriorem quærere prohibetur. Religioſus extra diſciplinam vivens, gravi patet ruinæ. Qui laxiora

quæ-

quærit & remiſſiora, ſemper in anguſtiis erit: quia aut unum, aut reliquum ſibi diſplicebit. *Lib. 1. cap. 25. §. 7.*

II.

Quid fiet de nobis adhuc in fine, qui tepeſcimus tam manè? Væ nobis, ſi ſic volumus declinare ad quietem, quaſi jam pax ſit & ſecuritas, cùm necdum appareat veſtigium veræ ſanctitatis, in converſatione noſtrâ. *Lib. 1. c. 22. §. 7.* Magnum ſibi accerſit malum:

III.

Quàm triſte eſt & grave, videre inordinatè ambulantes: qui ea, ad quæ vocati ſunt, non exercent. Quàm nocivum eſt, negligere vocationis ſuæ propoſitum: & ad non commiſſa ſenſum inclinare! Memor eſto arrepti propoſiti, & imaginem tibi propone Crucifixi. Bene verecundari potes, inſpectâ vitâ JEſu Chriſti, quia necdum magis illi te conformare ſtuduiſti. *Lib. 1. cap. 25. §. 5. & 6.* Aliis triſtitiam. At verò exemplum Chriſti.

IV.

Fervor & profectus noſter quotidie deberet creſcere; ſed nunc pro magno videtur, ſi quis primi fervoris partem poſſit retinere. *Lib. 1. cap. 11. §. 5.* Jam magnus putatur, ſi quis transgreſſor non fuerit: ſi quis, quod accepit, cum patientiâ tolerare potuerit. Ah tepor & negligentia ſtatûs noſtri! quòd tam citò declinamus à priſtino fervore; & jam Obligatio proficiendi.

jam tædet vivere, præ laſſitudine & te pore. Utinam in te penitus non dor miret profectus virtutum, qui multa ſæpius exempla vidiſti devotorum. *Lib. 1. cap. 18. §. 5. & 6.*

V.

Et memoria mortis excitant tepentes.

Si frequentiùs de morte tuâ, quàm de longitudine vitæ cogitares, non dubium, quin ferventius te emendares. Si etiam futuras inferni ſive purgatorii pœnas cordialiter perpenderes, credo, quòd libenter laborem & dolorem ſuſtineres, & nihil rigoris formidares. Sed quia ad cor iſta non tranſeunt, & blandimenta adhuc amamus, ideo frigidi & valde pigri remanemus. *Lib. 1. cap. 21. §. 5.*

DE MEMORIA NOVISSIMORUM.

Paſſus XXXIX.

Mortem non procul abeſſe.

I.

Homo brevi vivens tempore,

VAlde citò erit tecum hîc factum: vide aliter, quomodo te habeas. Hodie homo eſt, & cras non comparet. Cùm autem ſublatus fuerit ab oculis, etiam citò tranſit à mente. O hebetudo & duritia cordis humani, quod ſolùm præſentia meditatur, & futura non magis prævidet. *Lib. 1. cap. 23. §. 1.*

II. Cùm

II.

Cùm manè fuerit, putate ad veſperum non perventurum. Veſpere autem facto, manè non audeas tibi polliceri. Semper ergo paratus eſto, & taliter vive, ut nunquam te imparatum mors inveniat. Multi ſubitò & improviſè moriuntur: nam horâ, quâ non putatur, Filius hominis venturus eſt. *Lib. 1. cap. 23. §. 3.* Nullum tempus ſibi certò polliceatur.

III.

Quàm multi decepti ſunt, & inſperatè de corpore extracti? Quoties audiſti à dicentibus, quia ille gladio cecidit, ille ſubmerſus eſt, ille ab alto ruens cervicem fregit, ille manducando obriguit, ille ludendo finem fecit? Alius igne, alius ferro, alius peſte, alius latrocinio interiit: & ſic omnium finis mors eſt, & vita hominum tanquam umbra ſubitò pertranſit. *Lib. 1. cap. 23. §. 7.* Quotidianis exemplis doctus.

Paſſus XL.

Bonæ conſcientiæ, mortem horrori non eſſe.

I.

SI bonam conſcientiam haberes, non multùm mortem timeres. Melius eſſet, peccata cavere, quàm mortem fugere. *Lib. 1. cap. 23. §. 1.* Homo bonus mortem non timet:

II. Be-

II.

Sed ad eam se disponit,

Beatus, qui horam mortis suæ semper ante oculos habet, & ad moriendum quotidie se disponit. *Lib. 1. cap. 23. §. 2.*

III.

Talis jam, qualis tunc esse cupit, fr.

Quàm felix & prudens, qui talis nunc nititur esse in vita, qualis optat inveniri in morte. Dabit namque magnam fiduciam feliciter moriendi, perfectus contemptus mundi, fervens desiderium in virtutibus proficiendi, amor disciplinæ, labor pœnitentiæ, promptitudo obedientiæ, abnegatio sui, & supportatio cujuslibet adversitatis pro amore Christi. *Lib. 1. cap. 23. §. 4.*

Passus XLI.

Quid faciendum ante Mortem?

I.

Sic te geras, quasi hodie moriturus,

Sic te in omni facto & cogitatu deberes tenere, quasi hodie esses moriturus. Si hodie non es paratus, quomodo cras eris? Cras est dies incerta, & quî scis, si crastinum habebis? *Lib. 1. cap. 23. §. 1.*

II.

Simili cæteris conditione.

Si vidisti aliquando hominem mori, cogita, quia & tu per eandem transibis viam. *Lib. 1. cap. 23. §. 2.*

III.

III.

Multa bona potes operari, dum sanus es: sed infirmitatus, nescio, quid poteris. *Lib. 1. cap. 23.* §. 4. Pauci ex infirmitate meliorantur: sic & qui multùm peregrinantur, rarò sanctificantur. *Ibidem.*

Bona operare, dum sanus es;

IV.

Melius est nunc tempestivè providère, & aliquid boni præmittere, quàm super aliorum auxilio post mortem sperare. Nunc tempus est valde pretiosum, nunc sunt dies salutis, nunc tempus acceptabile. Sed proh dolor, quod hoc utilius non expendis, in quo promereri vales, unde æternaliter vivas! *Lib. 1. cap. 23. §. 5.*

Dum tempus habes acceptabile.

V.

Memento semper finis, & quia perditum non redit tempus. *Lib. 1. cap. 25.* §. 11. Non habes hîc manentem civitatem; & ubicumque fueris, extraneus es & peregrinus: nec requiem aliquando habebis, nisi Christo intimè fueris unitus. *Lib. 2. cap. 1. §. 3.*

Semper memento mori.

Passus XLII.

Sensa hominis in articulo mortis.

I.

QUando illa extrema hora venerit, multùm aliter sentire incipies de totâ

De totâ vitâ præteritâ,

totâ vitâ tuâ præteritâ: & valde dolebis, quod tam negligens & remissus fuisti. *Lib. 1. cap. 23. §. 3.*

II.

De angusto tempore emendationis. Veniet, quando unum diem seu horam pro emendatione desiderabis, & nescio, an impetrabis. *Lib. 1. c. 23. §. 5.*

III.

Ergo jam time, ne timeas tunc. Eja charissime, de quanto periculo te poteris liberare, de quàm magno timore eripere, si modo semper timoratus fueris, & suspectus de morte. Stude nunc taliter vivere, ut in horâ mortis valeas potiùs gaudere quàm timere. *Lib. 1. cap. 23. §. 6.*

IV.

Jam affectus tuos depone. O quanta fiducia erit morituro, quem nullius rei affectus detinet in mundo. Sed sic segregatum cor habere ab omnibus, æger necdum capit animus, nec animalis homo novit interni hominis libertatem. *Lib. 3. cap. 53. §. 2.*

Passus XLIII.

Quid futurum post mortem?

I

Nulla tui memoria. Cùm homo sublatus fuerit ab oculis, etiam citò transit à mente. *Lib. 1. cap. 23. §. 1.* Quis memorabitur tui post mortem? & quis orabit pro te?

Age,

Age, age nunc chariſſime, quidquid agere potes; quia neſcis, quando morieris: neſcis etiam, quid te poſt mortem ſequetur. *Lib. 1. cap. 23. §. 8.*

II.

Noli confidere ſuper amicos & proximos, nec in futurum tuam differas ſalutem: quia citiùs obliviſcentur tui homines, quàm æſtimas. Si non es pro te ipſo ſolicitus modò, quis erit pro te ſolicitus in futuro? *Lib. 1. cap. 23. §. 5.* Incuria tui- rum amico- rum.

III.

Dic mihi, ubi ſunt modo omnes illi domini & magiſtri, quos bene noviſti, dum adhuc viverent, & ſtudiis florerent? Jam eorum præbendas alii poſſident; & neſcio, utrum de eis recogitent. In vita ſua aliquid eſſe videbantur, & modò de illis tacetur. *Lib. 1. cap. 3. §. 5.* O quàm citò tranſit gloria mundi! *Ibid. §. 6.* Tranſlatio munerum ad alios.

Paſſus XLIV.

Diſpoſitiones ad felicem mortem.

I.

DUm tempus habes, congrega tibi divitias immortales. Præter ſalutem tuam, nihil cogites: ſolùm quæ DEI ſunt, cures. Fac nunc tibi amicos, venerando DEI Sanctos, & eorum actus imitando; ut cùm defeceris in hac vi- I. Cura rerum cœleſtium.

ta, illi te recipiant in æterna tabernacula. *Lib. 1. cap. 23. §. 8.*

II.

II. Contemptus mundanarum. Disce nunc mori mundo, ut tunc incipias vivere cum Christo. Disce nunc omnia contemnere, ut tunc possis liberè ad Christum pergere. Castiga nunc corpus tuum per pœnitentiam, ut tunc certam valeas habere confidentiam. *Lib. 1. cap. 23. §. 6.*

III.

III. Status peregrinationis in hoc orbe. Serva te tanquam peregrinum & hospitem super terram, ad quem nihil spectat de mundi negotiis. Serva cor liberum, & ad DEum sursum erectum, quia non habes hîc manentem civitatem. Illuc preces & gemitus quotidianos cum lacrymis dirige, ut spiritus tuus mereatur ad Dominum post mortem feliciter transire. Amen. *Lib. 1. cap. 23. §. 9.*

Passus XLV.

Ignis vivus ex meditatione mortis excussus.

I.

Quid cogitas diu vivere? AH stulte, quid cogitas te diu victurum, cùm nullum diem habeas hîc securum? Quàm multi decepti sunt, & insperatè de corpore extracti? *Lib. 1. cap. 23. §. 7.* Subeat in animum hîc divitis cujusdam mors, qui dixit animæ

suæ;

tuæ; *Anima, habes multa bona posita in annos plurimos: requiesce, comede, bibe, epulare. Dixit autem illi DEus: stulte, hâc nocte animam tuam repetunt à te: quæ autem parasti, cujus erunt?*

II.

Quid prodest diu vivere, quando tam parùm emendamur? Ah longa vita non semper emendat, sed sæpe culpam magis auget. Utinam per unam diem bene essemus conversati in hoc mundo. Multi annos computant conversionis, sed sæpe parvus est fructus emendationis. Si formidolosum est mori, forsitan periculosius erit diutiùs vivere. *Lib. 1. cap. 23. §. 2.*

Cùm sæpe non prosit diu vivere.

III.

Si usque in hodiernum diem, semper in honoribus & voluptatibus vixisses; quid totum tibi profuisset, si jam mori in instanti contingeret? Omnia ergo vanitas, præter amare DEum, & illi soli servire. *Lib. 1. cap. 24. §. 7.*

Quid juvant honor & voluptas?

IV.

Quid hîc circumspicis, cùm iste non sit locus tuæ requietionis: in cœlestibus debet esse habitatio tua, & sicut in transitu, cuncta terrena sunt aspicienda. Transeunt omnia, & tu cum eis pariter, vide ut non inhæreas; ne capiaris, & pereas. Apud altissimum sit cogitatio tua, & deprecatio tua ad

Transeunt omnia, & tu cum eis.

Chriſtum ſine remiſſione dirigat.
Lib. 2. cap. 1. §. 4.

Paſſus XLVI.

DE JUDICIO.

Semper illius memoriam habendam.

I.

Quia DEus judex Juſtus,

IN omnibus rebus reſpice finem, & qualiter ante diſtrictum ſtabis judicem, cui nihil eſt occultum; qui muneribus non placatur, nec excuſationes recipit: ſed quod juſtum eſt, judicabit. *Lib. 1. cap. 24. §. 1.*

II.

Qui omnia mala tua ſcit:

O miſerrime & inſipiens peccator, quid reſpondebis DEO, omnia mala tua ſcienti: qui interdum formidas vultum hominis irati? *Lib. 1. cap. 24. §. 1.*

III.

Et te nemo, nemo defendet.

Ut quid non prævides tibi in die Judicii, quando nemo poterit per alium excuſati, vel defendi: ſed unusquisque, ſufficiens onus erit ſibi ipſi? *Lib. 1. cap. 24. §. 1.*

Paſſus XLVII.

Quid agendum antè, quàm detur Judicium.

I.

Utendum tempore acceptabili,

NUnc labor tuus eſt fructuoſus, fletus acceptabilis, gemitus exaudibilis,

ris, dolor ſatisfactorius, & purgativus. *Lib. 1. cap. 24. §. 1.*

II.

Melius eſt modò purgare peccata, & vitia reſecare, quàm in futuro purganda reſervare. Verè nos ipſos decipimus per inordinatum amorem, quem ad carnem habemus. *Lib. 1. cap. 24. §. 2.* Evellendus amor carnis.

III.

Eſto modo ſolicitus & dolens, pro peccatis tuis: ut in die judicii, ſecurus ſis cum beatis. *Lib. 1. cap. 24. §. 4.* Diſce te nunc in modico pati, ut tunc à gravioribus valeas liberari. Hic primùm proba, quid poſſis poſteà. *Ibid. §. 6.* Suſtinenda modica.

Paſſus XLVIII.

Quibus judicium formidabile futurum; quibus non?

I.

QUi modo libenter audiunt, & ſequuntur verbum crucis; tunc non timebunt ab auditione æternæ damnationis. Hoc ſignum crucis erit in cœlo, cùm Dominus ad judicandum venerit. Tunc omnes ſervi crucis, qui ſe crucifixo conformaverunt in vitâ, accedent ad Chriſtum judicem, cum magnâ fiduciâ. *Lib. 2. cap. 12. §. 1.* Nihil formidabunt ſervi crucis:

II.

Tunc juſti ſtabunt in magna conſtan-

Nihil juſtus humilis, pauper,

ſtantia adverſus eos, qui ſe anguſtiaverunt, & depreſſerunt. Tunc ſtabit ad judicandum, qui modo ſe ſubjicit humiliter judiciis hominum. Tunc magnam fiduciam habebit pauper & humilis, & pavebit undique ſuperbus. *Lib. 1. cap. 24. §. 4.*

III.

Nihil deſpectus propter Chriſtum, patiens, devotus, carnis oſor.

Tunc videbitur ſapiens in hoc mundo fuiſſe, qui pro Chriſto didicit ſtultus & deſpectus eſſe. Tunc placebit omnis tribulatio patienter perpeſſa, & omnis iniquitas opilabit os ſuum. Tunc gaudebit omnis devotus, & mœrebit omnis irreligoſus. Tunc plus exultabit caro afflicta, quàm ſi in deliciis fuiſſet ſemper nutrita. *Lib. 1. cap. 24. §. 5.*

Paſſus XLIX.

Quæ tunc futura ſint ſolatio.

I.

Paupertas, patientia, obedientia.

TUnc ſplendebit habitus vilis, & obtenebreſcet veſtis ſubtilis. Tunc plus laudabitur pauperculum domicilium, quàm deauratum palatium. Tunc juvabit plus conſtans patientia, quàm omnis mundi potentia. Tunc amplius exaltabitur ſimplex obedientia, quàm omnis ſæcularis aſtutia. *Lib. 1. cap. 24. §. 5.*

II.

Tunc plus lætificabit pura & bona con-

conſcientia, quàm docta Philoſophia. Tunc plus ponderabit contemptus divitiarum, quàm totus theſaurus terrigenarum. Tunc magis conſolaberis ſuper devotâ oratione, quàm ſuper delicata comeſtione. *Lib. 1. cap. 24. §. 6.*

Bona conſcientia, contemptus divitiarum, oratio devota.

III.

Tunc potius gaudebis de ſervato ſilentio, quàm de longâ fabulatione. Tunc plus valebunt ſancta opera, quàm multa pulchra verba. Tunc plus placebit ſtricta vita & ardua pœnitentia, quàm omnis delectatio terrena. *Lib. 1. cap. 24. §. 6.*

Silentium, opera bona, pœnitentia.

Paſſus L.

De pœnis peccatorum in Inferno.

I.

QUid merui pro peccatis meis, niſi Infernum & ignem æternum? *Lib. 3. cap. 52. §. 2.* Quid aliud ignis ille devorabit, niſi peccata tua? Quanto ampliùs tibi ipſi nunc parcis, & carnem ſequeris; tantò duriùs poſtea lues, & majorem materiam comburendi reſervas. *Lib. 1. cap. 24. §. 3.*

Peccator pœnas in Inferno.

II.

Ibi erit una hora gravior in pœnâ, quàm hîc centum anni in amariſſimâ pœnitentiâ. Ibi nulla requies eſt, nulla conſolatio damnatis: hîc tamen interdum ceſſatur à laboribus, atque ami-

Dabit graviſſimas,

eorum fruitur ſolatys. *Lib. 1. cap. 24. §. 4.*

III.

Et peccatis proportionatus. In quibus homo peccavit, in illis gravius punietur. Ibi accedioſi, ardentibus ſtimulis perurgentur: & guloſi ingenti ſiti ac fame cruciabuntur. Ibi luxurioſi, & voluptatum amatores, ardenti pice & fœtido ſulphure perfundentur: & ſicut furioſi canes, præ dolore invidioſi ululabunt. Nullum vitium erit, quod ſuum proprium cruciatum non habebit. Ibi ſuperbi omni confuſione replebuntur: & avari, miſerrimâ egeſtate arctabuntur. *Lib. 1. cap. 24. §. 3. & 4.*

Paſſus LI.

Strictura chalybis, ex Inferni conſideratione ignitæ.

I

Si qua dura hîc ſunt, duriora ibi. DUrus multis hic videtur ſermo: abnega temet ipſum, tolle crucem tuam, & ſequere JEſum. Sed multò durius erit, audire illud extremum verbum: Diſcedite à me maledicti in ignem æternum. *Lib. 2. cap. 12. §. 1.*

II.

Si jam parùm pati, difficile; quid æternum? Si nunc tam parùm vales ſuſtinere, quomodo æterna tormenta poteris ſuſferre? Si te modò modica paſſio tam im-

impatientem efficit, quid gehenna tunc faciet? Ecce verè non potes duo gaudia habere, delectari hîc in mundo, & poſtea regnare cum Chriſto. *Lib. 1. cap. 24. §. 6.*

III.

Ut ergo æterna futura ſupplicia poſſis evadere, mala præſentia ſtudeas pro DEO æquanimiter tolerare. *Lib. 3. cap. 12. §. 2.* Ferendum igitur.

Paſſus LII.

De Purgatorio hujus & alterius vitæ.

I.

OPortet te tranſire per ignem & aquam, antequam venias in refrigerium. *Lib. 1. cap. 22. §. 5.* Si dixeris, te non poſſe multa pati, quomodo tunc ſuſtinebis ignem Purgatorii? De duobus malis, minus eſt ſemper eligendum. *Lib. 3. cap. 12. §. 2.* Comparatione Purgatorii, pati eſt facile.

II.

Habet magnum & ſalubre purgatorium patiens homo, qui ſuſcipiens injurias, plus dolet de alterius malitiâ, quàm de ſua injuria: qui pro contrariantibus ſibi libenter orat, & ex corde culpas indulget, qui veniam ab aliis petere non retardat: qui faciliùs miſeretur, quàm iraſcitur: qui ſibi ipſi vi-

Quod ſit Purgatorium in hoc mundo?

lentiam frequenter facit, & carnem omnino ſpiritui ſubjugare conatur. *Lib. 1. cap. 24. §. 2.*

III.

Oblatio ad patiendum, exemplo Chriſti.

Domine quia tu patiens fuiſti in vita tua, in hoc maximè implendo præceptum Patris tui: dignum eſt, ut ego miſellus peccator ſecundùm voluntatem tuam patienter me ſuſtineam; & donec ipſe volueris, onus corruptibilis vitæ pro ſalute meâ portem. Nam etſi oneroſa ſentitur præſens vita, facta eſt tamen jam per gratiam tuam valde meritoria: atque exemplo tuo, & Sanctorum tuorum veſtigiis, infirmis tolerabilior & clarior. Sed & multò magis conſolatoria, quàm olim in lege vetere fuerat, cùm porta cœli clauſa perſiſteret; & obſcurior etiam via ad cœlum videbatur, quando tam pauci regnum cœlorum quærere curabant. Sed neque qui tunc juſti erant & ſalvandi, ante Paſſionem tuam, & ſacræ mortis debitum, cœleſte regnum poterant introire. *Lib. 3. cap. 18. §. 2.*

Paſſus LIII.

Quid augeat, minuátque metum Noviſſimorum?

I.

QUi DEum ex toto corde amat; nec Mor-

Mortem, nec Supplicium, nec Judicium, nec Infernum metuit: quia perfectus amor ſecurum ad DEum accеſſum facit. Quem autem adhuc peccare delectat, non mirum, ſi mortem & judicium timeat. *Lib. 1, cap. 24. §. 7.* Minuit Amor DEI: auget Peccatum.

II.

Pro amore DEI, debes omnia libenter ſubire, labores ſcilicet & dolores, tentationes, vexationes, anxietates, neceſsitates, infirmitates, injurias, obloquutiones, reprehenſiones, humiliationes, confuſiones, correctiones, & deſpectiones. Hæc juvant ad virtutem; hæc probant Chriſti tironem; hæc fabricant cœleſtem coronam. Ego reddam mercedem æternam pro brevi labore, & infinitam gloriam pro tranſitoria confuſione. *Lib. 3. cap. 35. §. 2.* Minuit Patientia.

III.

Quando ad hoc veneris, quod tribulatio tibi dulcis eſt, & ſapit pro Chriſto; tunc bene tecum eſſe æſtima, quia inveniſti Paradiſum in terra. *Lib. 2. cap. 12. §. 11.* Quis eſt, qui melius habet? utique qui pro DEO aliquid pati valet. *Lib. 1. cap. 22. §. 1.* Præſertim ablatio.

Paſſus LIV.

Fructus ex meditatione Noviſſimorum, velox & ſeria vitæ emendatio ſine torpore.

I. No-

I.

Die cum Davide; Nunc cœpi.

NOli fráter amittere confidentiam proficiendi ad ſpiritualia: adhuc habes tempus & horam. Quare vis procraſtinare propoſitum tuum? Surge, & in inſtanti incipe & dic: Nunc tempus eſt faciendi, nunc tempus eſt pugnandi, nunc aptum tempus eſt vitam emendandi. *Lib. 1. cap. 22. §. 4. & 5.*

II.

Bene ſpera.

Spem bonam retinere debes, quod ad palmam pervenies: ſed ſecuritatem capere non oportet, ne torpeas, aut elatus fias. *Lib. 1. cap. 25. §. 1.*

III.

Exercitia temerè non omitte.

Si pietatis causâ, aut fraternæ utilitatis propoſito, quandoque conſuetum omittitur exercitium, facile poſtea poterit recuperari. Si autem tœdio animi, aut negligentiâ, faciliter relinquitur, ſatis culpabile eſt, & nocivum ſentietur. *Lib. 1. cap. 19. §. 3.*

Paſſus LV.

De præcipua remora Emendationis: & de adminiculis ejusdem.

I.

Unum quod retrahit.

UNum eſt, quod multos à profectu, & ferventi emendatione retrahit: Hor-

Horror difficultatis, ſeu labor certaminis. Enimverò illi maximè præ cæteris in virtutibus proficiunt, qui ea, quæ ſibi magis gravia, & contraria ſunt, virilius vincere nituntur. Nam ibi homo plus proficit, & gratiam meretur ampliorem, ubi magis ſe ipſum vincit, & in ſpiritu mortificat. Sed non omnes habent æquè multum, ad vincendum & mortificandum. Diligens tamen æmulator, valentior erit ad proficiendum, etiamſi plures habeat paſſiones, quàm alius bene morigeratus, minus tamen fervens ad virtutes. *Lib. 1. cap. 25. §. 3. & 4.*

II.

Duo ſpecialiter ad magnam emendationem juvant: videlicet, ſubtrahere ſe violenter, ad quod natura vitioſe inclinatur: & ferventer inſtare pro bono, quo ampliùs quis indiget. Illa etiam ſtudeas magis cavere & vincere, quæ tibi frequentius in aliis diſplicent. *Lib. 1. cap. 25. §. 4.*

Duo, quæ plurimùm promovent,

III.

Ubique profectum tuum capias: ut ſi bona exempla videas, vel audias, ad imitandum accendaris. Si quid autem reprehenſibile conſideraveris, cave, ne idem facias; aut ſi aliquando feciſti, citiùs emendare te ſtudeas. Sicut oculus tuus alios conſiderat, ſic iterum ab aliis notaris. *Lib. 1. cap. 25. §. 5.*

Junctis exemplis & bonorum & malorum.

VIÆ

VIÆ PURGATIVÆ SEMITA SECUNDA.

Qua viriliter contra tentationes pugnandum, ne in priſtina peccata homo relabatur.

Paſſus LVI.

Nullus homo liber à Tentationibus.

I.

Quia diabolus non dormit:

NOn dormit diabolus, nec caro adhuc mortua eſt: ideo non ceſſes te præparare ad certamen; quia à dextris & à ſiniſtris hoſtes ſunt, qui nunquam quieſcunt. *Lib. 2. cap. 9. §. 8.* Antiquus hoſtis, omnibus bonis adverſans, à tentatione non ceſſat: ſed die noctúque graves molitur inſidias, ſi fortè in laqueum deceptionis poſſit præcipitare incautum. Vigilate & orate, dicit Dominus, ut non intretis in tentationem. *Lib. 3. cap. 39. §. 3.*

II. Non

II.

Non eſt homo ſecurus à tentationibus totaliter, quamdiu vixerit: quia in nobis eſt, unde tentamur, ex quo in concupiſcentia nati ſumus. *Lib. 1. cap. 13. §. 3.* Nec caro ad huc mortua:

III.

Una tentatione ſeu tribulatione recedente, alia ſupervenit: & ſemper aliquid ad patiendum habebimus, nam bonum felicitatis primordialis perdidimus. *Lib. 1. cap. 13. §. 3.* Hinc illæ perpetuæ tentationes.

Paſſus LVII.

Nullo tempore, nullo loco quis immunis à tentationibus.

I.

NEmo tam perfectus eſt & ſanctus, qui non habeat aliquando tentationes, & plenè eis carere non poſſumus. *Lib. 1. cap. 13. §. 1.* Nullus ſanctus fuit tam altè raptus & illuminatus, qui prius vel poſtea non fuerit tentatus. *Lib. 2. cap. 9. §. 7.* Omnes ſancti ſunt tentati.

II.

Omnes Sancti per multas tribulationes & tentationes tranſierunt, & profecerunt. Et qui tentationes ſuſtinere nequiverunt, reprobi facti ſunt, & defecerunt. Non eſt aliquis Ordo tam Immo hæc eſt via Sanctorum.

tam ſanctus, nec locus tam ſecretus, ubi non ſint tentationes, vel adverſitates. *Lib. 1. cap. 13. §. 2.*

III.

Non igitur alia inquirenda. Quid turbaris, quia non ſuccedit tibi, ſicut vis & deſideras? Quis eſt, qui habet omnia ſecundùm ſuam voluntatem? Nec ego, nec tu, nec aliquis hominum ſuper terram. Nemo eſt in mundo, ſine aliquâ tribulatione vel anguſtiâ, quamvis Rex ſit, vel Papa. *Lib. 1. cap. 22. §. 1.*

Paſſus LVIII.

Eorum qui tentantur, varia genera.

I.

Quod ad tempus. QUidam in principio converſionis ſuæ, graviores tentationes patiuntur; quidam autem in fine. Quidam verò, quaſi per totam vitam ſuam malè habent. *Lib. 1. cap. 13. §. 6.*

II.

Quod ad modum. Nonnulli ſatis leniter tentantur, ſecundùm divinæ ordinationis ſapientiam & æquitatem; quæ ſtatum & merita hominum penſat, & cuncta ad electorum ſuorum ſalutem præordinat. *Lib. 1. cap. 13. §. 6.*

III. Ideo

III.

Ideo non debemus desperare, cùm tentamur: sed eò ferventiùs DEum exorare, quatenus nos in omni tribulatione dignetur adjuvare: qui utique secundùm dictum Pauli, talem faciet cum tentatione proventum, ut possimus sustinere. *Lib. 1. cap. 13. §. 7.* Omnium tamen finis, Proventus.

IV.

Quidam à magnis tentationibus custodiuntur, & in parvis quotidianis sæpe vincuntur: ut humiliati, nunquam de seipsis in magnis confidant, qui in tam modicis infirmantur. *Lib. 1. cap. 13. §. 8.* Est & diversitas in eodem homine.

Passus LIX.

Oratio, primum generale remedium contra tentationes.

I.

QUamdiu in mundo vivimus, sine tribulatione & tentatione esse non possumus. Unde in Job scriptum est: Tentatio est vita humana super terram. Ideo unusquisque sollicitus esse deberet circa tentationes suas, & vigilare in orationibus; ne diabolus locum inveniret decipiendi, qui nunquam dormitat, sed circuit quærens, quem devoret. *Lib. 1. cap. 13. §. 1.* Oratio semper necessaria est;

II.

Oratio contra tentationes malas.

Præſertim malis cogitationibus depellendis,

DOmine DEus meus, ne elongeris à me: DEus meus in auxilium meum reſpice: quoniam inſurrexerunt in me variæ cogitationes, & timores magni, affligentes animam meam. Quomodo pertranſibo illæſus? quomodo perfringam eas? Ego inquit, ante te ibo, & glorioſos terræ humiliabo. Aperiam januam carceris, & arcana ſecretorum revelabo tibi. Fac Domine, ut loqueris: & fugiant à facie tuâ omnes iniquæ cogitationes. Hæc ſpes & unica conſolatio mea, ad te in omni tribulatione confugere, tibi confidere, te ex intimo invocare, & patienter conſolationem tuam expectare. *Lib. 3. cap. 23. §. 3.*

III.

Oratio pro illuminatione mentis.

Et illuminationi mentis impetrandæ.

CLarifica me, JEſu bone, claritate interni luminis, & educ de habitaculo cordis mei, tenebras univerſas. Cohibe evagationes multas, & vim facientes elide tentationes. Pugna fortiter pro me, & expugna malas beſtias, concupiſcentias dico illecebroſas: ut fiat pax in virtute tuâ, & abundantia laudis tuæ reſonet in aula ſancta, hoc eſt, in conſcientia pura. Impera ventis & tem-

& tempeſtatibus: dic mari: Quieſce: & Aquiloni; Ne flaveris: & erit tranquillitas magna, *Lib. 3. cap. 23. §. 4.*

Paſſus LX.

Patientiâ & humilitate (quæ ſunt alia duo generalia remedia) vinci tentationes, & non fugâ.

I.

PAulatim, & per patientiam cum longanimitate (DEO juvante) meliùs ſuperabis, quàm cum duritia & importunitate propriâ. *Lib 1. cap. 13. §. 4.* Fili, nunquam ſecurus es in hac vita, ſed quoad vixeris, ſemper arma ſpiritualia tibi ſunt neceſſaria. Inter hoſtes verſaris, & à dextris & à ſiniſtris impugnaris. Si ergo non uteris undique ſcuto Patientiæ, non eris diu ſine vulnere. Inſuper ſi non ponis cor tuum fixè in me, cum merâ voluntate cuncta patiendi propter me, non poteris ardorem iſtum ſuſtinere, nec ad palmam pertingere beatorum. Oportet te ergo viriliter omnia pertranſire, & potenti manu uti adverſus objecta. Nam vincenti datur manna, & torpenti relinquitur multa miſeria. *Lib. 3. cap. 35. §. 1.* Tentatos ſcutum Patientiæ protegit:

II.

Humiliemus animas noſtras ſub ma-

Humilitas ſalvat & exaltat:

nu DEI, in omni tentatione & tribulatione: quia humiles ſpiritu ſalvabit, & exaltabit. *Lib. 1. cap. 13. §. 7.* Humilem DEus protegit, & liberat: humilem diligit, & conſolatur: humili homini ſe inclinat: humili largitur gratiam magnam, & poſt ejus depreſſionem, levat ad gloriam. *Lib. 2. cap. 2. §. 2.*

III.

Fuga nihil prodeſt.

Multi quærunt tentationes fugere, & graviùs incidunt in eas. Per ſolam fugam non poſſumus vincere, ſed per patientiam & veram humilitatem, omnibus hoſtibus efficimur fortiores. *Lib. 1. cap. 13. §. 3.*

Paſſus LXI.

Quartum generale remedium, vigilantia circa initium & progreſſum Tentationis.

I.

Principiis obſtandum.

VIgilandum eſt, præcipuè circa initium tentationis: quia tunc faciliùs hoſtis vincitur, ſi oſtium mentis nullatenus intrare ſinitur: ſed extra limen, ſtatim ut pulſaverit, illi obviatur. Unde quidam dixit:

Principiis obſta; ſerò medicina paratur:
Cùm mala per longas invaluere moras.

Lib. 1. cap. 13. §. 5.

II.

II.

Nam primò occurrit menti ſimplex cogitatio: deinde fortis imaginatio; poſtea delectatio, & motus pravus, & aſsenſio. Sícque paulatim ingreditur hoſtis malignus ex toto, dum illi non reſiſtitur in principio. *Lib.* 1. *cap.* 13. §. 5. Progreſſus tentationis.

III.

Et quantò diutius ad reſiſtendum quis tortor puerit, tantò in ſe quotidie debilior fit, & hoſtis contra eum potentior, *Lib.* 1. *cap.* 13. §. 5. Damna tortoris,

Paſſus LXII.

Generale remedium quintum & ſextum; uti conſiliô aliorum, & ſecurim ponere ad radicem.

I.

QUi adhuc novi ſunt, & imperiti, in via Domini, niſi conſilio diſcreto rum ſe regant, faciliter decipi poſſunt & elidi. *Lib.* 3. *cap.* 7. §. 2. Neceſſe, conſulere virum diſcretum,

II.

Sæpius accipe conſilium in tentatione, & cum tentato noli duriter agere: ſed conſolationem ingere, ſicut tibi optares fieri. *Lib.* 1. *c.* 13. §. 4. Cum ſapiente & conſcientioſo habe: & quære potiùs â meliore inſtrui, quàm tuas adinventiones ſequi. *Lib.* 1. Manſuetum, ſuavem, Sapientem & conſcientioſum viro conſilium

cap. 4. §. 2. Interroga libenter, & **audi** tacens verba Sanctorum: nec diſpliceant tibi parabolæ ſeniorum; ſine **cauſa** enim non proferuntur. *Lib. 1. cap. 5. §. 2.*

III.

Niſi evellatur radix, tentatio repullulat.

Qui tantummodo exterius declinat, nec radicem evellit, parùm proficiet: imò citiùs ad eum tentationes redibunt, & pejus ſentiet. *Lib. 1. cap. 13. §. 4.*

Paſſus LXIII.

Origo duplex omnium Tentationum malarum.

I.

Prima, Inconſtantia animi.

INitium omnium malarum tentationum, inconſtantia animi, & parva ad DEum confidentia. Quia ſicut navis ſine gubernaculo, hinc inde â fluctibus impellitur; ita homo remiſsus, & ſuum propoſitum deſerens, variè tentatur. *Lib. 1. cap. 13. §. 5.*

II.

Altera parva in DEum confidentia:

Fili, ego Dominus, confortans in die tribulationis. Venias ad me, cùm tibi non fuerit bene. Hoc eſt, quod maximè conſolationem impedit cœleſtem, quia tardiùs te convertis ad orationem. Nam antequam me intentè roges, multa interim ſolatia quæris, & recreas te in externis. *Lib. 3. cap. 30. §. 1.*

III. Ideó-

III.

Ideóque fit, ut parùm omnia proſint, donec advertas, quia ego ſum, qui eruo ſperantes in me: nec eſt extra me valens auxilium, neque utile conſilium, ſed neque durabile remedium. *Lib. 3. cap. 30. §. 1.* Qui tamen unus eſt omnia.

IV.

Domine, quæ eſt fiducia mea, quam in hac vita habeo? aut quod majus ſolatium meum, ex omnibus apparentibus ſub cœlo? Nonne tu Domine DEUS meus, cujus miſericordiæ non eſt numerus? ubi mihi bene fuit ſine te? aut quando malè eſſe potuit, præſente te? ubi tu ibi cœlum: atque ibi mors & infernus, ubi tu non es. *Lib. 3. cap. 59. §. 1.* Affectus & colloquium.

Paſſus LXIV.

Utiles tentationes, in ſingulis viis vitæ ſpiritalis.

I.

SUnt tentationes homini ſæpe valde utiles, licet moleſtæ ſint, & graves: quia in illis homo humiliatur, purgatur, & eruditur. *Lib. 1. cap. 13. §. 2.* Quando malè habes, & tribularis, tunc tempus eſt promerendi. *Lib. 1. cap. 22. §. 5.* Utilitas tentationum in viâ Purgativâ.

II.

Ignis probat ferrum, & tentatio hominem juſtum. Neſcimus ſæpe, quid In viâ Illuminativâ.

quid possumus: sed tentatio **aperit**, quid sumus. *Lib. 1. cap. 13. §. 5.* In tentationibus & tribulationibus **probatur** homo, quantum profecit, & ibi **majus** meritum existit, & virtus **melius** patescit. Nec magnum est, si **homo** devotus sit & fervidus, cùm gravitatem non sentit: sed si tempore adversitatis, patienter se sustinet, spes magni profectus erit. *Lib. & cap. eodem §. 8.*

III.

In viâ Unitivâ. Nullus Sanctus fuit tam altè **raptus** & illuminatus, qui prius vel postea, non fuerit tentatus. Non enim dignus est altâ DEI contemplatione, qui pro DEO non est exercitatus aliquâ tribulatione. Solet enim sequentis consolationis, tentatio præcedens esse signum. Nam tentationibus probatis cœlestis promittitur consolatio. Qui vicerit, inquit, dabo ei edere de ligno vitæ. Datur etiam consolatio divina, ut homo fortior sit ad sustinendum adversa. Sequitur etiam tentatio, ne se elevet de bono. *Lib. 2. cap. 9. §. 7. & 8.*

Passus LXV.

Utilitates aliæ, provenientes ex tentationibus.

I.

Homo tentatus cognoscit. QUando homo bonæ voluntatis tribulatur, vel tentatur, aut malis cogitatio-

tationibus affligitur: tunc DEUM sibi magis necessarium intelligit, sine quo nihil se posse deprehendit. *Lib. 1. cap. 12. §. 2.* DEum esse sibi necessarium.

II.

Tunc etiam tristatur, gemit, & orat pro miseriis, quas patitur. Tunc tædet eum diutiùs vivere, & mortem optat venire: ut possit dissolvi, & cum Christo esse. Tunc etiam bene advertit, perfectam securitatem, & plenam pacem in mundo non posse constare. *Lib. 1. cap. 12. §. 2.* Gemit, & orat:

III.

Sed jam resumpto spiritu post tempestatem, reconvalesce in luce miserationum mearum: quia propè sum (dicit Dominus) ut restaurem universa, non solùm integrè, sed & abundanter ac cumulatè. Numquid mihi quidquam est difficile, aut ero similis dicenti & non facienti? ubi est fides tua? sta firmiter, & perseveranter. Esto longanimis, & vir fortis, veniet tibi consolatio in tempore suo. Exspecta me, exspecta: veniam & curabo te. Tentatio est, quæ te vexat: & formido vana, quæ te exterret. *Lib. 3. cap. 30. §. 1. & 2.* Sed animatur à DEO.

Paſſus LXVI.

Qualiter, inſtante tribulatione, DEus invocandus eſt, & benedicendus.

I.

Agendæ gratiæ DEO.

SIt nomen tuum, Domine, benedictum in ſæcula: qui voluiſti hanc tentationem & tribulationem venire ſuper me. Non poſſum eam effugere, ſed neceſſe habeo ad te confugere: ut me adjuves, & in bonum mihi convertas. Domine modò ſum in tribulatione, & non eſt cordi meo bene, ſed multùm vexor à præſenti paſſione. Et nunc, Pater dilecte, quid dicam? deprehenſus ſum inter anguſtias. Salvifica me ex hora hac. Sed propterea veni in hanc horam, ut tu clarificeris, cùm fuero validè humiliatus, & per te liberatus. *Lib. 3. cap. 29. §. 1.*

II.

Implorandum auxilium DEI qui

Complaceat tibi, Domine, ut eruas me; nam ego pauper, quid agere poſſum, & quò ibo ſine te? Da patientiam, Domine, etiam hâc vice. Adjuva me, DEUS meus, & non timebo, quantumcumque gravatus fuero. Et inter hæc quid dicam? Domine fiat voluntas tua. Et bene merui tribulari, & gravari. Oportet utique, ut ſuſtineam:

& utinam patienter, donec tranſeat tempeſtas, & melius fiat. *Lib. 3. cap. 29. §. 1. & 2.*

III.

Potens eſt autem omnipotens manus tua, etiam hanc tentationem à me auferre, & ejus impetum mitigare: ne penitus ſuccumbam, quemadmodum & priùs ſæpiùs egiſti mecum, DEUS meus, miſericordia mea. Et quantò mihi difficiliùs, tantò tibi facilior eſt hæc mutatio dexteræ Excelſi. *Lib. 3. cap. 29. §. 2.* maximè poteſt juvare.

Paſſus LXVII.

De quibusdam tentationibus in particulari: ut de tentationibus contra Fidem, earumque remediis.

I.

QUidam graviter tentantur de Fide & Sacramento: ſed non eſt hoc ipſis imputandum, ſed potiùs inimico. Sæpe multum prodeſt, quod talia ſuſtinet DEI ſervus. Nam infideles & peccatores non tentat, quos ſecurè iam poſſidet: fideles autem devotos variis modis tentat & vexat. *Lib. 4. cap. 18. §. 3.* Tentare contra fidem, permittitur diabolo propter noſtram utilitatem.

II.

Noli curare, noli diſputare cum cogitationibus tuis, nec ad immiſſas à diabolo dubitationes reſponde: ſed crede Remedium primum.

ver-

verbis DEI, crede Sanctis ejus, & Prophetis, & fugiet à te nequam inimicus.

Secundum. *Lib. 4. cap. 18. §. 3.* Subdere DEO, & humilia ſenſum tuum fidei: & dabitur tibi ſcientiæ lumen, prout tibi fuerit utile & neceſſarium. Fides à te exigitur, & ſincera vita; non altitudo intellectûs, neque profunditas myſteriorum DEI. *Lib. 4. cap. 18. §. 2.*

III.

Tertium. Omnis ratio, & naturalis inveſtigatio, Fidem ſequi debet, non præcedere, nec infringere. *Lib. 4. cap. 18. §. 5.* Plus valet DEus operari, quàm homo intelligere poteſt. Tolerabilis, pia & humilis inquiſitio veritatis, parata ſemper doceri, & per ſanas Patrum ſententias ſtudens ambulare. *Lib. 4. cap. 18. §. 1.* Si non intelligis, nec capis, quæ infra te ſunt, quomodo comprehendes, quæ ſupra te ſunt? *Lib. 4. cap. 18. §. 2.* Ratio humana debilis eſt, & falli poteſt: Fides autem vera falli non poteſt. *Ibidem §. 4.* Si talia eſſent opera DEI, ut facilè ab humana ratione caperentur, non eſſent mirabilia, nec ineffabilia dicenda *Lib. 4. cap. 18. §. 5.*

Paſſus LXVIII.

De tentationibus contra Fidem SS. Euchariſtiæ: earúmque remediis.

I. Caven-

I.

CAvendum est tibi à curiosa, & inutili perscrutatione hujus profundissimi Sacramenti, si non vis in dubitationis profundum submergi. Qui scrutator est Majestatis, opprimetur à gloria. *Lib. 4. cap. 18. §. 1.* DEUS æternus & immensus, infinitæque potentiæ, facit magna & inscrutibilia in cœlo & in terra, nec est investigatio mirabilium operum ejus. *Lib. 4. cap. 18. §. 5.* Cavenda curiosa perscrutatio.

II.

Fides & amor ibi maximè præcellunt, & occultis modis in hoc sanctissimo & superexcellentissimo Sacramento operantur. *Lib. 4. cap. 18. §. 3.* Beata simplicitas, quæ difficiles quæstionum relinquit vias, & planâ ac firmâ pergit semitâ mandatorum DEI. Multi devotionem perdiderunt, dum altiora scrutari voluerunt. *Lib. 4. c. 18. §. 2.* Sed credendum simpliciter.

III.

Perge ergò cum simplici & indubitata fide, & cum supplici reverentia ad Sacramentum accede. Et quidquid intelligere non vales, DEO omnipotenti securè committe. Non fallit te DEus: fallitur, qui sibi ipsi nimium credit. Graditur DEUS cum simplicibus, revelat se humilibus, dat intellectum parvulis, aperit sensum puris mentibus, & abscon- Quia non fallit DEus.

ſcondit gratiam curioſis & ſuperbis. *Lib. 4. cap. 18. §. 4.*

Paſſus LXIX.

De tentationibus Blasphemiæ: earúmque remediis.

I.

Non ſis in iis puſillanimis.

NOn eſt ideo totum perditum, ſi quandoque minùs bene de me, vel de Sanctis meis ſentis, quàm velles. Affectus ille bonus & dulcis, quem interdum percipis, effectus gratiæ præſentis eſt, & quidam præguſtus patriæ cœleſtis: ſuper quo non nimium innitendum, quia vadit, & venit. Certare autem adverſus incidentes malos motus animi, ſuggeſtionémque ſpernere diaboli, inſigne eſt virtutis, & magni meriti. *Lib. 3. cap. 6. §. 2.*

II.

Sed ſerva propoſitum, & rectam intentionem.

Non ergo te conturbent alienæ phantaſiæ, de quâcumque materia ingeſtæ. Fortè ſerva propoſitum, & intentionem rectam ad DEUM. Nec eſt illuſio, quod aliquando in excelſum ſubitò raperis, & ſtatim ad ſolitas ineptias cordis reverteris. Illas enim invitè magis pateris, quàm agis: & quamdiu diſplicent, & reniteris, meritum eſt, & non perditio. *Lib. 3. cap. 6. §. 3.*

III. Scito,

III.

Scito, quòd antiquus inimicus omninò nititur impedire desiderium tuum in bono, & ab omni devoto exercitio evacuare: à Sanctorum scilicet cultu, à pia passionis meæ memoria, à peccatorum utili recordatione, à proprii cordis custodia, & à firmo proposito proficiendi in virtute. Multas malas cogitationes ingerit, ut tœdium tibi faciat, & horrorem: ut ab oratione revocet, & sacrâ lectione. Displicet sibi humilis confessio, &, si posset, à Communione cessare, faceret. Non credas ei, neque cures illum, licet sæpiùs tibi deceptionis tetenderit laqueos. *Lib. 3. cap. 6. §. 4.* Noveris, quid dæmon quæratibis tentationibus.

Passus LXX.

De Tentationibus carnis: earúmque remediis.

I.

SIbi (intellige, Diabolo) imputa, cùm mala inserit, & immunda: Dicito illi: Vade immunde spiritus, erubesce miser, valde immundus es tu, qui talia infers auribus meis. Discede à me seductor pessime, non habebis in me partem ullam: sed JEsus mecum erit, tanquam bellator fortis, & tu stabis confusus. Malo mori, & omnem pœnam subire, quàm tibi consentire. Tace Protestatio non consentiendi.

ce & obmutesce, non audiam te amplius, licet plures mihi moliaris molestias. Dominus illuminatio mea, & salus mea, quem timebo? si consistant adversum me castra, non timebit cor meum. Dominus adjutor meus, & redemptor meus. *Lib. 3. cap. 6. §. 4.*

II.

I. Remedium Obedientia. Qui non libenter & sponte suo Superiori se subdit, signum est, quòd caro sua necdum perfectè sibi obedit, sed sæpe recalcitrat & remurmurat. Disce ergo celeriter Superiori tuo te submittere, si carnem propriam optas subjugare. Citiùs namque exterior vincitur inimicus, si interior homo non fuerit devastatus. Oportet omninò, verum te assumere tui ipsius contemptum, si vis prævalere adversus carnem & sanguinem. *Lib. 3. cap. 13. §. 1.*

III.

II. Remedium Mortificatio. Interdum verò oportet violentiâ uti, & viriliter appetitui sensitivo contraire, nec advertere, quid velit caro, & quid non velit: sed hoc magis satagere, ut subjecta sit etiam nolens spiritui. Et tamdiu castigari debet, & cogi servituti subesse, donec parata sit ad omnia, paucisque contentari discat, & simplicibus delectari, nec contra aliquod inconveniens murmurare. *Lib. 3. cap. 11. §. 3.*

Pas-

Paſſus LXXI.

Tentatio dæmonis retrahentis à S. communione.

I.

Ut tanto fructu nos defraudet,

INimicus ſciens fructum & remedium maximum, in ſacra communione poſitum, omni modo & occaſione nititur fideles & devotos, quantum prævalet retrahere & impedire. *Lib. 4. cap. 10. §. 1.*

II.

Laborat facere timidos, aut tepidos.

Cùm enim quidam ſacræ Communioni ſe aptare diſponunt, pejores ſatanæ immiſſiones patiuntur. Ipſe nequam ſpiritus (ut in Job ſcribitur) venit inter filios DEI, ut ſolitâ illos nequitiâ ſuâ perturbet, aut timidos nimium reddat, & perplexos: quatenus affectum eorum minuat, vel fidem impugnando auferat: ſi fortè aut omninò Communionem relinquant, aut cum tepore accedant. *Lib. 4. cap. 10. §. 2.*

III.

Sed non eſt curandus.

Sed non eſt quidquam curandum, de verſutiis & phantaſiis illius quantumlibet turpibus & horridis, ſed cuncta phanthaſmata in caput ejus ſunt retorquenda: contemnendus eſt miſer & deridendus, nec propter inſultus ejus & commotiones, quas ſuſcitat ſacra eſt omittenda Communio. *Lib. 4. cap. 10. §. 2.*

Passus LXXII.

Anxietas quorumdam, ante S. Communionem.

I.

Propter niniam sollicitudinem.

SÆpe etiam impedit nimia sollicitudo pro devotione habenda, & anxietas quædam de confessione facienda. Age secundùm consilium sapientum, & depone anxietatem & scrupulum: quia gratiam DEI impedit, & devotionem mentis destruit. Propter aliquam parvam turbationem vel gravitatem, sacram ne dimittas Communionem: sed vade citiùs confiteri, & omnes offensiones alĩs libenter indulge. Si verò tu aliquem offendisti, veniam humiliter precare, & DEus libenter indulgebit tibi. *Lib. 4. cap. 10. §. 3.*

II.

Non differenda confessio & communio.

Quid prodest diu tardare confessionem, aut sacram differre Communionem? Expurga te cumprimis, exspue velociter venenum, festina accipere remedium, & senties meliùs, quàm si diu distuleris. Si hodie propter istud dimittis, cras forsitam aliud majus eveniet: & sic diu posses à Communione impediri, & magis ineptus fieri. *Lib. 4. cap. 10. §. 4.*

III.

Quantò citiùs vales, à præsenti gravitate

vitate & inertia te excutias: quia nihil importat diu anxiari, diu cum turbatione transire, & ob quotidiana obstacula, se à divinis sequestrare. Immò plurimum nocet, diu Communionem protelare, nam & gravem torporem consuevit inducere. Proh dolor! quidam tepidi & dissoluti, moras confitendi libenter accipiunt & Communionem sacram idcirco differri cupiunt, ne ad majorem sui custodiam se dare teneantur. *Lib. 4. cap. 10. §. 4.* Quia plurimum nocet dilatio.

Passus LXXIII.

Quid cogitandum ante Tentationem: quid, cùm Tentatione vinceris.

I.

COgita in gratiâ, quàm miser & inops esse soles sine gratia. *Lib. 3. cap. 7. §. 1.* Qui tempore pacis, nimis securus esse voluerit; sæpe tempore belli, nimis dejectus & formidolosus reperietur. Si scires semper humilis & modicus in te permanere, nec non spiritum tuum bene moderare, & regere, non incideres tam citò in periculum & offensam. *Lib. 3. cap. 7. §. 4.* In copia de inopia: in pace de bello.

II.

Consilium bonum est, ut fervoris spiritu concepto, mediteris, quid futurum In luce de tenebris, & vicissim.

turum ſit abſcedente lumine. Quod dum contigerit, recogita, & denuo lucem poſſe reverti, quam ad cautelam tibi, mihi autem ad gloriam, ad tempus ſubtraxi. *Lib. 3. cap. 7. §. 4.*

III.

Cecidiſti? ſortior reſurge.

Certa tamquam miles bonus: & ſi interdum ex fragilitate corruis, reſume vires fortiores prioribus, confidens de ampliori gratia mea: & multùm præcave à vanâ complacentiâ & ſuperbiâ. Propter hoc multi in errorem ducuntur, & in cæcitatem pœnè incurabilem quandoque labuntur. Sit tibi in cautelam, & perpetuam humilitatem ruina hæc ſuperborum, de ſe ſtultè præſumentium. *Lib. 3. cap. 6. §. 5.*

Superbiam cave.

Paſſus LXXIV.

In Deſolationibus, non ceſſandum à conſuetis.

I.

Spiritualis vitæ profectus in quo conſiſtat.

NOn eſt in eo tantùm ſpiritualis vitæ profectus, cùm conſolationis habueris gratiam: ſed cùm humiliter, & abnegatè, patientèrque tuleris ejus ſubtractionem: ita, quod tunc ab orationis ſtudio non torpeas, nec reliqua opera tua ex uſu facienda, omninò dilabi permittas: ſed ſicut meliùs potueris, & intellexeris, libenter, quod in te

eſt,

eſt, facias: nec propter ariditatem, ſeu anxietatem mentis, quam ſentis, te totaliter negligas. *Lib. 3. cap. 7. §. 1.*

II.

Multi enim ſunt, qui, cùm non bene eis ſucceſſerit, ſtatim impatientes fiunt, aut deſides. Non enim ſemper eſt in poteſtate hominis via ejus, ſed DEI eſt dare, & conſolari, quando vult, & quantum vult, & cui vult, ſicut ſibi placuerit, & non ampliùs. *Lib. 3. cap. 7. §. 2.*

DEI eſt, dare conſolationem homini.

III.

Domine DEus, ſancte Pater, ſis nunc & in æternum benedictus: quia ſicut vis, ſic factum eſt: & quod facis, bonum eſt. Lætetur in te ſervus tuus, non in ſe, nec in aliquo alio: quia tu ſolus lætitia vera, tu ſpes mea & corona mea, tu gaudium meum & honor meus, Domine. Quid habet ſervus tuus, niſi quod à te accepit, etiam ſine merito ſuo? Tua ſunt omnia, quæ dediſti, & quæ feciſti. Pauper ſum, & in laboribus meis à juventute mea: & contriſtatur anima mea nonnunquam usque ad lacrimas: quandoque etiam conturbatur ad ſe, propter imminentes paſſiones. *Lib. 3. cap. 50. §. 1.*

Qualiter homo deſolatus ſe debet in manus DEI offerre.

Passus LXXV.

Affectiones hominis consolati, ac desolati.

I.

Votum consolati. DEsidero pacis gaudium, pacem filiorum tuorum flagito, qui in lumine consolationis à te pascuntur. Si das pacem, si gaudium sanctum infundis, erit anima servi tui plena modulatione, & devota in laude tua. *Lib. 3. cap. 50. §. 2.*

II.

Planctus desolati, Sed si te subtraxeris, sicut sæpissimè soles, non poterit currere viam mandatorum tuorum: sed magis ad tundendum pectus genua ejus incurvantur, quia non est illi, sicut heri & nudius tertius, quando splendebat lucerna tua super caput ejus, & sub umbra alarum tuarum protegabatur à tentationibus irruentibus. *Lib. 3. cap. 50. §. 4.*

III.

Quem nulla humana consolatio lenit. Super quid igitur sperare possum, aut in quo confidere debeo, nisi in sola magna misericordia DEI, & in sola spe gratiæ cœlestis? sive enim adsint homines boni, sive devoti fratres, vel amici fideles; sive libri sancti, vel tractatus pulchri; sive dulcis cantus & hymni; omnia hæc modicum juvant, modi-

modicum ſapiunt, quando deſertus ſum à gratia, & in propria paupertate relictus. Tunc non eſt melius remedium, quàm patientia, & abnegatio mei in voluntate DEI. *Lib. 2. cap. 9. §. 6.*

IV.

Gratias tibi ago, quia non pepercisti malis meis, ſed attrivisti me verberibus amaris, infligens dolores, & immittens anguſtias foris & intus. Non eſt, qui me conſoletur ex omnibus, quæ ſub cœlo ſunt, niſi tu Domine DEUS meus, cœleſtis medicus animarum: qui percutis, & ſanas; deducis ad inferos, & reducis. Diſciplina tua ſuper me, & virga tua ipſa me docebit. *Lib. 5. cap. 50. §. 5.* Elevatio mentis ad DEum.

Paſſus LXXVI.

Conſolationum & deſolationum ſolemnis in homine alternatio. Exemplum in Davide.

I.

CUm ſpiritualis à Deo conſolatio datur, cum gratiarum actione accipe eam: ſed Dei munus intellige eſſe, non tuum meritum. Noli extolli, noli nimiùm gaudere, nec inaniter præſumere: ſed eſto magis humilior ex dono, cautior quoque & timoratior in cunctis actibus tuis: quoniam transibit Cùm conſolatio datur, agendæ gratiæ;

hora illa, & ſequetur tentatio. *Lib. 2. cap. 9. §. 4.*

II.

Cùm aufertur, non deſperandum.

Cùm ablata fuerit conſolatio, non ſtatim deſperes: ſed cum humilitate & patientia expecta cœleſtem viſitationem: quoniam potens eſt DEUS ampliorem tibi redonare conſolationem. Iſtud non eſt novum, nec alienum viam DEI expertis: quia in magnis Sanctis, & in antiquis Prophetis, fuit ſæpe talis alternationis modus. *Lib. 2. cap. 9. §. 4.*

III.

Exemplo Davidis.

Unde quidam, præſente jam gratiâ, dicebat; *Ego dixi in abundantia meâ, non movebor in æternum.* Abſente verò gratiâ, quid in ſe fuerit expertus, adjungit dicens: *Avertiſti faciem tuam à me, & factus ſum conturbatus.* Inter hæc tamen nequaquam deſperat, ſed inſtantius Dominum rogat, & dicit: *Ad te Domine clamabo, & ad DEUM meum deprecabor.* Deniqne orationis ſuæ fructum reportat, & ſe exauditum teſtatur, dicens: *Audivit Dominus, & miſertus eſt mei: Dominus factus eſt adjutor meus.* Sed in quo? *Convertiſti*, inquit, *planctum meum in gaudium mihi, & circumdediſti, me lætitiâ. Lib. 2. cap. 9. §. 5.*

Paſ-

Paſſus LXXVII.

Spes anchora Deſolatorum.

I.

SI ſic actum eſt cum magnis Sanctis, non eſt deſperandum nobis infirmis & pauperibus, ſi interdum in fervore, & interdum in frigiditate ſumus: quoniam ſpiritus venit, & recedit, ſecundum ſuæ beneplacitum voluntatis. Unde beatus Job ait: *Viſitas eum diluculo, & ſubitò probas illum. Lib. 2. cap. 9. §. 5.* Hominem qui videt tribulationes Sanctorum,

II.

Nunquam inveni aliquem tam religioſum & devotum, qui non habuerit interdum gratiæ ſubtractionem, aut non ſenſerit fervoris diminutionem. Non enim dignus eſt altâ DEI contemplatione, qui pro DEO non eſt exercitatus aliquâ tribulatione. *Lib. 2. cap. 9. §. 7.* Et omnium cæterorum mortalium,

III.

Crede in me, & in miſericordia mea habeto fiduciam. Quando tu putas te elongatum à me, ſæpe ſum propinquior. Quando tu æſtimas pœnè totum perdutum, tunc ſæpe majus merendi inſtat lucrum. Non eſt totum perditum, quando res accidit in contrarium. Non debes judicare ſecundùm præſens ſentire, nec ſic gravitati DEus erigit ad fiduciam.

alicui, undecumque venienti, inhærere, & accipere, tamquam omnis ſpes ſit ablata emergendi. *Lib. 3. cap. 30. §. 3.* Nec etiam ſatis virtuosè ſapit, qui tempore adverſitatis, & cujusque gravitatis, nimis deſperatè ſe gerit, & minus fidenter de me quàm oportet, recogitat ac ſentit. *Lib. 3. cap. 7. §. 3.*

Paſſus LXXVIII.

Sermo DEI ad deſolatum.

I.

Non eſſe relictum ex toto.

NOli putare te relictum ex toto, quamvis ad tempus tibi miſerim aliquam tribulationem, vel etiam optatam ſubtraxerim conſolationem: ſic enim tranſitur ad regnum cœlorum. Et hoc ſine dubio magis expedit tibi, & cæteris ſervis meis, ut exercitemini adverſis, quàm ſi cuncta ad libitum haberetis. *Lib. 3. cap. 30. §. 4.*

II.

Expedire ad ſalutem.

Ego novi cogitationes abſconditas: quia multùm expedit pro ſalute tuâ, ut interdum ſine ſapore relinquaris: ne fortè eleveris in bono ſucceſſu, & tibi ipſi placere velis in eo, quod non es. Quod dedi, auferre poſſum: & reſtituere, cùm mihi placuerit. *Lib. 3. cap. 30. §. 4.*

III. Cùm

III.

Cùm dedero, meum eſt: cùm retraxero, tuum non tuli: quia meum eſt omne datum bonum, & omne donum perfectum. Si tibi admiſero gravitatem aut quamlibet contrarietatem, ne indigneris, neque concidat cor tuum: ego citò ſublevare poſſum, & omne onus in gaudium transmutare. Verumtamen juſtus ſum, & recommendabilis multùm, cum ſic facio tecum. *Lib. 3. cap. 30. §. 5.* Se dare, ſe rurſùm auferre.

Paſſus LXXIX.

Sermo deſolati ad DEum.

I.

PAter juſte, ſancte, & ſemper laudande, venit hora, ut probetur ſervus tuus. Pater amande, dignum eſt, ut hâc horâ patiatur pro te aliquid ſervus tuus. Pater perpetuò venerande, venit hora, quam ab æterno præſciebas affuturam: ut ad modicum tempus ſuccumbat foris ſervus tuus; vivat verò ſemper apud te intus. Paululum vilipendatur, humilietur, & deficiat coram hominibus, paſſionibus conteratur & languoribus: ut iterum tecum in aurora novæ lucis reſurgat, & in cœleſtibus clarificetur. Pater ſancte, tu ſic ordinâſti, & ſic voluiſti: & hoc factum eſt, Reſignat ſe divinæ voluntati.

est, quod ipse præcepisti. *Lib. 3. cap. 50. §. 3.*

II.

Agnoscit gratiam pro DEO pati.

Hæc est enim gratia ad amicum tuum, pati & tribulari in mundo pro amore tuo, quotiescumque, & à quocumque id permiseris fieri. Sine consilio & providentiâ tuâ, & sine causâ, nihil fit in terra. Bonum mihi, Domine, quòd humiliâsti me, ut discam justificationes tuas, & omnes elationes cordis, atque præsumptiones abjiciam. Utile mihi, quòd confusio cooperuit faciem meam, ut te potius, quàm homines, ad consolandum requiram. *Lib. 3. cap. 50. §. 4.*

III.

Adorat divinam justitiam.

Didici etiam ex hoc, inscrutabile judicium tuum expaveſcere: qui affligis justum cum impio,, sed non sine æquitate & justitiâ. *Lib. 3. cap. 50. §. 4.* Domine, non sum dignus consolatione tuâ, nec aliquâ spirituali visitatione; & ideo justè mecum agis, quando me inopem & desolatum relinquis. Si enim ad instar maris lacrimas fundere possem, adhuc consolatione tuâ dignus non essem. Unde nihil dignus sum, quàm flagellari & puniri: quia graviter & sæpe te offendi, & in multis valde deliqui. Ergo verâ pensatâ ratione, nec

nec minima ſum dignus conſolatione. *Lib. 3. cap. 52. §. 1.*

Paſſus LXXX.

De periculoſa Tentatione Præſumptionis.

I

FIlli, utilius eſt tibi & ſecurius, devotionis gratiam abſcondere, nec in altum te efferre, nec multùm inde loqui, neque multùm ponderare: ſed magis temetipſum deſpicere, & tanquam indigno datam timere. Non eſt huic affectioni tenaciùs inhærendum, quæ citiùs poteſt mutari in contrarium. *Lib. 3. cap. 7. §. 1.*

Præſumptuoſus eſſert ſe de donis DEI.

II.

Quidam incauti, propter devotionis gratiam, ſeipſos deſtruxerunt: quia plus agere voluerunt, quàm potuerunt, non penſantes ſuæ parvitatis menſuram, ſed magis cordis affectum ſequentes, quàm rationis judicium. Et quia majora præſumpſerunt, quàm DEO placitum fuit, idcirco gratiam citò perdiderunt. *Lib. 3. cap. 7. §. 2.*

Plus tentat quàm poſſit.

III.

Facti ſunt inopes, & viles relicti, qui in cœlum poſuerunt nidum ſibi: ut humiliati & depauperati, diſcant non in alis ſuis volare, ſed ſub pennis meis

Præcavendæ ruinæ unicum.

Remedium. meis ſperare. Qui adhuc novi ſunt, & imperiti, in via Domini, niſi conſilio diſcretorum ſe regant faciliter decipi poſſunt, & elidi. *Lib. 3. cap. 7. §. 2.*

Paſſus LXXXI.

De Tentationibus provenientibus à ſpiritu mundano; quo multi decipiuntur.

I.

Mundus reprehenditur, nec relinquitur. REprehenditur frequenter Mundus, quod fallax ſit & vanus, nec tamen facilè relinquitur, quia concupiſcentiæ carnis nimis dominantur. Sed alia trahunt ad amandum, alia ad contemnendum. Trahunt ad amorem mundi, deſiderium carnis, , deſiderium oculorum, & ſuperbia vitæ: ſed pœnæ ac miſeriæ juſtè ſequentes ea, odium mundi pariunt & tœdium. Sed vincit, proh dolor! delectatio prava mentem mundo deditam, & eſſe ſub ſentibus delicias reputat: quia DEI ſuavitatem, & internam virtutis amœnitatem, nec vidit, nec guſtavit. *Lib. 3. cap. 20. §. 4. & 5.*

II.

In homines verè mundanos. Plures mundum libentiùs audiunt, quàm DEum: faciliùs ſequuntur carnis ſuæ appetitum, quàm DEI beneplacitum. Promittit mundus temporalia,

ralia, & parva; & ſervitur ei aviditate magnâ: ego promitto ſumma, & æterna; & torpeſcunt mortalium corda. Quis tantâ curâ mihi in omnibus ſervit, & obedit, ſicut mundo, & dominis ejus ſervitur? *Lib. 3. cap. 3. §. 2.*

III.

Erubeſce Sidon, ait mare. Et ſi cauſam quæris, audi quare. Pro modica præbenda, longa via curritur: pro æternâ vitâ, à multis vix pes ſemel à terrâ levatur. Vile pretium quæritur: pro uno numiſmate interdum turpiter litigatur: pro vana re & parvâ promiſſione, die noctúque fatigari non timetur. Sed proh dolor! pro bono incommutabili, pro præmio inæſtimabili, pro ſummo honore & gloria interminabili, vel ad modicum fatigari pigritatur. *Lib. 3. cap. 3. §. 2. & 3.* Gravis increpatio.

Paſſus LXXXII.

Gravis Oratio DEI ad hominem mundanum.

I.

ERubeſce ergo ſerve piger & queruloſe, quòd illi paratiores inveniuntur ad perditionem, quàm tu ad vitam. Gaudent illi ampliùs ad vanitatem, quàm tu ad veritatem. Equidem à ſpe ſuâ nonnunquam fruſtrantur, ſed promiſſio Quid mundus, quid DEus promittat.

missio mea neminem fallit, nec confidentem mihi dimittit inanem. Quod promisi dabo, quod dixi, implebo; si tamen usque in finem, fidelis in dilectione meâ quis permanserit. Ego remunerator sum omnium bonorum, & fortis probator omnium devotorum. *Lib. 3. cap. 3. §. 3.*

II.

Verba DEI scripta in corde,

Scribe verba mea in corde tuo, & pertracta diligenter: erunt enim in tempore tentationis, valde necessaria. Quod non intelligis, cùm legis, cognosces in die visitationis. Dupliciter soleo electos meos visitare, tentatione scilicet & consolatione. *Lib. 3. cap. 3. §. 4.*

III.

Oratio hominis ad DEum.

Hunc affectum exprimunt.

O DEus meus, dulcedo ineffabilis, verte mihi in amaritudinem, omnem consolationem carnalem, ab æternorum amore me abstrahentem, & ad se intuitu cujusdam boni delectabilis præsentis, malè allicientem. Non me vincat, DEus meus, non me vincat caro & sanguis: non me decipiat mundus, & brevis gloria ejus: non me supplantet diabolus, & astutia illius. Da mihi fortitudinem resistendi, patientiam tolerandi, constantiam perseverandi.

randi. Da pro omnibus mundi consolationibus, ſuaviſſimam ſpiritus tui unctionem: & pro carnali amore, tui nominis infunde amorem. *Lib. 3. cap. 26. §. 3.*

Paſſus LXXXIII.

Abundantiam rerum temporalium non facere felices.

I.

Imperfectorum ſenſus de divitibus.

DIcunt multi imbecilles & infirmi; Ecce quàm bonam vitam ille homo habet, quàm dives, quàm magnus, quàm potens & excelſus! ſed attende ad cœleſtia bona, & videbis, quòd omnia iſta temporalia, nulla ſunt; ſed valde incerta, & magis gravantia, quia nunquam ſine ſollicitudine & timore poſſidentur. *Lib. 1. cap. 22. §. 2.*

II.

Non eſt felix, qui abundat temporalibus:

Non eſt hominis felicitas, habere temporalia ad abundantiam: ſed ſufficit ei mediocritas. Verè miſeria eſt, vivere ſuper terram. Quantò homo voluerit eſſe ſpiritualior, tantò præſens vita fit ei amarior; quia ſentit meliùs, & videt clariùs humanæ corruptionis defectus. *Lib. 1. cap. 22. §. 2.*

III.

Sed miſer eſt, qui his inditis neceſſitatibus naturæ ſubjacere;

Nam comedere, bibere, vigilare, dormire, quieſcere, laborare, & cæteris neceſſitatibus naturæ ſubjacere; ve-

rè magna miſeria eſt, & afflictio homini devoto, qui libenter eſſet abſolutus, & liber ab omni peccato. Valde enim gravatur interior homo, neceſſitatibus corporalibus in hoc mundo. Unde Propheta devotè rogat, quatenus liber ab iſtis eſſe valeat, dicens; *De neceſſitatibus meis erue me Domine. Lib. 1. cap. 22. §. 2. & 3.*

Paſſus LXXXIV.

De nimiâ ſollicitudine rerum ad vitam neceſſariam.

I.

Quis ſpiritus, ſollicitè quærere.

NEſcio quid eſt, quo ſpiritu ducimur, & quid prætendimus, qui ſpirituales dici videmur: Quòd tantum *laborem*, & ampliorem ſollicitudinem, pro tranſitoriis & vilibus rebus agimus, & de interioribus noſtris vix aut rarò, plenè recollectis ſenſibus, cogitamus. *Lib. 3. cap. 31. §. 3.*

II.

Quibus feliciùs caremus,

O ſi nunquam indigeres comedere, nec bibere, nec dormire: ſed ſemper poſſes DEum laudare, & ſolummodò ſpiritualibus ſtudiis vacare: tunc multò felicior eſſes, quàm modò, cùm carni ex qualicumque neceſſitate ſervis. Utinam non eſſent iſtæ neceſſitates, ſed ſolummodò ſpirituales animæ refectiones,

nes, quas (heu!) satis rarò degustamus. *Lib.* 1. *cap.* 25. §. 9.

III.

Ecce cibus, potus, vestis, ac cætera utensilia, ad corporis sustentaculum pertinentia, ferventi spiritui sunt onerosa. Tribue talibus fomentis temperatè uti, non desiderio nimio implicari. Abjicere omnia non licet, quia natura sustentanda est: requirere autem superflua, & quæ magis delectant, lex sancta prohibet: nam aliàs caro adversus spiritum insolesceret. Inter hæc, quæso, manus tua me regat, & doceat, ne quid nimium fiat. *Lib.* 3. *cap.* 26. §. 4.

Et quæ onerosa sunt spiritui.

Passus LXXXV.

Solatia mundi, nec beare, nec satiare.

I.

UTilius est sæpe & securius, quòd homo non habeat multas consolationes in hac vita, secundùm carnem præcipuè. *Lib.* 1. *cap.* 21. §. 3.

Satius est, abesse solatia mundi:

II.

Quod si omnia solatia mundi solus haberem, & omnibus delitiis frui possem, certum est, quòd diu durare non possent. Unde non poteris, anima mea, plenè consolari, nec perfectè recreari, nisi in DEO consolatore pauperum,

Ut quæ non diu durant,

rum, ac ſuſceptore humilium. *Lib. 3. cap. 16. §. 1.*

III.

Et animam non beant.

Etiamſi omnia creata bona haberes, non poſſes eſſe felix & beata: ſed in DEO, qui cuncta creavit, tota beatitudo tua & felicitas conſiſtit: non qualis videtur, & laudatur à ſtultis mundi amatoribus: ſed qualem expectant boni Chriſti fideles, & præguſtant interdum ſpirituales ac mundi corde, quorum converſatio eſt in cœlis. *Lib. 3. cap. 16. §. 2.*

IV.

Affectus.

Quidquid deſiderare poſſum, vel cogitare ad ſolatium meum, non hîc expecto, ſed impoſterum. Expecta modicum, anima mea: expecta divinum promiſſum, & habebis abundantiam

Colloquium.

omnium bonorum in cœlo. *Lib. 3. cap. 16. §. 1.* Obſecro te, piiſſime DEus meus, præſerva me à curis hujus vitæ, ne nimis implicer; à multis neceſſitatibus corporis, ne voluptate capiar; ab univerſis animæ obſtaculis, ne moleſtiis fractus dejiciar. Non dico ab his rebus, quas toto affectu ambit vanitas mundana: ſed ab his miſeriis, quæ animam ſervi tui, communi maledicto mortalitatis, pœnaliter gravant & retardant: ne in libertatem ſpiritûs,

quo-

quotiescunque libuerit, valeat introire. *Lib. 3. cap. 26. §. 2.*

Passus LXXXVI.

Solatia mundi, maximo esse incommodo.

I.

SI nimis inordinatè ista appetis præsentia, perdes æterna & cœlestia. Sint temporalia in usu, æterna in desiderio. Non potes aliquo bono temporali satiari, quia ad hæc fruenda non es creata (ô anima mea!) *Lib. 3. cap. 16. §. 1.* Vanum est & breve, omne humanum solatium. Beatum & verum solatium, quod intus à veritate percipitur. *cap. eod. §. 2.*

Subtrahunt enim cœlestia:

II.

Unde si bene scirem, omnem humanam consolationem abjicere, sive spem gratiæ, propter devotionem adipiscendam, sive propter necessitatem, quâ compellor te quærere, quia non est homo, qui me consoletur: tunc possem meritò de gratiâ tuâ sperare, & de dono novæ consolationis exultare. *Lib. 3. cap. 40. §. 3.*

Enervant

III.

Fili, pretiosa est gratia mea, non patitur se misceri extraneis rebus, nec consolationibus terrenis. Abjicere ergo

Quæ non patitur se misceri terrenis.

go oportet omnia impedimenta gratiæ, ſi optas ejus infuſionem ſuſcipere. *Lib. 3. cap. 53. §. 1.* Tantò homo DEO magis appropinquat, quantò ab omni ſolatio terreno longiùs recedit. *Lib. 3. cap. 42. §. 1.*

Paſſus LXXXVII.

Conſolationes divinas cæteris omnibus præſtare, daríque præter-meritum.

I.

Delitiæ mundi aut vanæ ſunt, aut turpes.

QUis ſæcularium, non libenter conſolationem & lætitiam ſpiritualem acciperet, ſi ſemper obtinere poſſet? Excedunt enim ſpirituales conſolationes, omnes mundi delitias, & carnis voluptates. Nam omnes delitiæ mundanæ, aut vanæ ſunt, aut turpes. Spirituales verò delitiæ, ſolæ jucundæ & honeſtæ, ex virtutibus progenitæ, & à DEO puris mentibus infuſæ. *Lib. 2. cap. 10. §. 1.*

II.

Divinis non ſemper frui poteſt homo;

Sed iſtis divinis conſolationibus nemo ſemper pro ſuo affectu frui valet; quia tempus tentationis non diu ceſſat. *Lib. 2. cap. 10. §. 1.* Cognoſce te indignum divinâ conſolatione, ſed magis dignum multâ tribulatione. *Lib. 1. cap. 21. §. 4.*

III.

III.

Ergo verâ penſatâ ratione, nec minimâ ſum dignus conſolatione. Sed tu clemens & miſericors DEus, qui non vis perire opera tua, ad oſtendendum divitias bonitatis tuæ in vaſa miſericordiæ, etiam præter omne proprium meritum, dignaris conſolari ſervum tuum ſupra humanum modum. Tuæ enim conſolationes, non ſunt ſicut humanæ confabulationes. Quid egi, Domine, ut mihi conferres aliquam cœleſtem conſolationem? Ego nihil boni me egiſſe recolo, ſed ſemper ad vitia pronum, & ad emendationem pigrum fuiſſe. Verum eſt, & negare non poſſum. Si aliter dicerem, tu ſtares contra me, & non eſſet, qui defenderet. *Lib. 3. cap. 52. §. 1. & 2.* Danturtamen præter omne meritum.

Paſſus LXXXVIII.

Conſolationibus divinis non nimis inhiandum.

I.

CUr quæris quietem, cùm natus ſis ad laborem? Pone te ad patientiam magis, quàm ad conſolationes: & ad crucem portandam magis, quàm ad lætitiam. *Lib. 2. cap. 10. §. 1.* Quia hic non eſt locus prius.

II.

Putas tu, quòd ſemper habebis pro tuâ voluntate conſolationes ſpirituales? Et ſancti non ſemper habuerunt.

Sancti mei non ſemper habuerunt tales, ſed multas gravitates, & tentationes varias, magnásque deſolationes. Sed patienter ſuſtinuerunt ſe in omnibus, & magis confiſi ſunt DEO, quàm ſibi: ſcientes, quia non ſunt condignæ paſſiones hujus temporis, ad futuram gloriam promerendam. *Lib.* 3. *c.* 35. §. 1.

III.

Nec tu nimis appete, nec diffide.

Vis tu ſtatim habere, quod multi poſt multas lacrimas, & magnos labores, vix obtinuerunt? Expecta Dominum, viriliter age, & confortare: noli diffidere, noli diſcedere: ſed corpus & animam expone conſtanter, pro glorià DEI. Ego reddam pléniſſimè: ego tecum ero, in omni tribulatione. *Lib.* 3. *cap.* 35. §. 3.

Paſſus LXXXIX.

Eum eſſe magnum, qui omni ſolatio carere poſſit.

I.

Quis homo verè magnus?

NOn eſt grave, humanum contemnere ſolatium, cùm adeſt divinum. Magnum eſt, & valde magnum, tam humano quàm divino poſſe carere ſolatio: & pro honore DEI, libenter exilium cordis velle ſuſtinere: & in nullo ſe ipſum quærere, nec ad proprium meritum reſpicere. *Lib.* 2. *c.* 9. §. 1.

II.

II.

Quid magni eſt, ſi hilaris ſis & devotus, adveniente gratiâ? optabilis cunctis hæc hora. Satis ſuaviter equitat, quem gratia DEI portat. Et quid mirum, ſi onus non ſentit, qui portatur ab omnipotente, & ducitur à ſummo ductore? *Lib. 2. cap. 9. §. 1.* Quis minimè mirandus?

III.

Quando homo ſtat ſuper ſe ipſum, facilè labitur ad conſolationes humanas. Sed verus amator Chriſti, & ſtudioſus ſectator virtutum, non cadit ſuper conſolationes, nec quærit tales ſenſibiles dulcedines; ſed magis fortes exercitationes, & pro Chriſto duros ſuſtinere labores. *Lib. 2. cap. 9. §. 3.* Quis pronus ad conſolationes humanas?

VIÆ PURGATIVÆ SEMITA TERTIA.

Pro extirpatione malorum Habituum.

SUnt autem habitus mali, pravæ quædam inclinationes animi, ex frequentatis actibus vitiosis acquisitæ. Istæ, ad consequendam perfectionem, omnibus viribus laborandum est, ut radicitus evellantur. Ad quod strenuè perficiendum animos addit Thomas noster. *Lib. 1. cap. 21. §. 2. Certa*, inquit, *viriliter, consuetudo consuetudine vincitur.* Agit autem hoc in libello de curâ non omnium, sed præcipuorum habituum malorum, qui hominum spiritualium animis perniciosiùs insident. Primùm igitur unumquemque admonet, *Lib. 1. cap. 20. §. 1.* his duabus voculis: *Relinque curiosa.*

Passus

Paſſus XC.

De curioſitate inquirendi in vitam aliorum.

I.

SI tu ſcis homines dimittere, ipſi bene dimittent tua facta facere. Non attrahas tibi res aliorum, nec te implices cauſis majorum. Habe ſemper oculum ſuper te primum, & admoneas te ipſum ſpecialiter, præ omnibus tibi dilectis. *Lib. 1. cap. 21. §. 2. & 3.*

Hanc curioſitatem luit homo;

II.

Fili noli eſſe curioſus, nec vacuas gerere ſollicitudines. Quid hoc vel illud ad te? tu me ſequere. Quid enim ad te, utrum ille ſit talis vel talis, aut iſte ſic & ſic agit, vel loquitur? Tu non indiges reſpondere pro aliis, ſed pro te ipſo rationem reddes. Quid ergo te implicas? *Lib. 3. cap. 24. §. 1.*

Improbat DEus,

III.

Ecce ego omnes cognoſco: & cuncta, quæ ſub ſole fiunt, video; & ſcio, qualiter cum unoquoque ſit, quid cogitet, quid velit, & ad quem finem tendat ejus intentio. Mihi igitur omnia committenda ſunt: tu verò ſerva te in bonâ pace, & dimitte agitantem agitare, quantum voluerit. Veniet ſuper eum, quidquid fecerit, vel dixerit, quia me fallere non poteſt. *Lib. 3. cap. 24. §. 1.*

Qui ſolus omnia ſingulorum novit.

IV.

IV.

Affectus & Propositum.

O quàm bonum & pacificum de aliis silere, nec indifferenter omnia credere, neque de facili ulteriùs effari: paucis se ipsum revelare, te semper inspectorem cordis quærere: nec omni vento verborum circumferri, sed omnia intima, & externa secundùm placitum tuæ voluntatis, optare perfici. *Lib. 3. cap. 45. §. 5.*

Passus XCI.

De curiositate innotescendi hominibus.

I.

I. Damnum erga se.

NOn sit tibi curæ de magni nominis umbrâ, non de multorum familiaritate, nec de privatâ hominum dilectione. Ista enim generant distractiones, & magnas in corde obscuritates. *Lib. 3. cap. 24. §. 2.*

II.

II. Damnum erga alios.

Quandoque accidit, ut persona ignota ex bonâ famâ luceſcat: cujus tamen præsentia oculos intuentium offuscat. Putamus aliquando aliis placere, ex conjunctione nostrâ: & incipimus magis displicere, ex morum improbitate in nobis considerata. *Lib. 1. cap. 8. §. 2.*

III.

III.

Si non habes favorem hominum, noli ex hoc triſtari: ſed hoc ſit tibi grave, quia non habes te ſatis benè & circumſpectè, ſicut deceret DEI ſervum, & devotum religioſum converſari. *Lib. 1. c. 21. §. 3.* III. Damnum erga DEum.

IV.

Quàm tutum, pro conſervatione cœleſtis gratiæ, humanam fugere apparentiam, nec appetere, quæ foris admirationem videntur præbere: ſed ea, totâ ſedulitate ſectari, quæ vitæ emendationem dant & fervorem. *Lib. 3. cap. 45. §. 5.* Fructus occultæ vitæ.

Paſſus XCII.

De curioſitate videndi.

I.

QUid vis videre, quod non licet habere? Tranſit mundus, & concupiſcentia ejus. Quid potes alibi videre, quod hîc non vides? Ecce cœlum & terra, & omnia elementa; nam ex iſtis omnia ſunt facta. *Lib. 1. cap. 20. §. 7.* Videre & non habere.

II.

Quid potes alicubi videre, quod diu poteſt ſub ſole permanere? Credis te forſitan ſatiari, ſed non poteris pertingere. Si cuncta videres præſentia, quid eſſet niſi viſio vana. *Lib. 1. cap. 20. §. 8.* Immo nec ſatiari poſſe.

III.

III.

Magna vanitas.

Leva oculos tuos ad DEum in excelsis, & ora pro peccatis tuis & negligentiis. Dimitte vana vanis : tu autem intende illis, quæ tibi præcepit DEus. *Lib. 1. cap. 20. §. 8.*

Passus XCIII.

De curiositate sciendi & audiendi nova.

I.

Multa in Scripturis simpliciter.

CUriositas nostra sæpe nos impedit, in lectione scripturarum: cùm volumus intelligere & discutere, ubi simpliciter esset transeundum. Si vis profectum haurire, lege humiliter, simpliciter, & fideliter: nec unquam velis habere nomen scientiæ. *Lib. 1. cap. 5. §. 2.*

II.

In mundo surdâ prætereas aure :

Ex quo nova delectat aliquando audire, oportet te exinde turbationem cordis tolerare. *Lib. 1. cap. 20. §. 8.* Fili, in multis oportet te esse insciium, & æstimare te tamquam mortuum super terram, & cui totus mundus crucifixus sit. Multa etiam oportet surdâ aure pertransire; & quæ tuæ pacis sunt, magis cogitare. *Lib. 3. cap. 44. §. 1.*

III.

Memento illius frequenter proverbii,

bii, quia non ſatiatur oculus viſu, nec auris impletur auditu. Stude ergo cor tuum, ab amore viſibilium abſtrahere, & ad inviſibilia te transferre. Nam ſequentes ſuam ſenſualitatem, maculant conſcientiam, & perdunt DEI gratiam. *Lib. 1. cap. 1. §. 5.* Et te ad æterna transfer.

Paſſus XCIV.

De bono curioſitatis compreſſæ.

I.

SI te ſubtraxeris à ſuperfluis locutionibus, & otioſis circuitionibus, nec non à novitatibus & rumoribus audiendis; invenies tempus ſufficiens & aptum, pro bonis meditationibus inſiſtendis. *Lib. 1. cap. 20. §. 1.* I. Tempus ſufficiens ſanctis meditationibus.

II.

O qui nunquam tranſitoriam lætitiam quæreret: qui nunquam cum mundo ſe occuparet, quàm bonam conſcientiam ſervaret! O qui omnem vanam ſollicitudinem amputaret, & duntaxat ſalutaria ac divina cogitaret, & totam ſpem ſuam in DEO conſtitueret, quàm magnam pacem & quietem poſſideret. *Lib. 1. cap. 20. §. 4.* II. Tranquilla conſcientia.

III.

Multam poſſemus pacem habere, ſi non vellemus nos cum aliorum dictis & factis, & quæ ad noſtram curam non ſpectant, III. Pax & quies.

ſpectant, occupare. Quomodo poteſt ille diu in pace manere, qui alienis curis ſe intermiſcet? qui occaſiones forinſecus quærit? qui parùm vel rarò ſe intrinſecus colligit? Beati ſimplices, quoniam multam pacem habebunt. *Lib. 1. cap. 11. §. 1.*

Paſſus XCV.

De curioſitate perſcrutandi judicia DEI.

I.

Propter hanc multi graviter labuntur.

QUidam non ſincerè coram me ambulant, ſed quâdam curioſitate & arrogantiâ ducti, volunt ſecreta mea ſcire, & alta DEI intelligere, ſe & ſuam ſalutem negligentes. Hi ſæpe in magnas tentationes & peccata, propter ſuam ſuperbiam & curioſitatem, me eis adverſante, labuntur. Time judicia DEI, expaveſce iram omnipotentis. Noli diſcutere opera Altiſſimi, ſed tuas iniquitates perſcrutare, in quantis deliquiſti, & quàm multa bona neglexiſti. *Lib. 3. cap. 4. §. 3. & 4.*

II.

Et quia nemo hominum poteſt inveſtigare,

Fili, caveas diſputare de altis materiis, & de occultis DEI judiciis: cur iſte ſic relinquitur, & ille ad tantam gratiam aſſumitur. Cur etiam iſte tantùm affligitur, & ille tam eximiè exalta-

exaltatur. Ista omnem humanam facultatem excedunt: nec ad investigandum judicium divinum, ulla ratio prævalet, vel disputatio. *Lib. 3. cap. 58. §. 1.*

III.

Quando ergo hæc tibi suggerit inimicus, vel etiam quidam curiosi inquirunt homines; responde illud Prophetæ; *Justus es, Domine, & rectum judicium tuum.* Et illud; *Judicia Domini vera, justificata in semetipsa.* Judicia mea metuenda sunt, non discutienda, quia humano intellectui sunt incomprehensibilia. *Lib. 3. cap. 58. §. 1.* Quomodo huic tentationi obviandum?

Passus XCVI.

De anxiâ curiositate sciendi suam prædestinationem.

I.

Cùm quidam anxius, inter metum & spem frequenter fluctuaret, & quadam vice mœrore confectus, in Ecclesiâ ante quoddam altare se in oratione prostravisset, hæc inter se revolvit dicens: O si scirem, quòd adhuc perseveraturus essem! *Lib. 1. cap. 25. §. 2.* Creditur fuisse ipse Thomas à Kempis.

II.

Statim audivit divinum intus responsum: Quod, si hoc scires, quid facere velles? Fac nunc, quod tunc fa- Quid audierit.

cere velles, & bene ſecurus eris. *Ibidem.* Mox conſolatus, & confortatus, divinæ ſe commiſit voluntati, & ceſſavit anxia fluctuatio. Noluitque amplius curiosè inveſtigare, ut ſciret, quæ ſibi eſſent futura: ſed magis ſtuduit inquirere, quæ eſſet voluntas DEI beneplacens & perfecta, ad omne opus bonum inchoandum & perficiendum. *Lib. 1. cap. 25. §. 2.* Spera in Domino, & fac bonitatem, ait Propheta, & inhabita terram, & paſcêris in divitiis ejus. *Ibid. §. 3.*

Quem fructum inde tulerit.

Paſſus XCVII.

De curioſitate inquirendi, quis Sanctus altero major ſit.

I.

Damna multa hinc ſequuntur.

NOli inquirere nec diſputare de meritis Sanctorum, quis alio ſit ſanctior, aut quis major fuerit in regno cœlorum. Talia generant ſæpe lites & contentiones inutiles, nutriunt quoque ſuperbiam & vanam gloriam: unde oriuntur invidiæ & diſſenſiones, dum iſte illum Sanctum, & alius alium conatur ſuperbè præferre. Talia autem velle ſcire & inveſtigare, nullum fructum afferunt, ſed magis Sanctis diſplicent: quia non ſum DEus diſſenſionis, ſed pacis, quæ pax magis in humilitate verâ,

verâ, quàm in propria exaltatione consistit. *Lib. 3. cap. 58. §. 2.*

II.

Quidam Zelo dilectionis, trahuntur ad hos vel ad illos ampliori affectu, sed humano potiùs, quàm divino. DEus Sanctis omnia contulit; Ego sum, qui cunctos condidi Sanctos, ego donavi gratiam: ego præstiti gloriam. Ego novi singulorum merita: ego præveni eos in benedictionibus dulcedinis meæ. Ego præscivi dilectos ante sæcula; ego eos elegi de mundo, non ipsi me prælegerunt. Ego vocavi per gratiam, attraxi per misericordiam: ego perduxi eos per tentationes varias. Ego infudi consolationes magnificas; ego dedi perseverantiam: ego coronavi eorum patientiam. *Lib. 3. cap. 58. §. 3.*

III.

Ego primum & novissimum agnosco; ego omnes inæstimabili dilectione amplector. Ego laudandus sum in omnibus Sanctis meis; ego super omnia benedicendus sum, & honorandus in singulis, quos sic gloriosè magnificavi, & prædestinavi sine ullis præcedentibus propriis meritis. Qui ergo unum de minimis meis contempserit, nec magnum honorat; quia pusillum & magnum ego feci. Et qui derogat alicui Sanctorum, derogat & mihi, & cæteris omnibus in regno coelorum. DEO igitur omnia tribuenda.

Omnes unum ſunt per charitatis vinculum: idem ſentiunt, idem volunt, & omnes in unum ſe diligunt. *Lib. 3. cap. 58. §. 4.*

IV.

Nec indulgendum affectibus humanis.

Taceant igitur carnales & animales homines, de Sanctorum ſtatu differere, qui non nôrunt niſi privata gaudia diligere. Demunt & addunt, pro ſuâ inclinatione, non prout placet æternæ veritati. In multis eſt ignorantia, eorum maximè, qui parùm illuminati, rarò aliquem perfectâ dilectione ſpirituali diligere nôrunt. Multùm adhuc naturali affectu, & humanâ amicitiâ, ad hos vel ad illos trahuntur: & ſicut in inferioribus ſe habent, ita & de cœleſtibus imaginantur. Sed eſt diſtantia incomparabilis, quæ imperfecti cogitant, & quæ illuminati viri per revelationem ſupernam ſpeculantur. *Lib. 3. cap. 58. §. 5. & 6.*

Paſſus XCVIII.

Quomodo ſe peccator gerat erga Sanctos?

I.

Ut ſit & ipſe vel minimus Sanctorum,

CAve ergo, fili, de iſtis curiosè tractare, quæ tuam ſcientiam excedunt: ſed hoc magis ſatage & intende, ut vel minimus in regno DEI queas inveniri. *Lib. 3. cap. 58. §. 7.*

II.

II.

Etsi quispiam sciret, quis alio sanctior esset, vel major haberetur in regno cœlorum: quid ei hæc notitia prodesset, nisi se ex hac cognitione coram me humiliaret, & in majorem mei nominis laudem exurgeret? *Ibidem.* Coram DEO se humiliet,

III.

Multò acceptius DEO facit, qui de peccatorum suorum magnitudine, & virtutum suarum parvitate cogitat, & quàm longè à perfectione Sanctorum distat; quàm is, qui de eorum majoritate vel parvitate disputat. *Lib. 3. cap. 58. §. 7.* Cogitet, & quantum distet à perfectione Sanctorum:

IV.

Melius est Sanctos devotis precibus & lacrimis exorare, & eorum gloriosa suffragia humili mente implorare; quàm eorum secreta, vanâ inquisitione perscrutari. Illi bene & optimè contentantur, si homines scirent contentari, & vaniloquia sua compescere. Non gloriantur de propriis meritis, quippe qui sibi nihil bonitatis adscribunt, sed totum mihi, quoniam ipsis cuncta ex infinitâ charitate meâ donavi. Tanto amore divinitatis, & gaudio superefluenti replentur, ut nihil eis desit gloriæ, nihilque possit deesse felicitatis. *Lib. 3. cap. 58. §. 7. & 8.* Et eorum suffragia devotè imploret,

Paſſus XCIX.

Humilitas Sanctorum potius imitanda, quàm de iis litigandum.

I.

Maximi meritis minimi ſunt humilitate.

OMnes Sancti, quantò altiores in gloriâ, tantò humiliores in ſe ipſis, & mihi viciniores & dilectiores exiſtunt. Ideoque habes ſcriptum, quia mittebant coronas ſuas ante DEum, & ceciderunt in facies ſuas coram Agno, & adoraverunt viventem in ſæcula ſæculorum. *Lib. 3. cap. 58. §. 8.*

II.

Omnes in cœlo magni ſunt.

Multi quærunt, quis major ſit in regno DEI: qui ignorant, an cum minimis erunt digni computari. Magnum eſt, vel minimum eſſe in cœlo, ubi omnes magni ſunt: quia omnes filii DEI vocabuntur & erunt. Minimus erit in mille, & peccator centum annorum morietur. *Lib. 3. cap. 58. §. 9.*

III.

Ut ſimus & nos ſtudeamus humilitati.

Cùm enim quærerent diſcipuli, quis major eſſet in regno cœlorum? tale audierunt reſponſum: *Niſi converſi fueritis, & efficiamini ſicut parvuli, non intrabitis in regnum cœlorum. Quicumque ergo humiliaverit ſe, ſicut parvulus iſte, hic major eſt in regno cœlorum.* Væ eis, qui cum parvulis humiliare ſe ſponte dedignantur: quo-

quoniam humilis janua regni cœleſtis eos non admittet intrare. *Lib. 3. cap. 58. §. 9. & 10.*

Paſſus C.

De cavenda ſuperfluitate verborum.

I.

CAveas tumultum hominum, quantum potes; multùm enim impedit tractatus ſæcularium geſtorum, etiam ſi ſimplici intentione proferantur. Citò enim inquinamur vanitate, & captivamur. Vellem me pluries tacuiſſe, & inter homines non fuiſſe. *Lib. 1. cap. 10. §. 1.* Propter damnum emergens.

II.

Maximi Sanctorum humana conſortia, ubi poterant, vitabant, & Deo in ſecreto vivere eligebant. *Lib. 1. cap. 20. §. 1.* Propter exemplum Sanctorum,

III.

Dixit quidam; Quoties inter homines fui, minor homo redii. Hoc ſæpius experimur, quando diu confabulamur. Facilius eſt, omnino tacere, quàm verbo non excedere. Nemo ſecurè loquitur, niſi qui libenter tacet. *Lib. 1. cap. 20. §. 2.* Et quotidianam experientiam,

Passus CI.

Loqui & confabulari cur tantopere inter nos desideremus.

I.

Propter consolationem externam,

QUare tam libenter loquimur, & invicem fabulamur: cùm tamen rarò, sine læsione conscientiæ, ad silentium redimus? Ideò tam libenter loquimur; quia per mutuas locutiones, ab invicem consolari quærimus: & cor diversis cogitationibus fatigatum optamus relevare. Et multùm libenter de his, quæ multùm diligimus, vel cupimus, vel quæ nobis contraria sentimus, libet loqui & cogitare. *Lib. 1. cap. 10. §. 1.*

II.

Quæ tamen valde obest internæ.

Sed proh dolor! sæpe inaniter & frustra. Nam hæc exterior consolatio, interioris & divinæ consolationis non modicum detrimentum est. Ideo vigilandum est, & orandum, ne tempus otiosè transeat. *Lib. 1. cap. 10. §. 2.*

III.

Quid igitur loquemur?

Si loqui licet & expedit, quæ ædificabilia sunt, loquere. Malus usus & negligentia profectûs nostri, multùm facit ad incustodiam oris nostri. Juvat tamen non parùm, ad profectum spiritualem, devota spiritualium rerum collatio; maximè ubi pares animo & spiri-

ſpiritu, in DEO ſibi ſociantur. *Lib. 1. cap. 10. §. 2.*

Paſſus CII.

De amore ſolitudinis & ſilentii.

I.

PEte ſecretum tibi, ama ſolus habitare tecum, nullius require confabulationem: ſed magis ad DEum devotam effunde precem, ut compunctam teneas mentem, & puram conſcientiam. Totum mundum nihil æſtima: DEI vocationem omnibus exterioribus antepone. Non enim poteris mihi vacare, & in tranſitoriis pariter delectari. *Lib. 3. cap. 53. §. 1.* Ama ſolus habitare tecum,

II.

Facilius eſt domi latêre, quàm foris ſe poſſe ſufficienter cuſtodire. Qui igitur intendit ad interiora & ſpiritualia pervenire, oportet eum cum JEſu à turbâ declinare. Nemo ſecurè appareat, niſi qui libenter latet. *Lib. 1. cap. 20. §. 2.* Exemplo D. N. JEſu Chriſti:

III.

In cellâ invenies, quod deforis ſæpius amittes. Cella continuata dulceſcit, & malè cuſtodita tædium generat. Si in principio converſionis tuæ, bene eam incolueris & cuſtodieris, erit tibi poſtea dilecta amica, & gratiſſimum ſolatium. In ſilentio & quiete, proficit Quem tibi cella cuſtodita,

anima devota, & discit abscondita Scripturarum. *Lib. 1. cap. 20. §. 5. & 6.*

IV.

Cum Angelis sanctis adducet.

Qui ergo se abstrahit à notis & amicis, approximabit illi DEus, cum Angelis sanctis. Melius est latere, & sui curam agere, quàm se neglecto signa facere. Claude super te ostium tuum, & voca ad te JEsum, dilectum tuum. Mane cum eo in cellâ, quia non invenies alibi tantam pacem. *Lib. 1. cap. 20. §. 6. & 8.*

Passus CIII.

De damnis vagabundorum.

I.

Non permanent in pace.

LAudabile est homini religioso, rarò foras ire, fugere videri, nolle etiam homines videre. *Lib. 1. cap. 20. §. 6.* Si non existes, nec quidquam de rumoribus audisses, melius in bona pace permansisses. *Ibidem §. 8.*

II.

Tristitiam reportant.

Trahunt desideria sensualitatis ad spatiandum: sed cùm hora transierit, quid nisi gravitatem conscientiæ, & cordis dispersionem reportas? Lætus exitus, tristem sæpe reditum parit: & læta vigilia serotina triste manè facit. Sic omne carnale gaudium blandè intrat; sed in fine mordet, & perimit. *Lib. 1. cap. 20. §. 7.*

III.

III.

Quàm tutum pro conſervatione cœleſtis gratiæ, humanam fugere apparentiam, nec appetere, quæ foris admirationem videntur præbere: ſed ea, tota ſedulitate ſectari, quæ vitæ emendationem dant & fervorem. Quàm multis nocuit virtus ſcita, ac præpropere laudata! quàm ſanè profuit gratia ſilentio ſervata in hâc fragili vitâ, quæ tota tentatio fertur & militia! *Lib. 3. cap. 45. §. 5. & 6.* Gratiam divinam facilè perdunt.

Paſſus CIV.

De nimiâ Credulitate.

I.

NOn eſt credendum omni verbo, nec inſtinctui; ſed cautè & longanimiter res eſt ſecundùm DEum ponderanda. Proh dolor! ſæpe malum faciliùs, quàm bonum, de alio creditur & dicitur, ita infirmi ſumus. Sed perfecti viri non facilè credunt omni enarranti: quia ſciunt infirmitatem humanam, ad malum proclivem, & in verbis ſatis labilem. *Lib. 1. cap. 4. §. 1.* Non facilè cuilibet credendum.

II.

Magna ſapientia eſt, non eſſe præcipitem in agendis, nec pertinaciter in propriis ſtare ſenſibus. Ad hanc etiam pertinet, non quibuslibet hominum Quod credita non illiço eſt futiendum.

Ver-

verbis credere, nec audita vel credita, mox ad aliorum aures effundere. *Lib. 1. cap. 4. §. 2.*

III.

Joſue deceptus, quod nimiùm credulus.

Multi multa loquuntur, & ideo parva fides eſt adhibenda. *Lib. 3. cap. 36. §. 1.* Propterea namque Joſue & Filii Iſrael à Gabaonitis leguntur decepti, quia os Domini priùs non interrogaverunt, ſed nimium creduli dulcibus ſermonibus, falsâ pietate deluſi ſunt. *Lib. 3. cap. 38. §. 2.*

IV.

Affectus & colloquium.

Quare mihi miſero non meliùs providi? Cur etiam tam facilè aliis credidi? Sed homines ſumus, nec aliud, quàm fragiles homines ſumus, etiamſi Angeli à multis æſtimamur & dicimur. Cui credam Domine, cui, niſi tibi? Veritas es, quæ non fallis, nec falli potes. Et rurſum, *omnis homo mendax*, infirmus, inſtabilis, & labilis maximè in verbis: ita ut ſtatim vix credi debeat, quod rectum in facie ſonare videtur. Quàm prudenter præmonuiſti, cavendum ab hominibus: & quia *inimici hominis domeſtici ejus:* nec credendum, ſi quis dixerit: Ecce hîc, aut ecce illic. *Lib. 3. cap. 45. §. 3. & 4.*

Paſſus

Paſſus CV.

Secreta non evulganda.

I.

NOn omni homini reveles cor tuum: Non cuilibet
ſed cum ſapiente, & timente DEum, te revela,
age cauſam tuam. *Lib. 1. cap. 8. §. 1.*

II.

Doctus ſum damno meo, & utinam Niſi velis
ad cautelam majorem, & non ad inſi- prodi.
pientiam mihi. Cautus eſto (ait quidam) cautus eſto, ſerva apud te, quod dico. Et dum ego ſileo, & abſconditum credo, nec ille ſilere poteſt, quod ſilendum petiit, ſed ſtatim prodit me & ſe, & abiit. *Lib. 3. cap. 45. §. 4.*

III.

Ab hujusmodi fabulis, & incautis Oratio &
hominibus protege me Domine, ne in Propoſitum.
manus eorum incidam, nec unquam talia committam. Verbum verum & ſtabile da in os meum, & linguam callidam longè fac à me. Quod pati nolo, omnimodè cavere debeo. *Lib. 3. cap. 45. §. 4.*

Paſſus CVI.

De temerario judicio vitando.

I

AD te ipſum oculos reflecte, & alio- Neminem,
rum facta caveas judicare. In ju- niſi te ipſum
dicando alios, homo fruſtra laborat, judica:

ſæpius

ſæpius errat, & leviter peccat: ſe ipſum verò judicando, & diſcutiendo, ſemper fructuosè laborat. Sicut nobis res cordi eſt, ſic de eâ frequenter judicamus: nam verum judicium, propter privatum amorem, facilitèr perdimus. Si DEus ſemper eſſet puta intentio noſtri deſiderii, non tam faciliter turbaremur pro reſiſtentia ſenſus noſtri. *Lib. 1. cap. 14. §. 1.*

II.

Vel multæ orientur diſſenſiones.

Sed ſæpe aliquid ab intra latet, vel etiam ab extra concurrit, quod nos etiam pariter trahit. Multi occultè ſe ipſos quærunt in rebus, quas agunt, & neſciunt. Videntur etiam in bonâ pace ſtare, quando res pro eorum velle fiunt, & ſentire. Si autem aliter fit, quàm cupiunt, citò moventur, & triſtes fiunt. Propter diverſitatem ſenſuum & opinionum, ſatis frequenter oriuntur diſſenſiones, inter amicos & cives, inter religioſos & devotos. *Lib. 1. cap. 14. §. 2.*

III.

Et tardè eris homo illuminatus.

Antiqua conſuetudo difficulter relinquitur: & ultra proprium videre, nemo libenter ducitur. Si rationi tuæ magis inniteris vel induſtriæ, quàm virtuti ſubjectivæ JEſu Chriſti, rarò & tardè eris homo illuminatus; quia DEus vult nos ſibi perfectè ſubjici, & omnem

omnem rationem per inflammatum amorem tranſcendere. *Lib. 1. cap. 14. §. 3.*

Paſſus CVII.

De elatione cohibenda in bonis fortunæ, corporis, animi.

I.

NE glorieris in divitiis, ſi adſunt: nec in amicis, quia potentes ſunt; ſed in DEO, qui omnia præſtat, & ſeipſum ſuper omnia dare deſiderat. *Lib. 1. cap. 7. §. 2.* Non te extollant bona Fortunæ;

II.

Non te extollas de magnitudine, vel pulchritudine corporis, quæ modicâ infirmitate corrumpitur, & defœdatur. *Lib. 1. cap. 7. §. 2.* Non bona Corporis;

III.

Non placeas tibi ipſi, de habilitate, aut ingenio tuo: ne diſpliceas DEO, cujus eſt totum, quidquid boni naturaliter habueris. *Lib. 1. cap. 7. §. 2.* Non bona Animi;

IV.

Non confidas in tuâ ſcientiâ, vel aſtutiâ cujuscumque viventis: ſed magis in DEI gratiâ, qui adjuvat humiles, & de ſe præſumentes humiliat. *Lib. 1. cap. 7. §. 1.* Vel DEus te humiliabit.

Paſſus

Paſſus CVIII.

De elatione fugiendâ in bonis operibus.

I.

Nulli te præferas,

NOn te reputes aliis meliorem, ne forte coram DEO deterior habearis, qui ſcit, quid eſt in homine. *Lib. 1. cap. 7. §. 3.*

II.

Nec propter opera bona:

Non ſuperbias de operibus bonis: quia aliter ſunt judicia DEI, quàm hominum: cui ſæpe diſplicet, quod hominibus placet. *Lib. 1. cap. 7. §. 3.*

III.

Sed ſemper crede de aliis meliora.

Si aliquid boni habueris, crede de aliis meliora, ut humilitatem conſerves. Non nocet, ſi omnibus te ſupponas: nocet autem plurimùm, ſi vel uni te præponas. Jugis pax cum humili: in corde autem ſuperbi zelus & indignatio frequens. *Lib. 1. cap. 7. §. 3.*

Paſſus CIX.

Vana ſpes, quæ ponitur in hominibus.

I.

Sperandum in ſolo DEO;

VAnus eſt, qui ſpem ſuam ponit in hominibus, aut in creaturis. Non ſtes ſuper te ipſum, ſed in DEO ſpem tuam conſtitue. Fac quod in te eſt, & DEus

& DEus aderit voluntati tuæ. *Lib. 1. cap. 7. §. 1.*

II.

Non confidas, nec innitaris ſuper calamum ventoſum: quia omnis caro fœnum, & omnis gloria ejus, ut flos fœni cadet. Citò decipieris, ſi ad externam hominum apparentiam tantùm aſpexeris. Si enim tuum in aliis quæris ſolatium, & lucrum, ſenties ſæpius detrimentum. *Lib 2. cap. 7. §. 2. & 3.* Spes humana decipit.

III.

Non eſt magna fiducia ponenda, in homine fragili & mortali, etiamſi utilis ſit & dilectus: neque triſtitia multa ex hoc capienda, ſi interdum adverſetur & contradicat. Qui hodie tecum ſunt, cras contrariari poſſunt; & è converſo, ſæpe ut aura vertuntur. Pone totam fiduciam tuam in DEO, & ſit ipſe timor tuus, & amor tuus. Ipſe pro te reſpondebit, & faciet bene, ſicut melius fuerit. *Lib. 2. cap. 1. §. 3.* Homo multum variabilis.

IV.

Da mihi auxilium Domine de tribulatione, quia vana ſalus hominis. Quàm ſæpe ibi non inveni fidem, ubi me habere putavi! Quoties etiam ibi reperi, ubi minus præſumpſi! Vana ergo ſpes in hominibus, ſalus autem juſtorum, in te DEus. *Lib. 3. cap. 45. §. 1.* Oratio ad DEum.

Passus CX.

Vana spes, quæ ponitur in amicis.

I.

Rarus amicus fidus, præter DEum.

RArus fidus amicus, in cunctis amici perseverans pressuris. Tu Domine, tu solus es fidelissimus in omnibus, & præter te non est alter talis. O quàm bene sapuit sancta illa anima, quæ dixit: Mens mea solidata est, & in Christo fundata. Si ita mecum foret, non tam facilè timor humanus me sollicitaret, nec verborum jacula moverent. *Lib. 3. cap. 45. §. 2. & 3.*

II.

Omnes amici olim relinquendi.

Ab omnibus (amicis) oportet te aliquando separari, sive velis, sive nolis. *Lib. 2. cap. 7. §. 1.* A notis & à charis oportet elongari, & ab omni temporali solatio mentem tenere privatam. Sic obsecrat B. Apostolus Petrus, ut tanquàm advenas & peregrinos in hoc mundo se contineant Christi fideles. *Lib. 3. cap. 53. §. 1.*

III.

Quomodo diligendus amicus.

Fili, si ponis pacem tuam cum aliquâ personâ, propter tuum sentire & convivere, instabilis eris & implicatus. Sed si recursum habes, ad semper viventem & manentem veritatem, non con-

contristabit amicus recedens aut moriens. In me debet amici dilectio stare: & propter me diligendus est, & multùm charus in hac vita. Sine me non valet, nec durabit amicitia, nec est vera & munda dilectio, quam ego non copulo. Ita mortuus debes esse talibus affectionibus dilectorum hominum, ut (quantum ad te pertinet) sine omni humano optares esse consortio. *Lib. 3. cap. 42. §. 1.*

Passus CXI.

Exemplum ordinatæ dilectionis, quod præbuit S. Laurentius.

I.

Laurentius Sixtum ferebat à se tolli.

LIbenter habemus aliquid pro solatio, & difficulter homo exuitur à se ipso. Vicit Sanctus Martyr Laurentius sæculum cum suo Sacerdote: quia omne, quod in mundo delectabile videbatur, despexit: & summum DEI Sacerdotem Sixtum, quem maximè diligebat, pro amore Christi, etiam à se tolli clementer ferebat. Amore igitur Creatoris, amorem hominis superavit: & pro humano solatio, divinum beneplacitum magis elegit. *Lib. 2. cap. 9. §. 2.*

II.

Ita & tu aliquem necessarium & dilectum

Disce relinquere & relinqui.

lectum amicum, pro amore DEI disce relinquere. Nec graviter feras, cùm ab amico derelictus fueris, sciens, quoniam oportet nos omnes tandem ab invicem separari. *Lib. 2. cap. 9. §. 2.*

III.

Charitas, sæpe carnalitas.

Sæpe videtur esse charitas, & est magis carnalitas: quia naturalis inclinatio, propria voluntas, spes retributionis, affectus commoditatis, rarò abesse volunt. *Lib. 1. cap. 15. §. 2.*

Passus CXII.

Quorum familiaritas fugienda, & quorum expetenda.

I.

Fugienda juvenum, extraneorum, divitum,

Cum juvenibus, & extraneis, rarus esto. Cum divitibus noli blandiri, & coram magnatibus non libenter appareas. Cum humilibus & simplicibus, cum devotis & morigeratis sociare; & quæ ædificationis sunt, pertracta. *Lib. 1. cap. 8. §. 1.*

II.

Mulierum.

Non sis familiaris alicui mulieri: sed in communi, omnes bonas mulieres Deo commenda. *Lib. 1. cap. 8. §. 1.*

III.

Expetenda DEI & Angelorum.

Soli DEO & Angelis ejus, opta familiaris esse, & hominum notitiam devita. Charitas habenda est ad omnes, sed

ſed familiaritas non expedit. *Lib. 1. cap. 8. §. 1. & 2.*

Paſſus CXIII.

De abnegatione ſenſûs proprii.

I.

VErum eſt, quod unusquisque libenter agit pro ſenſu ſuo; & inclinatur ad eos magis, qui ſecum ſentiunt. Sed ſi DEus eſt inter nos, neceſſe eſt, ut relinquamus etiam quandoque noſtrum ſentire, propter bonum pacis. Quis eſt ita ſapiens, qui omnia plenè ſcire poteſt? Ergo noli nimis in ſenſu tuo confidere: ſed velis etiam libenter aliorum ſenſum audire: *Lib. 1. cap. 9. §. 2.*

Eſt neceſſaria propter bonum pacis:

II.

Si bonum eſt tuum ſentire, & hoc ipſum propter DEum dimittis, & alium ſequeris, magis exinde proficies. Audivi enim ſæpe, ſecurius eſſe audire & accipere conſilium, quàm dare: poteſt etiam contingere, ut bonum ſit uniuscujusque ſentire: ſed nolle aliis acquieſcere, cùm id ratio, aut cauſa poſtulat, ſignum eſt ſuperbiæ & pertinaciæ. *Lib. 1. cap. 9. §. 2. & 3.*

Utilis majori profectui.

III.

Qui adhuc novi ſunt, & imperiti, in via Domini, niſi conſilio diſcreto-

Incipientes ſunt ſine hâc in manifeſto periculo.

rùm ſe regant, facilitèr decipi poſſunt & elidi. Quod ſi ſuum ſentire magis ſequi, quàm aliis exercitatis credere volunt, erit eis periculoſus exitus, ſi tamen retrahi à proprio conceptu noluerint. *Lib. 3. cap. 7. §. 2. & 3.*

Paſſus CXIV.

Non deſpondendus animus propter obtrectatores.

I.

Dummodo DEus à tuis partibus ſit.

NOn magni pendas, quis pro te, vel contra te ſit: ſed hoc age & cura, ut DEus tecum ſit in omni re, quam facis. Habeas conſcientiam bonam, & DEus bene te defenſabit. Quem enim DEus adjuvare voluerit, nullius perverſitas nocere poterit. Si tu ſcis tacere & pati, videbis procul dubio auxilium Domini. Ipſe novit tempus, & modum liberandi te, & ideo te debes illi reſignare. DEI eſt adiuvare, & ab omni confuſione liberare. *Lib. 2. cap. 2. §. 1.*

II.

Crede deteriora de te, quàm dicantur.

Fili, non ægrè feras, ſi quidam de te malè ſenſerint: & dixerint, quod non libenter audias. Tu deteriora de te ipſo ſentire debes, & neminem infirmiorem te credere. Si ambulas ab intra, non multùm ponderabis volantia verba.

ba. Est non parva prudentia, silere in tempore malo, & introrsus ad me converti, nec humano judicio disturbari. *Lib. 3. cap. 28. §. 1.*

III.

Non sit pax tua in ore hominum. Sive enim bene, sive malè interpretati fuerint, non es ideo aliter homo: Ubi est vera pax, & vera gloria? Nonne in me? Et qui non appetit hominibus placere, nec timet displicere, multâ perfruetur pace. Ex inordinato amore, & vano timore, oritur omnis inquietudo cordis, & distractio sensuum. *Lib. 3. cap. 28. §. 2.*

Non est ideo alius homo, quidquid dicatur.

Passus CXV.

Cœlestis medici emplastrum, verborum vulneribus imponendum.

I.

FIli, sta firmiter, & spera in me. Quid enim sunt verba, nisi verba? Per aërem volant, sed lapidem non lædunt. Si reus es, cogita, quod libenter emendare te velis. Si nihil tibi conscius es, pensa, quod velis libenter pro DEO hoc sustinere. Parum satis est, ut vel verba interdum sustineas, qui necdum fortia verbera tolerare vales. Et quare tam parva tibi ad cor transeunt,

Quid cogitandum, sive reus sis, sive innocens.

nisi quia adhuc carnalis es, & homines magis, quàm oportet, attendis? Nim quia despici metuis, reprehendi pro excessibus non vis, & excusationum umbracula quæris. *Lib. 3. cap. 46. §. 1.*

II.

Videndum, an sis mundo mortuus.

Sed inspice te meliùs, & *agnosces*, quia vivit adhuc in te mundus, & vanus amor placendi hominibus. Cùm enim bassari refugis, & confundi pro defectibus, constat utique, quòd nec verus humilis sis, nec verè mundo mortuus, nec mundus tibi crucifixus. Sed audi verbum meum, & non curabis decem millia verba hominum. Ecce, si cuncta contra te dicerentur, quæ fingi malitiosissimè possent; quid tibi nocerent, si omninò transire permitteres, nec plus quàm festucam perpenderes? Nunquid vel unum capillum tibi extrahere possent? *Lib. 3. cap. 46. §. 2.*

Et nunquid tibi noceatur.

III.

Confidendum in DEO.

Sed qui cor intus non habet, nec DEum præ oculis, faciliter verbo movetur vituperationis. Qui autem in me confidit, nec proprio judicio stare appetit, absque humano terrore erit. Ego enim sum judex, & cognitor omnium secretorum: ego scio, qualiter res acta sit: ego injuriantem novi, & sustinentem. A me exiit verbum istud,

me

me permittente hoc accidit, ut revelentur ex multis cordibus cogitationes. Ego reum & innocentem judicabo, ſed occulto judicio utrumque antè probare volui. *Lib. 3. cap. 46. § 3.*

Paſſus CXVI.

Alterum malagma, leniendo verborum dolori.

I.

TEſtimonium hominum ſæpe fallit: meum judicium verum eſt, ſtabit, & non ſubvertetur. Latet plerumque, & paucis ad ſingula patet: nunquam tamen errat, nec errare poteſt, etiamſi oculis inſipientium non rectum videatur. Ad me ergo currendum eſt in omni judicio, nec proprio innitendum arbitrio. *Lib. 3. cap. 46. §. 4.* Judicium DEI veriſſimum.

II.

Juſtus non conturbabitur, quidquid à DEO ei acciderit. Etiamſi injuſtè aliquid contra eum prolatum fuerit, non multùm curabit. Sed nec vanè exultabit, ſi per alios rationabiliter excuſetur. Penſat namque, quia ego ſum ſcrutans corda & renes, qui non judico ſecundùm faciem & humanam apparentiam. Nam ſæpe in oculis meis reperitur culpabile, quod hominum judicio creditur laudabile. *Lib. 3. cap. 46. §. 4.* DEus ſcrutatur corda & renes.

III.

Affectus & oratio.

Domine DEus, judex juſte, fortis & patiens, qui hominum noſti fragilitatem & pravitatem, eſto robur meum, & tota fiducia mea; non enim mihi ſufficit conſcientia mea. Tu noſti, quod ego non novi: & ideo in omni reprehenſione humiliare me debui, & manſuetè ſuſtinere. Ignoſce quoque mihi propitius, quoties ſic non egi, & dona iterum gratiam amplioris ſufferentiæ. Melior eſt enim mihi tua copioſa miſericordia, ad conſecutionem indulgentiæ: quàm mea opinata juſtitia, pro defenſione latentis conſcientiæ. Et ſi nihil mihi conſcius ſum, tamen in hoc juſtificare me non poſſum: quia remotâ miſericordiâ tuâ, non juſtificabitur in conſpectu tuo omnis vivens. *Lib. 3. cap. 46. §. 5.*

Paſſus CXVII.

De noxiâ ſecuritate non habenda.

I.

Pravorum ſecuritas oritur ex ſuperbia,

NEmo ſecurè gaudet, niſi bonæ conſcientiæ in ſe teſtimonium habeat. Pravorum autem ſecuritas, ex ſuperbiâ & præſumptione oritur, & in fine in deceptionem ſui ipſius vertitur. Nunquam promittas tibi ſecuritatem in hac vita, quamvis bonus videaris cœno-

cœnobita, aut devotus eremita. *Lib. 1. cap. 20. §. 3.*

II.

Sæpe meliores in æstimatione hominum, gravius periclitati sunt, propter suam nimiam confidentiam. Unde multis utilius est, ut non penitus tentationibus careant, sed sæpiùs impugnentur, ne nimium securi sint: ne fortè in superbiam eleventur; ne etiam ad exteriores consolationes licentiùs declinent. *Lib. 1. cap. 20. §. 4.* Et ex nimiâ sui confidentiâ.

III.

Benedictus sis Domine DEus meus in omnibus, quæ accidunt nobis. Infirmi sumus & instabiles, citò fallimur, & permutamur. Quis est homo, qui ita cautè & circumspectè in omnibus se custodire valet, ut aliquando in aliquam deceptionem, vel perplexitatem non veniat? Sed qui in te Domine confidit, ac simplici ex corde quærit, non tam facilè labitur: Et si inciderit in aliquam tribulationem, quocumque modo fuerit etiam implicatus, citiùs per te eruetur, aut à te consolabitur: quia tu non deseres in te sperantem usque in finem. *Lib. 3. cap. 45. §. 1. & 2.* Oratio ad DEUM.

Passus

Paſſus CXVIII.

De vanitate ſcientiarum naturalium.

I.

Quid prodeſt ſcientia, ſine Timore DEI?

OMnis homo naturaliter ſcire deſiderat: ſed ſcientia ſine *timore DEI*, quid importat? Melior eſt profectò humilis ruſticus, qui DEO ſervit, quàm ſuperbus Philoſophus, qui, ſe neglecto, curſum cœli conſiderat. *Lib. 1. cap. 2. §. 1.*

II.

Sine charitate?

Si ſcirem omnia, quæ in mundo ſunt, & non eſſem in charitate: quid me juvaret coram DEO, qui me judicaturus eſt ex facto. *Lib. 1. cap. 2. §. 1.*

III.

Sine notitiâ rerum utilium & neceſſariarum?

Quid prodeſt magna cavillatio, de occultis & obſcuris rebus, de quibus nec arguemur in judicio, quia ignoravimus? Grandis inſipientia, quod neglectîs utilibûs & neceſſariis, ultro intendimus curioſis & damnoſis: oculos habentes non videmus. *Lib. 1. cap. 3. §. 1.*

IV.

Sine verbo æterno;

Et quid curæ nobis, de Generibus & Speciebus? Cui æternum verbum loquitur, à multis opinionibus expeditur. Ex uno verbo omnia, & unum loquuntur omnia: & hoc eſt principium,

pium, quod & loquitur nobis. Nemo ſine illo intelligit, aut rectè judicat. Cui omnia unum ſunt, & omnia ad unum trahit, & omnia in uno videt; poteſt ſtabilis corde eſſe, & in DEO pacificus permanere. O veritas DEus, fac me unum tecum in charitate perpetua. *Lib. 1. cap. 3. §. 2.*

Quod eſt verum objectum attributionis.

Paſſus CXIX.

De vanitate ſcientiarum etiam ſacrarum absque virtute.

I.

QUid prodeſt tibi, alta de Trinitate diſputare: ſi careas humilitate, unde diſpliceas Trinitati? Verè alta verba, non faciunt ſanctum & juſtum: ſed virtuoſa vita, efficit DEO charum. Opto magis ſentire compunctionem, quàm ſcire ejus definitionem. *Lib. 1. cap. 1. §. 3.*

Quid Theologus ſine humilitate?

II.

Si ſcires totam Bibliam exteriùs, & omnium Philoſophorum dicta: quid totum prodeſſet, ſine charitate DEI & gratiâ? Vanitas vanitatum & omnia vanitas, præter amare DEum, & illi ſoli ſervire. Iſta eſt ſumma ſapientia, per contemptum mundi tendere ad regna cœleſtia. *Lib. 1. cap. 1. §. 3.*

Quid divinarum ſcripturarum interpres, ſine charitate?

III.

III.

Quid Concionator, ſine exemplo?

Certè adveniente die Judicii, non quæritur à nobis, quid legimus, ſed quid fecimus: nec quàm bene diximus, ſed quàm religiosè viximus. *Lib. 1. cap. 3. §. 5.*

Paſſus CXX.

Per vanam ſcientiam multos periiſſe.

I.

Ob diſtractionem, deceptionem, & humànam laudem.

QUieſce à nimio ſciendi deſiderio; quia magna ibi invenitur diſtractio, & deceptio. Sciente, libenter volunt videri, & ſapientes dici. Multa ſunt, quæ ſcire, parùm vel nihil animæ proſunt. Et valde inſipiens eſt, qui aliquibus intendit, quàm his quæ ſaluti ſuæ deſerviunt. Multa verba non ſatiant animam, ſed bona vita, refrigerat mentem: & pura conſcientia, magnam ad DEum præſtat confidentiam. *Lib. 1. cap. 2. §. 2.*

II.

Ob ſcandala & diſſolutionem.

Quia plures magis ſtudent ſcire, quàm bene vivere; ideo ſæpe errant, & penè nullum, vel modicum fructum ferunt. O ſi tantam adhiberent diligentiam, ad extirpanda vitia, & virtutes inſerendas, ſicuti ad movendas quæſtiones: non fierent tanta mala & ſcandala in populo, nec tanta diſſolutio in cœnobiis. *Lib. 1. cap. 3. §. 4. & 5.*

III.

III.

Dic mihi, ubi ſunt modo omnes illi domini & magiſtri, quos bene novisti, dum adhuc viverent, & ſtudiis florerent? Jam eorum præbendas alii poſſident; & neſcio, utrum de eis recogitant. In vitâ ſuâ aliquid eſſe videbantur, & modò de illis tacetur. *Lib. 1. cap. 3. §. 5.*

Ubi modo ſunt, qui nuper ſtudiis floruerunt?

IV.

O quàm citò tranſit gloria mundi! utinam vita eorum ſcientiæ ipſorum concordâſſet: tunc bene ſtuduiſſent, & legiſſent. Quàm multi pereunt per vanam ſcientiam in ſæculo, qui parùm curant de DEI ſervitio! Et quia magis eligunt magni eſſe, quàm humiles, ideo evaneſcunt in cogitationibus ſuis. *Lib. 1. cap. 3. §. 6.*

Utinam vita eorum doctrinæ concordâſſet!

V.

Rarò ſibi ipſis ſapientes, ab aliis regi humiliter patiuntur. Melius eſt, ſapere modicum cum humilitate, & parva intelligentia, quàm magni ſcientiarum theſauri, cum vanâ complacentiâ. Melius eſt tibi minus habere, quàm multùm, unde poſſes ſuperbire. *Lib. 3. cap. 7. §. 3.*

Rarò doci ſinunt ſe regi.

Paſſus

Paſſus CXXI.

Tria doctis viris inculcanda.

I.

Multa ſcis? de multis exigetur ratio.

QUantò plus & melius ſcis, tantò gravius inde judicaberis, niſi ſanctius vixeris. Noli ergo extolli de ullâ arte, vel ſcientiâ: ſed potius time, de datâ tibi notitiâ. *Lib. 1. cap. 2. §. 3.*

II.

Multa ſcis? plura neſcis.

Si tibi videtur, quòd multa ſcis, & ſatis bene intelligis: ſcito tamen, quia ſunt multò plura, quæ neſcis. Noli altum ſapere, ſed ignorantiam tuam magis fatere. *Lib. 1. cap. 2. §. 3.*

III.

Multa ſcis? plurimi ſunt doctiores te.

Quid te vis alicui præferre, cùm plures doctiores te inveniantur, & magis in lege periti? Si vis utiliter aliquid ſcire, & diſcere: Ama neſciri, & pro nihilo reputari. *Lib. 1. cap. 2. §. 3.*

Paſſus CXXII.

Quibus rebus ante omnia ſtudendum.

I.

Veræ humilitati:

HÆc eſt altiſſima & utiliſſima lectio, ſui ipſius vera cognitio, & deſpectio. De ſe ipſo nihil tenere, & de aliis ſemper bene & altè ſentire, magna ſapientia eſt, & perfectio. Si videres alium

alium apertè peccare, vel aliqua gravia perpetrare, non deberes te tamen meliorem æstimare: quia nescis, quamdiu possis in bono stare. *Lib. 1. cap. 2. §. 4.*

II.

Omnis perfectio in hâc vitâ, quandam imperfectionem sibi habet annexam; & omnis speculatio nostra, quâdam caligine non caret. Humilis tui cognitio, certior via est ad DEum, quàm profunda scientiæ inquisitio. *Lib. 1. cap. 3. §. 4.* Verè bene doctus est, qui DEI voluntatem facit, & suam voluntatem relinquit, *Ibidem §. 6.*

Cognitio sui: Abnegationi voluntatis:

III.

Non est culpanda scientia, aut quælibet simplex rei notitia, quæ bona est in se considerata, & à DEO ordinata: sed præferenda est semper bona conscientia, & virtuosa vita. *Lib. 1. cap. 3. §. 4.* Veniet tempus, quando apparebit magister magistrorum Christus, Dominus Angelorum, cunctorum auditurus lectiones, hoc est, singulorum examinaturus conscientias. Et tunc scrutabitur Jerusalem in lucernis, & manifesta erunt abscondita tenebrarum, tacebúntque argumenta linguarum. *Lib. 3. cap. 43. §. 2.*

Vitæ virtuosæ: Propter ultimum summi rigoris examen.

Paſſus CXXIII.

De modo ſtudendi, quem tradidit Chriſtus.

I.

Non delectandum pulchris hominum dictis.

FIli, non te moveant pulchra, & ſubtilia hominum dicta. Non enim eſt regnum DEI in ſermone, ſed *in virtute*. Attende verba mea, quæ corda accendunt, & mentes illuminant: inducunt compunctionem, & variam ingerunt conſolationem. *Lib. 3. cap. 43. §. 1.* Audi fili verba mea, verba ſuaviſſima, omnem Philoſophorum & Sapientium hujus mundi ſcientiam excedentia. Verba mea ſpiritus & vita ſunt, nec humano ſenſu penſanda. Non ſunt ad vanam complacentiam trahenda, ſed in ſilentio audienda, & cum omni humilitate atque magno affectu ſuſcipienda. Et dixi: Beatus, quem tu erudieris Domine, & de lege tuâ docueris eum: ut mitiges à diebus malis ei, & non deſoletur in terra. *Lib. 3. cap. 3. §. 1.*

Sed verbis DEI

II.

Non ſtudendum, ut videaris ſapientior.

Nunquam ad hoc legas verbum, ut doctior aut ſapientior poſſis videri. Stude mortificationi vitiorum, quia hoc amplius tibi proderit, quàm notitia multarum difficilium quæſtionum. *Lib. 3. cap. 43. §. 1.*

III.

III.

Cùm multa legeris & cognoveris, ad unum semper oportet redire principium. Ego sum, qui doceo hominem scientiam: & clariorem intelligentiam parvulis tribuo, quam ab homine possit doceri. Cui ego loquor, citò sapiens erit, & multùm in spiritu proficiet. Væ eis, qui multa curiosa ab hominibus inquirunt, & de viâ mihi serviendi parum curant. *Lib. 3. cap. 43. §. 2.* Omnia ad unum principium referenda.

Passus CXXIV.

De excellentiâ divini magisterii.

I.

EGo sum, qui humilem in puncto elevo mentem: ut plures æternæ veritatis capiat rationes, quàm si quis decem annis studuisset in scholis. Ego doceo sine strepitu verborum, sine confusione opinionum, sine fastu honoris, sine pugnatione argumentorum. *Lib. 3. cap. 43. §. 3.* Quomodo doceat Christus.

II.

Ego sum, qui doceo terrena despicere, præsentia fastidire, æterna quærere, æterna sapere; honores fugere, scandala sufferre, omnem spem in me ponere, extra me nil cupere, & super omnia me ardenter amare. *Lib. 3. cap. 43. §. 3.* Quid doceat.

III.

Ex quo libro: Sed aliis loquor communia, aliis ſpecialia: aliquibus in ſignis & figuris dulciter appareo, quibusdam verò in multo lumine revelo myſteria. Una vox librorum, ſed non omnes æquè informat: quia intus ſum doctor veritatis, ſcrutator cordis, cogitationum intellector, actionum promotor, diſtribuens ſingulis, ſicut dignum judicavero. *Lib. 3. cap. 43. §. 4.*

IV.

Ex quot in ſingulos dies lectionibus. Ego duas lectiones electis meis quotidie lego: unam, increpando eorum vitia; alteram, exhortando ad virtutum incrementa. Qui habet verba mea, & ſpernit ea, habet, qui judicet eum in noviſſimo die. *Lib. 3. cap. 3. §. 4.*

Paſſus CXXV.

De felicitate diſcipulorum JESU Chriſti.

I.

Ob infallibilitatem doctrinæ: Felix, quem veritas per ſe docet, non per figuras & voces tranſeuntes, ſed ſicuti ſe habet. Noſtra opinio, & noſter ſenſus, ſæpe nos fallit, & modicum videt. *Lib. 1. cap. 3. §. 1.*

II.

Quæ ſimul eſt compendium omnis ſcientiæ. Tædet me ſæpe, multa legere, & audire: in te eſt totum, ô veritas DEus, quod

quod volo & desidero. Taceant omnes Doctores: sileant universæ creaturæ, in conspectu tuo; tu mihi loquere solus. Quantò aliquis magis sibi unitus, & interius simplificatus fuerit, tantò plura & altiora, sine labore intelligit; quia desuper lumen intelligentiæ accipit. *Lib. 1. cap. 3. §. 2. & 3.*

III.

Quidam amando me intimè, didicit divina, & loquebatur mirabilia. Plus profecit in relinquendo omnia, quàm in studendo subtilia. *Lib. 3. cap. 43. §. 4.* Cui sapiunt omnia, prout sunt, non ut dicuntur, aut æstimantur: hic verè sapiens est, & doctus magis à Deo, quàm ab hominibus. *Lib. 2. cap. 1. §. 7.* Idea talis discipuli.

Passus CXXVI.

De differentia discipulorum Christi, & Mundi.

I.

Est magna differentia, sapientia illuminati & viri devoti, & scientia litterati atque studiosi clerici. Multò nobilior est illa doctrina, quæ de sursum ex divinâ influentiâ manat: quàm quæ laboriosè, humano acquiritur ingenio. *Lib. 3. cap. 31. §. 2.* Illi facile, isti laboriosè addiscunt.

II.

Ecce DEus meus & omnia. Cui tu

Illorum ſcientia DEus, horum, vanitas & mors.

ſapis, quid ei rectè non ſapiet? & cui tu non ſapis, quid ei ad jucunditatem eſſe poterit? Sed deficiunt in ſapientiâ tuâ mundi ſapientes, & qui carnem ſapiunt: quia ibi plurima vanitas, & hîc mors invenitur. Qui autem te per contemptum mundanorum, & carnis mortificationem ſequuntur, verè ſapientes eſſe cognoſcuntur: quia de vanitate ad veritatem, de carne ad ſpiritum transferuntur. *Lib. 3. cap. 34. §. 2.*

III.

Illi interiora curant; iſti externa conſiderant.

Quantum quis fecerit, quæritur: ſed ex quanta virtute agit, non tam ſtudiosè penſatur. Si fuerit fortis, dives, pulcher, habilis vel bonus ſcriptor, bonus cantor, bonus laborator, inveſtigatur: quàm pauper ſit ſpiritu: quàm patiens & mitis: quàm devotus & internus à multis tacetur. Natura exteriora hominis reſpicit, gratia ad interiora ſe convertit. Illa frequenter fallitur, iſta in DEO ſperat, ut non decipiatur. *Lib. 3. cap. 31. §. 5.*

VIÆ

VIÆ PURGATIVÆ SEMITA QUARTA.

Pro mortificatione Paſſionum, ſeu victoria ſui.

Paſſus CXXVII.

De damnis, quæ invehunt immortificatæ paſſiones.

I

QUis tè magis impedit & moleſtat, quàm tua immortificata affectio cordis. *Lib. 1. cap. 3. §. 3.* Homo, qui necdum perfectè in ſe mortuus eſt, citò tentatur, & vincitur in parvis & vilibus rebus. *Lib. 1. cap. 6. §. 1.* Compediti ſunt omnes proprietarii, & ſui ipſius amatores, cupidi, curioſi, gyrovagi, quærentes ſemper mollia, non quæ JEſu Chriſti, ſed hoc ſæpe fingentes & componentes,

Homo paſſionatus ſibi moleſtiſſimus

Vincitur & vincitur ubique.

tes, quod non ſtabit. Peribit enim omnium, quod non eſt ex DEO ortum. *Lib. 3. cap. 32. §. 1.*

II.

Etiam bonum in malum trahit.

Homo paſſionatus, etiam **bonum** in malum trahit, & faciliter ***malum*** credit. Bonus pacificus homo, ***omnia*** ad bonum convertit. Qui bene in ***pace*** eſt, de nullo ſuſpicatur. Qui autem malè contentus eſt, & commotus, variis ſuſpicionibus agitatur: nec *ipſe* quieſcit, nec alios quieſcere permittit. Dicit ſæpe, quod dicere non deberet: & omittit, quod ſibi magis facere expediret. Conſiderat, quod alii facere tenentur: & negligit, quod ipſe teneatur. Habe ergo primò zelum ſuper te ipſum, & tunc juſtè zelare poteris etiam proximum tuum. *Lib. 2. cap. 3. §. 1.*

III.

Iniquè alios cenſet.

Paſſione interdum movemur, & zelum putamus. Parva in aliis reprehendimus, & noſtra majora pertranſimus. Satis citò ſentimus & ponderamus, quid ab aliis ſuſtinemus: ſed quantum alii de nobis ſuſtinent, non advertimus. Qui bene & rectè ſua ponderaret, non eſſet, quod de alio graviter judicaret. *Lib. 2. cap. 5. §. 1.*

Paſſus CXXVIII.

Paſſionibus viriliter reſiſtendum.

I.

QUis habet fortius certamen, quàm qui nititur vincere ſeipſum? Et hoc deberet eſſe negotium noſtrum; vincere videlicet ſeipſum, & quotidie ſeipſo fortiorem fieri, atque in melius aliquid proficere. *Lib. 1. cap. 3. §. 3.* Major labor eſt, reſiſtere vitiis & paſſionibus, quàm corporalibus inſudare laboribus. Qui parvos non vitat defectus, paulatim labitur ad majores. *Lib. 1. cap. 25. §. 11.* Quod maximum noſtrum certamen, & labor eſt.

II.

Grave eſt aſſueta dimittere, ſed gravius eſt contra propriam voluntatem ire. Sed ſi non vincis parva & levia, quando ſuperabis difficiliora? Reſiſte in principio inclinationi tuæ, & malam dediſce conſuetudinem: ne forte paulatim, ad majorem te ducat difficultatem. O ſi adverteres, quantam tibi pacem, & aliis lætitiam faceres, teipſum bene habendo, puto, quòd ſollicitior eſſes, ad ſpiritualem profectum. *Lib. 1. cap. 11. §. 6.* Reſiſtendum in principio;

III.

Reſiſtendo paſſionibus, invenitur pax vera cordis, non autem eis ſerviendo. Non eſt ergo pax in corde Quà vera pax inveniatur,

hominis carnalis : non in homine exterioribus dedito, ſed in fervido & ſpirituali. *Lib. 1. cap. 6. §. 2.*

IV.

Et cætera faciliùs vincantur. Si modicam violentiam faceremus in principio, tunc poſtea *cuncta poſſe*mus facere, cum levitate & *gaudio*. *Lib. 1. cap. 11. §. 5.* Niſi tibi vim *fe*ceris, vitium non ſuperabis. *Lib. 1. cap. 22. §. 5.* Tantùm proficies, quantum tibi ipſi vim intuleris. *Lib. 1. cap. 25. §. 11.*

Paſſus CXXIX.

De fructibus Victoriæ ſui ipſius.

I.

Profectus in virtutibus. ENim verò illi maximè præ cæteris in virtutibus proficiunt, qui ea, quæ ſibi magis gravia & contraria ſunt, viriliùs vincere nituntur. Nam ibi homo plus proficit, & gratiam meretur ampliorem: ubi magis ſeipſum vincit, & in ſpiritu mortificat. Sed non omnes habent æquè multum ad vincendum & moriendum. Diligens tamen æmulator, valentior erit ad proficiendum, etiamſi plures habeat paſſiones, quàm alius bene morigeratus, minus tamen fervens ad virtutes. *Lib. 1. cap. 25. §. 3. & 4.*

II.

II.

Quando homo perfectè incipit ſe vincere, & viriliter in via DEI ambulare: tunc minùs ea reputat, quæ ſibi priùs gravia eſſe ſentiebat. *Lib. 2. cap. 4. §. 3.* Lenimen difficultatum.

III.

Si temetipſum perfectè viceris, cætera faciliùs ſubjugabis. Perfecta victoria eſt, de ſemetipſo triumphare. Qui enim ſemetipſum ſubjectum tenet, ut ſenſualitas rationi, & ratio in cunctis obediat mihi, hic verè victor eſt ſui, & Dominus mundi. *Lib. 3. cap. 53. §. 2.* Victoria facilis cæterorum.

IV.

Si ad hunc apicem ſcandere gliſcis, oportet viriliter incipere, & ſecurim ad radicem ponere, ut evellas & deſtruas occultam inordinatam inclinationem ad teipſum, & ad omne privatum & materiale bonum. *Lib. 3. cap. 53. §. 3.* Extirpatio radicis.

V.

Obſiſtet inolita conſuetudo, ſed melìori conſuetudine devincetur. Remurmurabit caro: ſed fervore ſpiritûs frenabitur. Inſtigabit & exacerbabit te ſerpens antiquus, ſed oratione fugabitur: inſuper & labore utili, aditus ei magnus obſtruetur. *Lib. 3. cap. 12. §. 5.* Emendatio malæ conſuetudinis.

Paſſus

Paſſus CXXX.

Exempla victorum ſui ipſius.

I.

Fiunt perfecti & contemplativi.

QUare quidam Sanctorum *tam perfecti & contemplativi fuerunt?* Quia omnino ſeipſos mortificare *ab* omnibus terrenis deſideriis, ſtuduerunt: & ideo totîs medullîs cordis, DEO inhærere, atque liberè ſibi vacare potuerunt. Nos nimium occupamur propriîs paſſionibûs, & de tranſitoriis nimis ſollicitamur. Rarò etiam unum vitium perfectè vincimus, & ad quotidianum profectum non accendimur: ideo frigidi & tepidi remanemus. *Lib. 1. cap. 11. §. 2.*

II.

Sapiunt ils divina.

Si eſſemus nobis ipſis perfectè mortui, & interius minimè implicati, tunc poſſemus etiam divina ſapere, & de cœleſti contemplatione aliquid experiri. Totum & maximum impedimentum eſt, quia non ſumus à paſſionibus & concupiſcentiis liberi: nec perfectam Sanctorum viam conamur ingredi. Quando etiam modicum adverſitatis occurrit, nimis citò dejicimur, & ad humanas conſolationes convertimur. *Lib. 1. cap. 11. §. 3.*

III.

Adjuvantur à DEO.

Si niteremur, ſicut viri fortes, ſtare

in

in prœlio, profectò auxilium Domini ſuper nos, videremus de cœlo. Ipſe enim certantes, & de ſuâ gratiâ ſperantes, paratus eſt adjuvare: qui nobis certandi occaſiones procurat, ut vincamus. *Lib. 1, cap. 11. §. 4.*

Paſſus CXXXI.

Poſtulatur gratia vincendi ſeipſum.

I.

ADhuc, proh dolor! vivit in me vetus homo, non eſt totus crucifixus, non eſt perfectè mortuus, adhuc concupiſcit fortiter contra ſpiritum, bella movet inteſtina, nec regnum animæ patitur eſſe quietum. *Lib. 3. c. 34. §. 3.* Status hominis veteris.

II.

Sed tu, qui dominaris poteſtati maris, & motum fluctuum ejus mitigas, exurge, adjuva me. Diſſipa gentes, quæ bella volunt: contere eas in virtute tua: oſtende, quæſo, magnalia tua, & glorificetur dextera tua: quia non eſt ſpes alia, nec refugium mihi, niſi in te Domine DEus meus. *Lib. 3. cap. 34. §. 4.* Proponitur ille DEO.

III.

Libera me à paſſionibus malis, & ſana cor meum ab omnibus affectionibus inordinatis: ut intus ſanatus, & bene purgatus, aptus efficiar ad amandum, Et petuntur ſuppetia.

dum, fortis ad patiendum, ſtabilis ad perſeverandum. *Lib. 3. cap. 5. §. 2.*

DE PASSIONIBUS IN SPECIE.

Paſſus CXXXII.

De paſſione Amoris inordinati erga ſe ipſum.

I.

Ex amore proprio pendet radix omnium pœnè malorum.

EX hoc vitio, quòd homo ſemetipſum nimis inordinatè diligit, pœnè totum pendet, quidquid radicaliter vincendum eſt. Quo devicto & ſubacto malo, pax magna, & tranquillitas erit continuò. Sed quia pauci ſibi ipſis perfectè mori laborant, nec plenè extra ſe tendunt, propterea in ſe implicati remanent, nec ſupra ſe in ſpiritu elevari poſſunt. *Lib. 3. cap. 53. §. 3.*

II.

Cujus extirpatio ſummè neceſſaria eſt:

Si dederit homo omnem ſubſtantiam ſuam, adhuc nihil eſt. Et ſi fecerit pœnitentiam magnam, adhuc exiguum eſt. Et ſi apprehenderit omnem ſcientiam, adhuc longè eſt. Et ſi habuerit virtutem magnam, & devotionem nimis ardentem, adhuc multùm ſibi deeſt: ſcilicet unum, quod ſummè ſibi neceſſarium eſt. Quid illud? Ut omnibus relictis, ſe relinquat, & à ſe

se totaliter exeat, nihilque de privato amore retineat. Cúmque omnia fecerit, quæ facienda noverit, nil se feciſſe ſentiat. *Lib. 2. cap. 11. §. 4.*

III.

Fili, oportet te dare totum pro toto, & nihil tui ipſius eſſe. Scito, quòd amor tui ipſius magis nocet tibi, quàm aliqua res mundi. *Lib. 3. cap. 27. §. 1.* Quia nil magis nocet;

Nemo tamen iſto ditior, nemo potentior, nemo liberior: qui ſe, & omnia relinquere ſcit, & ad infimum ſe ponere. *Lib. 2. cap. 11. §. 5.* Si ſcires te perfectè annihilare, atque ab omni creato amore evacuare, tunc deberem in te cum magnâ gratiâ emanare. *Lib. 3. cap. 42. §. 2.* At expugnatus ingentia bona parit.

Paſſus CXXXIII.

De paſſione Amoris inordinati erga creaturas.

I.

SEcundùm Amorem & Affectum, quem geris, quælibet res plùs vel minùs adhæret. Si fuerit amor tuus purus, ſimplex, & bene ordinatus, eris ſine captivitate rerum. *Lib. 3. cap. 27. §. 1.* Juvat igitur, non quælibet res adepta, vel multiplicata exteriùs; ſed potiùs contempta, & deciſa ex corde radicitus. Quod non tantùm de cenſu æris, Sicut diligis, ita captus es.

æris, & divitiarum, intelligas, ſed de honoris etiam ambitu, ac vanæ laudationis deſiderio, quæ omnia tranſeunt cum mundo. *Lib. 3. cap. 27. §. 3.*

II.

Tantùm diſtraheris, quantùm res attrahis tibi.

Tantum homo impeditur & diſtrahitur, quantum ſibi res attrahit. Si rectè tibi eſſet, & bene purgatus eſſes, omnia tibi in bonum cederent, & profectum. Nil ſic maculat & implicat cor hominis, ſicut impurus amor in creaturis. Si renuis conſolari exteriùs, poteris ſpeculari cœleſtia, & frequenter jubilare interiùs. *Lib. 2. cap. 1. §. 7. & 8.*

III.

Amoris mortificatio neceſſaria.

Pro nulla re mundi, & pro nullius hominis dilectione, aliquod malum eſt faciendum. *Lib. 1. cap. 15. §. 1.* Qui autem liberè mecum ambulare deſiderat, neceſſe eſt, ut omnes pravas & inordinatas affectiones ſuas mortificet, atque nulli creaturæ, privato amore, concupiſcenter inhæreat. *Lib. 3. cap. 53. §. 3.*

IV.

Hujus mortificationis fructus.

Si veraciter vis delectari, & abundantiùs â me conſolari, ecce in contemptu omnium mundanorum, & in abſciſſione omnium infimarum delectationum, erit benedictio tua, & copioſa tibi reddetur conſolatio. Et quan-

quantò te plus ab omni creaturarum ſolatio ſubtraxeris, tantò in me ſuaviores & potentiores conſolationes invenies. Sed primò, non ſine quadam triſtitiâ & labore certaminis, ad hæs pertinges. *Lib. 3. cap. 12. §. 5.*

Paſſus CXXXIV.

De paſsione Odii.

I.

Unde oriatur.

IDeo multa tibi diſplicent, & ſæpe conturbant: quia adhuc non es perfectè tibi ipſi mortuus, nec ſegregatus ab omnibus terrenis. *Lib. 2. cap. 1. §. 8.*

II.

Cur defectus aliorum tolerandi ſint.

Stude patiens eſſe in tolerando aliorum defectus, & qualescunque infirmitates; quia & tu multa habes, quæ ab aliis oportet tolerari. Si non potes te talem facere, qualem vis; quomodo poteris alium ad tuum habere beneplacitum? libenter habemus alios perfectos, & tamen proprios non emendamus defectus. *Lib. 1. cap. 16. §. 2*

III.

Quàm ſit iniqua hæc paſſio.

Volumus, quòd alii ſtrictè corrigantur, & ipſi corrigi nolumus. Diſplicet nobis nolumus negari, quod petimus. Alios reſtringi per ſtatuta volumus, & ipſi nullatenus nos patimur amplius cohi-

tim eſt ſequenda: ſed neque omnis contraria affectio ad primum fugienda. *Lib. 3. cap. 11. §. 2.*

III.

Et nonnunquam etiam violentia.

Interdum verò oportet violentiâ uti, & viriliter appetitui ſenſitivo contraire, nec advertere, quid velit caro, & quid non velit: ſed hoc magis ſatagere, ut ſubjecta ſit etiam nolens ſpiritui. Et tamdiu caſtigari debet, & cogi ſervituti ſubeſſe, donec parata ſit ad omnia, paucisque contentari diſcat, & ſimplicibus delectari, nec contra aliquod inconveniens muſitare. *Lib. 3. cap. 11. §. 3.*

Paſſus CXXXVII.

De paſsione Fugæ.

I.

Fuga tribulationem trahit ſecum, non tollit:

QUamdiu pati grave tibi eſt, & fugere quæris, tamdiu malè habebis, & ſequetur te ubique fuga tribulationis. Si ponis te, ad quod eſſe debes, videlicet ad patiendum & moriendum, fiet citò meliùs, & pacem invenies. *Lib. 2. cap. 12. §. 11. & 12.*

II.

Summo ſtudio quæſita rejicit, aut damnat.

Fili, ſæpe homo rem aliquam vehementer agitat, quam deſiderat: ſed cùm ad eam pervenerit, aliter ſentire incipit: quia affectiones circa idem, non

non ſunt durabiles: ſed magis de uno ad aliud impellunt. *Lib. 3. cap. 39. §. 2.*

III.

Munit parùm locus, ſi deeſt ſpiritus fervoris: nec diu ſtabit pax illa quæſita forinſecus, ſi vacat à vero fundamento ſtatus cordis, hoc eſt, niſi ſteteris in me; permutare te potes, ſed non meliorare. Nam occaſione ortâ & acceptâ, invenies, quod fugiſti, & amplius. *Lib. 3. cap. 27. §. 3.* Curre hîc vel ibi, non invenies quietem, niſi in humili ſubjectione, ſub prælati regimine. Imaginatio locorum & mutatio multos ſefellit. *Lib. 1. cap. 9. §. 1.* Mutatio locorum parùm prodeſt.

Paſſus CXXXVIII.

De paſsione Gaudii, ſive Lætitiæ.

I.

AN putas, quòd homines ſæculi hujus, nihil vel parùm patiantur? Nec hoc invenies, etiamſi delicatiſſimos quæſieris. Sed habent, inquis, multas delectationes, & proprias ſequuntur voluntates: ideóque parum ponderant ſuas tribulationes. Eſto, ita ſit, ut habeant, quidquid voluerint: ſed quamdiu, putas, durabit? *Lib. 3. cap. 12. §. 2.* Omnis mundana lætitia, brevis:

II.

Ecce quemadmodum fumus deficient abundantes in ſæculo, & nulla erit re- Non abſque tædio & dolore;

cordatio præteritorum gaudiorum. Sed & cùm adhuc vivunt, non ſine amaritudine & tœdio ac timore, in eis quieſcunt. Ex eadem námque re, unde ſibi delectationem concipiunt, inde doloris pœnam frequenter *recipiunt*. Juſtè illis fit: ut quia inordinatè *delectationes* quærunt & ſequuntur, non *ſine* confuſione & amaritudine, eas expleant. *Lib. 3. cap. 12. §. 3.*

III.

Ad hæc falſa & turpia.

O quàm breves quàm falſæ, quàm inordinatæ & turpes omnes ſunt! Verumtamen præ ebrietate & cæcitate non intelligunt: ſed velut muta animalia, propter modicum corruptibilis vitæ delectamentum, mortem animæ incurrunt. Tu ergo Fili, *poſt concupiſcentias tuas non eas, & à voluntate tuâ avertere. Delectare in Domino, & dabit tibi petitiones cordis tui. Lib. 3. cap. 12. §. 4.*

Adhortatio Chriſti.

Paſſus CXXXIX.

De paſsione Triſtitiæ.

I.

Unde oriatur Triſtitia.

INfirmus in ſpiritu, & quodammodo adhuc carnalis, & ad ſenſibilia inclinatus, difficulter ſe poteſt à terrenis deſideriis ex toto abſtrahere. Et ideo ſæpe habet triſtitiam, cùm ſe ſubtrahit. *Lib. 1. cap. 6. §. 1.*

II.

II.

Ut quid te contriſtat parvum factum contra te dictum? Si amplius fuiſſet, commoveri non debuiſſes. Sed nunc permitte tranſire: non eſt primum, nec novum, nec ultimum erit, ſi diu vixeris. *Lib. 3. cap. 5. §. 1.*

I. Triſtitiæ remedium; Aſſuetudo malorum.

II.

Quare vano mœrore conſumeris? cur ſuperfluis curis fatigaris? Sta ad beneplacitum meum, & nullum patieris detrimentum. Si quæris hoc vel illud, & volueris eſſe ibi vel ibi, propter tuum commodum, & proprium beneplacitum magis habendum: nunquam eris in quietudine, nec liber à ſollicitudine, quia in omni re reperietur aliquis defectus, & in omni loco erit, qui adverſetur. *Lib. 3. cap. 27. §. 2.*

II. DEum ita velle:

IV.

Si rectè ſapis, & in veritate aſpicis, nunquam debes propter adverſa tam dejectè contriſtari, ſed magis gaudere, & gratias agere: imò hoc unicum reputare gaudium, quod affligens te doloribus, non parco tibi. *Lib. 3. cap. 30. §. 6.*

III. Cui propterea grates habendæ ſint.

Paſſus CXL.

De paſsione Spei.

I.

VAnus eſt, qui ſpem ſuam ponit in hominibus, aut in creaturis. Non

Non eſt ponenda ſpes in ullâ creaturâ;

ſtes ſuper te ipſum, ſed in DEO ſpem tuam conſtitue. Non confidas in tuâ ſcientiâ, vel aſtutiâ cujuscumque viventis. Ne glorieris in divitiis, ſi adſunt: nec in amicis, quia potentes ſunt; ſed in DEO, qui omnia præſtat, & ſe ipſum ſuper omnia dare deſiderat. *Lib. 1. cap. 7. §. 1. & 2.*

II.

Sed in ſolo DEO.

In te ergo, Domine DEus, pono totam ſpem meam & refugium: in te omnem tribulationem & anguſtiam meam conſtituo, quia totum infirmum, & inſtabile invenio, quidquid extra te conſpicio. Non enim proderunt multi amici, neque fortes auxiliarii adjuvare poterunt, nec prudentes conſiliarii reſponſum utile dare, neque libri Doctorum conſolari, nec aliquâ pretioſâ ſubſtantiâ liberare, nec locus aliquis ſecretus & amœnus contutari: ſi tu ipſe non aſſiſtas, juves, confortes, conſoleris, inſtruas, & cuſtodias. *Lib. 3. cap. 59. §. 3.*

III.

Qui unus eſt præ omnibus.

Cùm Chriſtum habueris, dives es, & ſufficit tibi. Ipſe erit proviſor tuus, & fidelis procurator in omnibus, ut non ſit opus in hominibus ſperare. Homines enim citò mutantur, & deficiunt velociter: Chriſtus autem manet in æternum, & adſtat usque ad finem firmiter. *Lib. 2. cap. 1. §. 3.*

Paſſus

Paſſus CXLI.

De paſsione Deſperationis.

I.

NOn debemus deſperare, cùm tentamur: ſed eò ferventiùs DEUM exorare, quatenus nos in omni tribulatione dignetur adjuvare: qui utique ſecundùm dictum Pauli, talem faciet cum tentatione proventum, ut poſſimus ſuſtinere. *Lib. 1. cap. 13. §. 7.* Non deſperandum, cùm tentamur.

II.

Animæquior eſto, & ad majorem ſuſtinentiam accingere. Non eſt totum fruſtratum, ſi te ſæpius percipis tribulatum, vel graviter tentatum. Homo es, & non DEus: caro es, non Angelus. Quomodo tu poſſes ſemper in eodem ſtatu virtutis permanere, quando hoc defuit Angelo in cœlo, & primo homini in paradiſo? Ego ſum, qui mœrentes erigo ſoſpitate: & ſuam cognoſcentes infirmitatem, ad meam proveho divinitatem. *Lib. 3. cap. 57. §. 3.* Sed æquanimiter tolerandum:

III.

Quando tu æſtimas pœnè totum perditum, tunc ſæpe majus merendi inſtat lucrum. Non eſt totum perditum, quando res accidit in contrarium. Non debes judicare ſecundùm præſens ſentire: nec ſic gravitati alicui, undecumque venienti, inhærere & accipere, Quia tunc eſt tempus majoris meriti.

cipere, tanquam omnis ſpes ſit ablata emergendi. *Lib. 3. cap. 30. §. 3.*

Paſſus CXLII.

De paſsione Timoris.

I.

Vanum eſt, & inutile, de futuris conturbari.

FOrmido vana eſt, quæ te exterret. Quid importat ſollicitudo de futuris contingentibus, niſi ut triſtitiam ſuper triſtitiam habeas? *Sufficit diei malitia ſua.* Vanum eſt & inutile, de futuris conturbari vel gratulari, quæ fortè nunquam evenient. *Lib. 3. cap. 30. §. 2.*

II.

Parvi adhuc animi ſignum.

Sed humanum eſt, hujusmodi imaginationibus illudi: & parvi adhuc animi ſignum, tam leviter trahi ad ſuggeſtionem inimici. Ipſe enim non curat, utrum veris an falſis illudat & decipiat: utrum præſentium amore, aut futurorum formidine proſternat. Non ergo turbetur cor tuum, neque formidet. Crede in me, & in miſericordiâ meâ habeto fiduciam. *Lib. 3. cap. 30. §. 3.*

III.

Animatur timidus.

Fili, ſatis virilis es, quamdiu nil obviat adverſi: Bene etiam conſulis, & alios noſti roborare verbîs: ſed cùm ad januam tuam venit repentina tribulatio, deficis conſilio & robore.

Atten-

Attende magnam fragilitatem tuam, quam ſæpius experiris in modicis objectis: tamen pro ſalute tuâ iſta fiunt, cùm hæc & ſimilia contingunt. Adhuc vivo ego (dicit Dominus) juvare te paratus, & ſolito ampliùs conſolari; ſi confiſus fueris mihi, & devotè invocaveris. *Lib. 3. cap. 57. §. 1. & 2.*

Paſſus CXLIII.

De paſsione Audaciæ.

I.

SÆpe meliores in æſtimatione hominum, gravius periclitati ſunt, propter ſuam nimiam confidentiam. Unde multis utilius eſt, ut non penitus tentationibûs careant, ſed ſæpius impugnentur; ne nimium ſecuri ſint: ne fortè in ſuperbiam eleventur; ne etiam ad exteriores conſolationes licentiùs declinent. *Lib. 1. cap. 20. §. 4.* Magnum periculum creat.

II.

Semper Sanctorum ſecuritas, plena timoris DEI extitit. Pravorum autem ſecuritas, ex ſuperbiâ & præſumptione oritur, & in fine in deceptionem ſui ipſius vertitur. *Lib. 1. cap. 20. §. 3.* Non poſſumus nobis ipſis nimis credere, quia ſæpe gratia nobis deeſt, & ſenſus. *Lib. 2. cap. 5. §. 1.* Multùm autem contrariatur ſupernæ viſitationi falſa liber- Moderanda timore DEI.

libertas animi, & magna confidentia ſui. *Lib. 2. cap. 10. §. 2.*

III.

Judicium temerarium vitandum.

De aliorum dictis vel factis, nil temerè judices: nec cum rebus tibi non commiſſis te implices; & *poterit fieri*, ut parùm vel rarò turberis. *Lib. 3. cap. 25. §. 3.*

Paſſus CXLIV.

De paſsione Iræ.

I.

Non eſt magnum cum manſuetis vivere.

NOn eſt magnum, cum bonis & manſuetis converſari; hoc enim omnibus naturaliter placet; & unusquisque libenter pacem habet, & ſecum ſentientes magis diligit. Sed cum duris & perverſis, aut indiſciplinatis, aut nobis contrariantibus, pacificè poſſe vivere, magna gratia eſt, & laudabile nimis, viriléque factum. *Lib. 2. cap. 3. §. 2.*

II.

Quid faciendum, ſi iraſcaris.

Pone, ut meliùs noſti, ex corde: & ſi tetigit, non tamen dejiciat, nec diu implicet. Ad minus ſuſtine patienter, ſi non potes gaudenter. Etiamſi minus libenter audis, & indignationem ſentis: reprime te, nec patiaris aliquid inordinatum ex ore tuo exire, unde parvuli ſcandalizentur. Citò conquieſcet com-

commotio excitata, & dolor internus revertente dulcorabitur gratiâ. *Lib. 3. cap. 57. §. 2.*

III.

Tu bene ſcis facta tua excuſare & colorare, & aliorum excuſationes non vis recipere. Juſtius eſſet, ut te accuſares, & fratrem tuum excuſares. Si portari vis, porta & alium. Vide, quàm longè es adhuc à verâ charitate & humilitate: quæ nulli novit iraſci, vel indignari, niſi tantum ſibi. *Lib. 2. cap. 3. §. 2.* Servanda charitas & humilitas.

IV.

Sunt, qui ſe ipſos in pace tenent, & cum aliis etiam pacem habent. Et ſunt, qui nec pacem habent, nec alios in pace dimittunt: aliis ſunt graves, ſed ſibi ſemper graviores. Et ſunt, qui ſe ipſos in pace retinent, & ad pacem alios reducere ſtudent. Eſt tamen tota pax noſtra in hâc miſerâ vitâ, potiùs in humili ſufferentiâ ponenda, quàm in non ſentiendo contraria. Qui meliùs ſcit pati, majorem tenebit pacem. Iſte eſt victor ſui, & dominus mundi, amicus Chriſti, & hæres cœli. *Lib. 2. cap. 3. §. 3.* Iracundus ſibi gravisſimus.

Paſſus CXLV.

Regulæ aliquot, ad diverſos motus Naturæ & Gratiæ diſcernendos.

I.

Motus naturæ & gratiæ penitus contrarii.

FIli, diligenter adverte *motus Naturæ & Gratiæ*, quia valde contrariè & ſubtiliter moventur: & vix, niſi à *ſpirituali* & intimo illuminato homine, diſcernuntur. Omnes quidem bonum appetunt, & aliquid boni in ſuis dictis vel factis prætendunt, ideo ſub ſpecie boni multi falluntur. *Lib. 3. cap. 54. §. 1.*

II.

Primus motus naturæ & gratiæ.

Natura callida eſt, & multos trahit, illaqueat, & decipit, & ſe ſemper pro fine habet. Sed gratia ſimpliciter ambulat, & ab omni ſpecie malâ declinat, fallacias non prætendit, & omnia purè propter DEum agit, in quo & finaliter requieſcit. *Lib. 3. cap. 54. §. 1.*

III.

Secundus motus.

Natura invitè vult mori, nec premi, nec ſuperari, nec ſubeſſe, nec ſponte ſubjugari. Gratia verò ſtudet mortificationi propriæ, reſiſtit ſenſualitati, quærit ſubjici, appetit vinci, nec propriâ vult libertate fungi: ſub diſciplinâ amat teneri, nec alicui cupit dominari, ſed ſub DEO ſemper vivere, ſtare, & eſſe: atque propter DEum, omni humanæ

manæ creaturæ humiliter parata eſt inclinari. *Lib. 3. cap. 54. §. 2.*

Paſſus CXLVI.

De diverſis motibus naturæ & gratiæ.

I.

NAtura pro ſuo commodo laborat, & quid lucri ex alio ſibi proveniat, attendit. Gratia autem, non quid ſibi utile & commodum ſit, ſed quod multis proficiat, magis conſiderat. *Lib. 3. cap. 54. §. 2.* Tertius motus.

II.

Natura libenter honorem & reverentiam accipit: Gratia verò omnem honorem & gloriam DEO fideliter attribuit. *Lib. 3. cap. 54. §. 2.* Quartus motus.

III.

Natura confuſionem timet & contemptum: Gratia autem gaudet pro nomine JEſu pati contumeliam. *Lib. 3. cap. 54. §. 3.* Quintus motus.

IV.

Natura otium amat, & quietem corporalem: Gratia verò vacua eſſe non poteſt, ſed libenter amplectitur laborem. *Lib. 3. cap. 54. §. 3.* Sextus motus.

V.

Natura quærit habere curioſa & pulchra, abhorret vilia & groſſa: Gratia Septimus motus.

tia verò ſimplicibus delectatur & humilibus, aſpera non aſpernatur, nec vetuſtis refugit indui pannis. *Lib. 3. cap. 54. §. 3.*

Paſſus CXLVII.

De diverſis motibus naturæ & gratiæ.

I.

Octavus motus.

NAtura reſpicit temporalia, gaudet ad lucra terrena, triſtatur de damno, irritatur levî injuriæ verbô: ſed gratia attendit æterna, non inhæret temporalibus, nec in perditione rerum turbatur, neque verbîs durioribûs acerbatur: quia theſaurum ſuum & gaudium in cœlo, ubi nil perit, conſtituit. *Lib. 3. cap. 54. §. 3.*

II.

Nonus motus.

Natura cupida eſt, & libentius accipit, quàm donat, amat propria & privata: Gratia autem pia eſt & communis, vitat ſingularia, contentatur *paucîs*, beatius dare judicat, quàm accipere. *Lib. 3. cap. 54. §. 4.*

III.

Decimus motus.

Natura inclinat ad creaturas, ad carnem propriam, ad vanitates & diſcurſus: ſed Gratia trahit ad DEum, & ad virtutes: renuntiat creaturis, fugit mundum, odit carnis deſideria, reſtringit

git evagationes, erubeſcit in publico apparere. *Lib. 3. cap. 54. §. 4.*

IV.

Natura libenter aliquod ſolatium habet externum, in quo delectetur ad ſenſum: ſed Gratia in ſolo DEO quærit conſolari, & in ſummo bono ſuper omnia viſibilia delectari. *Lib. 3. cap. 54. §. 4.* Undecimus motus.

Paſſus CXLVIII.

De diverſis motibus naturæ & gratiæ.

I.

NAtura totum agit propter lucrum & commodum proprium, nihil gratis facere poteſt, ſed aut æquale, aut melius, aut laudem vel favorem pro benefactis conſequi ſperat: & multum ponderari ſua geſta & dona concupiſcit: Gratia verò nihil temporale quærit, nec aliud præmium, quàm DEum ſolum, pro mercede poſtulat: nec amplius de temporalibus neceſſariis deſiderat, niſi quantum hæc ſibi ad aſſecutionem æternorum valeant deſervire. *Lib. 3. cap. 54. §. 5.* Duodecimus motus.

II.

Natura gaudet de amicis multis & propinquis, gloriatur de nobili loco, & ortu generis: arridet potentibus, blanditur divitibus, applaudit ſibi ſimilibus. Tertius decimus motus.

Gratia autem, & inimicos diligit, nec de amicorum turba extollitur; nec locum nec ortum natalium reputat, niſi virtus major ibi fuerit: favet magis pauperi, quàm diviti: compatitur plus innocenti, quàm potenti; congaudet veraci, non fallaci: exhortatur ſemper bonos, meliora chariſmata æmulari, & filio DEi per virtutes aſſimilari. *Lib. 3. cap. 54. §. 6.*

III.

Quartus decimus motus. Natura de defectu & moleſtiâ citò conqueritur: Gratia conſtanter fert inopiam. *Lib. 3. cap. 54. §. 6.*

Paſſus CXLIX.

De diverſis motibus naturæ & gratiæ.

I.

Quintus decimus motus. NAtura omnia ad ſe reflectit, pro ſe certat & arguit. Gratia autem ad DEum cuncta reducit, unde originaliter emanant: nihil boni ſibi adſcribit, nec arroganter præſumit; non contendit, nec ſuam ſententiam aliis præfert: ſed in omni ſenſu & intellectu, æternæ ſapientiæ, ac divino examini ſe ſubmittit. *Lib. 3. cap. 54. §. 7.*

II.

Sextus decimus motus. Natura appetit ſcire ſecreta, & nova audire: vult exterius apparere, & multa

multa per ſenſus experiri: deſiderat agnoſci & agere, unde laus & admiratio procedit. Sed gratia non curat nova, nec curioſa percipere: quia totum hoc de vetuſtate corruptionis eſt ortum, cùm nihil novum & durabile ſit ſuper terram. Docet itaque ſenſus reſtringere, vanam complacentiam & oſtentationem devitare, laudanda & dignè miranda, humiliter abſcondere, & de omni re, & in omni ſcientiâ, utilitatis fructum, atque DEI laudem & honorem quærere. Non vult ſe nec ſua prædicari, ſed DEum in donis ſuis optat benedici, qui cuncta ex merâ charitate largitur. *Lib. 3. cap. 54. §. 7.*

III.

Hæc gratia ſupernaturale lumen, & quoddam DEI ſpeciale donum eſt, & propriè electorum ſignaculum, & pignus ſalutis æternæ: quæ hominem de terrenis ad cœleſtia amanda ſuſtollit, & de carnali ſpiritualem efficit. Quantò igitur natura amplius premitur & vincitur, tantò major gratia infunditur, & quotidie novis viſitationibus interior homo, ſecundùm imaginem DEI, reformatur. *Lib. 3. cap. 54. §. 8.*

Gratia quid?

Paſſus CL.

Deſideranda eſt gratia DEI, ſummis deſideriis.

I.

Quia ſummè neceſſaria.

O Quàm maximè eſt mihi neceſſaria, Domine, tua gratia, ad inchoandum bonum, ad proficiendum, & ad perficiendum. Nam ſine eâ *nihil poſſum* facere: omnia autem poſſum *in te, con*fortante me gratiâ. *Lib. 3. cap. 55. §. 4.*

II.

Quia præ omnibus donis naturalibus eſt.

O verè cœleſtis gratia, ſine quâ nulla ſunt propria merita, nulla quoque dona naturæ ponderanda! Nihil artes, nihil divitiæ, nihil pulchritudo: nihil ingenium vel eloquentia valent apud te, Domine, ſine gratiâ. Nam dona naturæ, bonis & malis ſunt communia: electorum autem proprium donum eſt gratia ſive dilectio, quâ inſigniti, digni habentur vitâ æternâ. *Lib. 3. cap. 55. §. 4.*

III.

Immò & præ ſupernaturalibus.

Tantum eminet hæc gratia, ut nec donum prophetiæ, nec ſignorum operatio, nec quantalibet alta ſpeculatio, aliquid æſtimetur ſine eâ. Sed neque *fides*, neque ſpes, neque aliæ virtutes, tibi acceptæ ſunt ſine charitate & gratiâ. *Lib. 3.*

Oratio.

c. 55. §. 4. Tua ergo me, Domine, gratia ſemper præveniat, & ſequatur, ac bonis operibus jugiter præſtet eſſe intentum, per JEſum Chriſtum filium tuum, Amen. *§. 6. Ibid.*

PARS

PARS II.
De Via Illuminativa.

AD perfectionem non ſatis eſt, animam maculis expurgâſſe: opus præterea eſt, eandem variis virtutum ornamentis condecorari, ut per viam perfectionis incedens Sponſo ſuo Divino in dies magis ac magis plàceat. Hanc porrò viam oſtendit nobis ille, qui eſt *Via, Veritas, & Vita, qui Lux eſt illuminans omnem hominem venientem in hunc mundum.* Ille ſe Magiſtrum conſtituit, ut nos doceat: *Ego Magiſter veſter.* Ille nos excitat ad diſcendum: *diſcite à me.* Ille ſeipſum proponit in exemplum: *Exemplum dedi vobis:* hinc præprimis opus eſt, ut Divinum hunc Magi-

ſtrum cognoſcamus; tum attentè, ut diſcipulos decet, eum audiamus, atque obſervemus: deinde etiam virtutes, quas docuit, aut exercuit, nos ipſi exerceamus.

SEMITA I.

De Excellentia Divini Magiſterii, & dotibus ad diſcipulum requiſitis.

Paſſus I.

Chriſtus ſe Magiſtrum & Viam conſtituit, nósque ad ſui ſequelam invitat.

I.

Chriſtus Lux illuminans,

Qui ſequitur me, non ambulat in tenebris; dicit Dominus. Hæc ſunt verba Chriſti, quibus admonemur, quatenus vitam ejus & mores imitemur, ſi velimus veraciter illuminari, & ab omni cæcitate cordis liberari. *Lib. 1. cap. 1. §. 1.*

II.

II.

Ego, inquit Dominus, docui Prophetas ab initio, & usque nunc non ceſſo omnibus loqui: ſed multi ad vocem meam ſurdi ſunt & duri, *Lib. 3. cap. 3. §. 3.* Si vis veritatem cognoſcere, crede mihi. *Lib. 3. cap. 56. §. 2.* Magiſter notter,

III.

Ego ſum via, veritas, & vita. Sine via non itur; ſine veritate non cognoſcitur; ſine vita non vivitur. Ego ſum via inviolabilis, veritas infallibilis, vita interminabilis. Ego ſum Via rectiſſima, Veritas ſuprema, Vita vera, Vita beata, Vita increata. *Ibid. §. 1.* Via, veritas, & vita,

IV.

Fili, *ſequere me.* Ego ſum Via, quam ſequi debes; Veritas, cui credere debes; Vita, quam ſperare debes. Si manſeris in via mea, cognoſces veritatem, & veritas liberabit te, & apprehendes vitam æternam. *Lib. 3. cap. 56. §. 1.* Nos hortatur ad ſui ſequelam,

V.

Summum igitur ſtudium noſtrum ſit in vita JEſu Chriſti meditari. *Lib. 1. cap. 1. §. 1.* Hæc eſt veritas, quâ fugatur gloriæ vanitas. *Lib. 3. cap. 9. §. 3. Qui ſequitur, non ambulat in tenebris.* Et ſequi voſumus, ut illuminemur.

Paſſus II.

Æſtimatio Magiſterii & Verbi Divini.

I.

Doctrina Chriſti præcellit,

DOctrina Chriſti omnes *doctrinas* ſanctorum præcellit: & qui *ſpiritum* haberet, abſconditum ibi manna inveniret. *Lib. 1. cap. 1. §. 2.* Docet eos terrena deſpicere, & amare cœleſtia; mundum negligere, & cœlum tota *die* ac nocte deſiderare. *Lib. 3. cap. 4. §. 4.*

Tota cœleſtis eſt,

II.

& immutabilis,

Sine Perſonarum acceptione variis modis loquitur nobis DEus. Homines tranſeunt; ſed *veritas Domini manet in æternum. Lib. 1. cap 5. §. 2.*

III.

Intellectum aperit

Illi clamant verbis, ſed tu auditui intelligentiam tribuis. Literas tradunt; ſed tu ſenſum aperis. Myſteria proferunt, ſed tu reſeras intellectum ſignatorum. Illi foris tantùm agunt, ſed tu corda inſtruis & illuminas. *Lib. 3. cap. 2. §. 2.*

IV.

Et cor accendit.

Pulchrè dicunt; ſed te tacente cor non accendunt. Poſſunt quidem verba ſonare; ſed ſpiritum non conferunt. Mandata edicunt; ſed tu juvas ad perficiendum. Viam oſtendunt; ſed tu con-

confortas ad ambulandum. Illi exterius rigant; ſed tu fœcunditatem donas. *Ibidem.*

Paſſus III.

Deſiderium & aviditas audiendi Doctrinam Chriſti.

I.

DOmine in cæcitate ſumus, & vanitate citò reducimur. *Lib. 3. cap. 41. §. 2.* Modicum lumen eſt in nobis, & hoc citò per negligentiam amittimus. Sæpe etiam non advertimus, quòd tam cæci intus ſumus. *Lib. 2. cap. 5. §. 1.* Anima agnoſcens ſuam cæcitatem

II.

Loquere igitur Domine, quia audit ſervus tuus: verba enim vitæ æternæ habes. Inclina cor meum in verba oris tui: fluat ut ros eloquium tuum. *Loquere* Domine, quia audit ſervus tuus. Servus tuus ſum ego, da mihi intellectum, ut ſciam teſtimonia tua. *Lib. 3. cap. 2. §. 1.* Petit illuminari & inſtrui, potiùs à Chriſto Domino

III.

Non loquatur mihi Moyſes, aut aliquis ex Prophetis; ſed tu potiùs loquere, Domine DEus, inſpirator & illuminator omnium Prophetarum, quia tu ſolus ſine eis potes me perfectè imbuere; Illi autem ſine te nihil proficient. Dicebant olim filii Iſrael ad Moyſem: *Loquere tu nobis, & audiemus: non* Quàm ab aliis.

non loquatur nobis Dominus, ne *fortè moriamur*. Non ſic Domine, non ſic oro; ſed magis cum Samuele Propheta humiliter ac deſiderantèr obſecro : *Loquere Domine, quia audit ſervus tuus. Ibidem.*

IV.

Ad ſuum fructum, & majorem DEI gloriam.

Non ergo loquatur mihi Moyſes, ſed tu Domine DEus meus, æterna Veritas: ne fortè moriar & ſine fructu efficiar, ſi fuero tantum foris admonitus, & intus non accenſus. Loquere *mihi* ad qualemcunque animæ meæ conſolationem, & ad totius vitæ meæ emendationem: tibi autem ad laudem & gloriam & perpetuum honorem. *Ibidem* §. 3.

Paſſus IV.

Diſpoſitiones à Chriſto Magiſtro in diſcipulis requiſitæ.

I.

Abnegatio ſui,

SI vis eſſe diſcipulus meus, abnega temetipſum. *Lib. 3. cap. 56. §. 2.* Ideo enim tam pauci illuminati, & liberi intus efficiuntur, quia ſeipſos ex toto abnegare neſciunt. Eſt firma ſententia mea: *Niſi quis renunciaverit omnibus, non poteſt meus eſſe diſcipulus.* Tu ergo, ſi optas meus eſſe diſcipulus, offer te ipſum mihi cum omnibus affectibus tuis. *Lib. 4. cap. 8. §. 2.*

II.

II.

Studium ſe conformandi Chriſto Magiſtro,

Qui ſpiritum haberet, in doctrina Chriſti abſconditum manna inveniret; ſed contingit, quod multi ex frequenti auditu Evangelii parvum deſiderium ſentiunt, quia ſpiritum Chriſti non habent. Qui vult plenè & ſapidè Chriſti verba intelligere, oportet, ut totam vitam ſuam illi ſtudeat conformare. *Lib. 1. cap. 1. §. 2.* Verè bene doctus eſt, qui DEI voluntatem facit, & ſuam voluntatem relinquit. *L. 1. c. 3. n. 6.*

III.

Eique oſtium cordis reſerandi & claudendi creaturis.

Libenter loquerer tibi verbum meum, & abſcondita revelarem, ſi adventum meum diligenter obſervares, & oſtium cordis mihi aperires. *Lib. 3. cap. 24. §. 2.* Animadverte hæc anima mea, & claude ſenſualitati tuæ oſtia, ut poſſis audire, quid in te loquatur Dominus DEus tuus. *Lib. 3. cap. 1. §. 2.* O ſi JEſus Crucifixus in cor noſtrum veniret, quàm citò & ſufficienter docti eſſemus! *Lib. 1. cap. 25. §. 6.* Hoc mente pertracta: & cùm impleveris, intelliges omnia. *Lib. 3. cap. 32. §. 1.*

Paſſus V.

Senſa diſcipuli diſpoſiti.

I.

DOmine ſermo tuus iſte brevis, multum in ſe continet perfectionis: par-

Discipulus agnoscit efficaciam hujus doctrinæ:

parvus est dictu; sed plenus sensu, & uber in fructu: nam si posset à me fideliter custodiri, non deberet tam facilis in me turbatio oriri; nam quoties me impacatum sentio, & gravatum, ab hac doctrina me recessisse invenio. *Lib. 3. cap. 23. §. 4.*

II.

Rogat, ut sibi instilletur,

Fac Domine, quod dicis, quia hoc mihi gratum est audire. *Ibidem §. 2.* Aperi, Domine, cor meum in lege tua, & in præceptis tuis doce me ambulare: da mihi intelligere voluntatem tuam. *Lib. 3. cap. 22. n. 1.*

III.

Se paratum offert,

Quid igitur faciam? *Lib. 3 .cap. 25. §. 2. Audiam quid loquatur in me Dominus DEus.* Beata anima, quæ Dominum in se loquentem audit, & de ore ejus consolationis verbum accipit. Beatæ aures, quæ venas Divini susurri suscipiunt, & de mundi hujus susurrationibus nihil advertunt. Beatæ planè aures, quæ non vocem foris sonantem, sed intus auscultant Veritatem docentem. *Lib. 3. cap. 1. §. 1.*

Séque per illam beatum reputat,

IV.

Petítque gratiam, ut observet hanc doctrinam.

Tu, qui omnia potes, & animæ profectum semper diligis, adauge majorem gratiam, ut possim tuum complere sermonem, & meam perficere salutem. *Lib. 3. cap. 23. §. 4.* Ne sit mihi

mihi ad judicium verbum auditum & non factum, cognitum nec amatum, creditum & non servatum. *Lib. 3. cap. 2. §. 3.*

Passus VI.

Gratiarum actio discipuli, pro tradita à Divino Magistro Doctrina.

I.

O! Quantas tibi gratias teneor referre, quòd viam rectam & bonam dignatus es mihi, & cunctis fidelibus ad æternum regnum tuum ostendere, nam vita tua, via nostra. *Lib. 3. cap. 18. §. 3.*

Reddendæ Divino Magistro gratiæ, quòd nos docuerit Per seipsum.

II.

Gratias tibi Domine JEsù, Lux Lucis æternæ pro doctrinæ sacræ mensa, quam nobis per servos tuos, Prophetas, & Apostolos, aliósque Doctores ministrâsti. *Lib. 4. cap. 11. §. 4.*

Per suos Doctores

III.

Nisi tu nos præcessisses, & docuisses, quis sequi curaret? heu! quanti longè retróque manerent, nisi tua præclara exempla inspicerent: Ecce adhuc tepescimus auditis tot signis & doctrinis: quid fieret, si tantum Lumen ad sequendum te non haberemus? *Lib. 3. cap. 18. §. 3.*

& per sua exempla.

Media

Media proficiendi in ſchola Chriſti.

Paſſus VII.

Lectio Spiritualis.

I.

Libri ſacri illuminant.

POſuiſti Lucernam pedibus meis verbum tuum. Habeo libros ſanctos, pro ſolatio & vitæ ſpeculo. *Lib. 4. cap. 11. §. 3. & 4.*

II.

In iis quærenda veritas & utilitas.

Veritas eſt in Scripturis ſanctis quærenda, non eloquentia. Omnis Scriptura ſacra eo ſpiritu debet legi, quo facta eſt. Quærere potiùs debemus utilitatem in ſcripturis, quàm ſubtilitatem ſermonis. *Lib. 1. cap. 5. §. 1.*

III.

Cum affectu proficiendi.

Ita libenter devotos & ſimplices libros legere debemus, ſicut altos & profundos. Non te offendat auctoritas ſcribentis, utrùm parvæ vel magnæ literaturæ fuerit, ſed amor puræ veritatis te trahat ad legendum. Non quæras, quis hoc dixerit: ſed quid dicatur, attende. *Ibidem.*

IV.

& attentione humili, ſimplici, & fideli.

Curioſitas noſtra ſæpè nos impedit in lectione Scripturarum. Si vis profectum haurire, lege humiliter, ſimpliciter, & fideliter. *Ibid. §. 2.*

Paſſus

Paſſus VIII.

Alterum proficiendi medium Oratio.

I.

DA mihi Domine ſcire, quod ſciendum eſt: hoc amare, quod amandum eſt: hoc laudare, quod tibi ſummè placet; hoc reputare, quod tibi pretioſum apparet: hoc vituperare, quod oculis tuis ſordeſcit. Nòn me ſinas ſecundùm viſionem oculorum exteriorum judicare, neque ſecundùm auditum aurium hominum imperitorum ſententiare: ſed in judicio vero de viſibilibus & ſpiritualibus diſcernere, atque ſuper omnia voluntatem beneplaciti tui ſemper inquirere. *Lib. 3. cap. 50. §. 7.* Anima per orationem petere debet ſcientiam ſibi neceſſariam;

II.

Si etiam in omni eventu ſtas, non in apparentia externa, nec oculo carnali luſtras viſa, vel audita; ſed mox in qualibet cauſa intras cum Moyſe in tabernaculum ad conſulendum Dominum: audies non nunquam Divinum reſponſum, & redies inſtructus de multis præſentibus & futuris. *Lib. 3. cap. 38. §. 2.* Debet DEum conſulere,

III.

Semper enim Moyſes recurſum habuit ad tabernaculum pro dubiis & quæ- Et in omnibus ad eum confugere.

quæſtionibus ſolvendis, fugitque ad orationis adjutorium pro periculis & improbitatibus hominum ſublevandis. Sic & tu confugere debes in cordis tui ſecretarium, divinum intentiùs implorando ſuffragium. *Ibidem.*

Paſſus IX.

Diſpoſitiones ad orationem.

I

Vigilantia & humilitas,

PLures reperiuntur contemplationem deſiderare; ſed quæ ad eam requiruntur, non ſtudent exercere. *Lib. 3. cap. 31. §. 3.* Eſto providus, & vigila in orationibus, & humilia te in omnibus. *Lib. 3. cap. 24. §. 2.* Non affectes contemplationem, quæ ducit in elationem: non enim omne altum, ſanctum: nec omne dulce, bonum: nec omne deſiderium, purum: nec omne charum, DEO gratum. *Lib. 2. cap. 10. §. 3.*

II.

Mortificatio,

Beatus ille homo, qui propter te, Domine, omnibus creaturis licentiam abeundi tribuit, qui naturæ vim facit, & concupiſcentias carnis fervore ſpiritûs crucifigit: ut ſerenata conſcientia puram tibi orationem offerat, dignúsque ſit angelicis intereſſe choris, omnibus terrenis foris & intùs excluſis. *Lib. 3. cap. 48. §. 6.*

Puritas conſcientiæ,

III. Et

III.

Et meritò multò plus debet esse intus, quàm quod cernitur foris; quia inspector notter est DEus, quem summopere revereri debemus, ubicunque fuerimus, & tanquam angeli in conspectu ejus mundi incedere. *Lib. 1. cap. 19. §. 1.* Præsentia DEI

IV.

Et nisi quis ab omnibus creaturis fuerit expeditus, non poterit liberè intendere Divinis. Ideo enim pauci inveniuntur contemplativi, quia pauci sciunt se à perituris & creaturis ad plenum sequestrare. *Lib. 3. cap. 31. §. 1.* Avulsio à creaturis

Beati oculi, qui exterius clausi, interioribus autem sunt intenti. Beati, qui interna penetrant, & ad capienda arcana cœlestia magis ac magis per quotidiana exercitia se studeant præparare. Beati, qui DEO vacare gestiunt, & ab omni impedimento sæculisse exuuntur. *Lib. 3. cap. 1. §. 1.* Collectio animi

V.

Peto, non quod est delectabile & commodum, sed quod mihi est acceptabile, atque honorificum: quia & recte judicia meam ordinationem tuo desiderio, & omnia desiderata præferre debes, ac sequi. *Lib. 3. cap. 49. §. 3.* Resignatio voluntatis in Divinam voluntatem.

Paſſus X.

Petendum imprimis Divinæ gratiæ adjutorium.

I.

Prærogativæ Divinæ gratiæ

OBſecro, Domine, ut inveniam gratiam in oculis tuis: *ſufficit enim* gratia tua, cæteris non obtentis, *quæ* deſiderat natura, Ipſa Magiſtra eſt veritatis, doctrix diſciplinæ, lumen cordis, ſolamen preſſuræ, fugatrix triſtitiæ, ablatrix timoris, nutrix devotionis, productrix lachrymarum. *Lib. 3 cap. 55. §. 5. & 6.*

II.

Votis omnibus exoptandæ

O Beatiſſima gratia, quæ pauperem ſpiritu, virtutibus divitem facis: & divitem multis bonis, humilem corde reddis! Veni, deſcende ad me, reple me manè conſolatione tua; ne deficiat præ laſſitudine & ariditate mentis anima mea. *Ibidem.*

III.

Et in omnibus à DEO imploranda.

Quid ſum ſine gratia tua, niſi aridum lignum & ſtirps inutilis ad ejiciendum? Tua ergo me, Domine, gratia ſemper & præveniat & ſequatur, ac bonis operibus jugiter præſtet eſſe intentum. *Ibidem.*

Paſſus

Paſſus XI.

Oratio deber eſſe conſtans & fervida.

I.

QUidam ſolùm portant ſuam devotionem in libris, quidam in imaginibus; quidem autem in ſignis exterioribus & figuris. Quidam habent eo, me in ore, ſed modicum eſt in corde. Sunt alii, qui intellectu illuminati, & affectu purgati ad æterna ſemper anhelant, de terrenis graviter audiunt, neceſſitatibus naturæ dolenter inſerviunt: & hi ſentiunt, quid ſpiritus veritatis loquitur in eis. *Lib. 3. cap. 4. §. 4.*

Oratio animari debet ab extrinſecis,

II.

Sancti per diem laborabant, & noctibus orationi diutinæ vacabant: quamquàm laborando ab oratione mentali minimè ceſſabant. Omne tempus utilitier expendebant. Omnis hora ad vacandum Deo brevis videbatur, & præ magna dulcedine contemplationis etiam oblivioni tradebatur neceſſitas corporalis refectionis. *Lib. 3. cap. 18. §. 2. & 3.*

Debet exemplo Sanctorum eſſe aſſidua.

III.

Si non habes devotionem, ſed magis aridum te ſentis, inſiſte orationi, inge miſce & pulſa, nec deſiſtas, donec mereatis mucam, aut guttam gratiæ ſalutaris.

Cum conſtantia & perſeverantia.

ris accipere. Tu mei indiges, non ego tui indigeo. *Lib. 4. cap. 12. §. 3.*

Paſſus XII.

Quid agendum in diſtractionibus?

I.

Anima ſuas diſtractiones in oratione confitetur

O Quid intus patior! *dum mente* cœleſtia tracto, & mox *carnalium* cogitationum turba occurrit oranti? confiteor etenim verè, quia valdè diſtractè me habere conſuevi. Nam ibi multoties non ſum, ubi *corporaliter* ſto, aut ſedeo: ſed ibi magis ſum, quò cogitationibus feror, ibi ſum, ubi cogitatio mea eſt. Ibi eſt frequenter cogitatio mea, ubi eſt, quod amo. Hoc mihi citò occurrit, quod naturaliter delectat, aut ex uſu placet. *Lib. 3. cap. 48. §. 5.*

II.

Recurrit ad DEum

Succurre mihi æterna veritas, ut nulla me moveat vanitas. Adveni cœleſtis ſuavitas, & fugiat à facie tua omnis impuritas. Ignoſce quoque *mihi*, & miſericorditer indulge, quoties præter te aliud in oratione revolvo. *Ibid.*

& petit veniam

III.

Ejúsque implorat auxilium

DEus meus ne elongeris à me, neque declines in ira à ſervo tuo. Fulgura coruſcationem tuam, & diſſipa eam: emitte ſagittas tuas, & conturbentur omnes phantaſiæ inimici. Recolligat ſenſus meos ad te, & fac me obliviſci omnium

mium mundanorum: da citò abjicere & contemnere phantasmata vitiorum. *Ibidem.*

Passus XIII.

De acquirenda Devotionis gratia.

I.

Postulanda instanter devotionis gratia.

OPortet te devotionis gratiam instanter quærere, desideranter petere, patienter & fiducialiter expectare, gratanter recipere, humiliter conservare, studiosè cum ea operari, ac DEO terminum & modum supernæ visitationis, donec veniat, committere. *Lib. 4. cap. 15. §. 1.*

II.

Non desistendum ab oratione, si non statim concedatur.

Humiliare præcipuè te debes, cùm parum aut nihil devotionis interius sentis; sed non nimium dejici, nec inordinatè contristari. Dat sæpè DEus in uno brevi momento, quod longo negavit tempore. Dat quandóque in fine, quod in principio orationis distulit dare. Propterea in bona spe, & humili patientia expectanda est devotionis gratia. *Ibid. §. 1. & 2.*

III.

Sed potius removenda obstacula.

Tibi tamen & peccatis tuis imputa, cùm non datur, vel etiam occulte tollitur. Modicum quandóque est, quod gratiam impedit & abscondit; si tamen modicum & non potius grande dici debeat, quod tantum bonum prohibet.

Et ſi hoc ipſum modicum vel grande amoveris, & perfectè viceris, erit, quod petiſti. *Ibid.* §. 2.

IV.

Et obtinebitur devotionis gratia.

Quisquis ergo intentionem ſuam ſimplici corde ſurſum ad *DEum* levaverit, séque ab omni inordinato amore, ſeu complacentia cujuslibet rei creatæ evacuaverit, aptiſſimus gratiæ percipiendæ, ac dignus devotionis munere erit. Dat enim Dominus ibi Benedictionem ſuam, ubi vaſa vacua invenerit. *Ibid.* §. 3.

Paſſus XIV.

Studium ambulandi in via Domini.

I.

Ut nobis bene ſit, oportet DEum quærere.

FIli, ambula coram me in veritate, & in ſimplicitate cordis tui, quære me ſemper. *Lib. 3. cap. 4.* §. 1. Ecce ſic benedicetur homo, qui quærit DEum in toto corde ſuo, nec in vanum accipit animam ſuam. Tunc videbit & affluet, & mirabitur, & dilatabitur cor ejus in ipſo, quia manus Domini cum ea, & ipſe ſe poſuit totaliter in manus ejus usque in ſæculum. *Lib. 4. cap. 15.* §. 4.

II.

Ac magna diligentia ad virtutes eniti:

Sine ſollicitudine & diligentia nunquam acquires virtutes. *Lib. 1. cap. 25.* §. 11. Multa diligentia opus eſt bene proficere volenti. *Lib. 1. cap. 19.* §. 2.

III.

III.

Ecce! in cruce totum conſtat, & non eſt alia via ad vitam. Ambula ubi vis, quære quodcunque volueris, & non invenies altiorem viam ſuprà, nec ſecuriorem viàm infrà, niſi viam ſanctæ crucis. *Lib. 2. cap. 12. §. 3.*

Inter omnes vias, via crucis tutiſſima.

SEMITA II.

Qua ratione homo habere ſe debeat erga DEum.

Paſſus XV.

De Fide.

I.

Fides à te exigitur & ſincera vita, non altitudo intellectûs, neque profunditas myſteriorum DEI. Si talia eſſent opera DEI, ut facilè ab humana ratione caperentur, non eſſent mirabilia, nec ineffabilia dicenda. *Lib. 4. cap. 18. §. 2. & 5.*

Fides imprimis exigitur,

II.

Subde te DEO, & humilia ſenſum tuum fidei, & dabitur tibi Scientiæ Lumen. Non fallit te DEus; fallitur, qui ſibi nimium credit. Ratio humana debilis

Cui ſubdere ſe debet anima.

bilis eſt, & falli poteſt; Fides autem vera falli non poteſt. *Ibid. §. 4.* Ego ſum veritas, cui credere debes. *Lib. 3. cap. 56. §. 1.*

III.

Et ſubdit ſe libenter.

Me oportet contentum *eſſe in Lumine* veræ fidei, & in ea *ambulare*, donec aſpiret dies æternæ claritatis, & *umbræ* figurarum inclinentur. *Lib. 4. cap. 11. §. 2.* Ambulabo interim in fide exemplis confortatus Sanctorum: nam, & ſancti tui, Domine, qui tecum jam in regno cœlorum exultant, in fide & patientia magna, dum viverent, adventum gloriæ tuæ expectabant. Quod illi crediderunt, ego credo. *Ibid. §. 3.*

Paſſus XVI.

De Spe.

I.

Homo excitatur ad ſpem omnem in DEO reponendam;

FIli, ſi rectè ſapis, in me ſolo ſperabis, quia *nemo bonus, niſi ſolus DEus*. *Lib. 3. cap. 9. §. 3.* Teneas te apud JEſum, *vivens* ac moriens; & illius fidelitati te committe, qui omnibus deficientibus, ſolus te poteſt juvare. *Lib. 2. cap. 7. §. 2.* Quando enim gratia DEI venit ad hominem, tunc potens fit ad omnia; & quando recedit, tunc pauper & infirmus erit, & quaſi tantùm ad flagella relictus. *Lib. 2. cap. 8. §. 5.*

II. Do-

II.

Domine JEſu Chriſte, ſicut dixiſti & præmiſiſti, ſic utique fiat, & mihi promereri contingat. *Lib. 3. cap. 56. §. 5.* Ecce! in te eſt totum, quod deſiderare poſſum, ac debeo; tu ſalus mea & redemptio, ſpes & fortitudo, decus & gloria. *Lib. 4. cap. 3. §. 1.* In nullo poſſum plenè confidere, qui in neceſſitatibus auxilietur opportuniùs, niſi in te ſolo DEO meo. Tu es ſpes mea! tu fiducia mea, tu Conſolator meus, & fideliſſimus in omnibus. *Lib. 3. cap. 59. §. 1.* Quod faciendum agnoſcit.

III.

Quod Sancti ſperaverunt, ego ſpero; quò illi pervenerunt, per gratiam tuam me venturum confido. *Lib. 4. cap. 11. §. 3.* Tu mihi in deſiderio es, & ideò poſt te gemere, clamare, & exorare neceſſe eſt. *Lib. 3. cap. 59. §. 1.* Potens eſt autem miſericordia tua etiam gratiam deſideratam mihi præſtare, & in ſpiritu ardoris, cùm dies beneplaciti tui venerit, me clementiſſimè viſitare. *Lib. 4. cap. 14. §. 3.* Quia tu, ô dulciſſime! facis mecum ſupra meritum omne, & ſupra id, quàm audeo ſperare, vel rogare. *Lib. 3. cap. 8. §. 2.* Et exequendi gratiam ſperat.

Passus XVII.

De Charitate.

I.

Charitas non se ipsam quærit,

QUi veram & perfectam charitatem habet, in nulla re se ipsum quærit; sed DEI solummodo gloriam in omnibus fieri desiderat. Nulli etiam invidet, quia nullum privatum gaudium amat: nec in se ipso vult gaudere, sed in Deo super omnia bona, optat beatificari. *Lib. 1. cap. 15. §. 3. Etsi* intraverit cœlestis gratia & vera charitas, non erit aliqua invidia, nec contractio cordis, neque privatus amor occupabit. *Lib. 3. cap. 9. §. 3.*

Nemini invidet,

II.

Sed omnia refert ad DEum,

Nemini aliquid boni attribuit, sed totaliter ad DEum refert, à quo totaliter omnia procedunt, in quo finaliter omnes Sancti fruibiliter requiescunt. O qui scintillam haberet veræ charitatis! profectò omnia terrena sentiret plena fore vanitatis. *Lib 1. c. 15. §. 3.*

III

Et opera nostra reddit fructuosa.

Vincit omnia Divina charitas, & dilatat omnes animæ vires. *Lib. 3. cap. 9. §. 3.* Sine charitate opus externum nihil prodest: quidquid autem ex charitate agitur, quantumcunque etiam parvum sit, & despectum, totum efficitur fructuosum. Magis siquidem DEus pen-

penſat, ex quanto quis agit, quàm opus, quod facit. Multum facit, qui multum diligit. *Lib. 1. cap. 15. §. 1. & 2.*

Paſſus XVIII.

De Fiducia.

I.

In DEO confidendum.

SIne amico non potes bene vivere: & ſi JEſus non fuerit tibi præ omnibus amicus, eris nimis triſtis & deſolatus. Fatuè igitur agis, ſi in aliquo altero confidis, aut lætaris. *Lib. 2. cap. 8. §. 3.* Penè totum perditum invenies, quidquid extra JEſum in hominibus poſueris. *Lib. 2. cap. 7. §. 2.* Quia ſalus noſtra tu es, virtus & fortitudo noſtra. *Lib. 3. cap. 8. §. 3.*

II.

Non in hominibus.

Falluntur ſæpè hominum ſenſus in judicando; falluntur & amatores ſæculi viſibilia tantummodò amando. Fallax fallacem, vanus vanum, cæcus cæcum, infirmus infirmum decipit, dum exaltat; & veraciter magis confundit, dum inaniter laudat. *Lib. 3. cap. 50. §. 8.*

III.

Sit ergo DEus refugium noſtrum.

Tu (DEus) *ſpes mea, & refugium meum in die tribulationis meæ. Lib. 3. c. 5. §. 1.* Si fuero tentatus & vexatus tribulationibus multis, non timebo mala, dum mecum fuerit gratia tua. Ipſa fortitudo

do mea, ipſa conſilium confert & auxilium. Cunctis hoſtibus potentior eſt, & ſapientior univerſis ſapientibus. *Lib. 3. cap. 55. §. 5.*

Paſſus XIX.

Anima ſe Divinæ Protectioni committit.

I.

Cùm in uno Deo ſolidum inveniatur ſolatium,

FInis omnium bonorum & altitudo vitæ, & profunditas eloquiorum *tu es*, & in te ſuper omnia ſperare *fortiſſimum* ſolatium ſervorum tuorum. *Lib. 3. cap. 59. §. 4.* Nolle conſolari ab aliqua creatura, magnæ puritatis, & internæ fiduciæ ſignum eſt. Qui nullum extrinſecus pro ſe teſtimonium quærit, liquet, quòd totaliter ſe DEO commiſit. *Lib. 2. cap. 6. §. 3. & 4.*

II.

Ad eum confugit anima,

Ad te ergo ſunt oculi mei, in *te* confido, DEus meus, Miſericordiarum Pater. Benedic & ſanctifica *animam* meam benedictione cœleſti, ut fiat habitatio ſancta tua, & ſedes æternæ gloriæ tuæ: nihilque in templo tuæ dignitatis inveniatur, quod oculos tuæ Majeſtatis offendat. *Lib. 3. cap. 59. §. 4.*

III.

Ejúsque protectioni ſe totum committit,

Secundùm magnitudinem bonitatis tuæ, & multitudinem miſerationum tuarum reſpice in me, & exaudi orationem

tionem pauperis ſervi tui, longè exulantis in regione umbræ mortis. Protege & conſerva animam ſervuli tui inter tot diſcrimina vitæ corruptibilis; ac comitante gratia tua, dirige per viam pacis ad Patriam perpetuæ claritatis, Amen. *Ibidem.*

Paſſus XX.

Submiſſio ad Ordinationem Divinam.

I.

FIli, comitte mihi ſemper cauſam tuam; ego benè diſponam in tempore ſuo. Expecta ordinationem meam, & ſenties inde profectum. *Lib. 3. cap. 39. §. 1.* tunc deficient omnes vanæ phantaſiæ, conturbationes iniquæ, & curæ ſuperfluæ. Tunc etiam recedet immoderatus timor, & inordinatus amor morietur. *Lib. 3. cap. 37. §. 4.*

Deo omnia in bonum noſtrum ordinanti

II.

Domine ſatis libenter tibi omnes res comitto, quia parùm poteſt cogitatio mea proficere. Utinam non multum adhærerem futuris eventibus; ſed ad beneplacitum tuum incunctanter me offerrem. *Lib. 3. cap. 39. §. 1.* Tu noſti ventura, antequam fiant, & non opus eſt tibi, ut quis te doceat, aut admoneat de his, quæ geruntur in terra. *Lib. 3. cap. 54. §. 6.*

Se ſubmittit anima.

III.

Ha! ſervus tuus ego paratus ad omnia:

in

Séque paratam offert ad omnia.

in manu tua ſum, gyra & reverſa me per circuitum, quoniam non deſidero mihi vivere, ſed tibi: utinam dignè & perfectè! *Lib. 3. cap. 15. §. 2.*

Paſſus XXI.

Studium Beneplaciti *Divini.*

I.

Quærendum in omnibus Dei beneplacitum cum indifferentia,

FIli, ſic dicas in omni re: Domine, ſi tibi placitum fuerit, fiat hoc ita. Domine, ſi fuerit honor tuus, fiat hoc in nomine tuo. Domine, ſi mihi videris expedire, & utile eſſe probaveris: tunc dona mihi hoc uti ad honorem tuum; ſed ſi mihi nocivum fore cognoveris, nec animæ meæ ſaluti prodeſſe, aufer à me tale deſiderium. *Lib. 3. cap. 15. §. 1.*

II.

Atque ut fiat votis omnibus petendum,

Igitur ſemper cum timore DEI, & cordis humilitate deſiderandum eſt, & petendum, quidquid deſiderabile menti occurrit, maximéque cum propria reſignatione mihi totum committendum eſt, atque dicendum: Domine, tu ſcis, qualiter melius eſt; fiat hoc vel illud, ſicut volueris. Da, quod vis, & quantum vis, & quando vis. Fac mecum ſicut ſcis, & ſicut tibi magis placuerit, & major honor tuus fuerit. Pone me, ubi vis, & liberè age mecum in omnibus. *Ibid. §. 2.*

III.

III.

En! ſervus tuus ego paratus ad omnia. Da mihi hoc ſemper deſiderare & velle, quod tibi magis acceptum eſt, & charius placet. Tua voluntas mea ſit, & mea voluntas tuam ſemper ſequatur, & optimè ei concordet. Sit mihi unum velle, & nolle tecum: nec aliud poſſe velle, aut nolle, niſi quod tu vis, & nolis. *Ibid.* §. 5. Et hoc ardenter exoptat anima.

Paſſus XXII.

De perfecta ſui in voluntatem DEI Reſignatione.

I.

QUidam ſe reſignant, ſed cum aliqua exceptione, non enim plenè Deo confidunt, ideo ſibi providere ſatagunt, Quidam etiam primò totum offerunt, ſed poſtea tentatione pulſati, ad propria redeunt, ideo minimè in virtute proficiunt. Hi ad veram puri cordis libertatem, & jucundæ familiaritatis meæ gratiam non pertingent, niſi integra reſignatione, & quotidiana ſui immolatione priùs factâ, ſine qua non ſtat, neque ſtabit unio fruitiva. *Lib. 3. c. 37. §. 5.* Imperfecta Reſignatio non ſufficit,

II.

Fili relinque te, & invenies me. Sed lucraberis ſemper: nam & adjicietur tibi amplior gratia, ſtatim ut te reſignaveris, Sed plenam, ſine electione & omni proprietate, & petit Dominus,

veris, nec reſumpſeris. *Ibid.* §. 1. Quid magis à te requiro, quàm ut te ſtudeas mihi ex integro reſignare? Quidquid præter te ipſum das, nihil curo: quia non quæro datum tuum, ſed te. *Lib.* 4. *cap.* 8. §. 1.

III.

Et ubique promptam atque continuam,

Domine, quoties me reſignabo, & in quibus me relinquam? ſemper & in omni hora, ſicut in parvo, ſic & in magno. Nihil excipio, ſed in omnibus te nudatum invenire volo. Alioquin *quo*modo poteris eſſe meus, & ego tuus, niſi fueris ab omni propria voluntate intus & foris ſpoliatus? Quantò celeriùs hoc agis, tantò melius habebis: & quantò pleniùs & ſincerius, tantò mihi plus placebis, & amplius lucraberis. *Lib.* 3. *cap.* 37. §. 2.

Paſſus XXIII.

De prompta voluntate ſerviendi DEO.

I.

Mercedem ſponte ſibi ſervientibus promittit Deus,

QUi mihi ſponte & liberè deſerviunt, gratiam pro gratia accipient. *Lib.* 3. *cap.* 9. §. 2. Age quod agis, fideliter labora in vinea mea: ego ero merces tua. Scribe, lege, canta, gemo, tace, ora, ſuſtine viriliter contraria: digna eſt hæc omnibus & majoribus præliis victoria. *Lib.* 3. *cap.* 49. §. 2.

II.

II.

Verè Dominus meus es, & ego pauper ſervus tuus, qui totis viribus teneor tibi ſervire. Magnus honor, magna gloria tibi ſervire, & omnia propter te contemnere. Habebunt enim gratiam magnam, qui ſponte ſe ſubjecerint tuæ ſanctiſſimæ ſervituti. O grata & jucunda DEI ſervitus, qua homo veraciter efficitur liber & ſanctus! ô amplectendum & ſemper optandum ſervitium, quo ſummum promeretur bonum, & gaudium acquiritur ſine fine manſurum! *Lib. 3 cap. 10. §. 4. 5. & 6.*

In cujus obſequio nos omnino impendere debemus.

III.

Sancti & Amici Chriſti Domino ſervierunt in fame & ſiti, in frigore & nuditate, in labore & fatigatione, in vigiliis & jejuniis, in orationibus & meditationibus ſanctis, in perſecutionibus & opprobriis multis. *Lib. 1. cap. 18. §. 1.*

Uti fecerunt Sancti & Amici Chriſti.

Paſſus XXIV.

Peculiare DEI beneficium eſt ſervire DEO in ſtatu Religioſo.

I.

QUi arctam pro nomine tuo ingrediuntur viam, & omnem mundanam neglexerint curam, conſequentur magnam mentis libertatem. O ſa-

Felicitas & ſublimitas hujus ſtatûs.

cer ſtatus Religioſi famulatûs, qui hominem Angelis reddit æqualem, DEO placabilem, dæmonibus terribilem & cunctis fidelibus commendabilem. *Lib. 3. cap. 10. §. 5. & 6.*

II.

in quo Religioſus per tria vota ſe totum Deo conſecrat,

Quid retribuam tibi pro gratia iſta? non enim omnibus datum eſt, ut, omnibus abdicatis, ſæculo renuntient, & Monaſticam vitam aſſumant. *Ibid. §. 2.* Valde magnum eſt in obedientia ſtare, ſub Prælato vivere, & ſui juris non eſſe. Multò tutius eſt ſtare in ſubjectione, quàm in Prælatura. *Lib. 1. cap. 9. §. 1.* Qui pro amore tuo omnem carnalem abjecerint delectationem, invenient ſuaviſſimam Spiritûs ſancti conſolationem. *Lib. 3. cap. 10. §. 5.*

III.

Et in JEſu Chriſto invenit omnia.

Religioſus, qui ſe intentè & devotè in ſanctiſſima vita & Paſſione Domini exercet, omnia utilia & neceſſaria ſibi, abundanter ibi inveniet: nec opus eſt, ut extra JEſum aliquid melius quærat. *Lib. 1. cap. 25. §. 6.* Verè vita boni Monachi crux eſt, & Dux paradiſi. *Lib. 3. cap. 56. §. 5.*

Paſſus XXV.

Qualiter ſerviendum DEO in ſtatu Religioſo.

I.

Virtus, fervor & diſciplina in Religioſo exigitur

VIta boni Religioſi omnibûs virtutibûs pollere debet: ut ſit talis interiùs, qualis videtur hominibus exteriùs. *Lib. 1. cap. 19. §. 1.* Quàm jucundum & dulce eſt, videre fervidos & devotos Fratres bene morigeratos & diſciplinatos! Religioſus fervidus omnia bene portat & capit, quæ illi jubentur. *Lib. 1. cap. 25. §. 5. & 7.*

II.

Cum variis operibus bonis

Quomodo faciunt tam multi alii Religioſi, qui ſatis arctati ſunt ſub diſciplina clauſtrali? Rarò exeunt, abſtractè vivunt, pauperrimè commedunt, groſsè veſtiuntur, multum laborant, parum loquuntur, diu vigilant, maturè ſurgunt, orationes prolongant, frequenter legunt, & ſe in omni diſciplina cuſtodiunt. *Ibid. §. 8.*

III.

Ad exemplum piorum Religioſorum,

Attende Carthuſienſes, Ciſtercienſes, & diverſæ Religionis Monachos ac Moniales: qualiter omni nocte ad pſallendum Domino aſſurgunt. Et ideò turpe eſſet, ut tu deberes in tam ſancto opere pigritare, ubi tanta multitudo Religioſorum incipit DEO jubilare.

aliorúmque Sanctorum.

Ibidem. Sancti dati ſunt in exemplum omnibus Religioſis: & plus provocare nos debent ad bene proficiendum, quàm tepidorum numerus ad relaxandum. *Lib. 1. cap. 18. §. 4.*

Paſſus XXVI.

De Cura Religioſo adhibenda, ne remittat ſed ſemper proficiat.

I.

Primus Religioſorum fervor

O Quantus fervor omnium Religioſorum in principio ſuæ ſanctæ inſtitutionis fuit! O quanta devotio orationis! quanta æmulatio virtutis! quàm magna diſciplina viguit! quanta reverentia & obedientia ſub regula Magiſtri in omnibus efflоruit! Teſtantur adhuc veſtigia derelicta, quòd verè viri ſancti & perfecti fuerunt, qui tam ſtrenuè militantes mundum ſuppeditaverunt. *Lib. 1. cap. 18. §. 5.*

II.

Non debet tepeſcere,

Jam bene opus eſſet, quòd adhuc iterum inſtrueremur, tanquam boni Novitii ad mores optimos, ſi fortè ſpes eſſet de aliqua futura emendatione, & majori ſpirituali profectu. *Lib. 1. cap. 22. §. 7.* Habitus & tonſura modicum confert, ſed mutatio morum, & integra mortificatio paſſionum verum faciunt Religioſum. Oportet

tet te ſtultum fieri propter Chriſtum, ſi vis religioſam ducere vitam. *Lib. 1. cap. 17. §. 1. & 2.*

III.

Ad ſerviendum veniſti, non ad regendum: ad patiendum & laborandum ſcias te vocatum, non ad otiandum vel fabulandum. Hic ergo probantur homines, ſicut aurum in fornace. Hic nemo poteſt ſtare, niſi ex toto corde ſe voluerit propter DEum humiliare. Non eſt parvum in monaſteriis, vel in congregatione habitare, & inibi ſine querela converſari, & usque ad mortem fidelis perſeverare. Beatus qui ibidem benè vixerit, & feliciter conſummaverit. *Lib. 1. cap. 17. n. 1. & 3.*

Sed conſtanter excitari & conſervari.

Paſſus XXVII.

Fervor fovendus ſemper, licèt quandóque intermittendus.

I

INtuere ſanctorum Patrum vivida exemplа, in quibus vera perfectio refulſit, & religio, & videbis quàm modicum ſit, & penè nihil, quod nos agimus. *Lib. 1. cap. 18. §. 1.* Si autem dederis te ad fervorem, invenies magnam pacem, & ſenties leviorem laborem propter DEI gratiam, & virtutis amo-

Etſi fervor ſummopere in vita ſpirituali ſemper deſiderandus ſit,

amórem. Homo fervidus & diligens ad omnia est paratus. *Lib. 1. cap. 25. §. 11.*

II.

Quia tamen per infirmitatem nostram quandóque impeditur,

Fili, non vales semper in ferventiori desiderio virtutum stare, nec in altiori gradu contemplationis consistere: sed necesse habes interdum ob originalem corruptelam ad inferiora descendere, & onus corruptibilis vitæ, etiam invitè, cum tædio portare. Quamdiu mortale corpus geris, tædium senties & gravamen cordis. *Lib. 3. cap. 51. §. 1.*

III.

Expedit tunc de hoc dolere, & aliîs honestè occupari.

Oportet ergo sæpe in carne de carnis onere gemere: eò quòd non vales spiritualibus studiis & divinæ contemplationi indesinenter inhærere. Tunc expedit tibi ad humilia & exteriora opera confugere, & in bonis actibus te recreare. *Ibid. §. 1. & 2.*

Passus XXVIII.

DEO serviendum perseveranter.

I.

Instabilitas cordis impedire non debet, quò minus firmi stemus in obsequio DEI.

FIli, noli credere affectui tuo: qui nunc est, citò mutabitur in aliud. Quamdiu vixeris, mutabilitati subjectus es, etiam nolens: ut modò lætus, modò tristis, modò pacatus, modò turbatus; nunc devotus, nunc indevotus;

votus; nunc ſtudioſus, nunc acedioſus; nunc gravis, nunc levis inveniaris. Sed ſtat ſuper hæc mutabilia ſapiens, & bene doctus in ſpiritu: non attendens, quid in ſe ſentiat, vel qua parte flet ventus inſtabilitatis; ſed ut tota intentio mentis ejus ad debitum & optatum proficiat finem. *Lib. 3. cap. 33. §. 1.*

II.

O quàm ſtrictam & abdicatam vitam ſancti Patres in eremo duxerunt! quàm longas & graves tentationes pertulerunt! quàm frequenter ab inimico vexati ſunt! quàm crebras & fervidas orationes DEO obtulerunt! quàm rigidas abſtinentias peregerunt! quàm magnum zelum & fervorem ad ſpiritualem profectum habuerunt! quàm forte bellum adverſus edomationem vitiorum geſſerunt! quàm puram & rectam intentionem ad DEum tenuerunt! *Lib. 1. cap. 18. §. 2.*

Sic inter miles difficultates magnâ animi conſtantiâ faciebant Sancti.

III.

Inceptum eſt, retro abire non licet, nec relinquere oportet. *Lib. 3. cap. 56. §. 5.* Expedit tibi adventum meum & ſupernam viſitationem firmâ confidentiâ expectare; exilium tuum & ariditatem mentis patienter ſufferre, donec iterum à me viſiteris, & ab omnibus anxietatibus libereris. Nam faciam te

Sic & nos oportet facere:

laborum obliviſci, & interna quiete perfrui. Expandam coram te prata Scripturarum; ut, dilatato corde, currere incipias viam mandatorum meorum. Et dices: *Non ſunt condigna paſſiones hujus temporis ad futuram gloriam, quæ revelabitur in nobis. Lib. 3. cap. 51. §. 2.*

Paſſus XXIX.

DEus ſuos fideles ſervos conſolatur.

I.

Reborare nos debent promiſſiones Divinæ,

FIlli, non te frangant labores, quos aſſumpſiſti propter me, nec tribulationes te dejiciant usquequaque; ſed mea promiſſio in omni eventu te roboret, & conſoletur. Ego ſufficiens ſum ad reddendum ſupra omnem modum & menſuram. *Lib. 3. cap. 47. §. 1.*

II.

Laborum brevitas & Merces æterna,

Non diu hîc laborabis, nec ſemper gravaberis doloribus. Expecta pauliſper, & videbis celerem finem malorum. Veniet una hora quando ceſſabit omnis labor & tumultus. Modicum eſt & breve omne, quod tranſit cum tempore. Non eſt parvum quid, perdere aut lucrari Regnum DEI. *Ibid. §. 1. & 4.*

III.

III.

Ideo deberet ſe homo in DEO taliter firmare, ut non eſſet ei neceſſe multas humanas conſolationes quærere. *Lib. 1. cap. 12. §. 2.* Bonum nobis eſt, quòd aliquando habeamus aliquas gravitates, & contrarietates, quia ſæpe hominem ad cor revocant, quatenus ſe in exilio eſſe cognoſcat, nec ſpem ſuam in aliqua re mundi ponat. *Ibid. §. 1.* In his non debet dejici, nec deſperare: ſed ad voluntatem DEI æquanimiter ſtare, & cuncta ſupervenientia ſibi ad laudem JEſu Chriſti perpeti: quia poſt hyemem ſequitur æſtas; poſt noctem redit dies; & poſt tempeſtatem magna ſerenitas. *Lib. 2. cap. 8. §. 5.* Atque in omni difficultate nos in DEO firmare.

Paſſus XXX.

Gratiæ DEO reddendæ pro gratia & conſolatione accepta.

I.

REdde ampliſſimas ſupernæ Bonitati gratias, quæ tecum ſic dignanter agit, clementer viſitat, ardenter excitat, potenter ſublevat, ne proprio pondere ad terrena labaris. Neque enim hoc cogitatu tuo, aut conatu accipis; ſed ſola dignatione ſupernæ gratiæ & Divini reſpectus: quatenus in Gratiæ dicendæ ſunt Adjutori DEO pro auxiliis & ſolatiis,

virtutibus & majori humilitate proficias, & ad futura certamina te præpares, mihique toto cordis affectu adhærere, ac ferventi voluntate ſtudeas deſervire. *Lib. 3. cap. 49. §. 1.*

II.

Atque ut gratias plures accipiamus,

DEus bene facit conſolationis gratiam dando: ſed homo malè agit, non totum DEO cum gratiarum actione retribuendo. Et ideo non poſſunt in nobis dona gratiæ fluere, qui ingrati ſumus Auctori: nec totum refundimus fontali origini. Semper enim debetur gratia dignè gratias referenti, & auferetur ab elato, quod dari ſolet humili. *Lib. 2. cap. 10. §. 2.*

III.

Grati eſſe debemus erga DEum ter optimum pro acceptis omnibus.

Eſto igitur gratus pro minimo, & eris dignus majora accipere. Sit tibi minimum etiam pro maximo, & magis contemptibile pro ſpeciali dono. Si dignitas Datoris inſpicitur, nullum datum parvum, aut nimis vile videbitur. Non enim parvum eſt, quod à ſummo DEO donatur. Etiamſi pœnas & verbera dederit, gratum eſſe debet: quia ſemper pro ſalute noſtra facit, quidquid nobis advenire permittit. Qui gratiam DEI retinere deſiderat, ſit gratus pro gratia data, patiens pro ſublata: oret, ut redeat; cautus ſit & humilis, ne amittat. *Ibidem §. 5.*

SEMI-

SEMITA III.

Qua ratione homo gerere ſe debeat erga proximum, & erga ſeipſum.

Paſſus XXXI.

De Charitate Proximi.

I.

CHaritas habenda eſt ad omnes. *Lib. 1. cap. 8. §. 2.* Pro nulla re mundi, & pro nullius hominis dilectione aliquod malum eſt faciendum: ſed pro utilitate tamen indigentis opus bonum liberè aliquando intermittendum eſt, aut etiam pro meliori mutandum. Hoc enim facto, opus bonum non deſtruitur, ſed in melius mutatur. Multum facit, qui rem bene facit. Bene facit, qui communitati magis, quàm ſuæ voluntati ſervit. *Lib. 1. cap. 15. §. 1. & 2.*

Charitas ad omnes extendi debet, atque opere oſtendi.

Proximum ſublevando.

II.

Si quis ſemel aut bis monitus, non acquieſcit, noli cum eo contendere; ſed

Fraternè eum rigendo.

ſed totum DEO committe, ut fiat voluntas ejus & honor in omnibus ſervis ſuis, qui ſcit mala in bonum convertere. *Lib.* 1. *cap.* 16. §. 2.

III.

Defectus patienter ſuſferendo,

Quæ homo in ſe, vel in *aliis emendare* non valet, debet patienter ſuſtinere, donec DEus aliter ordinet. Debes tamen pro talibus impedimentis ſupplicare, ut DEus tibi dignetur ſubvenire & poſſis benigne portare. Si eſſent omnes perfecti, quid tunc haberemus ab aliis pro DEO pati? *Ibidem* §. 1. & 3.

IV.

Et mutuis auxiliis onera portando.

Nunc autem DEus ſic ordinavit, ut diſcamus, *alter alterius onera portare*: quia nemo ſine defectu, nemo ſine onere, nemo ſibi ſufficiens, nemo ſibi ſatis ſapiens: ſed oportet nos invicem portare, invicem conſolari, pariter adjuvare, inſtruere, & admonere. *Ibid.* §. 4.

Paſſus XXXII.

De Converſatione externa.

I.

Converſatio noſtra debet eſſe ſimplex,

FUerunt Apoſtoli ſine querela converſati in mundo, humiles & ſimplices, ſine omni malitia & dolo. *Lib.* 3. *cap.* 22.

3. cap. 22. §. 4. Oportet, quod diſcas te ipſum in multis frangere, ſi vis pacem & concordiam cum aliis tenere. *Lib. 1. cap. 17. §. 1.*

aliorum potius quàm proprii commodi ſtudioſa,

II.

Utilius eſt oculos à rebus diſplicentibus avertere, & unicuique ſuum ſentire relinquere, quàm contentioſis ſermonibus deſervire. *Lib. 3. cap. 44. §. 1.* Tene te primò in pace, & tunc poteris alios pacificare. Homo pacificus magis prodeſt, quàm bene doctus. *Lib. 2. cap. 3. §. 1.*

Non contentioſa ſed pacifica,

III.

Nunquam cupias ſingulariter laudari, vel amari: quia hoc ſolius DEI eſt, qui ſimilem ſibi non habet. Nec velis, quod aliquis tecum in corde ſuo occupetur, neque tu cum alicujus occuperis amore: ſed ſit JEſus in te & in omni bono homine. *Lib. 2. cap. 8. §. 4.* Quærat alius hoc, alius illud: glorietur ille in illo, & iſte in iſto, laudetúrque millies mille: tu autem nec in iſto, nec in illo, ſed in tui ipſius gaude contemptu, & in mei ſolius beneplacito & honore. *Lib. 3. cap. 49. §. 7.*

Non affectans laudem, nec amorem alium, quàm in Chriſto JEſu.

Paſſus XXXV.

De Obedientia.

I.

Obediendum ſponte, non coactè:

MUlti ſunt ſub obedientia, magis ex neceſſitate, quàm *ex charitate*: & illi pœnam habent, & leviter murmurant. Nec libertatem mentis acquirent, niſi ex toto corde propter DEum ſe ſubjiciant. *Lib. 1. cap. 9. §. 1.*

II.

Multum perdit, qui non obedit, ſe amando inordinatè.

Fili, qui ſe ſubtrahere nititur ab obedientia, ipſe ſe ſubtrahit à gratia: & qui quærit habere privata, amittit communia. Quia adhuc nimis inordinatè te diligis, ideo plenè te reſignare aliorum voluntati trepidas. *Lib. 3. cap. 13. §. 1.*

III.

Diſcamus obedientiam à Chriſto, qui pro nobis factus eſt obediens.

Sed quid magnum, ſi tu, qui pulvis es & nihil, propter DEum te homini ſubdis: quando ego Omnipotens & altiſſimus, qui cuncta creavi ex nihilo, me homini propter te humiliter ſubjeci? Diſce obtemperare pulvis: diſce te humiliare terra & limus, & ſub omnium pedibus incurvare: diſce voluntates tuas frangere, & ad omnem ſubjectionem te dare. *Ibid. §. 2.* Nemo ſecurè præeſt, niſi qui libenter ſubeſt. Nemo ſecurè præcipit, niſi

niſi qui bene obedire didicit. *Lib. 1. cap. 20. §. 2.*

IV.

Nunc ergo inclina te humiliter ſub omnium manibus: nec ſit tibi curæ, quis hoc dixerit, vel juſſerit: ſed hoc magnopetè curato, ut ſive Prælatus, ſeu junior, aut æqualis aliquid à te expoſcerit, vel inmerit, pro bono totum accipias, & ſincera voluntate ſtudeas adimplere. Apparebit in cœlis fructus obedientiæ: gaudebit labor pœnitentiæ: & humilis ſubjectio coronabitur glorioſè. *Lib. 3. cap. 49. §. 6. & 7.* Obedientia ſincera ſuo non carebit fructu.

Paſſus XXXVI.

De Humilitate.

I.

Fili, humilia te in omnibus. *Lib. 3. cap. 24. §. 2.* Noli tibi attrahere, ſi videas alios honorari, & elevari, te autem deſpici & humiliari. Erige cor tuum ad me in cœlum, & non contriſtabit te contemptus hominum in terris. *Lib. 3. cap. 41. §. 1.* Chriſtus hos ad humilitatem hortatur.

II.

O! ſi vidiſſes Sanctorum in cœlo coronas perpetuas, quantâ quoque nunc exultant gloriâ, qui huic mundo olim contemptibiles, & quaſi vitâ ipſâ Gloriam inde reſultantem oſtendit.

ipsâ indigni putabantur; profectò te statim humiliares usque ad terram, & affectares potius omnibus subesse, quàm uni præesse; & pro nihilo inter homines computari, maximum lucrum duceres. *Lib. 3. cap. 47. §. 3.*

III.

Se ipsum & Sanctos in exemplum proponit.

Factus sum omnium humillimus & infimus, ut tuam superbiam mea humilitate vincerem. *Lib. 3. cap. 13. §. 2.* Sancti in humilitate stabant, sibi *ipsis* videbantur tanquam nihili, & huic mundo despecti: sed erant in oculis DEI pretiosi & dilecti. *Lib. 1. cap. 18. §. 4.*

IV.

& modum se humiliandi exponit.

Summi Sancti apud DEum, minimi sunt apud se: & quantò gloriosiores, tantò in se humiliores. Pleni veritate & gloria cœlesti non sunt vanæ gloriæ cupidi. In DEO fundati & confirmati, nullô modô possunt esse elati. Et qui totum DEO adscribunt, quidquid boni acceperunt, gloriam ab invicem non quærunt; sed gloriam, quæ à solo DEO est, volunt: & DEum in se & in omnibus Sanctis laudari super omnia cupiunt, & semper in id ipsum tendunt. Pone te semper ad infimum, & dabitur tibi summum:

nam

nam ſummum non ſtat ſine infimo. *Lib. 2. cap. 10. §. 4.*

Paſſus XXXVII.

Nihil habet homo, quo glorietur.

I.

O Quàm humiliter, & abjectè mihi de me ipſo ſentiendum eſt! quàm nihili pendendum, ſi quid boni videar habere! *Lib. 3. cap. 14. §. 3.* Libenter accepto gratiam unde ſemper humilior & timoratior inveniar, atque ad relinquendum me paratior fiam. Doctus dono gratiæ, & eruditus ſubtractionis verbere, non ſibi audebit quidquam boni attribuere; ſed potiùs ſe pauperem & nudum confitebitur. *Lib. 2. cap. 10. §. 3.*

Chriſti diſcipulus agnoſcit, qua ratione ſe debeat humiliare.

II.

Ille, qui majora accepit, non poteſt meritò ſuò gloriari, neque ſuper alios extolli, nec minori inſultare; quia ille major & melior, qui ſibi minus adſcribit, & in regratiando humilior eſt, atque devotior: & qui omnibus viliorem ſe exiſtimat, & indigniorem ſe judicat, aptior eſt ad percipienda majora. *Lib. 3. cap. 22. §. 2.*

Se nunquam ſupra alios extollere.

III.

Inanem gloriam uti peſtem fugere,

Ego vanitas & nihilum ante te, inconſtans homo & infirmus. Unde ergo poſſum gloriari, aut cur appeto reputari? Nunquid de nihilo? & hoc vaniſſimum eſt. Verè inanis gloria mala peſtis, vanitas maxima: quia à vera trahit gloria & cœleſti ſpoliat gratiâ. Dum enim homo complacet ſibi, diſplicet tibi: dum inhiat laudibus humanis, privatur veris virtutibus. *Lib. 3. cap. 40. §. 4.*

IV.

Omne bonum DEO adſcribere.

Séque ſervum inutilem reputare.

Nihil ergo tibi de bono adſcribere debes, nec alicui homini virtutem attribuas: ſed totum da DEO, ſine quo nihil habet homo. *Lib. 3. cap. 9. §. 2.* Non grande homo ponderet, quod grande æſtimari poſſit: ſed in veritate ſervum inutilem ſe pronuntiet, ſicut Veritas ait: *Cùm feceritis omnia, quæ præcepta ſunt vobis, dicite: ſervi inutiles ſumus. Lib. 2. cap. 11. §. 5.*

(†)

Paſſus

Paſſus XXXVIII.

Adminicula & ſigna humilitatis.

I.

SÆpe valde prodeſt ad majorem humilitatem ſervandam, quòd defectus noſtros alii ſciunt, & redarguunt. Quando homo pro defectibus ſuis ſe humiliat, tunc facilitèr alios placat, & leviter ſatisfacit ſibi iraſcentibus. Humilis accepta confuſione ſatis bene eſt in pace: quia ſtat in DEO, & non in mundo. *Lib. 2. cap. 2. §. 1. 2.*

Humilis accepta confuſione non turbatur, ſed proficit:

II.

De Divina diſpoſitione tantùm contentari debet & conſolari, ut ita libenter velit eſſe minimus, ſicut aliquis optaret eſſe maximus. Et ita pacificus & contentus in noviſſimo, ſicut in loco primo: atque ita libenter deſpicabilis & abjectus, nullius quoque nominis & famæ, ſicut cæteris honorabilior & major in mundo. *Lib. 3. cap. 22. §. 5.*

Quovis loco ſit, contentus eſt:

III.

Homo tantò altiùs ad DEum aſcendit, quantò profundius in ſe deſcendit, & plus ſibi ipſi vileſcit. Qui autem ſibi aliquid boni attribuit, gratiam DEI in ſe venire impedit: quia gratia

Dum deſcendit, DEum ad ſe trahit.

Spiritûs ſancti cor humile ſemper quærit. *Lib. 3. cap. 42. §. 1. & 2.* Humili ſua ſecreta revelat, & ad ſe dulciter trahit & invitat. *Lib. 2. cap. 2. §. 2.*

IV.

Et in infimis delectatur.

Bene ſemper agere & modicum de ſe tenere humilis animæ indicium eſt. *Lib. 2. cap. 6. §. 3.* Nam quantum unusquisque eſt in oculis tuis, tantum eſt & non amplius, ait humilis ſanctus Franciſcus. *Lib. 3. cap. 50. §. 8.* Non reputes, te aliquid profeciſſe, niſi omnibus inferiorem te eſſe ſentias. *Lib. 2. cap. 2. §. 2.* Verè magnus eſt, qui in ſe parvus eſt, & pro nihilo omne culmen honoris ducit. *Lib. 1. cap. 3. §. 6.*

Paſſus XXXIX.

De Paupertate.

I.

Ut tibi bene ſit, nudus nudum JEſum ſequere:

TEne breve & conſummatum verbum: dimitte omnia, & invenies omnia. *Lib. 3. cap. 32. §. 1. Si vis perfectus eſſe, vende omnia. Lib. 3. cap. 56. §. 2.* Ad hoc conare, hoc ora, hoc deſidera, ut ab omni proprietate poſſis expoliari, & nudus nudum JEſum ſequi: tibi mori, & mihi æternaliter vivere. *Lib. 3. cap. 37. §. 4.* Tunc verè pauper & nudus ſpiritu eſſe poteris, & cum

& cum Propheta dicere: *Quia unicus & pauper sum ego. Lib. 2. cap. 11. §. 5.*

II.

Dimitte omnia tranſitoria, quære æterna. Quid ſunt omnia temporalia, niſi ſeductoria? & quid juvant omnes creaturæ, ſi fueris à Creatore deſerta? Omnibus ergo abdicatis, Creatori tuo te redde placitum ac fidelem, ut veram valeas apprehendere beatitudinem. *Lib. 3. cap. 1. §. 3.* Multum proinde proficies, ſi te feriatum ab omni temporali cura conſerves. Valde deficies, ſi aliquid temporale reputaveris. *Lib. 2. cap. 5. §. 3.* Dimitte temporalia, & quære æterna.

III.

Sis verus Hebræus in ſortem ac libertatem tranſiens filiorum DEI, qui ſtant ſuper præſentia, & ſpeculantur æterna: qui tranſitoria ſiniſtro intuentur oculo, & dextro cœleſtia: quos temporalia non trahunt ad inhærendum, ſed trahunt ipſi magis ea ad bene ſerviendum, prout ordinata ſunt à DEO & inſtituta à ſummo opifice, qui nil inordinatum in ſua reliquit creatura. *Lib. 3. cap. 38. §. 1.* Tranſitoriis non inhæreas, ſed iis bene utere:

IV.

Væ divitibus, qui habent hic conſolationes ſuas! quia pauperibus intrantibus in regnum DEI, ipſi ſtabunt foris. Et pauperem divite felicio-rem reputa-

lantes, Gaudete humiles, & exultate pauperes, quia vestrum est regnum DEI, si tamen in veritate ambulatis. *Lib. 3. cap. 58. §. 10.*

Passus XL.

De Terrenorum contemptu.

I.

Quàm rarus est terrenorum contemptus, tam proficuus est mortalibus:

RArò invenitur tam spiritualis aliquis, qui omnibus sit nudatus; nam verum pauperem spiritu, & ab omni creatura nudum, quis inveniet? Procul & de ultimis finibus pretium ejus. *Lib. 2. cap. 11. §. 4.* Qui autem mundum perfectè contemnunt, & DEO vivere sub sancta disciplina studeant, isti Divinam dulcedinem, veris abrenuntiatoribus promissam, non ignorant, & quàm graviter mundus errat, & variè fallitur, clarius vident. *Lib. 3. cap. 20. §. 3.*

II.

Id magno cum solatio experti sunt Sancti;

Sancti omnibus divitiis, dignitatibus, honoribus, amicis & cognatis renunciabant: nil de mundo habere cupiebant, vix necessaria vitæ sumebant; corpori servire, etiam in necessitate, dolebant. Pauperes igitur erant rebus terrenis, sed divites valde in gratia & virtutibus. Foris egebant, sed

ſed intus gratiâ & conſolatione Divina reficiebantur. *Lib. 1. cap. 18. §. 3.*

III.

Unde, Domine DEus, pro magno etiam reputo beneficio, non multa habere, unde exterius, & ſecundùm homines laus & gloria appareat; ita ut conſiderata quis paupertate, & vilitate perſonæ ſuæ, non modò gravitatem aut triſtitiam, vel dejectionem inde concipiat, ſed potius conſolationem & hilaritatem magnam: quia tu DEus pauperes & humiles, atque huic mundo deſpectos tibi elegiſti in familiares, & domeſticos. Teſtes ſunt ipſi Apoſtoli tui, quos *Principes ſuper omnem terram conſtituiſti. Lib. 3. cap. 22. §. 4.* Malo pauper eſſe propter te, quàm dives ſine te. Eligo potius tecum in terra peregrinari, quàm ſine te cœlum poſſidere. *Lib. 3. cap. 59. §. 1.*

Idipſum & nos experiamur.

Nil cupientes extra JEſum.

Paſſus XLI.

De Patientia.

I.

FIli, ego deſcendi de cœlo pro tua ſalute: ſuſcepi tuas miſerias, non neceſſitate, ſed charitate trahente, ut patientiam diſceres, & temporales miſerias non indignanter ferres. *Lib. 3. cap. 18. §. 1.* Diſcipulos meos utique

Chriſtus patientiam docet verbo & exemplo.

Et patientes vult habere discipulos.

non misi ad gaudia temporalia, sed ad magna certamina: non ad honores, sed ad despectiones: non ad otium, sed ad labores, non ad requiem, sed ad afferendum fructum multum in patientia. Horum memento fili mi verborum. *Lib. 3. cap. 30. §. 6.*

II.

Verus patiens adversa omnia de manu DEI accipit, & pro DEO patitur,

Non est verus patiens, qui pati non vult, nisi quantum sibi visum fuerit, & à quo sibi placuerit. Verus autem patiens non attendit, à *quo* homine, utrum à Prælato suo, an ab aliquo æquali, aut inferiori: utrum à bono & sancto viro, vel à perverso & indigno exerceatur. Sed indifferenter ab omni creatura, quantumcunque, & quotiescúnque ei aliquid adversi acciderit, totum hoc de manu DEI gratanter accipit, & ingens lucrum reputat; quia nil apud DEum, quantumlibet parvum, pro DEO tamen passum, poterit sine merito transire. *Lib. 3. cap. 19. §. 3.*

III.

Nec respicit, à quo patiatur.

Nec dicas, non valeo hæc ab homine tali pati, nec hujusmodi mihi patienda sunt: grave enim intulit damnum, & improperat mihi, quæ nunquam cogitaveram: sed ab alio libenter patiar, & sicut patienda videro.

ro. Insipiens est talis cogitatio, quæ virtutem patientiæ non considerat, nec à quo coronanda erit: sed magis personas & offensas, sibi illatas, perpendit. *Ibid.* §. 2.

Passus XLII.

Patientia est necessaria.

I.

DIspone, & ordina omnia secundùm tuum velle, & videre, & non invenies, nisi semper aliquid pati debere, aut sponte, aut invitè; & sic crucem semper invenies. Aut enim in corpore dolorem senties, aut in anima spiritûs tribulationem sustinebis. Interdum à DEO relinquêris, interdum à Proximo exercitaberis: & quod amplius est, sæpè tibimet ipsi gravis eris. Nec tamen aliquo remedio vel solatio liberari, seu alleviari poteris: sed, donec DEus voluerit, oportet, ut sustineas. *Lib. 2. cap. 12, §. 3. & 4.* Quidquid agat homo, semper habebit, quod patiatur.

II.

Converte te suprà, converte te infrà: converte te extrà, converte te intrà: & in his omnibus invenies crucem: & necesse est, te ubique tenere patientiam, si internam vis habere pacem, & perpetuam promereri coronam. Quocunque se vertat, idem inveniet,

nam. Non potes effugere, quocunque iveris, teipſum tecum portas, & ſemper teipſum invenies. *Ibidem. §. 4.*

III.

Nec aliud eſt remedium, quàm ut ſe præparet, & patienter ſuſtineat.

Præpara te ad toleranda multa adverſa, & varia incommoda in hac miſera vitâ; quia ſic tecum erit, ubicunque fueris, & ſic revera invenies, ubicunque latueris. Oportet ita eſſe, & non eſt remedium evadendi à tribulatione morborum & dolore, quàm ut patiaris. Etiamſi raptus fueris usque ad tertium cœlum cum Paulo, non es propterea ſecuratus de nullo contrario patiendo. Ego (inquit JEſus) *oſtendam illi, quanta oporteat eum pro nomine meo pati. Ibid. §. 10. & 12.*

Paſſus XLIII.

Patiendum libenter.

I.

Patiendum ſine querela conſiderata Chriſti & Sanctorum paſſione,

QUid eſt, quod loqueris, Fili? Ceſſa conqueri conſideratâ meâ & aliorum Sanctorum paſſione. Nondum usque ad ſanguinem reſtitiſti. Parum eſt, quod tu pateris, in comparatione eorum, qui tam multa paſſi ſunt, tam fortiter tentati, tam gravi-

graviter tribulati, tam multipliciter probati & exercitati. *Lib. 3. cap. 19. §. 1.* Et utilitas Cogita, quia ſic fortè melius eſt pro propria. tua probatione & patientia, ſine qua non ſunt multum ponderanda merita noſtra. *Lib. 1. cap. 16. §. 1.*

II.

Oportet te igitur aliorum graviora Patiendum ad mentem reducere, ut leviùs feras libenter & tua minima. Et ſi tibi minima non æqualiter videntur, vide, ne hoc tua faciat im- omnia. patientia. Sive tamen parva, ſive magna ſint, ſtude cuncta patienter ſufferre. *Lib. 3. cap. 19. §. 1.*

III.

Non ponas te ad multam requiem, Patiendum ſed ad magnam patientiam. Si quæris animo ad in hac vita requiem, quomodo tunc hoc præpara- pervenies ad æternam requiem. *Lib. 3.* to, *cap. 35. §. 2.* Quantò melius ad patiendum te diſponis, tantò ſapientiùs agis, & ampliùs prometeris: feres quoque leviùs animo & uſu ad hoc non ſegniter paratis. *Lib. 3. cap. 19. §. 2.*

IV.

Meritò deberes libenter modicum Patiendum pati pro Chriſto, cùm multi gravi- pro Chriſto ora patiuntur pro mundo. Utinam voluntate. dignus eſſes aliquid pro nomine JEſu prompta. pati! quàm magna gloria remaneret tibi,

tibi, quanta exultatio omnibus ſanctis DEI, quanta quoque ædificatio eſſet proximi. Nam patientiam omnes recommendant, quamvis pauci tamen pati velint. *Lib. 2. cap. 12. §. 13.*

Paſſus XLIV.

Anima ſe diſponit ad Patientiam.

I.

Anima neceſſitatem patientiæ agnoſcit,

DOmine DEus, ut video, patientia eſt mihi valde neceſſaria: multa enim in hac vita accidunt contraria. Nam qualitercunque ordinavero de pace mea, non poteſt eſſe ſine bello & dolore vita mea. *Lib. 3. cap. 12. §. 1.*

II.

ſe ſubmittit,

Ideo oportet, ut me ponam ad magnam patientiam, & me ipſum in omni deſiderio tibi ſubmittam. *Lib. 4. cap. 11. §. 3.* Per ſanctam patientiam ambulamus ad te, qui es corona noſtra. *Lib. 3. cap. 18. §. 3.*

III.

& gratiam roborantem implorat.

Tu ſcis, quòd modicum poſſum pati, & quòd citò dejicior levi exurgente adverſitate. Efficiatur mihi, quælibet exercitatio tribulationis pro nomine tuo amabilis, & optabilis: nam

nam pati & vexari pro te, valde ſalubre eſt animæ meæ. *Lib. 3. cap. 19. §. 4.*

Paſſus XLV.

Quàm proficuæ ſint Adverſitates.

I.

QUantæ virtutis quisque fuerit, melius patet occaſione adverſitatis. *Lib. 1. cap. 16. §. 4.* Utilior eſt ſæpe talis probatio, quàm ſi ſemper proſpera pro tua haberes voluntate. *Lib. 3. cap. 7. §. 5.* Vult enim DEus, ut tribulationem, ſine conſolatione pati diſcas, & ut illi totaliter tè ſubjicias, & humilior ex tribulatione fias. *Lib. 2. cap. 12. §. 4.*

Adverſitates hominem probant & DEO ſubjiciunt.

II.

Nunquam ſentire aliquam turbationem, nec aliquam pati cordis vel corporis moleſtiam, non eſt præſentis temporis, ſed ſtatus æternæ quietis. Non ergo æſtimes, te veram pacem invenisſe, ſi nullam ſenſeris gravitatem: nec tunc totum eſſe bonum, ſi neminem pateris adverſarium, nec hoc eſſe perfectum, ſi cuncta fiant ſecundùm tuum affectum. *Lib. 3. cap. 25. §. 3.*

In hac vita meliora ſunt adverſa quàm proſpera.

III.

III.

Adversa omnia in bonum nostrum ordinat DEus, amandus & laudandus in omnibus,

Etiamsi, Domine, variis tentationibus, & adversitatibus exponas, hoc totum ad utilitatem meam ordinas, qui mille modis dilectos tuos probare consuevisti. In qua probatione non minus diligi debes, & *laudari*, quàm si cœlestibus consolationibus me repleres. Omnes, quæ sua sunt, quærunt; Tu salutem meam & profectum meum solummodò prætendis, & omnia in bonum mihi convertis. *Lib. 3. cap. 59. § 2.*

Passus XLVI.

De Tolerantia in adversis.

I.

Adversa patienter tolerata Deo sunt gratiora,

Nobis autem longè utiliora, quàm lætitia vitæ dies.

FIli, magis placent mihi patientia & humilitas in adversis, quàm multa consolatio & devotio in prosperis. *Lib. 3. cap. 57. §. 1.* O si vidisses Sanctorum in cœlo coronas, non hujus vitæ lætos dies concupisceres, sed magis pro DEO tribulari gauderes. O si tibi hæc saperent, & profundè ad cor transirent! quomodo auderes vel semel conqueri? Nonne pro vita æterna cuncta laboriosa sunt toleranda? *Lib. 3. cap. 47. §. 3. & 4.*

II. O

II.

O quàm multas & graves tribulationes paſſi ſunt Apoſtoli, Martyres, Confeſſores, Virgines, & reliqui omnes, qui Chriſti veſtigia voluerunt ſequi? *Lib. 1. cap. 18. §. 2.* Nam ab horâ ortûs mei usque ad exitum in cruce, non defuit mihi tolerantia doloris. Defectum rerum temporalium magnum habui: multas querimonias de me frequenter audivi: confuſiones & opprobria benignè ſuſtinui: pro beneficiis ingratitudinem recepi: pro miraculis blasphemias: pro doctrina reprehenſiones. *Lib. 3. cap. 18. §. 1.*

Tribulationes paſſi ſunt ſancti ſequendô veſtigia Chriſti,

Qui totam vitam in doloribus transegit.

III.

Nemo aptus eſt ad comprehendendum cœleſtia, niſi ſe ſubmiſerit ad portandum pro Chriſto adverſa. Nihil DEO acceptius, nihil tibi ſalubrius in mundo iſto, quàm libenter pati pro Chriſto. Et ſi eligendum tibi eſſet, magis optare deberes pro Chriſto adverſa pati, quàm multis conſolationibus recreari: quia Chriſto ſimilior eſſes, & omnibus ſanctis magis conformior. Non enim ſtat meritum noſtrum, & profectus ſtatus noſtri in multis ſuavitatibus & conſolationibus; ſed potiùs in magnis gra-

Unde & nos ſimilia tolerare oportet, ut comprehendamus cœleſtia, & Chriſto conformes efficiamur.

vitatibus & tribulationibus perferendis. *Lib. 2. cap. 12. §. 14.*

Paſſus XLVII.

De non curandis hominum judiciis & dicteriis.

I.

Humilis corde, qui DEO firmiter inhæret, non curat vana hominum judicia,

FIli, jacta cor tuum firmiter in Domino, & humanum ne metuas judicium, ubi te conſcientia pium reddit, & inſontem. Bonum eſt & beatum taliter pati, nec hoc erit grave humili cordi, & DEO magis, quàm ſibi ipſi confidenti. *Lib. 3. cap. 26. §. 1.*

II.

Nec laudes aut vituperia, quæ internum hominem non mutant:

Non es ſanctior, ſi laudaris: nec vilior, ſi vituperaris. Quod es, hoc es: nec major dici vales, quàm DEO teſte ſis. Si attendis, quid apud te ſis intus, non curabis, quid de te loquantur homines. *Homo videt in facie, DEus autem in corde.* Homo conſiderat actus, DEus verò penſat intentiones. *Lib. 2. cap. 6. §. 3.*

III.

Sed & omnibus ſatis eſſe non eſt poſſibile. Etſi Paulus omnibus ſtuduit

duit in Domino placere, & omnibus omnia factus est, tamen etiam pro minimo duxit, quòd ab humano die judicatus fuerit. Egit satis pro aliorum ædificatione & salute, quantum in se erat, & poterat: sed ne ab aliis aliquando judicaretur, vel non despiceretur, cohibere non potuit. Ideo totum DEO commisit, qui totum noverat: & patientiâ ac humilitate contra ora loquentium iniqua, aut etiam vana ac mendosa cogitantium, atque pro libitu suo quæque jactantium se defendit. Respondit tamen interdum, ne infirmis ex sua taciturnitate generaretur scandalum. *Lib. 3. cap. 36. §. 1. & 2.*

Sed DEO totum committit, cùm omnibus satisfacere non sit possibile;

Subinde tamen respondet, ne ex taciturnitate infirmis generetur scandalum.

Passus XLVIII.

De perferendis injuriis & despectionibus.

I

QUis tu, ut timeas à mortali homine? hodie est, & cras non comparet. DEum time, & hominum terrores non expavesces. Quid potest aliquis in te verbis aut injuriis? sibi potius nocet, quàm tibi: nec

DEus timendus est, non homines, qui per injurias sibi potius nocent, quàm tibi;

poterit judicium DEI effugere, quicunque eſt ille. Tu habe DEUM præ oculis & noli contendere verbis querulosis. *Lib. 3. cap. 36. §. 3.*

II.

Cauſam tuam DEO committe, qui unicuique reddet ſecundùm merita,

Quòd ſi ad præſens tu videris ſuccumbere, & confuſionem pati, quam non meruiſti: ne indigneris ex hoc, neque per impatientiam minuas coronam tuam. Sed ad me potius reſpice in cœlum, qui potens ſum eripere ab omni confuſione & injuria, & unicuique reddere ſecundùm opera ſua. *Ibidem.*

III.

Et ſine querela ad tuum emolumentum deſpectiones libenter ſuſtinæ,

Domine, ſi rectè me inſpicio, nunquam mihi facta eſt injuria ab aliqua creatura; unde nec juſtè habeo conqueri adverſum te. Et niſi me ad hoc præparavero, quod velim libenter ab omni creatura deſpici, & relinqui, atque penitus nihil videri, non poſſum interiùs pacificari, & ſtabiliri, nec ſpiritualiter illuminari, neque plenè tibi uniri. *Lib. 3. cap. 41. §. 2.*

IV.

Nec modicum inde fructum referes,

Bonum eſt, quòd patiamur quandóque contradictiones, & quòd malè & imperfectè de nobis ſentiatur, etiamſi bene agimus & intendimus.

Iſta

Iſta ſæpe juvant ad humilitatem, & à vana gloria nos defendunt. Tunc enim melius interiorem teſtem DEum quærimus, quando foris vilipendimur ab hominibus, & non bene nobis creditur. *Lib. 1. cap. 12. §. 1.*

Paſſus XLIX.

Gloriandum & gaudendum in contemptu & contrarietatibus.

I.

QUi veram, & æternam gloriam deſiderat, temporalem non curat. Brevis gloria, quæ ab hominibus datur & accipitur. Mundi gloriam ſemper comitatur triſtitia. Bonorum gloria in conſcientiis eorum, & non in ore hominum. *Lib. 2. cap. 6. §. 2.*

Gloria tua non eſt in ore hominum:

II.

Erunt alii magni in ore hominum, de te autem tacebitur. Quod aliis placet, proceſſum habebit: quod tibi placet, ultra non proficiet. Quod alii dicunt, audietur: quod tu dicis, pro nihilo computabitur.

Quidquid dicant, aut faciant iſti,

Petent alii, & accipient: tu petes, nec impetrabis. Aliis hoc vel illud committetur: tu autem ad nihil utilis judicaberis. Propter hoc natura quandóque contriſtabitur, & magnum, ſi ſilens portaveris. *Lib. 3. cap. 49. §. 4. & 5.*

III.

Si in interiora JEſu penetres, non curabis,

Sed ſi ſemel perfectè introiſſes in interiora JEſu, & modicum de ardenti amore ejus ſapuiſſes: tunc de proprio commodo vel incommodo nihil curares, ſed magis de opprobrio illato gauderes: quia amor JEſu facit hominem ſeipſum contemnere. *Lib. 2. cap. 1. §. 6.* Gloriari in tribulatione non eſt grave amanti: ſic enim gloriari, eſt gloriari in cruce Domini. *Lib. 2. cap. 6. §. 2.* Teſtes ſunt Apoſtoli, ita converſati in mundo, ut etiam *pati contumelias gauderent pro nomine tuo*, & quæ mundus abhorret, ipſi amplecterentur affectu magno. *Lib. 3. cap. 22. §. 4.*

ſed gaudebis cum Apoſtolis pro nomine JEſu contumeliam pati.

(†)

Paſſus

Paſſus L.

Gloria noſtra per contemptum omnis temporalis honoris in DEO quærenda.

I.

QUærant Judæi gloriam, quæ ab invicem eſt: ego hanc requiram, quæ à ſolo DEO eſt. Omnis quidem gloria humana, omnis honor temporalis, omnis altitudo mundana, æternæ gloriæ tuæ comparata, vanitas eſt & ſtultitia. *Lib. 3. cap. 40. §. 6. Non enim, qui ſe ipſum commendat, ille probatus eſt* (ait B. Paulus) *ſed quem DEus commendat. Lib. 2. cap. 6. §. 4.*

Vanus eſt omnis honor temporalis,

II.

Nam merita non ſunt ex hoc æſtimanda, ſi quis plures viſiones aut conſolationes habeat; vel ſi peritus ſit in ſcripturis, aut in altiori ponatur gradu; ſed, ſi vera fuerit humilitate fundatus, & Divina charitate repletus: ſi DEI honorem purè & integrè ſemper quærat: ſi ſeipſum nihil reputet, & in veritate deſpiciat, atque ab aliis etiam deſpici & humiliari magis gaudeat, quàm honorari. *Lib. 3. cap. 7 §. 5.*

Nec quærendus honor alius, quàm honor DEI,

III.

In quo ſolo vera eſt gloria, & exultatio noſtra.

Eſt autem vera gloria & exultatio ſancta, gloriari in te, & non in ſe: gaudere in nomine tuo, non in propria virtute: nec in aliqua creatura delectari, niſi propter te. Laudetur nomen tuum non meum: magnificetur opus tuum non meum: benedicatur nomen ſanctum tuum, nihil mihi autem attribuatur de laudibus hominum. Tu gloria mea, & exultatio cordis mei. In te gloriabor & exultabo tota die: pro me autem nihil, niſi in infirmitatibus meis. *Lib. 3. cap. 40. §. 5.*

Paſſus LI.

In tribulationibus & opprobriis renovanda Chriſti patientis memoria.

I.

Memoria Chriſti patientis nos in tribulationibus corroborat.

REquieſce in paſſione Chriſti, & in ſacris vulneribus ejus libenter habita; ſi enim ad vulnera & pretioſa ſtigmata JEſu devotè confugis, magnam in tribulatione conſortationem ſenties: nec multum curabis hominum deſpectiones, facilitérque verba detrahentia perferes. *Lib. 2. cap. 1. §. 4.*

II.

II.

Cum Chriſto patiente libenter patitur amicus Chriſti,

Chriſtus fuit etiam in mundo ab hominibus deſpectus, & in maxima neceſſitate à notis & amicis inter opprobria derelictus. Chriſtus pati voluit & deſpici: & tu audes de aliquo conqueri? Chriſtus habuit adverſarios, & oblocutores: & tu vis omnes habere amicos & benefactores? unde coronabitur patientia tua, ſi nihil adverſitatis occurrerit? ſi nihil contrarium vis pati, quomodo eris amicus Chriſti? ſuſtine cum Chriſto, & pro Chriſto, ſi vis regnare cum Chriſto. *Ibid. §. 5.*

III.

Et tribulationes hujus temporis reputat ad vitam æternam pretioſas.

Calicem Domini affectanter bibe, ſi amicus ejus eſſe & partem cum eo habere deſideras. Nemo ita cordialiter ſentit paſſionem Chriſti, ſicut is, cui contigerit ſimilia pati. Conſolationes DEO committe. Faciat ipſe cum talibus, ſicut ſibi magis placuerit. Tu verò pone te ad ſuſtinendum tribulationes, & reputa eas maximas conſolationes: quia non ſunt condignæ paſſiones hujus temporis ad futuram gloriam promerendam, etiamſi ſolus omnes poſſes ſuſtinere. *Lib. 2. cap. 12. §. 4. & 10.*

Paſſus LII.

Crux, quàm neceſſaria, tam libenter amplectenda.

I.

In hac vita nemo quærat requiem,

TOta vita Chriſti crux fuit, & martyrium: & tu tibi quæris requiem & gaudium? Erras, erras, ſi aliud quæris, quàm pati tribulationes: quia tota iſta vita mortalis plena eſt miſeriis, & circumſignata crucibus. Crux ergo ſemper parata eſt, & ubique te expectat. *Lib. 2. cap. 12. §. 4. & 7.*

II.

Sed crucem libenter portet, ut faciliùs portet, & fructuoſiùs,

Si libenter crucem portas, portabit te: & ducet ad deſideratum finem, ubi ſcilicet finis patiendi erit, quamvis hìc non erit. Si invitè portas, onus tibi facis; & te ipſum magis gravas: & tamen oportet, ut ſuſtineas. Si abjicis unam crucem, aliam proculdubio invenies, & forſitan graviorem. *Ibidem §. 5.*

III.

Et quomodo tu aliam viam quæris, quàm hanc regiam viam, quæ eſt via ſanctæ crucis? Credis tu evadere, quod nullus mortalium potuit præ-

praeterire? Quis sanctorum in mundo sine cruce & tribulatione fuit? Nec enim JEsus Christus Dominus noster ullâ horâ sine dolore passionis fuit, quàmdiu vixit. *Oportebat* (ait) *Christum pati & resurgere à mortuis & ita intrare in gloriam suam.* Quid igitur times tollere crucem, per quàm itur ad regnum. *Ibidem* §. 2. & 6.

Nec enim aliam viam nobis ostendit Christus, quàm viam crucis,

Passus LIII.

Crux cum fiducia in Christum nos homines debiles corroborat, & consolatur.

I.

NOn est secundùm hominem crucem portare, crucem amare, corpus castigare, & servituti subjicere, honores fugere, contumelias libenter sustinere, seipsum despicere, & despici optare, adversa quæque cum damnis perpeti, & nihil prosperitatis in hoc mundo desiderare. Si ad te ipsum respicis, nihil hujusmodi ex te poteris. Sed si in Domino confidis, dabitur tibi fortitudo de cœlo, & subjicientur ditioni tuæ mundus & caro. Sed nec inimicum diabolum timebis, si fue-

Homo, etsi infirmus in se;

Si tamen confidat in Domino, portando crucem fortis evadit,

si fueris fide armatus & cruce Christi signatus. *Lib. 2. cap. 12 §. 9.*

II.

Crucem ergo sibi paratam amplectatur viriliter:

Pone te ergo sicut bonus & fidelis servus Christi ad portandum viriliter crucem Domini tui, pro te ex amore crucifixi. Pati tibi remanet, si JEsum diligere, & perpetuò illi servire placet. Et quantò altiùs quis in spiritu profecerit, tantò graviores sæpè cruces inveniet, quia exilii sui pœna magis ex amore crescit. *Ibid. §. 7. 10. & 12.*

III.

Inde hauriet tantum robur & solatium,

Sed tamen iste sic multipliciter afflictus, non est sine levamine consolationis: quia fructum maximum sibi sentit accrescere ex sufferentia suæ crucis. Nam, dum sponte se illis subjicit, omne onus tribulationis in fiduciam divinæ consolationis vertitur. Et quantò caro magis per afflictionem atteritur, tantò spiritus ampliùs per internam gratiam roboratur. *Ibidem §. 8.*

IV.

Ut etiam plura perferre desideret.

Et nonnunquam in tantum confortatur ex affectu tribulationis & adversitatis ob amorem conformitatis crucis Christi, ut se sine dolore & tribulatione esse non vellet; quoniam tantò

tantò ſe acceptiorem DEO credit, quantò plura & graviora pro eo perferre potuerit. Non eſt iſtud hominis virtus ſed gratia Chriſti, quæ tanta poteſt & agit in carne fragili, ut, quod naturaliter ſemper abhorret & fugit, hoc fervore ſpiritûs aggrediatur & diligat. *Ibid.*

Paſſus LIV.

De Fructu & Utilitate crucis.

I.

In cruce optabilia ſunt omnia.

ECce in cruce totum conſtat! In cruce ſalus, in cruce vita, in cruce profectio ab hoſtibus, in cruce infuſio ſupernæ ſuavitatis, in cruce robur mentis, in cruce gaudium ſpiritûs, in cruce ſumma virtutis, in cruce perfectio ſanctitatis. Non eſt ſalus animæ, nec ſpes æternæ vitæ niſi in cruce. *Lib. 2. cap. 12. §. 2. & 3.*

II.

Nec aliquid melius pro-poſuit nobis Chriſtus.

Si quidem aliquid melius & utilius ſaluti hominum, quàm pati fuiſſet; Chriſtus utique verbo & exemplo oſtendiſſet; nam & ſequentes ſe Diſcipulos, omnésque eum ſequi cupientes,

tes, manifeſtè ad crucem portandam hortatur, & dicit: *Si quis vult venire poſt me, abneget ſemetipſum, & tollat crucem ſuam, & ſequatur me. Ibid. §. 15.*

III.

Tollamus ergo crucem, & ſequamur JEſum.

Omnibus ergo perlectis & ſcrutatis, ſit hæc concluſio finalis. *Quoniam per multas tribulationes oportet nos intrare in regnum DEI.* Tolle ergo crucem tuam, & ſequere JEſum, & ibis in vitam æternam. *Ibid. §. 2. & 15.*

Paſſus LV.

Chriſti Diſcipulus crucem amplectitur.

I.

Fidelis diſcipulus Magiſtrum ſuum ſequitur,

DOmine JEſu, quia arcta eſt via tua, & mundo deſpecta, dona mihi te cum mundi deſpectu imitari. *Non eſt diſcipulus ſuper Magiſtrum, nec ſervus ſuper Dominum ſuum.* Exerceatur ſervus tuus in via tua, quia ibi eſt ſalus mea, & ſanctitas vera. Quidquid extra eam lego, vel audio, non me recreat, nec delectat plenè. *Lib. 3. cap. 56. §. 3.*

II.

II.

Suſcepi, ſuſcepi de manu tua crucem, portabo. & portabo eam usque ad mortem, ſicut impoſuiſti mihi. Eja! Fratres pergamus ſimul: JEſus erit nobiſcum. Propter JEſum ſuſcepimus hanc crucem: propter JEſum perſeveremus in cruce. Erit adjutor noſter, qui eſt Dux noſter & Præceſſor. *Ibidem §. 5. & 6.*

Séque ad portandam ſtrenuè crucem animat.

Paſſus LVI.

Anima præparatur ad pugnam.

I.

PRobandus es adhuc in terris, & in multis exercitandus; conſolatio tibi interdum dabitur, ſed copioſa ſatietas non concedetur. Confortare igitur, & eſto robuſtus tam in agendo, quàm in patiendo naturæ contraria. Oportet te novum induere hominem & in alterum virum mutari. Oportet te ſæpe agere, quod non vis; & quod vis, oportet relinquere. *Lib. 3. cap. 49. §. 4.*

Pugnandum eſt in terris.

II.

II.

Qui cupit victoriam, expeditus sit ad pugnam,

Esto itaque expeditus ad pugnam, si vis habere victoriam: sine certamine non potes venire ad patientiæ coronam. Si pati non vis, recusas coronari: si autem coronari desideras, certa viriliter, sustine patienter. Sine labore non tenditur ad requiem: nec sine pugna pervenitur ad victoriam. *Lib. 3. cap. 19. §. 4.*

III.

& Regem suum sequatur viriliter.

En! Rex noster ingreditur ante nos, qui pugnabit pro nobis. Sequamur viriliter, nemo metuat terrores, simus parati mori fortiter in bello, nec inferamus crimen gloriæ nostræ, ut fugiamus à cruce. *Lib. 3. cap. 56. §. 6.*

)(†)(

Passus

Paſſus LVII.

Victoria ſui.

I.

MUltum & diu oportet hominem in ſeipſo certare, antequam diſcat ſeipſum plenè ſuperare, & totum affectum ſuum in DEUM trahere. *Lib. 2. cap. 9. §. 3.* Diſce te in omnibus propter creatorem vincere, tunc ad divinam valebis cognitionem pertingere. *Lib. 3. cap. 42. §. 2.*

Diu certandum, ut te vincas propter DEum:

II.

Vix eſt aliquid tale, in quo tantundem mori indiges, ſicut videre & pati, quæ voluntati tuæ adverſa ſunt; maximè autem, cùm disconvenientia, & quæ minus utilia tibi apparent, fieri jubentur. Et quia non audes reſiſtere altiori poteſtati, ſub dominio conſtitutus: ideo durum tibi videtur, ad nutum alterius ambulare, & omne proprium ſentire omittere. Sed penſa, Fili, horum fructum laborum, celerem finem, atque præmium nimis magnum: & non habebis inde gravamen, ſed fortiſſimum

Si difficultates occurrant,

Penſa laborum finem, & præmium æternum.

patientiæ tuæ ſolamen. *Lib. 3. cap. 49. §. 5. & 6.*

III.

Incipe à temetipſo, & faciliùs cætera ſuperabis.

Si bene ſteteris cum DEO, & ejus judicium aſpexeris, faciliùs te victum portabis. *Lib. 3. cap. 44. §. 1.* Si temetipſum perfectè viceris, cætera faciliùs ſubjugabis. Perfecta victoria eſt de ſemetipſo triumphare. *Lib. 3. cap. 53. §. 2.* Beatus ille homo, qui naturæ vim facit, & concupiſcentias carnis fervore ſpiritûs crucifigit. *Lib. 3. cap. 48. §. 6.*

Paſſus LVIII.

Mortificatio continua.

I.

Qui ſibi & cum Chriſto in cruce moritur, cum Chriſto vivet;

SCias pro certo, quia morientem te oportet ducere vitam. Et quantò quisque plus ſibi moritur, tantò magis DEO vivere incipit. Præceſſit JESUS bajulans ſibi crucem, & mortuus eſt pro te in cruce: ut & tu tuam portes crucem, & mori affectes in cruce. Quia ſi commortuus fueris, etiam cum illo pariter vives: et ſi ſocius fueris pœnæ, eris & glo-

& gloriæ. *Lib. 2. cap. 12. §. 2. & 14.*

II.

Ecce! in moriendo totum jacet: & non eſt alia via ad vitam, & ad veram internam pacem, niſi via ſanctæ crucis, & quotidianæ mortificationis. *Ibid. §. 3.*

Nam mortificatio continua, vera eſt ad vitam via.

III.

Qui Chriſti veſtigia voluerunt ſequi, animas ſuas in hoc mundo oderunt, ut in æternam vitam eas poſſiderent. Mundo erant alieni, ſed DEO proximi ac familiares amici. *Lib. 1. cap. 18. §. 2. & 4.* Da mihi, Domine, omnibus mori, quæ in mundo ſunt: & propter te amare contemni, & neſciri in hoc ſæculo. *Lib. 3. cap. 15. §. 4.*

Hanc tenuerunt Sancti, ut æternùm viverent: hanc ingrediamur omnes.

Paſſus LIX.

Abnegatio ſui perfecta.

I.

Imprimis abnega temetipſum,

FIli, non potes perfectam poſſidere libertatem, niſi totaliter abneges temetipſum. *Lib. 3. cap. 32. §. 1.* Verus profectus hominis eſt abnegatio ſui ipſius; & homo abnegatus, valde liber eſt & ſecurus. *Lib. 3. cap. 39. §. 3.*

II.

Sequendo Chriſtum,

tuam deſerendo voluntatem,

Volo te addiſcere perfectam abnegationem tui in voluntate mea, ſine contradictione & querela: *Sequere me, Lib. 3. cap. 56. §. 1.* Nam & pro modica hac voluntate, quam nunc ſponte deſeris, habebis ſemper voluntatem tuam in cœlis. *Lib. 3. cap. 49. §. 6.*

III.

renunciando propinquis & remotis,

Attamen ſi homo verè velit eſſe ſpiritualis, oportet eum renunciare tam remotis, quàm propinquis, & à nemine magis cavere, quàm à ſe ipſo. *Lib. 3. cap. 53. §. 2.* In his & ſimilibus multis probari ſolet fidelis Domini ſervus; qualiter ſe abnegare, & in

& in omnibus frangere quiverit. *Lib. 3. cap. 49. §. 5.*

IV.

Non eſt ergo minimum etiam in minimis ſe ipſum relinquere. *Lib. 3. cap. 39. §. 2.* Et quantò perfectiùs infimis quis renunciat, & magis ſibi ipſi per contemptum ſui moritur, tantò gratia celeriùs venit, copioſiùs intrat, & altiùs liberum cor elevat. *Lib. 4. cap. 15. §. 3.* minimis & maximis,

V.

Utinam ſic tecum eſſet, & ad hoc perveniſſes, ut tui ipſius amator non eſſes! ſed ad nutum meum purè ſtares, & ejus, quem tibi præpoſui, Patris: tunc mihi valde placeres, & tota vita tua in gaudio & pace tranſiret. Adhuc multa habes ad relinquendum, quæ, niſi mihi ex integro reſignaveris, non acquires, quod poſtulas. *Lib. 3. cap. 32. §. 2.* & quietam ducesque vitam, ac DEO placentem.

Paſſus LX.

De ſtudio perfectionis.

I.

Remotis impedimentis, & calcatis inferioribus, enitendum ad ſuperiora:

FIli, non debes averti, nec ſtatim dejici auditâ viâ perfectorum, ſed magis ad ſublimiora provocari, & ad minus ad hæc ex deſiderio ſuſpirare. *Lib. 3. cap. 32. §. 2.* Eſt magnum impedimentum, quia in ſignis & ſenſibilibus rebus ſtatur, & parum de perfecta mortificatione habetur. *Lib. 3. cap. 31. §. 3.* Nam & rarò totus liber quis invenitur à nævo propriæ exquiſitionis. Sic Judæi olim venerant in Bethaniam ad Martham & Mariam: non propter JEſum tantùm, ſed & ut Lazarum viderent. *Lib. 3. cap. 33. §. 2.*

II.

Atque ut magna animi libertate cœleſtibus inhæreamus ſemper,

Domine, hoc opus eſt perfecti viri, nunquam ab intentione cœleſtium animum relaxare: & inter multas curas, quaſi ſine cura tranſire: non more torpentis, ſed prærogativa quadam liberæ mentis, nulli creaturæ inordinata affectione adhærendo. *Lib. 3. cap. 26. §. 1.* Hoc non eſt opus unius diei, nec ludus parvulorum: imò in hoc

hoc brevi includitur omnis perfectio Religioſorum. *Lib. 3. cap. 32. §. 2.*

III.

Confirma me DEus per gratiam ſancti Spiritûs. Da virtutem corroborari in interiori homine, & cor meum ab omni inutili ſollicitudine, & angore evaçuare, nec variis deſideriis trahi cujuscunque rei, vilis aut pretioſæ; ſed omnia inſpicere ſicut tranſeuntia, & me pariter cum illis tranſiturum; quia nihil permanens ſub ſole. *Lib. 3. cap. 27. §. 4.*

Petenda à DEO gratia, quâ à terrenis abſtrahamur.

Paſſus LXI.

De Profectu ſpirituali.

I.

SI vis debitè ſtare, & proficere, teneas te tanquam exulem peregrinum ſuper terram. *Lib. 1. cap. 17. §. 1.* Sancti in vera humilitate ſtabant, in ſimplici obedientia vivebant, in charitate & patientia ambulabant: & ideo quotidiè in ſpiritu proficiebant, & magnam apud DEum gratiam obtinebant. Heu! quid eſt vita noſtra, ſi illis fuerit comparata! *Lib. 1. cap. 18. §. 1. & 4.*

Si vis proficere, teneas te tanquam peregrinum in terris, & ambula in ſimplicitate cordis.

homo ingreditur fines pacis & quietis. *Lib. 3. cap. 23. §. 1. & 2.*

III.

& illam denique obtinendi.

Dixi tibi ſæpiſſimè, & nunc iterum dico: Relinque te, reſigna te, & frueris magnâ internâ pace. Da totum pro toto: nil exquire, nil repete: ſta purè & inhæſitanter in me, & habebis me. Eris liber in corde, & tenebræ non conculcabunt te. *Lib. 3. cap. 37. §. 4.*

Paſſus LXIII.

Quomodo quærenda Pax animi?

I.

[Ta eſt, Fili; ſed volo te non talem quærere pacem, quæ tentationibus careat, aut contraria non ſentiat: ſed tunc etiam æſtima, te pacem inveniſſe, cùm fueris variis tribulationibus exercitatus, & in multis contrarietatibus probatus. *Lib. 3. cap. 12. §. 2.*

Pax non eſt quærenda in tribulationum carentia.

III.

Si fueris tam fortis & longanimis in ſpe, ut, ſubtracta interiori conſolatione, etiam ad ampliora ſuſtinenda cor tuum præparaveris, nec te juſtificaveris, quaſi hæc, tantáque pati non deberes; ſed me in omnibus diſpoſitionibus juſtificaveris, & ſanctum laudaveris: tunc in vera & recta via pacis ambulas, & ſpes indubitata

Sed acceptando, atque laudando in omnibus diſpoſitionem Divinam.

bitata erit, quòd rursus in jubilo faciem meam ſis viſurus. Quod ſi ad plenum tui ipſius contemptum perveneris, ſcito, quòd tunc abundantiâ pacis perfrueris, ſecundùm poſſibilitatem tui incolatus. *Lib. 3. cap. 25. §. 4.*

Paſſus

Paſſus LXIV.

De removendis Pacis internæ obſtaculis.

I.

QUi ambulat coram me in veritate, tutabitur ab incurſibus malis, & veritas liberabit eum à ſeductoribus, & detractionibus iniquorum. Si veritas te liberaverit, verè liber eris, & non curabis de vanis hominum verbis. *Lib. 3. cap. 4. §. 1.* Magnam habet cordis tranquillitatem, qui nec laudes curat, nec vituperia. *Lib. 2. cap. 6. §. 2.*

Ut pacem habeas, ambula in veritate,

Non cura vana hominum verba,

II.

Relinque cupidinem, & reperies requiem. *Lib. 3. cap. 32. §. 1.* Si autem proſecutus fuerit, quod concupiſcit, ſtatim ex reatu conſcientiæ gravatur: quia ſecutus eſt paſſionem ſuam, quæ nihil juvat ad pacem, quam quæſivit. *Lib. 1. cap. 6. §. 2.*

Relinque cupidinem,

III.

Sis humilis,

Non poteſt etiam diu ſtare pacificus, qui non nititur eſſe minimus & omnibus ſubjectus. *Lib. 1. cap. 17. §. 2.*

Benefac aliis, & conſcientiam ſerva mundam.

Leviter etiam indignatur, ſi quis ei reſiſtit. *Lib. 1. cap. 6. §. 1.* Noli lætari, niſi cùm benefeceris. Facilè erit contentus & pacatus, cujus conſcientia munda eſt. Suaviter requieſces, ſi cor tuum te non reprehenderit. *Lib. 2. cap. 6. §. 1. & 3.*

Paſſus

Paſſus LXV.

De Conſolatione interna.

I.

Benedicendus Deus, dum nos conſolatur,

atque invocandus in infirmitatibus noſtris.

DOmine, benedictum ſit verbum tuum dulce ſuper mel & favum ri meo. Quid facerem in tantis tribulationibus & anguſtiis meis, niſi ne confortares tuis ſanctis ſermonibus? *Lib. 3. cap. 57. §. 4.* Quia adhuc debilis ſum in amore, & imperfectus in virtute: ideo neceſſe habeo te confortari, & conſolari: propterea viſita me ſæpiùs, & inſtrue diſciplinis ſanctis. *Lib. 3. cap. 5. §. 2.* Si autem ſubitò me reſpexeris, ſtatim foris efficior, & novô repleor gaudiô. *Lib. 3. cap. 8. §. 1.*

II.

Chriſto paranda manſio, ut ad nos veniat,

aut confugiendum ad ejus vulnera.

Veniet ad te Chriſtus, oſtendens tibi conſolationem ſuam, ſi dignam illi ab intus paraveris manſionem. *Lib. 2. cap. 1. §. 1.* Si neſcis ſpeculari alta, & cœleſtia, requieſce in paſſione Chriſti: ſi enim ad pretioſa vulnera JEſu devotè confugis, magnam in tribulatione confortationem ſenties. *Lib. 2. cap. 1. §. 4.*

III.

III.

Conſolator JEſus omni alio ſolatio pretioſior.

Devotus homo ubique ſecum fert Conſolatorem ſuum JEſum, & dicit ad eum: adeſto mihi, Domine JEſu, in omni loco & tempore. Hæc mihi ſit conſolatio, libenter velle carere omni humano ſolatio. Et ſi tua defuerit conſolatio, ſit mihi tua voluntas, & juſta probatio pro ſummo ſolatio. *Non* enim *in perpetuum iraſcêris, neque in æternum comminaberis.* *Lib. 3. cap. 16. §. 2.*

PARS III.
De Via Unitiva.

TErtiam denique viam ingredimur, quæ Sponſam maculis depurgatam, variisque ornatam virtutibus, ad Sponſum Divinum propiùs ducit, illíque unit perfectiùs: quamvis enim hæ tres viæ ita ſint inter ſe connexæ, ut ad eundem ſcopum tendant, & in earum qualibet reperiantur aliqua, quæ conveniant omnibus; ſunt tamen in unaquaque ſpecialia quædam, quæ illi ſunt propria, & â quibus nomen habet. Et quidem tertiam hanc viam dicimus unitivam, quia ex contemplatione Bonitatis & Perfectionis DEI, prorumpimus in laudes divinas, & amorem illum, qui nos DEO conjungit, Principio ac Fini noſtro; nam *DEUS charitas eſt, & qui manet in chari-*

tate, in DEO manet, & DEUS in eo. Dupliciter autem unionem hanc conſiderat devotiſſimus Aſceta noſter, DEO unitiſſimus; uno modo, quatenus DEO Euchariſtico unimur in terris: *Qui* enim *manducat meam carnem* (ait Dominus) *& bibit meum ſanguinem, in me manet, & ego in illo.* Altero, dum Eidem, quantum poſſumus, per deſiderium & amorem unimur in cœlis. Ad utrumque in prioribus viis jam aſpirabat Anima; in iſta aſcendit altiùs, & DEO ſuo unitur pleniùs.

SEMITA PRIMA

Qua ratione DEO Euchariſtico uniri debeamus in terris?

Paſſus I.

Chriſtus ſeipſum præbet in cibum, & ad ſacram menſam omnes invitat.

Sententia I.

Chriſtus JEſus nos paſcit ſuo corpore & ſanguine;

VEnite ad me omnes, qui laboratis, & onerati eſtis, & ego reficiam vos: dicit Dominus.

Pa-

Panis quem ego dabo, caro mea eſt pro mundi vita. Accipite & comedite; hoc eſt corpus meum, quod pro vobis tradetur; hoc facite in meam commemorationem. Qui manducat meam carnem, & bibit meum ſanguinem, in me manet, & ego in illo. Verba quæ ego locutus ſum vobis, ſpiritus & vita ſunt. Lib. 4.

II.

Hæc ſunt verba tua, Chriſte, Veritas æterna, quamvis non uno tempore prolata, nec uno in loco conſcripta. Gratias tibi, JESU bone, Paſtor æterne, qui nos pauperes & exules dignatus es pretioſo corpore & ſanguine tuo reficere: & ad hæc myſteria percipienda etiam proprii oris tui alloquio invitare, dicendo: *Venite ad me omnes, qui laboratis, & onerati eſtis, & ego reficiam vos. Lib. 4. cap. 1. §. 1. & 13.*

Et ideo Paſtori optimo gratias dicamus immenſas.

Paſſus II.

De Excellentia Myſterii Euchariſtiæ.

I.

ECce! tu præſens es hìc apud me in altari, DEUS meus, Sanctus Sanctorum, Creator hominum, & Dominus Angelorum. Eſt valde magna diſtantia inter arcam fœderis cum ſuis reliquiis, & mundiſſimum corpus tuum cum ſuis ineffabilibus virtutibus: inter legalia illa ſan-

Euchariſtia infinitè ſuperat quidquid magnum habebatur in Lege.

crificia, futurorum præfigurativa, & veram Corporis tui hoſtiam, omnium antiquorum ſacrificiorum completivam. *Lib. 4. cap. 1. §. 6. & 9.*

II.

Nemo ſatis capit hoc myſterium,

nihil habemus ſanctius, nihil melius, nihil pretioſius.

Non enim ad hæc capienda, & intelligenda aliquis idoneus per ſe reperitur, quæ Angelicam etiam ſubtilitatem tranſcendunt. *Lib. 4. cap. 4. §. 1.* Ipſe enim eſt ſanctificatio noſtra, & redemptio: ipſe conſolatio viatorum & Sanctorum æterna fruitio. *Lib. 4. cap. 1. §. 12.* Nam quoties hoc myſterium recolis, & Chriſti Corpus accipis, toties tuæ redemptionis opus agis; & particeps omnium meritorum Chriſti efficeris. *Lib. 4. cap. 2. §. 6.*

Paſſus III.

Admiratio tanti Myſterii.

I.

Admiratur anima ſumnam, quæ in hoc myſterio elucet, DEI benignitatem,

O Inviſibilis conditor mundi DEUS! quàm admirabiliter agis nobiſcum! quàm ſuaviter & gratioſè cum Electis tuis diſponis! quibus temetipſum in Sacramento ſumendum proponis. Hoc namque omnem intellectum ſuperat: hoc ſpecialiter devotorum corda trahit, & accendit affectum. *Lib. 4. cap. 1. §. 10.* Tu Domine univerſorum, qui nullius habes indigentiam, voluiſti per Sacramentum tuum habitare in nobis. *Lib. 4. cap. 2. §. 5.*

II. O

II.

O quàm admirabilis operatio tua, Domine! quàm potens virtus tua! quàm ineffabilis veritas tua! dixisti enim, & facta sunt omnia: & hoc factum est, quod ipse jussisti. *Lib. 4. cap. 2. §. 4.*

Uti & potentiam.

III.

O quàm suavis est, Domine, Spiritus tuus! qui, ut dulcedinem tuam in filios demonstrares, Pane suavissimo, de cœlo descendente, illos reficere dignaris. Verè non est alia Natio tam grandis, quæ habeat Deos appropinquantes sibi, sicut tu DEUS noster ades universis fidelibus tuis, quibus ob quotidianum solatium & cor erigendum in cœlum, te tribuis ad edendum & fruendum. Quæ est enim alia gens tam inclyta, sicut plebs Christiana? aut quæ creatura sub cœlo tam dilecta, ut anima devota, ad quam ingreditur DEUS, ut pascat eam carne suâ gloriosâ? O ineffabilis gratia! admirabilis dignatio! O amor immensus homini singulariter impensus! *Lib. 4. cap. 13. §. 2. & 3.*

Verè non est alia Natio, quæ tam pretiosum habeat thesaurum.

IV.

O quàm magnum suscipit Dominum, quàm dilectum inducit hospitem, quàm jucundum recipit socium, quàm fidelem acceptat amicum, quàm speciosum & nobilem amplectitur sponsum, præ omnibus dilectis, & super omnia desiderabilia amandum!

Nam qui omnium habet Dominum, habet omnia.

dum ! fileant à facie tua (dulciſſime Dilecte mi) cœlum & terra, & omnis ornatus eorum; quoniam quidquid laudis habent ac decoris, ex dignatione tuæ eſt largitatis, nec ad decorem tui pervenient nominis, cujus ſapientiæ non eſt numerus. *Lib. 4. cap. 3. §. 4.*

Paſſus IV.

Suavitas & dulcedo cœleſtis conviviî.

I.

Nil dulcius convivio cœleſti,

O Dulciſſime Domine JESU ! quanta eſt dulcedo devotæ animæ tecum epulantis in convivio tuo ! ubi ei non alius cibus manducandus proponitur, niſi tu unicus dilectus ejus, ſuper omnia deſideria cordis ejus deſiderabilis. *Lib. 4. cap. 11. §. 1. O quàm magna multitudo dulcedinis tuæ, Domine, quam abſcondiſti timentibus te! Lib. 4. c. 14. §. 1.*

II.

In quo latet fons omnis ſuavitatis.

O quàm ſalutare & utile conſilium tuum, cùm iſtud inſtituiſti ! quàm ſuave & jucundum convivium, cùm Teipſum in cibum donaſti! *Lib. 4. cap. 2. §. 4.* Viſita me in ſalutari tuo ad guſtandum in ſpiritu ſuavitatem tuam, quæ in hoc Sacramento, tanquam in fonte, plenariè latet. *Lib. 4. cap. 4. §. 1.*

Paſ-

Paſſus V.

Quantum robur ex menſa, in qua paſcimur verbo & pane vitæ?

I.

HAbeo ſuper hæc omnia ſanctiſſimum corpus tuum pro ſingulari remedio & refugio. Duo namque mihi neceſſaria permaximè ſentio in hâc vitâ, ſine quibus mihi importabilis foret iſta miſerabilis vita. In carcere corporis hujus detentus, duobus me egere fateor, cibo ſcilicet & lumine. Dediſti itaque mihi infirmo ſacrum Corpus tuum ad refectionem mentis & corporis, & poſuiſti lucernam pedibus meis verbum tuum. Sine his duobus bene vivere non poſſem: nam verbum DEI, lux animæ: & Sacramentum tuum, panis vitæ. *Lib. 4. cap. 11. §. 3. & 4.*

Nil ita nos roborat, ſicut verbum & panis vitæ:

II.

HÆc poſſunt etiam dici menſæ duæ, hinc & inde in gazophylacio ſanctæ Eccleſiæ poſitæ. Una menſa eſt ſacri altaris, habens Panem ſanctum, id eſt, corpus Chriſti pretioſum. Altera eſt Divinæ Legis, continens doctrinam ſanctam, erudiens fidem rectam, & firmiter uſque ad interiora velaminis, ubi ſunt ſancta ſanctorum, perducens. *Ibidem.* Tu es enim ſuavis refectio animæ: & qui te dignè manducaverit, particeps & hæres erit æternæ gloriæ. *Lib. 4. cap. 3. §. 2.*

Hæc animæ vitam conferunt temporalem & æternam.

Paſſus VI.

Menſa cœleſtis copioſorum bonorum fons perpetuus.

I.

Menſa cœleſtis nos erigit & recreat,

MUlta namque bona largitus es, & adhuc ſæpius largiris in Sacramento dilectis tuis devotè communicantibus, DIUS meus, ſuſceptor animæ meæ, reparator infirmitatis humanæ, & totius dator conſolationis internæ. Nam multam ipſis conſolationem adverſus variam tribulationem infundis, & de imo dejectionis propriæ ad ſpem tuæ protectionis erigis, atque novâ quadam gratiâ eos intus recreas, & illuſtras: ut, qui anxii primùm, & ſine affectione ſe ante Communionem ſenſerant, poſtea refecti cibo, potúque cœleſti, in melius ſe mutatos inveniant. *Lib. 4. c. 4. §. 3.*

Solatur, & in melius mutat,

II.

Nos ferventes efficit & devotos,

Quod ideirco cum electis tuis diſpenſanter agis, ut veraciter agnoſcant, & patenter experiantur, quantum infirmitatis ex ſeipſis habeant, & quid bonitatis ac gratiæ ex te conſequantur. Quia ex ſemetipſis frigidi, duri, & indevoti: ex te autem ferventes, alacres, & devoti eſſe merentur. *Ibid.*

III.

Et bonorum omnium fons eſt perpetuus,

Quis enim ad fontem ſuavitatis humiliter accedens, non modicum ſuavitatis inde repor-

reportat? aut quis juxta copioſum ignem ſtans, non parum caloris inde percipit? Et tu fons es ſemper plenus, & ſuperabundans, ignis jugiter ardens, & nunquam deficiens. *Ibidem.*

Paſſus VII.

Confeſſio negligentiæ & teporis noſtri.

I.

Si tanta aviditate curritur ad viſitandas Sanctorum Reliquias,

CUcurrunt multi ad diverſa loca pro viſitandis Reliquiis Sanctorum, & mirantur, auditis geſtis eorum, ampla ædificia templorum inſpiciunt, & oſculantur ſericis, & auro involuta ſacra Oſſa ipſorum. Sæpe in talibus videndis curioſitas eſt hominum, & novitas inviſorum, & modicus reportatur emendationis fructus: maximè ubi eſt tam levis ſine vera contritione diſcurſus. *Lib.* 4. *c.* 1. §. 9.

II.

Quantâ vi nos trahere debet Sacramentum Altaris?

HÎc autem in Sacramento altaris totus præſens es, DEUS meus, homo Chriſtus JESUS: ubi & copioſus percipitur æternæ ſalutis fructus, quotiescunque fueris dignè & devotè ſuſceptus. Ad iſtud verò non trahit levitas aliqua, nec curioſitas, aut ſenſualitas, ſed firma fides, devota ſpes, & ſincera charitas. *Ibidem.*

III.

Et tamen, quod dolendum, tepeſcimus,

Dolendum tamen valde, & miſerandum ſuper tepiditate, & negligentia noſtra,

Et tam salutare mysterium negligimus.

quòd non majori affectione trahimur ad Christum sumendum, in quo tota spes salvandorum consistit & meritum. Dolendum valde, quòd multi tam parum hoc salutare mysterium advertunt, quod cœlum lætificat, & mundum conservat universum. Heu cæcitas! & duritia cordis humani! tam ineffabile donum non magis attendere, & ex quotidiano usu etiam ad inadvertentiam defluere. *Ibid. §. 12.*

Passus VIII.

Quanta esse deberet ad tantum hospitem suscipiendum præparatio?

I.

Si veteris testamenti Patres pro arca & tabulis

ECce! Noe vir justus in arcæ fabrica centum annis laboravit, ut cum paucis salvaretur: & ego quomodo me potero unâ horâ præparare, ut mundi Fabricatorem cum reverentia sumam? Moyses famulus tuus, magnus & specialis amicus tuus, Arcam ex lignis imputribilibus fecit, quam & mundissimo vestivit auro, ut tabulas Legis in ea reponeret: & ego putrida creatura audebo te Conditorem legis, ac vitæ Datorem tam facilè suscipere? *Lib. 4. cap. 1. §. 4.*

II.

Tam magnificum præparârunt locum.

Salomon sapientissimus Regum Israël templum magnificum septem annis in laudem nominis tui ædificavit, & octo diebus festum Dedicationis ejus celebravit, mille hostias

hostias pacificas obtulit, & arcam fœderis in clangore buccinæ & jubilo in locum sibi præparatum solenniter collocavit. Et ego infelix & pauperrimus hominum quomodo te in domum meam introducam, qui vix mediam expendere devotè novi horam? & utinam vel semel dignè ferè mediam! O mi DEUS! quantum illi ad placendum tibi agere studuerunt! heu quàm pusillum est, quod ago! *Ibid. §. 4. & 5.*

Quid nos agere oporteat, ut omnium Conditorem suscipiamus?

III.

ETsi necdum totus cœlestis, & tam ignitus, ut Cherubim & Seraphim esse possum: conabor tamen devotioni insistere, & cor meum præparare, ut vel modicam divini incendii flammam ex humili sumptione vivifici Sacramenti conquiram. *Lib. 4. c. 4. §. 4.* Ideo novâ semper mentis renovatione ad hoc disponere te debes, & magnum salutis Mysterium attentâ considerationè pensare. *Lib. 4. cap. 2. §. 6.*

Utique omni conatu illi cor nostrum præparare debemus.

Passus IX.

Anima erubescit, & coram DEO se humiliat.

I.

QUando recordor Devotorum aliquorum, ad Sacramentum tuum, Domine, cum maximâ devotione & affectu accedentium, tunc sæpius in me ipso confundor, & erubesco, quòd ad Altare tuum, & sa-

Erubescendum planè, quòd tam frigidi simus.

& ſacræ Communionis menſam tam tepidè & frigidè accedo: quòd ita aridus, & ſine affectione cordis maneo: quòd non ſum totaliter accenſus coram te DEO meo: nec ita vehementer attractus & affectus, ſicut multi devoti fuerunt, qui præ nimio deſiderio Communionis & ſenſibili cordis amore à fletu ſe non potuerunt continere; ſed ore cordis & corporis pariter ad te DEUM fontem vivum medullitus inhiabant, ſuam eſuriem non volentes aliter temperare nec ſatiare, niſi Corpus tuum cum omni jucunditate & ſpirituali aviditate accepiſſent. *Lib. 4. cap. 14. §. 1.*

Dum alii tanto fervore & amore ad Sacramentum Altaris accedunt;

II.

Quid ergo peccator indignus, terra & cinis, de tam alto ſacro ſecreto potero inveſtigare & capere? *Lib. 4. cap. 4. §. 1.* Heu! quàm puſillum eſt, quod ago! quàm breve expleo tempus, cùm me ad communicandum diſpono! Rarò totus collectus, rariſſimè ab omni diſtractione purgatus. *Lib. 4. cap. 1. §. 5.*

Dolendum, quòd non mèliùs nos diſponamus.

Paſſus X.

Petitio luminis & gratiæ ad præparationem.

I.

DOmine DEUS meus, præveni ſervum tuum in benedictionibus dulcedinis tuæ, ut ad tuum magnificum Sacramentum dignè ac devotè merear accedere. Excita cor

Petenda pro in lux & gratia ſuperna,

cor meum in te, & à gravi torpore exue me. *Lib. 4. cap. 4. §. 1.*

II.

Cùm tuam dignitatem Domine, & meam vilitatem penſo, valde contremiſco, & in me ipſo confundor; ſi enim non accedo, vitam fugio: & ſi indignè me ingeſſero, offenſam incurro. Quid ergo faciam, DEUS meus, Auxiliator meus, & Conſiliator in neceſſitatibus? *Lib. 4. cap. 6. §. 1.* Quæ nos miseros & indignos

III.

Tu doce me viam rectam: propone breve aliquod exercitium, ſacræ communioni congruum; utile eſt enim ſcire, qualiter ſcilicet devotè ac reverenter tibi præparare debeam cor meum ad recipiendum ſalubriter tuum Sacramentum, ſeu etiam celebrandum tam magnum, & Divinum Sacrificium. *Ibid. §. 2.* Excitet & inſtruat ad dignam præparationem.

Paſſus XI.

Præparatio ad Communionem.

I.

QUi aliter ſe non præparat, niſi inſtante feſto, vel conſuetudine compellente, ſæpius imparatus erit. *Lib. 4. c. 10. §. 7.* Ego ſum puritatis amator, & dator omnis ſanctitatis. Ego cor purum quæro, & ibi eſt locus requietionis meæ. Para mihi cœnaculum grande ſtratum, & faciam apud te Paſcha cum diſcipulis meis. *Li. 4. c. 12. §. 1.* Non obiter, ſed aſſiduè præparandũ cor noſtrum.

II.

II.

Expurgandum vetus fermentum,

Si vis, ut veniam ad te, & apud te maneam, expurga vetus fermentum & munda cordis tui habitaculum. Exclude totum sæculum, & omnem vitiorum tumultum; Sede tanquam passer solitarius in tecto, & cogita excessus tuos in amaritudine animæ tuæ; omnis namque amans suo dilecto amatori optimum & pulcherrimum præparat locum, quia in hoc cognoscitur affectus suscipientis Dilectum. *Ibidem.*

& quæ mundana sunt, excludenda.

III.

Divinæ confidamus misericordiæ,

Scito tamen, te non posse satisfacere huic præparationi ex merito tuæ actionis, etiamsi per integrum annum te præparares, & nihil aliud in mente haberes. Sed ex solâ pietate & gratia mea permitteris ad mensam meam accedere, ac si mendicus ad prandium vocaretur divitis; & ille nihil aliud habeat ad retribuendum beneficiis ejus, nisi se humiliando, & ei regratiando. Fac, quod in te est, & diligenter facito; non ex consuetudine, non ex necessitate, sed cum timore & reverentiâ, & affectu, accipe corpus dilecti Domini DEI tui, dignantis ad te venire. *Ibid.* §. 2.

Et faciamus, quod in nobis est:

IV.

Dilectus noster, qui ad nos venire dignatur, supplebit reliqua.

Nec tu me sanctificare venis, sed ego te sanctificare & meliorare venio: Tu venis, ut ex me sanctificeris & mihi uniaris: ut novam gratiam recipias, & de novo ad e-

mende-

mendationem accendaris. Noli negligere hanc gratiam, ſed præpara cum omni diligentia cor tuum, & introduc ad te Dilectum tuum. Ego ſum, qui vocavi, ego juſſi fieri, ego ſupplebo, quod tibi deeſt: veni & ſuſcipe me. *Ibid. §. 2. & 3.*

Paſſus XII.

Puritas Conſcientiæ.

I.

QUàm felix ille & DEO acceptus habetur, qui ſic vivit, & in tali puritate conſcientiam ſuam cuſtodit, ut etiam omni die communicare paratus, & bene affectus eſſet, ſi ei liceret, & ſine nota agere poſſet! *Lib. 4. cap. 10. §. 5.*

Felix ille, qui mundâ ſemper habet conſcientiam.

II.

Et certè in tua ſalutari Deitatis præſentia, nulla deberet occurrere indecens cogitatio, nulla etiam occupare creatura, quia non Angelum, ſed Angelorum Dominum ſuſcepturus ſum hoſpitiô. *Lib. 4. cap. 8. §. 5.*

Uti oportet, ad ſuſcipiendum Angelorum Dominum.

III.

Conſerva, Domine, cor meum & corpus immaculatum, ut lætâ & purâ conſcientiâ ſæpius tua valeam celebrare myſteria, & ad meam perpetuam accipere ſalutem, quæ ad tuum præcipuè honorem, & memoriale perenne ſanxiſti & inſtituiſti. *Lib. 4. cap. 2. §. 5.*

Hanc gratiâ inſtanter petamus.

Paſ-

Paſſus XIII.

Fides viva.

I.

Petendum fidei lumen.

ILlumina, Domine, oculos meos ad intuendum tantum myſterium, & ad credendum illud indubitatâ fide me robora; eſt enim operatio tua, non humana potentia; tua ſacra inſtitutio, non hominis adinventio. *Lib. 4. cap. 4. §. 1.*

II.

Ut, quæ de hoc ſunt myſterio, firmiter credamus:

Mira res & fide digna, ac humanum vincens intellectum, quòd tu, Domine DEUS meus, verus DEUS & homo, ſub modicâ ſpecie panis & vini integer contineris, & ſine conſumptione à ſumente manducatis. *Lib. 4. cap. 2. §. 5.* Plus ergo credere debes DEO omnipotenti in hoc excellentiſſimo Sacramento, quàm proprio ſenſui, aut alicui ſigno viſibili. *Lib. 4. cap. 5. §. 2.*

III.

Tum elicendi actus vivæ fidei.

Domine, in ſimplicitate cordis mei, in bona firma fide, & in tua juſſione ad te cum ſpe ac reverentia accedo, & verè credo, quia tu præſens es hìc in Sacramento, DEUS & homo. *Lib. 4. cap. 4. §. 2.* Habeo enim te in Sacramento verè præſentem, quamvis alienâ ſpecie occultatum. *Lib. 4. cap. 11. §. 1.*

Paſ-

Paſſus XIV.

Ardens deſiderium.

I.

Si hoc ſanctiſſimum Sacramentum in uno tantùm celebraretur loco, & ab uno tantùm conſecraretur Sacerdote in mundo; quanto putas deſiderio ad illum locum, & ad talem DEI Sacerdotem homines afficerentur, ut Divina Myſteria celebrari viderent? *Lib.* 4. *cap.* 1. §. 13. Ex eo quod hoc myſterium non in uno tantùm loco celebretur,

II.

Nunc autem multi facti ſunt Sacerdotes, & in multis locis offertur Chriſtus, ut tantò major appareat gratia & dilectio DEI ad hominem, quantò latiùs eſt ſacra Communio diffuſa per orbem. *Ibidem.* Quare igitur non magis ad tuam venerabilem inardeſco præſentiam. *Ibid.* §. 7. Sed in pluribus; augeri potiùs, quàm minui debet deſiderium noſtrum.

III.

Cum ſumma devotione & ardenti amore, cum toto cordis affectu & fervore deſiderio te, Domine, ſuſcipere, quemadmodum multi Sancti, & devotæ Perſonæ in communicando te deſideraverunt, qui tibi maximè in ſanctitate vitæ placuerunt; & in ardentiſſima devotione fuerunt. O DEUS meus, Amor æternus, totum bonum meum, felicitas interminabilis, cupio te ſuſcipere cum vehementiſſimo deſiderio, & digniſſima reverentia, quam aliquis Sanctorum unquam habuit, & ſentire potuit! Igitur vehementi inardeſcamus deſiderio ad illius præſentiam,

& licèt indignus ſum, omnia illa ſentimenta devotionis habere, tamen offero tibi totum cordis mei affectum, acſi omnia illa gratiſſima inflammata deſideria ſolus haberem. *Lib. 4. cap. 17. §. 1. & 2.*

IV.

Et ſitim noſtram in hoc cœleſti fonte refocillemus.

Unde ſi mihi non licet haurire de plenitudine fontis, nec uſque ad ſatietatem potare, apponam tamen os meum ad foramen cœleſtis fiſtulæ, ut ſaltem modicam inde guttulam capiam ad refocillandam ſitim meam, & non penitus exareſcam. *Lib. 4. cap. 4. §. 4.*

Paſſus XV.

Fervida Devotio.

I.

Anima exemplo Sanctorum ſe ad devotionem excitat:

CUr non majori me præparo ſolicitudine ad tua ſancta ſumenda? quando illi antiqui ſancti Patriarchæ & Prophetæ, Reges quoque & Principes cum univerſo populo tantum devotionis demonſtrarunt affectum erga cultum Divinum? *Lib. 4. cap. 1. §. 7.*

II.

Cupit cum Magdalena præ devotione lacrymas fundere,

Et mihi quidem dulce foret in præſentia tua ex intimo affectu lacrymas fundere, & cum pia Magdalena pedes tuos lacrymis irrigare. Sed ubi eſt hæc devotio? ubi lacrymarum ſanctarum copioſa effuſio? Certè in conſpectu tuo & ſanctorum Angelorum tuorum totum cor meum arderet debaret, & ex gaudio flere. *Lib. 4. c. 11. §. 1. 2. & 3.*

III.

Præſta, Domine DEUS, ſalutaris meus, ut cum frequentatione Myſterii tui creſcat meæ devotionis affectus. *Lib.* 4. *cap.* 4. §. 5. Ipſi enim veri fideles tui, qui totam vitam ſuam ad emendationem diſponunt, ex hoc digniſſimo Sacramento magnam devotionis gratiam & virtutis amorem frequenter recipiunt. *Lib.* 4. *cap.* 1. §. 10.

Hinc devotionis gratiam veris fidelibus conceſſam ſupplicitèr poſtulat.

Paſſus XVI.

Reverentia & Adoratio.

I.

SI tanta agebatur devotio, ac divinæ laudis extitit recordatio coram Arca Teſtamenti, quanta nunc mihi, & omni populo Chriſtiano habenda eſt reverentia, & devotio in præſentia Sacramenti, in ſumptione excellentiſſimi Corporis Chriſti? *Lib.* 4. *cap.* 1. §. 8. Ideoque cum timore & reverentia ad hoc opus eſt accedendum. *Lib.* 4. *cap.* 5. §. 2.

Oportet magna cum reverentia accedere.

II.

Habeo verè & adoro, quem Angeli adorant in cœlo; ſed ego adhuc interim in fide, illi autem in ſpecie, & ſine velamine. Nam in propria, & divina claritate te conſpicere, oculi mei ferre non poſſent: ſed neque totus mundus in fulgore gloriæ Majeſtatis tuæ ſubſiſteret. In hoc ergo imbecillitati meæ conſulis, quòd te ſub Sacramento abſcondis. *Lib.* 4. *cap.* 11. §. 2.

Et latentem in Euchariſtia Deum adorare.

Passus XVII.

Accessus ad Divinum Sacramentum Spe & Charitate plenus.

I.

Anima in accessu ad Communionem, ea animi sensa cupit habere, quæ Beatissima Virgo Maria,

DOmine DEUS meus, Creator meus, & Redemptor meus, cum tali affectu, reverentia, laude & honore, cum tali gratitudine, dignitate & amore, cum tali fide, spe & puritate, te affecto hodie suscipere, sicut te suscepit & desideravit, sanctissima Mater tua, gloriosa Virgo Maria, quando Angelo, evangelizanti Incarnationis Mysterium, humiliter ac devotè respondit: *Ecce Ancilla Domini, fiat mihi secundùm verbum tuum. Lib. 4. cap. 17. §. 2.*

II.

Et B. Præcursor Joannes in præsentia Verbi incarnati olim habuêre:

Et sicut Beatus Præcursor tuus, Excellentissimus Sanctorum Joannes Baptista, in præsentia tua lætabundus exultavit in gaudio Spiritûs sancti, dum adhuc maternis clauderetur viscoribus: & postmodum cernens inter homines JEsum ambulantem, valde se humilians, devoto cum affectu dicebat: *Amicus autem Sponsi, qui stat, & audit eum, gaudio gaudet propter vocem Sponsi*: sic & ego magnis & sacris desideriis opto inflammari, & tibi ex toto corde me ipsum præsentare. *Ibid. §. 3.*

III.

Desiderat præ amore liquescere,

Vis ergo, ut te suscipiam, & meipsum tibi in charitate uniam? unde tuam precor Cle-

Clementiam, & ſpecialem ad hoc imploro mihi donari gratiam, ut totus in te liqueſiam, & amore pereffluam, atque de nulla aliena conſolatione amplius me intromittam. *Lib. 4. cap. 4. §. 2.*

IV.

ECce! ego ad te venio Domine, ut bene mihi ſit ex munere tuo, ut lætificer in convivio ſancto tuo, quod paraſti in dulcedine tua pauperi DEUS. *Lætifica* ergo hodie *animam ſervi tui, quoniam ad te*, Domine JEſu, *animam meam levavi.* Deſidero te nunc devotè ac reverenter ſuſcipere: cupio te in domum meam inducere, quatenus cum Zachæo merear à te benedici, ac inter filios Abrahæ computari. Anima mea corpus tuum concupiſcit, cor meum tecum uniri deſiderat. Trade te mihi, & ſufficit; nam præter te nulla conſolatio valet. Sine te eſſe nequeo, & ſine viſitatione tua vivere non valeo. *Lib. 4. cap. 3. §. 1. & 2.*

Et Dilecto ſuo plenè uniri.

Paſſus XVIII.

Gratiarum Actio.

I.

LÆtare anima mea, & gratias age DEO pro tam nobili munere & ſolatio ſingulari, in hac lacrymarum valle tibi relicto. *Lib. 4. cap. 2. §. 6.* Gratias tibi Creator ac Redemptor hominum, qui ad declarandam toti mundo charitatem tuam,

Anima pro tanto beneficio gratias dicit, quas poteſt maximas.

Cœnam parâsti magnam, in qua non Agnum typicum, sed tuum sanctissimum Corpus & Sanguinem proposuisti manducandum: lætificans omnes fideles convivio sacro, & calice inebrians salutari, in quo sunt omnes deliciæ paradisi, & epulantur nobiscum Angeli sancti, sed suavitate feliciori. *Lib. 4. cap. 11. §. 5.*

II.

Et vicissim cor suum offert, & acceptari supplicitèr petit.

Sed quid retribuam Domino pro gratia ista, pro charitate tam eximia? Non est aliud, quod gratius donare queam, quàm ut cor meum DEO meo totaliter tribuam, & intimè conjungam. *Lib. 4. cap. 13. §. 3.* Suscipe me in laudem & gloriam Nominis tui, qui Corpus tuum, & Sanguinem in cibum & potum mihi parasti. *Lib. 4. cap. 4. §. 5.*

Passus XIX.

Laus & Jubilatio.

I.

Si tanta fuit laus & lætitia coram Arca DEI,

SAltavit devotissimus Rex David coram Area DEI totis viribus, recolens beneficia olim indulta Patribus: fecit diversi generis organa, psalmos edidit, & cantari instituit cum lætitia, cecinit & ipse frequenter in cithara, Spiritûs S. afflatus gratiâ: docuit populum Israel toto corde DEUM laudare, & ore consono diebus singulis benedicere & prædicare. *Lib. 4. cap. 1. §. 8.*

II. Tu

II.

Tu es *panis vivus, qui de cœlo descendisti, & das vitam mundo.* Ecce! unde dilectio procedit, qualis dignatio illucescit! quàm magnæ gratiarum actiones & laudes tibi pro his debentur! *Lib. 4. cap. 2. §. 3. & 4.*

Quantæ laudes debentur ipsi Deo Eucharistico?

III.

Laudent te universi populi tribus & linguæ, & sanctum ac mellifluum Nomen tuum, cum summa jubilatione, & ardenti devotione magnificent. *Lib. 4. cap. 17. §. 5.*

Has cum summa jubilatione agamus omnes.

Passus XX.

Petitio fructûs spiritualis ex Communione.

I.

NE patiaris me jejunum, & aridum à te recedere, sed operare mecũ misericorditer; sicut sæpius operatus es cum Sanctis tuis mirabiliter. *L. 4. cap. 16. §. 3.* O vera ardens fides eorum, probabile existens argumentum sacræ præsentiæ tuæ! isti enim veraciter cognoscunt Dominum suum in fractione panis, quorum cor tam validè ardet in eis, de JEsu ambulante cum eis. Longè est à me sæpe talis affectus & devotio, tam vehemens amor & ardor. *Lib. 4. cap. 14. §. 2.*

Anima recedens à mensa cœlesti fructum spiritualem ardenter petit.

II.

Esto mihi propitius, JESU bone, dulcis

Cupit creſcere in fide, ſpe, & amore Dilecti.

& benigne: & concede pauperi mendico tuo, vel interdum modicum de cordiali affectu amoris tui in ſacra Communione ſentire, ut fides mea magis convaleſcat: ſpes in bonitate tua proficiat: & charitas ſemel perfectè accenſa, & cœleſte manna experta nunquam deficiat. *Ibidem.*

III.

Ac fervoris Devotorum omnium particeps fieri.

ETenim licèt tanto deſiderio tam ſpecialium Devotorum tuorum non ardeo, tamen de gratia tua illius magni inflamati deſiderii deſiderium habeo, orans & deſiderans omnium taliũ fervidorum Amatorum tuorum participem me fieri, ac eorum ſancto conſortio annumerari. *Ibid.* §. 3.

Paſſus XXI.

Cuſtodia ſui poſt Communionem.

I.

Uti præparatio ante, ſic cuſtodia ſui poſt Communionem eſt neceſſaria:

OPortet autem, ut non ſolùm te præpares ad devotionem ante Communionem, ſed ut etiam te ſolicitè conſerves in ea poſt Sacramenti perceptionem. Nec minor cuſtodia poſt exigitur, quàm devota præparatio prius. *Lib. 4. cap. 12. §. 4.*

II.

Nam talis cuſtodia nova eſt ad majorem gratiam præparatio.

Nam bona poſtmodum cuſtodia, optima iterum eſt præparatio ad majorem gratiam conſequendam. Ex eo quippe valde indiſpoſitus quis redditur, ſi ſtatim fuerit nimis effuſus ad exteriora ſolatia. Mane in ſecreto, & fruere DEO tuo. *Ibidem.*

Paſ-

Paſſus XXII.

Frequens ſumptio Euchariſtiæ.

I.

Torpens animus ſe ad frequentè Communionem debet excitare,

HEu! quàm modicam charitatem, & debilem devotionem habent, qui ſacram Communionem tam faciliter poſtponunt! Si quis interdum abſtinet humilitatis gratiâ, aut legitimâ impediente causâ, laudandus eſt de reverentia. Si autem torpor obrepſerit, ſeipſum excitare debet & facere, quod in ſe eſt; & Dominus aderit deſiderio ſuo pro bona voluntate, quam ſpecialiter reſpicit. *Lib. 4. cap. 10. §. 5.*

II.

Certis diebus actu communicare,

Et tamen certis diebus & ſtatuto tempore Corpus ſui Redemptoris cum affectuoſa reverentia ſacramentaliter debet ſuſcipere, & magis laudem DEI, & honorem prætendere, quàm ſuam conſolationem quærere: *Ibid. §. 6.*

III.

Et quidem frequenter, ne deficiat in via,

Ideoque oportet me frequenter ad te accedere, & in remedium ſalutis meæ recipere, ne fortè deficiam in via, ſi fuero cœleſti fraudatus alimoniâ. Sic enim tu, miſericordiſſime JEſu, prædicans populis, & varios curans languores, aliquando dixiſti: *Nolo eos jejunos dimittere in domum ſuam, ne deficiant in via.* Age igitur hoc mecum modo, qui te pro fidelium conſolatione in Sacramento reliquiſti. *Lib. 4. cap. 3. §. 2.*

IV.

Adeoque operam dare, ut cum fructu ſæpius id faciat.

Et licèt omni die non ſum aptus, nec à celebrandum bene diſpoſitus: dabo tamen operam, congruis temporibus divina percipere myſteria, ac tantæ gratiæ participem me præbere. Nam hæc eſt una principalis fidelis animæ conſolatio, quamdiu peregrinatur à te in mortali corpore, ut ſæpius memor DEI ſui, Dilectum ſuum devota ſuſcipiat mente. *Ibid. §. 3.*

Paſſus XXIII.

Communio Spiritualis.

I.

Quærendus ex toto corde in Euchariſtia Deus;

BEnedicetur homo, qui quærit DEUM in toto corde ſuo. Hic in accipiendo ſacram Euchariſtiam magnam promeretur divinæ unionis gratiam, quia non reſpicit ad propriam devotionem & conſolationem, ſed ſuper omnem devotionem & conſolationem ad DEI gloriam & honorem. *Lib. 4. cap. 15. §. 4.*

II.

Id poſſumus quotidie per communionem ſpiritualem ſummo cum fructu noſtro facere.

Cùm verò legitimè præpeditus eſt, habebit ſemper bonam voluntatem, & piam intentionem communicandi, & ſic non carebit fructu Sacramenti. Poteſt enim quilibet devotus omni die & omni horâ ad ſpiritualem Chriſti communionem ſalubriter & ſine prohibitione accedere. Nam toties myſticè communicat & invisibiliter reficitur, quoties Incarnationis Chriſti Myſte-

sterium, Passionémque devotè recolit, & in amore ejus accenditur. *Lib. 4. cap. 10. §. 6.*

Passus XXIV.

De Excellentia Sacrificii Missæ, & Dignitate Sacerdotali.

I.

Quantæ efficaciæ sit Sacrificium Missæ?

QUando Sacerdos celebrat, DEUM honorat; Angelos lætificat: Ecclesiam ædificat: vivos adjuvat: defunctis requiem præstat: & sese omnium bonorum participem efficit. *Lib. 4. cap. 5. §. 3.*

II.

Quanta Sacerdotum dignitas?

Grande mysterium & magna dignitas Sacerdotum, quibus datum est, quod Angelis non est concessum. Soli namque Sacerdotes, ritè in Ecclesia ordinati, potestatem habent celebrandi, & Corpus Christi consecrandi. *Ibid. §. 1.*

III.

Quantum ministerium,

Sacerdos quidem minister est DEI, utens verbo DEI, per jussionem & institutionem DEI: DEUS autem ibi principalis est Auctor & invisibilis Operator, cui subest omne, quod voluerit, & paret omne, quod jusserit. *Ibidem.*

IV.

Et quàm honorabile officium?

O quàm magnum & honorabile est officium Sacerdotum, quibus datum est Dominum Majestatis verbis sacris consecrare, labiis benedicere, manibus tenere, ore proprio sumere, & cæteris ministrare! *Lib. 4. cap. 11. §. 6.*

Pas-

Paſſus XXV.

Obligatio Sacerdotis.

I.

Sacerdotem oportet irreprehenſibilem eſſe.

ATtende tibi & vide, cujus miniſterium tibi traditum eſt per impoſitionem manûs Epiſcopi. Ecce! Sacerdos factus es, & ad celebrandum conſecratus: vide nunc, ut fideliter & devotè in ſuo tempore DEO Sacrificium offeras, & te ipſum irreprehenſibilem exhibeas. Non alleviaſti onus tuum, ſed arctiori jam obligatus es vinculo diſciplinæ, & ad majorem teneris perfectionem Sanctitatis. *Lib. 4. cap. 5. §. 2.*

II.

Et omnibus virtutibus ornatum.

Sacerdos omnibus virtutibus debet eſſe ornatus, & aliis bonæ vitæ exemplum præbere. Ejus converſatio non cum popularibus & communibus hominum viis, ſed cum Angelis in cœlo, aut cum perfectis viris in terra. *Ibidem.*

III.

Crux in ſacris veſtibus

Varias, quas habet.

Sacerdos ſacris veſtibus indutus, Chriſti vices gerit, ut DEUM pro ſe, & pro omni populo ſuppliciter & humiliter roget. Habet ante ſe, & retro Dominicæ crucis ſignum, ad memorandam jugiter Chriſti Paſſionem. Ante ſe crucem in caſula portat, ut Chriſti veſtigia diligenter inſpiciat, & ſequi ferventer ſtudeat. *Ibidem.*

IV. Poſt

IV.

Poſt ſe cruce ſignatus eſt, ut adverſa quælibet ab aliis illata, clementer pro DEO toleret. Ante ſe crucem gerit, ut propria peccata lugeat: poſt ſe, ut aliorum etiam commiſſa per compaſſionem defleat, & ſe medium inter DEUM & peccatorem conſtitutum eſſe ſciat: nec ab oratione & oblatione ſancta torpeſcat, donec gratiam & miſericordiam impetrare mereatur. *Ibid.* Obligationes deſignat.

Paſſus XXVI.

Præparatio ad Sacrum, & celebrandi modus.

I.

SUper omnia cum ſumma humilitate cordis & ſupplici reverentia, cum plena fide, & pia intentione honoris DEI, ad hoc Sacramentum celebrandum, tractandum & ſumendum, oportet DEI accedere Sacerdotem, ita ut nil habeat, quod liberum acceſſum impediat. *Lib.4. cap.7.§.1.* Præparatio ad ſacrum imprimis eſt neceſſaria:

II.

Deinde cum plena reſignatione, & integra voluntate, offer te ipſum in honorem nominis mei, in ara cordis tui holocauſtum perpetuum: corpus tuum ſcilicet, & animam mihi fideliter committendo. Quatenus & ſic dignè merearis ad offerendum DEO Sacrificium accedere, & Sacramentum Corporis mei ſalubriter ſuſcipere. *Ibid. §. 3.* Deinde immolatio ſui in ara cordis.

III. Non

III.

In celebrando non proprio tantùm, ſed aliorum etiam commodo ſtudendum.

Non ſis in celebrando nimis prolixus aut feſtinus, ſed ſerva bonum communem modum, cum quibus vivis. Non debes aliis generare moleſtiam & tædium, ſed communem ſervare viam, ſecundùm Majorum inſtitutionem: & potius aliorum ſervire utilitati, quàm propriæ devotioni vel affectui. *Lib. 4. cap. 10. §. 7.*

Paſſus XXVII.

Puritas in Sacerdote requiſita.

I.

Quanta debeat eſſe puritas Sacerdotis?

SI haberes Angelicam puritatem, & ſancti Joannis Baptiſtæ ſanctitatem, non eſſes dignus hoc Sacramentum accipere, nec tractare: non enim hoc meritis debetur hominum, quòd homo conſecret, & tractet Chriſti Sacramentum, & ſumat in cibum Panem Angelorum. *Lib. 4. cap. 5. §. 1.*

II.

Quàm munda,

O! quàm mundæ debent eſſe manus illæ, quàm purum os, quàm ſanctum corpus, quàm immaculatum cor erit Sacerdotis, ad quem toties ingreditur Auctor puritatis! Ex ore Sacerdotis nihil niſi ſanctum, nihil niſi honeſtum & utile procedere debet verbum, qui tam ſæpe Chriſti accipit Sacramentum. *Lib. 4. cap. 11. §. 6.*

III.

Quàm ſancta omnia?

Oculi ejus ſimplices & pudici, qui Chriſti Corpus ſolent intueri, Manus puræ &

in

a cœlum elevatæ, quæ Creatorem cœli & terræ ſolent contrectare. Sacerdotibus peculiariter in Lege dicitur: *Sancti eſtote, quoniam ego ſanctus ſum Dominus DEUS veſter. Ibid. §. 7.*

Paſſus XXVIII.

Oratio Sacerdotis ad DEUM.

I.

Sacerdos implorat Divinæ gratiæ auxilium:

ADjuvet nos gratia tua, Omnipotens DEUS, ut, qui officium Sacerdotale ſuſcepimus, dignè ac devotè tibi in omni puritate, & conſcientia bona famulari valeamus. Et ſi non poſſumus in tanta innocentia vitæ converſari, ùt debemus: concede nobis tamen, dignè flere mala, quæ geſſimus, & in ſpiritu humilitatis ac bonæ voluntatis propoſito tibi ferventiùs de cætero deſervire. *Lib. 4. cap. 11. §. 8.*

II.

Petit, ut abſtrahatur à terrenis, & inhæreat cœleſtibus.

Hoc oro, hoc deſidero, ut tibi totus uniar, & cor meum ab omnibus creatis rebus abſtraham: magiſque per ſacram communionem, ac frequentem celebrationem cœleſtia & æterna ſapere diſcam. *Lib. 4. cap. 13. §. 1.*

Paſſus XXIX.

Uti Chriſtus ſe DEO Patri obtulit, ita & nos offerre Ipſi debemus.

I.

BEatus, qui ſe Domino in holocauſtum offert,

Christus exigit à nobis oblationem puram:

offert, quoties celebrat, aut communicat. *Lib. 4. cap. 10. §. 7.* Sicut ego meipsum expansis in cruce manibus, & nudo corpore pro peccatis tuis DEO Patri sponte obtuli, ita ut nihil in me remaneret, quin totum in Sacrificium divinæ placationis transiret: ita debes & tu temetipsum mihi voluntariè in oblationem puram & sanctam, quotidie in Missa, cum omnibus viribus & affectibus tuis, quantò intimiùs vales offerre. *Lib. 4. cap. 8. §. 1.*

II.

Ita quidem, ut petat totum pro toto.

Ecce! Ego me totum obtuli Patri pro te: dedi etiam totum corpus meum, & sanguinem in cibum, ut totus tuus essem, & tu meus permaneres. Sicut non sufficeret tibi, omnibus habitis præter me: ita nec mihi placere poterit, quidquid dederis, te non oblato. Offer te mihi, & da te totum pro DEO, & erit accepta oblatio. *Ibid. §. 2.*

Passus XXX.

Oblatio Sui.

I.

Anima DEO suo se offert in perpetuũ.

DOmine, omnia tua sunt, quæ in cœlo sunt, & quæ in terra. Desidero meipsum tibi in spontaneam oblationem offerre, & tuus perpetuò permanere. Domine in simplicitate cordis mei offero meipsum tibi hodie in servum sempiternum, in obsequium & in Sacrificium laudis perpetuæ. *Lib. 4. cap. 9. §. 1.*

II.

II.

Suſcipe me, cum hac ſancta oblatione tui pretioſi Corporis, quam tibi hodie in præſentia Angelorum, inviſibiliter aſſiſtentium, offero, ut ſit pro me, & pro cuncto populo tuo in ſalutem. *Ibidem.*

Rogat, ut ſuſcipiatur,

III.

Nihil opto mihi reſervare, ſed me & omnia mea tibi ſponte & libentiſſimè immolare. Sed & quæcunque poteſt pia mens concipere, & deſiderare, hæc omnia tibi cum ſumma veneratione, & intimo favore præbeo & offero. *Lib. 4. cap. 17. §. 2.*

Et ſecum ſua offert omnia.

Paſſus XXXI.

Oblatio aliorum omnium.

I.

OFfero etiam tibi omnia bona mea, quamvis valde pauca & imperfecta, & tu ea emendes & ſanctifices; ut ea grata habeas, & accepta tibi facias, & ſemper ad meliora trahas: neq non ad beatum ac laudabilem finem me pigrum & inutilem homuncionem perducas. *Lib. 4. cap. 9. §. 4.*

Homo viator ſpecialiter offert ſua opera.

II.

Offero quoque tibi omnia pia deſideria Devotorum, neceſſitates parentum, amicorum, fratrum, ſororum, omniúmque charorum meorum, & eorum, qui mihi vel aliis propter amorem tuum benefecerunt:

Offert quoque neceſſitates parentum, amicorum &c.

& qui orationes & Miſſas pro ſe ſuísque omnibus dici à me deſideraverunt, & petierunt, ſive in carne adhuc vivant, ſive jam ſæculo defuncti ſint, ut omnes ſibi auxilium gratiæ tuæ, opem conſolationis, protectionem à periculis, liberationem à pœnis advenire ſentiant, & ut ab omnibus malis erepti gratias tibi magnificas læti perſolvant. *Ibid.* §. 5.

III.

Offert denique omnes omnium actus virtutum.

Unde & omnium devotorum Cordium jubilationes, ardentes affectus, mentales exceſſus, ac ſupernaturales illuminationes, & cœlicas viſiones tibi offero, & exhibeo, cum omnibus virtutibus & laudibus, ab omni creatura in cœlo & in terra celebratis, & celebrandis: pro me, & omnibus mihi in oratione commendatis; quatenus ab omnibus dignè laudêris, & in perpetuum glorificeris. *Lib. 4. cap. 17. §. 3.*

SE-

SEMITA II.

Quomodo tendere debeamus ad unionem cum DEO in Cœlis.

Passus XXXII.

Cor præparandum Sponso Divino.

I.

EJa anima fidelis, præpara huic Sponso cor tuum: quatenus ad te venire, & in te habitare dignetur. Sic enim dicit: *Si quis diligit me, sermonem meum servabit, & ad eum veniemus, & mansionem apud eum faciemus.* Da ergo Christo locum, & cæteris omnibus nega introitum. *Lib. 2. cap. 1. §. 2.* Parandus in corde Sponso Divino locus:

II.

Qui ab intra scit ambulare, & modicum ab extra res ponderare, non requirit loca, nec expectat tempora ad habenda devota exercitia. Homo internus citò se recolligit; quia nunquam se totum ad exteriora effundit. Non illi obest labor exterior aut occupatio ad tempus necessaria: sed sicut res eveniunt, sic se illis accomodat. Qui intus bene dispositus est, & ordinatus, Id potest internus homo facere omni loco & tempore,

non curat mirabiles & perverſos hominum geſtus. *Ibid.* §. 7.

III.

Et in tali ſibi complacet Sponſus.

Omnis gloria ejus & decor ab intra eſt, & ibi complacet ſibi. Frequens illi viſitatio cum homine interno, dulcis ſermocinatio, grata conſolatio, multa pax, familiaritas ſtupenda nimis. *Ibid.* §. 1.

Paſſus XXXIII.

Removenda obſtacula.

I.

Oportet cor eſſe ab omni impedimento liberum.

ESto purus & liber ab intus ſine alicujus creaturæ implicamento. Oportet te eſſe nudum & purum cor ad DEUM gerere, ſi vis vacare & videre, quàm ſuavis ſit Dominus. Et revera ad hoc non pervenies, niſi gratiâ ejus fueris præventus, & attractus, ut omnibus evacuatis & licentiatis, ſolus cum ſolo uniaris. *Lib.* 2. *cap.* 8. §. 5.

II.

Elevatum ad Deum.

Ad hoc magna requiritur gratia, quæ animam levet, & ſupra ſemetipſam rapiat. Et niſi homo ſit in ſpiritu elevatus, & ab omnibus creaturis liberatus, ac DEO totus unitus; quidquid ſcit, quidquid etiam habet, non eſt magni ponderis. *Lib.* 3. *cap.* 31. §. 2.

III.

Et à creaturis vacuum, ut Dilectus in eo habitet.

Si ſcires te ab omni creatura evacuare, JEſus deberet libenter tecum habitare. Dilectus

lectus tuus talis est naturæ, ut alienum non velit admittere: sed solus vult cor tuum habere, & tanquam Rex in proprio throno sedere. *Lib. 2. cap. 7. §. 2.*

Passus XXXIV.

Præ omnibus quærendus est JEsus, & sollicitè retinendus.

I.

In JEsu omne bonum.

QUi invenit JEsum, invenit thesaurum bonum, imo bonum super omne bonum. Pauperrimus est, qui vivit sine JEsu: & ditissimus, qui bene est cum JEsu. Quàm aridus & durus es sine JEsu! quàm insipiens & vanus, si cupis aliquid extra JEsum! Nonne hoc est majus damnum, quàm si totum perderes mundum? Quid potest tibi mundus conferre sine JEsu? *Lib. 2. cap. 8. §. 1, & 2.*

II.

Hinc in omnibus quærendus est JEsus,

Si quæris in omnibus JEsum, invenies utique JEsum: si autem quæris teipsum, invenies etiam teipsum, sed ad tuam perniciem. Plus enim homo nocivior sibi, si JEsum non quærit, quàm totus mundus, & omnes sui adversarii. *L. 2. cap. 7. §. 3.* Si fuerit tecum JEsus, nullus poterit nocere inimicus. *Lib. 2. cap. 8. §. 2.*

III.

Et sollicitè retinendus.

Scire JEsum tenere, magna prudentia est. Esto humilis & pacificus, & erit tecum JEsus. Sis devotus & quietus, & manebit

nebit tecum JEſus. Potes citò fugare JEſum? & ſi illum effugaveris & perdideris; ad quem fugies, & quem tunc quæres Amicum? *Ibid.* §. 3.

Paſſus XXXV.

De Converſatione interna cum Dilecto.

I.

Vox JEſu dulcis eſt.

QUando JEſus adeſt, totum bonum eſt, nec quidquam difficile videtur: quando verò JEſus non adeſt, totum durum eſt. Quando JEſus intus non loquitur, conſolatio vilis eſt: ſi autem JEſus unum tantùm verbum loquitur, magna conſolatio ſentitur. *Lib.* 2. *cap.* 8. §. 1.

II.

Et converſatio ejus jucunda.

Nonne Maria Magdalena ſtatim ſurrexit de loco, in quo flevit, quando Martha illi dixit: *Magiſter adeſt, & vocat te.* Felix hora, quando JEſus vocat de lacrymis ad gaudium Spiritûs! Eſſe ſine JEſu gravis eſt infernus: & eſſe cum JEſu dulcis paradiſus. *Ibid.* §. 1. & 2.

III.

Ut hæc fruamur, cor illi noſtrum, purum ac integrum offeramus.

Magna ars eſt, ſcire cum JEſu converſari, *Ibid.* §. 3. Verè tu es DEUS abſconditus, & conſilium tuum non eſt cum impiis, ſed cum humilibus & ſimplicibus ſermo tuus. *Lib.* 4. *cap.* 13. §. 2. Ambulare cum DEO intus, nec aliquâ affectione teneri foris, ſtatus eſt interni hominis. *Lib.* 2. *cap.* 6. §. 4.

Nulo

Nulla bona actio te impediet, si liber intus ab inordinato affectu fueris. Si nihil aliud, quàm DEI beneplacitum & proximi utilitatem intendis, & quæris, interna libertate perfrueris. *Lib. 2. cap. 4. §. 1.* Fili, quantum à te vales exire, tantum in me poteris transire. Sicut nihil foris concupiscere, internam pacem facit; sic se interiùs relinquere, DEO conjungit. *Lib. 3. c. 56. §. 1.*

Passus XXXVI.

Contemplatio Beneficiorum DEI.

I.

Sicut dilexit me Pater, & ego vos diligo. Dixi dilectis Discipulis meis. *Lib. 3. cap. 30. §. 6.* Ex me pusillus & magnus, pauper & dives, tanquam ex fonte vivo aquam vivam hauriunt. *L. 3. c. 9. §. 2.*

Bonorum omnium fons Deus est.

II.

Tu scis, quid unicuique donari expediat: & cur iste minus, & ille amplius habeat, non nostrum, sed tuum est hoc discernere, apud quem singulorum definita sunt merita. Qui autem pauciora accepit, contristari non debet, nec indignanter ferre, neque ditiori invidere: sed te potius attendere, & tuam bonitatem maximè laudare, quòd tam affluenter, tam gratis & libenter, sine Personarum acceptione, tua munera largiris. *Lib. 3. cap. 22. §. 3.*

Qui dat singulis, quod expedit,

Et omnibus affluenter.

III.

Et mirum valde, quòd sic repente sub-

Ac præterea nos ab innumeris custodit & eripit malis.

levor, & tam benignè à te complector, qui proprio pondere semper ad ima feror. Facit hoc amor tuus, gratis prævenies me, & in tam multis subveniens necessitatibus, à gravibus quoque custodiens me periculis, & ab innumeris (ut verè dicam) eripiens malis. Me siquidem malè amando, me perdidi: & te solum quærendo, & purè amando, me & te pariter inveni, atque ex amore profundiùs ad nihilum me redegi. *Lib. 3. cap. 8. §. 1. & 2.*

Passus XXXVII.

Gratitudo erga DEUM.

I.

Deus petit debitas gratiarum actiones.

EGo totum dedi, ego totum à te habere volo, & cum magna districtione, gratiarum actiones requiro. *Lib. 3. cap. 9. §. 2.* Cùm gratiam devotionis tribuo, gratias age DEO tuo: non quia dignus es, sed quia tui misertus sum. *Lib. 4. cap. 12. §. 3.*

II.

Ad has se obstrictissimam agnoscit anima.

Ecce! omnia tua sunt, quæ habeo, & unde tibi servio. Verumtamen vice versâ tu magis mihi servis, quàm ego tibi. *Lib. 3. c. 10. §. 3.* Benedictus sis DEUS meus, quia licèt ego omnibus bonis sim indignus, tua tamen Nobilitas, & infinita Bonitas nunquam cessat benefacere etiam ingratis, & longè à te aversis. Converte nos ad te, ut simus grati, humiles & devoti. *Lib. 3. cap. 8. §. 3.*

Be-

III.

Benedico te Pater cœleſtis, Pater Domini mei JEſu Chriſti, quia mei pauperis diguatus es recordari. O Pater miſericordiarum, & DEUS totius conſolationis! gratias tibi, qui me indignum omni conſolatione, quandoque tuâ recreas conſolatione. *Lib. 3. cap. 5. §. 1.* Gratias tibi, unde totum venit, quotiescunque mihi bene ſuccedit. *Lib. 3. cap. 40. §. 4.* Et quas petet, reddit maximas.

Paſſus XXXVIII.

Laus DEI.

I.

HOc optandum eſt tibi, ut ſive per vitam, ſive per mortem, DEUS ſemper in te glorificetur. *Lib. 3. cap. 49. §. 7.* Domine benedictum ſit verbum tuum, dulce ſuper mel & favum ori meo. *Lib. 3. cap. 57. §. 4.* Tu facis bene ſentire de omnibus, & in omnibus te laudare. *Lib. 3. cap. 34. §. 1.* Qui es ſuper omnia laudandus & in omnibus benedicendus. *Lib. 3. cap. 9. §. 3.* Tibi laus, honor & gloria. *Lib. 3. cap. 41. §. 2.* Deus laudandus, & benedicendus eſt in omnibus:

II.

O ſi nihil aliud faciendum incumberet, niſi Dominum DEUM noſtrum toto corde & ore laudare! *Lib. 1. cap. 25. §. 9.* Laudetur nomen tuum, non meum. O veritas mea & miſericordia mea, DEUS meus, Trinitas beata! Tibi ſoli laus, honor, vir- Illi ſoli laus, honor, & gloria.

tus & gloria per infinita ſæculorum ſæcula. *Lib. 3. cap. 40. §. 5. & 6.*

III.

Quas dare laudes ore non poſſumus, deſiderio ſupplea-mus.

Accipe vota mea, Domine DEUS meus, & deſideria infinitæ laudationis, ac immenſæ benedictionis, quæ tibi, ſecundùm multitudinem ineffabilis magnitudinis tuæ, jure debentur. Hæc tibi reddo, & reddere deſidero per ſingulos dies & momenta temporum, atque ad reddendum mecum tibi gratias & laudes, omnes cœleſtes ſpiritus, & cunctos fideles tuos precibûs & affectibûs invito & exoro. *Lib. 4. cap. 17. §. 4.* Benedico te ſemper & glorifico cum unigenito Filio tuo, & Spiritu ſancto Paracleto in ſæcula ſæculorum. *Lib. 3. cap. 5. §. 1.*

Paſſus XXXIX.

Vera quies & lætitia in ſolo DEO quærenda.

I.

Si non ſapiant creaturæ, tibi ſapiet Deus, & vives contentus.

QUando homo ad hoc pervenit, quòd de nulla creatura conſolationem ſuam quærit, tunc ei DEUS primò perfectè ſapere incipit: tunc etiam bene contentus de omni eventu rerum erit. Tunc nec pro magno lætabitur, nec pro modicò contriſtabitur; ſed ponit ſe integrè, & fiducialiter in DEO, qui eſt ei omnia in omnibus, cui nihil utique perit, nec moritur, ſed omnia ei vivunt, & ad nutum incunctanter deſerviunt. *Lib. 2. cap. 25. §. 11.*

II. Hæc

II.

Hæc dicit Dilectus tuus: Salus tua ego ſum, Pax tua, & Vita tua. Serva te apud me, & pacem invenies. *Lib. 3. cap. 1. §. 2.* Quære veram pacem non in terris, ſed in cœlis: non in hominibus, nec in cæteris creaturis, ſed in DEO ſolo. *Lib. 3. cap. 55. §. 2.* Juſtorum lætitia de DEO, & in DEO eſt; & gaudium eorum de Veritate. *Lib. 2. cap. 6. §. 2.* Si rectè ſapis, in me ſolo gaudebis. *Lib. 3. cap. 9. §. 3.*

Non eſt pax & quies vera, nec ſolidum gaudium extra Deum.

III.

Ego ſum, cui te totum dare debes: ita ut jam ultra non in te, ſed in me abſque omni ſolliciſitudine vivas. *Lib. 4. cap. 12. §. 4.* Statim namque ut te DEO ex toto corde tradideris, nec hoc vel illud pro tuo libitu ſeu velle quæſieris, ſed integrè te in ipſo poſueris, unitum te invenies & pacatum, quia nil ita bene ſapiet, & placebit, ſicut beneplacitum Divinæ voluntatis. *Lib. 4. cap. 15. §. 3.* Si autem in teipſo ſteteris, nec ſponte te ad voluntatem meam obtuleris, non eſt plena oblatio, nec integra erit inter nos unio. Igitur omnia opera tua præcedere debet ſpontanea tui ipſius in manus DEI oblatio, ſi libertatem conſequi vis, & gratiam. *Lib. 4. cap. 8. §. 2.*

Ut ergo tibi bene ſit, vive extra teipſum totus intra Deum.

Paſ-

Passus XL.

Anima in DEO gaudet & plenè quiescit.

I.

Anima cognoscit, non esse felicitatem extra Deum:

EJa Domine DEUS, Amator sancte meus, cùm tu veneris in cor meum, exultabunt omnia interiora mea. *Tu es gloria mea & exultatio cordis mei, Lib. 3. cap. 5. §. 1.* Tu facis cor tranquillum, & pacem magnam, lætitiámque festivam. *Lib. 3. cap. 34. §. 1.* Omnia namque, quæ ad pacem videntur esse, & felicitatem habendam, te absente nihil sunt, nihílque felicitatis in veritate conferunt. *Lib. 3. cap. 59. §. 4.* Verè tu Pacificus meus, in quo pax summa, & requies vera, extra quem labor & dolor & infinita miseria. *Lib. 4. cap. 13. §. 2.*

II.

Hinc omne solatium reponit in beneplacito Voluntatis Divinæ.

Nihil ergo amatorem tuum, & cognitorem tuorum beneficiorum ita lætificare debet, sicut voluntas tua in eo, & beneplacitum æternæ dispositionis tuæ. Nam voluntas tua, & amor honoris tui omnia excedere debet: & plus eum consolari, magísque placere, quàm omnia beneficia sibi data, vel danda. *Lib. 3. cap. 22. §. 5.*

III.

Ut in uno Deo, summo ac æterno Bono, plenè quiescit.

Da mihi super omnia desiderata in te requiescere, & cor meum in te pacificare. Tu vera pax cordis, tu sola requies; extra

te

te dura ſunt omnia, & inquieta. *In hac pace in idipſum*, hoc eſt, in te uno, ſummo, æterno Bono, *dormiam & requieſcam*, Amen. *Lib. 3. cap. 15. §. 4.*

Paſſus XLI.

Quàm pauci JESUM diligant.

I.

Multi volunt cum Chriſto regnare, & nolunt; pro eo aliquid ſtinere:

HAbet JEſus nunc multos amatores regni ſui cœleſtis, ſed paucos bajulatores ſuæ crucis. Multos habet deſideratores conſolationis, ſed paucos tribulationis. Plures invenit ſocios menſæ, ſed paucos abſtinentiæ. Omnes cupiunt cum eo gaudere, pauci volunt pro eo aliquid ſuſtinere. *Lib. 2. cap. 11. §. 1.*

II.

Multi JEſum ſequuntur in proſperis, & deſerunt in adverſis.

Multi JEſum ſequuntur uſque ad fractionem panis: ſed pauci uſque ad bibendum calicem Paſſionis. Multi miracula ejus venerantur, pauci ignominiam Crucis ſequuntur. Multi JEſum diligunt, quamdiu adverſa non contingunt. Multi illum laudant, & benedicunt, quamdiu conſolationes aliquas ab ipſo percipiunt: ſi autem JEſus ſe abſconderit, & modicum eos reliquerit, aut in querimoniam, vel in dejectionem nimiam cadunt. *Ibidem.*

III.

Tales ſunt mercenarii, & non Amatores veri.

Nonne omnes mercenarii ſunt dicendi, qui conſolationes ſemper quærunt? Nonne amatores ſui magis quàm Chriſti proban-

bantur, qui ſua commoda, & lucra ſemper meditantur? Ubi invenietur talis, qui velit DEO ſervire gratis? *Ibid.* §. 3.

Paſſus XLII.

Probandus eſt verus Amator.

I.

Fortis amator eſt, cui Dominus placet in adverſis, ùt in proſperis.

FIli, non es adhuc fortis & prudens amator. Quare, Domine? Quia propter modicam contrarietatem deficis à cæptis, & nimis avidè conſolationem quæris. Fortis Amator ſtat in tentationibus, nec callidis credit perſuaſionibus inimici. Sicut ei in proſperis placeo, ita nec in adverſis diſpliceo. *Lib.* 3. *cap.* 6. §. 1.

II.

Prudens amator eſt, qui infra Dilectũ ponit omnia.

Prudens amator non tam donum amantis conſiderat, quàm dantis amorem. Affectum potius attendit, quàm cenſum, & infra Dilectum omnia data ponit. Nobilis amator, non quieſcit in dono, ſed in me ſuper omne donum. *Ibid.* §. 2.

III.

Verum Amatorem nec paupertas, nec tribulatio impedit, quin JEſum amet propter JEſum.

Non te pudeat aliis ſervire amore JEſu Chriſti, & pauperem in hoc ſæculo videri. *Lib.* 1. *cap.* 7. §. 1. Qui JEſum propter JEſum, & non propter ſuam aliquam conſolationem diligunt, ipſum in omni tribulatione, & anguſtia cordis, ſicut in ſumma conſolatione, benedicunt. Et ſi nunquam eis conſolationem dare vellet, ipſum tamen ſem-

ſemper laudarent, & ſemper gratias agere vellent. *Lib. 2. cap. 11. §. 2.*

Paſſus XLIII.

Proprietates veri Amoris.

I.

Amor omnia ſuſtinet propter Dilectum.

QUi non eſt paratus omnia pati, & ad voluntatem ſtare Dilecti, non eſt dignus amator appellari. Oportet amantem omnia dura, & amara propter Dilectum libenter amplecti; nec ob contraria accidentia ab eo deflecti. *Lib. 3. c. 5. §. 8.*

II.

Promptus eſt ac ſincerus, & ſolum quærit Dilectum.

Amans volat, currit, & lætatur, liber eſt, & non tenetur. Dat omnia pro omnibus, & habet omnia in omnibus; quia in uno ſummo ſuper omnia quieſcit, ex quo omne bonum fluit & procedit. Non reſpicit ad dona, ſed ad donantem ſe convertit ſuper omnia bona. Amor modum ſæpe neſcit, ſed ſuper omnem modum ferveſcit. Eſt amor velox, ſincerus, pius, jucundus & amœnus, fortis, patiens, fidelis, prudens, longanimis, virilis, & ſeipſum nunquam quærens: ubi enim ſeipſum aliquis quærit, ibi ab amore cadit. *Ibid. §. 4. & 7.*

III.

Stabilis eſt, & in ſolo quieſcit Dilecto.

Eſt amor circumſpectus, humilis & rectus, non mollis, non levis, nec vanis intendens rebus, ſobrius, caſtus, ſtabilis, quietus, & in cunctis ſenſibus cuſtoditus. Eſt amor ſubjectus & obediens Prælatis, ſibi vilis

vilis & deſpectus, DEO devotus & gratificus, fidens & ſperans ſemper in eo, etiam cùm ſibi non ſapit DEUS : quia ſine dolore non vivitur in amore. *Ibid.* §. 7.

Paſſus XLIV.

Effectus Divini Amoris.

I.

Amor Divinus valet ad omnia, nec onus ſentit,

MAgna res eſt amor, magnum omnino bonum, quod ſolum leve facit omne oneroſum, & fert æqualiter omne inæquale; nam onus ſine onere portat, & omne amarum dulce ac ſapidum efficit. Amor onus non ſentit, labores non reputat, plus affectat, quàm valet : de impoſſibilitate non cauſatur, quia cuncta ſibi poſſe, & licere arbitratur. Valet igitur ad omnia, & multa implet, & effectui mancipat, ubi non amans deficit, & jacet. *Lib. 3. cap. 5. §. 3. & 4.*

II.

Vigilat & ſurſum tendit ſemper,

Amor vigilat, & dormiens non dormitat : fatigatus non laſſatur, arctatus non coarctatur, territus non conturbatur; ſed ſicut vivax flamma, & ardens facula ſurſum erumpit, ſecuréque pertranſit. Amor vult eſſe ſurſum, nec ullis infimis rebus retineri. *Ibid. §. 3. & 5.*

III.

Impellit ad operanda magna,

Amor JEſu nobilis, ad magna operanda impellit, & ad deſideranda ſemper perfectiora excitat. Amor vult eſſe liber, & ab omni

omni mundana affectione alienus, ne internus ejus impediatur aspectus: ne per aliquod commodum temporale implicationes sustineat, aut per incommodum succumbat. *Ibid. §. 3.*

IV.

Nihil dulcius est amore, nihil fortius, nihil altius, nihil latius, nihil jucundius, nihil plenius, nec melius in cœlo & in terra: quia amor ex DEO natus est, nec potest nisi in DEO, super omnia creata quiescere. *Ibidem.*

Et in uno Deo plenam invenit quietem.

Passus XLV.

Felicitas eorum, qui JEsum diligunt.

I.

BEatus qui intelligit, quid sit amare JEsum, & contemnere seipsum propter JEsum. Oportet Dilectum pro Dilecto relinquere, quia JEsus vult solus super omnia amari. Dilectio creaturæ fallax & instabilis: Dilectio JEsu fidelis & perseverabilis. *Lib. 2. c. 7. §. 1.*

Felix ille, qui uni adhæret Dilecto JEsu!

II.

Qui adhæret creaturæ, cadet cum labili; qui amplectitur JEsum, firmabitur in ævum. Illum dilige, & Amicum tibi retine, qui omnibus recedentibus, te non relinquet, nec patietur in fine perire. *Ibid.* Ex omnibus ergo charis sit JEsus solus Dilectus specialis. *Lib. 2. cap. 8. §. 3.*

JEsus Amicus est omnium optimus:

III.

Reliqui diligantur propter JEſum.

Diligantur omnes propter JEſum, JEſus autem propter ſeipſum. Solus JEſus Chriſtus ſingulariter eſt amandus, qui ſolus bonus & fidelis præ omnibus invenitur amicis. Propter ipſum & in ipſo tam amici quàm inimici tibi ſint chari: & pro omnibus his exorandus eſt, ut omnes ipſum cognoſcant & diligant. *Ibid.* §. 4.

Paſſus XLVI.

Anima cupit exuere amorem creaturarum, ut cor liberiùs ad DEUM elevet.

I.

Ubi theſaurus noſter, ibi cor noſtrum:

SI cœlum diligo, libenter de cœleſtibus penſo. Si mundum amo, mundi felicitatibus congaudeo; & de adverſitatibus ejus triſtor. Si carnem diligo, quæ carnis ſunt, ſæpe imaginor. Si ſpiritum amo, de ſpiritualibus cogitare delector. Quæcunque enim diligo, de his libenter loquor, & audio, atque talium imagines mecum ad domum reporto. Unde tu Veritas aperte dixiſti: *Ubi enim eſt theſaurus tuus, ibi eſt & cor tuum. Lib. 3. cap. 48. §. 6.*

II.

Dum nitimur ſurſum, ſæpe retrahimur deorſum.

Deſidero te intimè frui, ſed nequeo apprehendere. Opto inhærere cœleſtibus, ſed deprimunt res temporales, & immortificatæ paſſiones. Mente omnibus rebus ſupereſſe volo; carni autem invitè ſubeſſe cogor.

cogor. Sic ego homo infelix mecum pugno, & factus ſum mihimet ipſi gravis, dum ſpiritus ſurſum, & caro quærit eſſe deorſum. *Ibid.* §. 4.

III.

Domine, bene indigeo adhuc majori gratiâ, ſi debeam illuc pervenire, ubi me nemo poterit, nec ulla creatura impedire; nam quamdiu res aliqua me retinet, non poſſum liberè ad te volare. Cupiebat liberè volare, qui dicebat: *Quis dabit mihi pennas, ſicut columbæ, & volabo, & requieſcam?* Quid ſimplici oculo quietius? & quid liberius nil deſiderante in terris? *Lib. 3. cap. 31. §. 1.*

Solvenda ſunt vincula, ut ſurſum evolemus.

IV.

Oportet igitur omnem ſupertranſire creaturam, & ſeipſum perfectè deſerere, ac in exceſſu mentis ſtare, & videre te, omnium Conditorem, cum creaturis nil ſimile habere. *Ibidem.* Fili, quia hæc ſcis & legiſti omnia: beatus eris, ſi feceris ea. *L. 3. cap. 56. §. 4.*

Et relictis creaturis ad Creatorem aſcendamus.

Paſſus XLVII.

Anima aſpirat ad amplexum Dilecti.

I.

O Mi dilectiſſime Sponſe, JEſu Chriſte! amator puriſſime, dominator univerſæ creaturæ: quis mihi det pennas veræ libertatis ad volandum & pauſandum in te? O quando ad plenum dabitur mihi va-

Anima ardenter deſiderat amplexum Sponſi,

care, & videre, quàm ſuavis es, Domine DEUS meus! Quando ad plenum me recolligam in te, ut præ amore tuo non ſentiam me: ſed te ſolum ſupra omnem ſenſum & modum, in modo non omnibus noto. *Lib. 3. cap. 21. §. 3.*

II.

Et gemit, quòd in hac miſeriarum valle ab acceſſu impediatur.

Nunc autem frequenter gemo, & infelicitatem meam cum dolore porto; quia multa mala in hac valle miſeriarum occurrunt, quæ me ſæpius conturbant, contriſtant, & obnubilant: ſæpius impediunt & diſtrahunt, alliciunt & implicant, ne liberum habeam acceſſum ad te, & ne jucundis fruar amplexibus, qui præſtò ſemper es beatis ſpiritibus. Moveat te ſuſpirium meum! *Ibidem.*

Paſſus XLVIII.

Amanti ſapit DEUS ſuper omnia.

I.

Amanti nil ſapit, niſi DEUS;

ECce, DEUS meus & omnia! quid volo amplius, & quid felicius deſiderare poſſum? O ſapidum & dulce verbum! ſed amanti verbum, non mundum, nec ea quæ in mundo ſunt. DEUS meus & omnia! intelligenti ſatis dictum eſt: & ſæpe repetere jucundum eſt amanti. *Lib. 3. cap. 34. §. 1.*

II.

Illo præſente jucunda,

Te ſiquidem præſente jucunda ſunt omnia: te autem abſente, faſtidiunt cuncta:

nec

nec poteſt aliquid ſine te diu placere, ſed ſi debet gratum eſſe, & bene ſapere, oportet gratiam tuam adeſſe, & condimento tuæ ſapientiæ conditi. *Ibidem.*

Illo abſente faſtidioſa ſunt omnia.

III.

Qui te ſequuntur, iſtis ſapit DEUS: & quidquid boni invenitur in creaturis, totum ad laudem referunt ſui Conditoris. Diſſimilis tamen & multùm diſſimilis ſapor Creatoris & creaturæ, æternitatis & temporis, lucis increatæ, & lucis illuminatæ. *Ibid.* §. 2.

Quibus ſapit Deus, omnia referunt ad laudem Conditoris.

IV.

O lux perpetua! cuncta creata tranſcendens lumina, fulgura coruſcationem de ſublimi, penetrantem omnia cordis mei intima. Purifica, lætifica, clarifica, & vivifica ſpiritum meum cum ſuis potentiis ad inhærendum tibi jubiloſis exceſſibus. Quamdiu hoc datum non fuerit, nec plenum gaudium erit. *Ibid* §. 3.

Illique ſoli pleno cum gaudio inhærere cupiunt;

Paſſus XLIX.

Anima inardeſcit in amore DEI.

I.

VEre magnus eſt, qui magnam habet charitatem. *Lib. 1. cap. 3. §. 6.* Adhuc autem Sancti (quod multò altius eſt) plus me, quàm ſe & ſua merita diligunt; nam ſupra ſe rapti, & extra propriam dilectionem tracti, toti in amorem mei pergunt, in quo & fruitivè quieſcunt. Ni-

Animæ proponitur, quàm perfecta ſit charitas Sanctorum,

hil est, quod eos avertere possit, aut deprimere, quippe qui æterna veritate pleni, igne ardescunt inextinguibilis charitatis. *Lib. 3. cap. 58. §. 5.*

II.

Quantus possit amor Dei purus;

O quantum potest amor JESU purus, nullo proprio commodo vel amore permixtus! *Lib. 2. cap 11. §. 3.* Magnus clamor in auribus DEI est ipse ardens affectus animæ, quæ dicit: *DEUS meus, & amor meus: tu totus meus, & ego totus tuus.* Si quis amat, novit, quid hæc vox clamet. *Lib. 3. cap. 5. §. 5.*

III.

Unde & ipsa inardescit, & cupit in amore Dei liquefieri.

Dilata me in amore, ut discam interiori cordis ore degustare, quàm suave sit amare, & in amore liquefieri & natare. Teneat amore vadens supra me præ nimio fervore & stupore. Cantem amoris canticum, sequar te Dilectum meum in altum, deficiat in laude tua anima mea, jubilans ex amore. Amem te plus quàm me, nec me nisi propter te: & omnes in te, qui verè amant te, sicut jubet Lex amoris, lucens ex te. *Ibid. §. 6.*

Passus L.

Anima per amorem DEO suo perfectè uniri cupit in hac vita.

I.

Anima ardentissimè desiderat Dilectò suò frui,

QUis mihi det, Domine, ut inveniam te solum, & aperiam tibi totum cor meum

um, & fruar te ſicut deſiderat anima mea: & iam me nemo deſpiciat, nec ulla creatura me moveat, vel reſpiciat, ſed tu ſolus mihi loquaris, & ego tibi, ſicut ſolet Dilectus ad Dilectum loqui, & amicus cum amico convivari. *Lib. 4. cap. 13. §. 1.*

II.

Utinam me totaliter ex tua præſentia accendas, comburas, & in te transmutes, ut unus tecum efficiar ſpiritus, per gratiam internæ unionis, & liquefactionem ardentis amoris! Quid mirum, ſi totus ex te igneſcerem, & in meipſo deficerem, cùm tu ſis ignis ſemper ardens, & nunquam deficiens, amor corda purificans, & intellectum illuminans. *Lib. 4. cap. 16. §. 3.* Et per amorem in ipſum transmutari.

III.

Ah Domine DEUS! quando ero tecum totus unitus & abſorptus, meique totaliter oblitus? Tu in me & ego in te: & ſic nos pariter in unum manere concede. Verè tu es Dilectus meus, electus ex millibus, in quo complacuit animæ meæ habitare omnibus diebus vitæ ſuæ. *Lib. 4. cap. 13. §. 1. & 2.* Junge me tibi inſeparabili dilectionis vinculo, quoniam tu ſolus ſufficis amanti, & absque te frivola ſunt univerſa. *Lib. 3. cap. 23. § 10.* Omnis mora illi longa, donec in Dilecto abſorbeatur. Et dilectionis vinculo

IV.

Tunc exultabunt omnia interiora mea, cùm perfectè fuerit unita DEO anima mea. Illi perfectè uniatur.

Tunc dicet mihi : ſi tu vis eſſe mecum, ego volo eſſe tecum. Et ego reſpondebo illi : dignare, Domine, manere mecum, ego volo libenter eſſe tecum. Hoc eſt totum deſiderium meum, ut cor meum tibi ſit unitum. *Lib. 4. cap. 13. §. 3.*

Paſſus LI.

Quàm exoptanda ſit cœleſtis Patria?

I.

Expetenda omnino eſt cœleſtis Patria,

FIlli, cùm tibi deſiderium æternæ beatitudinis deſuper infundi ſentis, & de tabernaculo corporis exire concupiſcis, ut claritatem meam ſine viciſſitudinis umbra contemplari poſſis : dilata cor tuum, & omni deſiderio hanc ſanctam inſpirationem ſuſcipe. *Lib. 3. cap. 49. §. 1.*

II.

In qua invenitur omne bonum,

Ibi quippe invenies omne, quod volueris ; omne, quod deſiderare poteris. Ibi aderit tibi totius facultas boni, ſine timore amittendi : ibi voluntas tua, una ſemper mecum, nil cupiet extraneum vel privatum. *Ibid. §. 6.*

III.

Et nullũ metuendum eſt malum.

Ibi nullus reſiſtet tibi, nemo de te conqueretur, nemo impediet, nihil obviabit : ſed cuncta deſiderata ſimul erunt præſentia, torúmque affectum tuum reficient, & adimplebunt uſque ad ſummum. Ibi reddam gloriam pro contumelia perpeſſa :

pal-

pallium laudis pro mœrore; pro loco novissimo sedem regni in sæcula. *Ibidem.*

Passus LII.

Quàm purum esse debeat cœlestis Patriæ desiderium?

I.

Desiderium cœlestis Patriæ debet esse purum.

FIlli, sæpe ignis ardet, sed sine fumo flamma non ascendit. Sic & aliquorum desideria ad cœlestia flagrant, & tamen à tentatione carnalis affectûs liberi non sunt. Idcirco nec omnino purè pro honore DEI agunt, quod tam desideranter ab eo petunt. Tale est & tuum sæpe desiderium, quod insinuasti, fore tam importunum; non enim est hoc purum & perfectum, quod propria commoditate est infectum. *Lib. 3. cap. 49. §. 2.* *Qui habet mandata mea & servat ea, ipse est, qui diligit me: & ego diligam eum, & manifestabo ei meipsum*: faciam eum considere mecum in regno Patris mei. *Lib. 3. cap. 56. §. 4.*

Secundùm Dei voluntatem,

II.

Et modum ac tempus à Deo præstitutum,

Novi desiderium tuum & frequentes gemitus audivi. Jam velles esse in libertate gloriæ Filiorum DEI: jam te delectat domus æterna & cœlestis patria, gaudio plena; sed nondum venit hora ista, sed est adhuc aliud tempus, scilicet tempus belli, tempus laboris, & probationis. Optas summo repleri Bono, sed non potes hoc

assequi modò. Ego sum : expecta me (dicit Dominus) donec veniat regnum DEI. *Lib. 3. cap. 49. §. 3.*

III.

Et dies veniet, quâ plenè sapietur. Veniet pax in die una, quæ nota est Domino : & erit non dies, neque nox, hujus scilicet temporis, sed lux perpetua, claritas infinita, pax firma, & requies secura. Non dices tunc : *Quis me liberabit de corpore mortis hujus?* Neque clamabis : *Heu mihi, quia incolatus meus prolongatus est* ! Quoniam præcipitabitur mors, & salus erit indefectiva, anxietas nulla, jucunditas beata, societas dulcis & decora. *Lib. 3. cap. 47. §. 2.*

Passus LIII.

Recta in Cœlum Via.

I.

Qui servant mandata, *Si vis ad vitam ingredi, serva mandata* Si vis beatam vitam possidere, præsentem vitam contemne. *Lib. 3. cap. 56. §. 2.* Qui temporalem requirit gloriam, aut non ex animo contemnit, minùs amare convincitur cœlestem. *Lib. 2. cap. 6. §. 2.*

II.

Et Christum sequuntur in terris, Si vis exaltari in cœlo, humilia te in mundo. Si vis regnare mecum, porta crucem mecum ; soli enim servi crucis inveniunt viam beatitudinis & veræ lucis. *Lib. 3. cap. 56. §. 2.*

III. Le-

III.

Leva igitur faciem tuam in cœlum, Ecce! Ego & omnes Sancti mei mecum, qui in hoc sæculo magnum habuere certamen, modò gaudent, modò consolantur, modò securi sunt, modò requiescunt, & sinè fine mecum in regno Patris mei permanebunt. *Lib. 3. cap. 47. §. 4.* Cum Christo regnabunt in cœlis.

Passus LIV.

Aspiratio Animæ ad cœlestem Patriam.

I.

O Supernæ civitatis mansio beatissima! O dies æternitatis clarissima! quam nox non obscurat, sed summa Veritas semper irradiat: dies semper læta, semper secura, & nunquam statum mutans in contraria! *Lib. 3. cap. 48. §. 1.* Anima contemplatur cœlestem Patriam,

II.

O utinam dies ille illuxisset, & cuncta hæc temporalia finem accepissent! Lucet quidem sanctis perpetua claritate splendida, sed non nisi à longè & per speculum peregrinantibus in terra. Norunt cœli cives, quàm gaudiosa sit illa: gemunt exules filii Evæ, quòd amara & tædiosa sit ista. *Ibid. §. 1. & 2.* Ad illâ aspirat ex hac lacrymarum valle,

III.

Cùm autem venerit, quod perfectum est, cessabit usus Sacramentorum: quia Beati in gloria cœlesti non egent medicamine Ut miseriis liberata, fruatur deliciis cœlestibus,

mine ſacramentali; gaudent enim ſinè fine in præſentia DEI, facie ad faciem gloriam ejus ſpeculantes, & de charitate in charitatem abyſſalis Deitatis transformati, guſtant Verbum DEI caro factum, ſicut fuit initio, & manet in æternum. *Lib. 4. cap. 11. §. 2.*

IV.

Et periculis erepta, ſecura ſit, & felix in æternum.

Dummodo tandem ad portum ſalutis perveniam: quid curæ eſt, quæ & quanta paſſus fuero? Da finem bonum: da felicem ex hoc mundo tranſitum. Memento mei, DEUS meus, & dirige me recto itinere in regnum tuum, Amen. *Lib. 3. cap. 57. §. 4.*

Paſſus LV.

Anima cupit exſolvi vinculis terrenis, ut DEO ſuo uniatur in cœlis.

I.

Anima omnis jam moræ impatiens cupit ſibi exſolvi vincula,

O JESU! ſplendor æternæ gloriæ, ſolamen peregrinantis animæ: apud te eſt os meum ſine voce, & ſilentium meum loquitur tibi. Moveat te ſuſpirium meum, & deſolatio multiplex in terra. Uſquequo tardat venire Dominus meus? Veniat ad me pauperculum ſuum, & lætum faciat. Mittat manum ſuam, & miſerum eripiat de omni anguſtia. Miſer ſum, & quodammodo incarceratus, & compedibus gravatus, donec luce præſentiæ tuæ me reficias, ac libertati dones,

vul-

vultúmque amicabilem demonſtres. *Lib. 3. cap. 21. §. 3, & 4.*

II.

Quando erit pax ſolida, pax impertur- Ut ocyùs ad
babilis, & ſecura, pax intus & foris, pax ex Dilectum e-
omni parte firma? JEſu bone! quando volet:
ſtabo ad videndum te? quando contemplabor gloriam regni tui? quando eris mihi omnia in omnibus? O! quando ero tecum in regno tuo, quod præparâſti Dilectis tuis ab æterno? *Lib. 3. cap. 48. §. 3.*

III.

Memor horum mirabilium grave mihi Nil amplius
fit tœdium, etiam quodlibet ſpirituale ſo- in terris eſt,
latium: quia quamdiu Dominum meum quod ipſam
apertè in ſua gloria non video, pro nihilo conſolari
duco omne, quod in mundo conſpicio & poſſit;
audio. Teſtis es tu mihi, DEUS, quòd nulla res me poteſt conſolari, nulla creatura quietare, niſi tu, DEUS meus, quem deſidero æternaliter contemplari. Sed non eſt hoc poſſibile, durante me in hac mortalitate. *Lib. 4. cap. 11. §. 3.*

IV.

Conſolare exilium meum, mitiga do- Unde omni
lorem meum; quia ad te ſuſpirat omne deſiderio cu-
deſiderium meum. Nam onus mihi to- pit Deo ſuo
tum eſt, quidquid hic mundus offert ad uniri in cœ-
ſolatium. *Lib. 3. cap. 48. §. 4.* O! lis.
quando veniet hæc beata & deſiderabilis

hora,

hora, ut tuâ me ſacies præſentiâ, & ſis mihi omnia in omnibus! *Lib. 3. cap. 34. §. 3.* Veni, veni, quia ſine te nulla erit læta dies, aut hora; quia tu lætitia mea, & ſine te vacua eſt menſa mea. *Lib. 3. cap. 2. §. 4.* Rape me & eripe ab omni creaturarum indurabili conſolatione: quia nulla res creata appetitum meum valet plenariè quietare, & conſolari. Junge me tibi. *Lib. 3. cap. 23. §. 10.*

Omnia ad majorem DEI Gloriam.